

Murányi András

A NÉPSZABADSÁG KIVÉGZÉSE

Az utolsó főszerkesztő vallomása

CORVINA

Bekapcsoltam a telefonomat, amelyből szinte kifolytak a nem fogadott hívások, az SMS-ek, értesítések.

„Köszöntelek a Rákosi-korszakban!”

„Apám... A sajtótörténelem részei lettetek!”

„Ez kivégzés volt, barátom!”

„WTF?”

„Micsodaaaa?”

„Hát b@zmeg, ez undorító! Hazug, számító, sunyi banda!”

„Legyetek erősek! Szeretünk benneteket! Tartsatok ki!”

„Baszki, ez durva! Ha bármiben tudok segíteni, szólj!”

„Maradj olyan erős, mint eddig, mert sokan számítanak Rád!”

„Szóljatok, ha bármit tudunk segíteni! Robi még verekedni is tud!”

Nem volt kérdés: igen, megcsinálták. Titkosan, precíziósan, kivégzésszerűen.

Murányi András

A NÉPSZABADSÁG KIVÉGZÉSE

Az utolsó főszerkesztő vallomása

CORVINA

© Murányi András, 2017

A könyvben szereplő fotók a szerző
magánarchívumából származnak.

2

Jelen kiadvány a jogtulajdonos írásos engedélye
nélkül sem részben, sem egészben nem másolható,
sem elektronikusan, sem mechanikai eljárással,
ideértve a fénymásolást, számítógépes rögzítést
vagy adatbankban való felhasználást is!

Somogyi-könyvtár, Szeged

S000625207

Kiadja 2017-ben a Corvina Kiadó Kft., az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

1086 Budapest, Dankó utca 4–8.

e-mail: corvina@lira.hu

www.corvinakiado.hu

Felelős kiadó: Kúnos László, a Corvina igazgatója

Felelős szerkesztő: Király Levente

Műszaki vezető: Illyés Éva

ISBN 978 963 13 6438 5

A kötetet tervezte és tördelte: Szabó Rózsa

Nyomdai kivitelezés: Szekszárdi Nyomda Kft., 2017

Felelős vezető: Vadász Katalin igazgató

TARTALOM

A vég kezdete	7
Egy értekezleten múlt	9
Az „igen”-től Pecináig	21
És akkor berúgtam az ajtót	38
A sors aljassága	45
Fogadás balról	51
Kezdődik a forradalom	57
Egy puccs háttere	76
Vérengzés öleléssel	80
Viszlát, előfizetők!	86
Hirdetés? Az nincs!	92
A játéktelefon vonzásában	96
Jönnek a hívások, jönnek az ügyek	114
Kívánom a cenzúra eltörlését	128
Gáz van, babám!	141
Egy házban az ellenséggel	148
Csak semmi pánik?	157
...adta hírül a Népszabadság	172
A Rogán- és a Matolcsy-sztori	180
A luxuskérótól a kémfilmig	197
Végjáték a Bécsi úton	203
A dráma napjai	227
Anyunak, apunak	257

A VÉG KEZDETE

2017. április 16.

Tegnap végleg megszabadultam a Mediaworkstól. Mától nincs semmiféle tilalom, szabadon beszélhetek. Elmesélem hát, hogyan lettem az ország vezető napilapjának főszerkesztője, és hogyan végzett ki minket a Nemzeti Együttműködés Rendszere.

EGY ÉRTEKEZLETEN MÚLT

Juli felnézett.

– Ez meg kicsoda?

Ki nem mondta ezt, persze, de tekintetében valami ilyesmit láttam, amikor – némileg magam is meglepődve – konstatáltam: Juli fölpillant a jegyzetfüzetéből, s olyan fejjel, mintha sakkozó lenne, aki hirtelen megtalálta a helyes lépést a játszma befejezéséhez, tűnődve engem néz.

Úgy harminc perce mehetett a főszerkesztők és cégvezetők közötti szokásos heti értekezlet, és éppen magamhoz ragadtam a szót. Amúgy nem ragadtam volna, elsősorban azért nem, mert aktuálisan nem főszerkesztőként dolgoztam: általános helyettes voltam a Nemzeti Sport-csoportban, ahová négy évvel korábban szegődtem el – tizennégy év után – a Népszabadságtól. Fölöttesem, Buzgó József viszont a szabadságát töltötte: emiatt vettem részt a Mediaworks-vezetők aktuális megbeszélésén. Aznap agy-rohasztó meleg volt, öt értekezlet virított a naptárban, ekként talán pattogósabb is lehettem a kelleténél, hogy az alkalmilag vesézett, de a lezárás felé a legkevésbé se tartó téma tárgyalása-nyújtása ne húzzon fel. A kérdés az volt: teljesen vagy csak félig legyen a Népszabadság-fejléc színes, szivárványos? Már amennyiben a lap így akar szolidaritást vállalni a közelgő Pride-dal. Az összes verzió – igen, nem, még nem tudom – mellett szólt érv, ám a vita kezdett a semmibe nyúló okfejtéssorozattá válni; kénytelen voltam hát magamhoz ragadni a szót. Hogy tudniillik bocs, amiért – részben népszabadságos múltam miatt késztetést

érezve – kvázi csaposként közbeszólok, de a lap karaktere és az esemény létjogosultsága-fontossága miatt hadd mondjam azt: a félmegoldás nem jó. Vagy legyen teljesen rózsaszín-árnyalatossá a fejlődés, vagy ne, ellenben a mondat végére lassan tegyük ki a pontot.

Kis csönd lett.

Mindenki bólogatott.

Juli felnézett...

Én pedig – ha már nálam volt a szó – daráltam tovább: egyébként a Nemzeti Sportnál minden flottul halad, a kollégák felsőteste izzadt a nagy munkától és -ban, a részletekért nézzétek meg a cikkeket, információkat, mellékleteket összefoglaló, hetente horizontálisan és vertikálisan elküldött memóinkat. S ha bármi gond vagy probléma veszélyeztetné a rendet és a fegyelmet – tettem hozzá –, akkor kiosztok néhány írásbeli figyelmeztetést, oszt' jó napot. A jelenlévők vették is a lapot: felnevetett Nagy N. Péter, a Népszabadság megbízott főszerkesztője, Tóth Levente, a Világgazdaság főszerkesztője, a Népszabi korábbi megbízott főszerkesztője, Takács Zoltán, a Vasárnap Reggel felelős szerkesztője és Hanák Tamás, a cég napilapüzletágának igazgatója.

Csak Juli, azaz Beer Júlia, a Mediaworks tanácsadója, Heinrich Pecina tulajdonos bizalmi embere nem nevetett.

De aligha azért, mert nem értette a tréfát. Sokkal inkább azért, mert ekkor már valami más járt a fejében.

Neki ekkor már alighanem az járt a fejében, amit én még csak nem is sejtettem: hogy hoppá, itt, ebben a Falfúró nevű kis, negyedik emeleti tárgyalóban ül a Népszabadság új főszerkesztője!

Én.

A naptár 2015. július 8-át mutatott.

Nem az a nyár volt életem legszebb időszaka. Március végén tesóm, Murányi Marcell egy fatálisnál is fatálisabb baleset része-

se volt, s annak drámai fordulata nyomán lemondott a Népszabadság főszerkesztői pozíciójáról. Fél évvel azelőtt pedig meghalt apám, Murányi József. Ilyesből egy is megviseli az embert, nemhogy kettő. Akadtak periódusok, amikor nehezen tartottam magam, de nem eshettem szét: operatív vezetőként mégiscsak emberekért feleltem, szerkesztőként mégiscsak lapokat kellett a nyomdába küldennem. Nem látszódnak rajtam semmi; az pláne nem, amikor az iménti értekezlet után nem sokkal – a Nemzeti Sport-deszk (szerkesztőségi munkaterület) közepén ülve – felhívott Hanák: ne csapjak zajt, de küldjem el neki az önéletrajzomat. Tudja, hogy a HR-en megvan, de csak küldjem el... Magyarul is, angolul is. S nyilván akkor is rezzenéstelen maradtam, amikor Tomi ismét jelentkezett: 10-én, péntek délben várnak a Mediaworks vezérigazgatói tárgyalóinak egyikében.

Fura, de nem gondoltam Tomi kérései mögé. Legfőképpen talán azért nem, mert rengeteg munkám volt akkoriban; s feltehetően azért sem, mert távol tartottam magam a 2014. október 1-jén (magyar) piacra lépő, a Ringier és az Axel Springer portfóliójának egy részét megvásárló Mediaworks alakuló-változó vezetőségétől. Ha kellett, egy-egy értekezleten helyettesítettem Buzgó Józsit, s körülbelül ennyi.

Péntek reggel viszont úgy ébredtem: gyanús, hogy a Népszabadság miatt rendelnek föl. De mi indokolná, hogy egy negyvenéves, politikai kapcsolatokkal legföljebb minimálisan bíró, szemüveges sportújságíró kérjenek fel a legnagyobb közéleti napilap szerkesztésére?

– Ám ha mégis, akkor sem képezed, hogy elvállalom! – mondtam a feleségemnek, illetve inkább: győzködtem magam a reggeli kávézás közben. – Tudod mikor ülök bele abba a székbe, amelyikben a tesómnak kellene ülnie. Tudod mikor...!

Nem mellesleg az is felötlött bennem: nem lehet, hogy egy látványos csavarral a Nemzeti Sport főszerkesztőjének kérnek fel? Vagy éppen – igazodva a Mediaworks gyakori vezetőcseréihez – én vagyok kivágva, s az önéletrajzos cuccal is csak tereltek, nehogy gyanús legyen? Esetleg Józsival együtt vagyunk kirúgva? Lassan már ott tartottam, mint *A tanúban* Pelikán gátőr, aki szerint „az a gyanús, ami nem gyanús”; úgyhogy hagytam is az egészet a fenébe. A székházba érve elvégeztem a napi rutint – 2-3 kávé, lapszemle, adminisztratív ügyek intézése –, megtartottam a lapindító értekezletet, majd megírtam néhány e-mailt és kolbászoltam kicsit az emberek között: hogy állnak a napi cikkekkel, miben voltak ügyesek, és mit nem akarok soha többé látni az újságban.

Délben kissé feszülten lifteztem föl a hatodik emeleti vezérigazgatóságra, ahol Juli és Tomi várt teljes nyugalomban. Az asztalon némi ásványvíz, két-két jegyzetfüzet és paksaméta hevert; az egyik tetején Mediaworks-újságok pihentek szép sorban, rendezetten. Világgazdaság, Nemzeti Sport...

Legfelül volt a Népszabadság.

Amikor megláttam, akkorát dobbant a szívem, hogy majd' kiugrott a helyéről, jóllehet tudtam: ha „arra” kérnek fel, biztosan nem vállalom el. Juliék viszont éppen ezzel kezdtek:

– Na, hát erről lenne szó, Andris... Mit szólnál ahhoz, ha te lennél a Népszabadság új főszerkesztője?

Hirtelen kizökkent az idő; mintha más mátrixba kerültem volna. Csoda? Alig négy éve, 2011. augusztus 30-án hagytam el a Bécsi utat, kitépett szívvel és úgy, hogy többé már aligha leszek Népszabadság-alkalmazott. Nem voltam még huszonhárom éves, amikor először – remegő gyomorral – beléptem abba a borzasztóan szocreál, nekem mégis oly' kedves épületbe. Ott nőttek föl, ott ismertem meg a feleségemet, ott koccintottam gyermekeim születésére, ott nyílt ki előttem a világ, ott

kezdtem el spórtón túli témákról írni. Elég volt csak végigmen-nem a folyosón, s máris rengeteg tudással lettem gazdagabb; egy légtérben lehettem Eötvös Páltól Bächer Ivánon át Tamás Ervinig megannyi legendával, s olyan klasszisok nevelgettek a sportrovatban, mint a korszakos rovatvezető, Jakab József; a címadásaival is iskolát teremtő Hegyi Iván és a nekem mindig, mindenben igazodási pontot jelentő Bruckner Gábor. Itt tanítottak meg újságot írni, szerkeszteni, itt tanítottak meg a tiszteletre, az alázatra és itt kezelték, amikor elgurult a gyógyszerem. A lapnak köszönhetően Kanadától Japánig bejárhat-tam a világot, kaptam 13. és 14. havi fizetést meg segítséget, ha bajom volt. Mennyi emlék! Mennyi pozitív visszajelzés! Máig itt cseng a fülemben Friss Róbert lapszerkesztő hangja, amint az *Ember a járdán* című, csak kérdésből-válaszból álló Hétvége-hajléktalanriportomra azt mondja: „Murcikám, ez már-már mikszáthi!” Vagy amikor Zalai István, a felülmúlhatatlan főszerkesztő-helyettes egy deszkbeli kitörésem után diszkréten behív a szobájába, és – miközben én már lélekben csomagolok – halkán, bölcsen, egyetlen finom mondattal helyre tesz: „Murányikám, itt emberek dolgoznak.”

És most én lennék a Népszabadság főszerkesztője?!

De bevillantak a kevésbé szép emlékek is. Ottlétem utolsó négy-öt éve már a folyamatos leépítésről, leépülésről szólt; a 2008-ban még létező 2,4 milliárd forintos eredménytartalékot részben beforgatták a Ringier Nyomdába és a terjesztés dinamizálására létrehozott, pénznyelő Medialogba, részben felélte a szerkesztőség. A cég egyre csak ment össze, s a vágások 2011 elején elérték az újságírókat is: tíz emberen – köztük rajtam – kívül a redakció valamennyi tagjának megválták a fizetését. A hangulat napról napra rosszabbá vált, s a szakmai menedzsment is számos rossz döntést hozott. A lapból kezdett kiveszni a hír és az információ, miközben hosszú, unalmas cikkek sorának

nyitott utat; túl elitista lett, mintha a Kritika napilapos verziójának megteremtése lett volna a cél. Az értekezleteken visszatérő reflexió volt: „Nem baj, hogy lemaradtunk róla, majd ma írunk egy hosszabb, mélyebb cikket!. A digitális stratégia abból állt, hogy minden cikk kimegy a Népszabadság Online-ra. A két legnagyobb tulajdonos, a Ringier és a Szabad Sajtó Alapítvány csak veszekedett a finanszírozásról, stratégiáról, irányról. Ezt utolsó nyolc hónapomban az Üzemi Tanács elnökeként is megéltem (nem akartam az lenni, sosem jelentkeztem mozgalmárnak, de a kollektíva egy része megdumált: „Neked úgyis olyan nagy a pofád!”). Kicsit elegem lett, s továbbléptem, miután a Nemzeti Sport – 2007 után – újra megkeresett. Aztán a Corvin-negyedből fájó szívvel láttam, hogy Tóth Levente – megbízott főszerkesztőként – 37 hónapig(!) vívja szélmalomharcát a tulajdonosok és a szerkesztőség szorításában. S örültem, amikor láttam, hogy a Blikk főszerkesztői posztját nyolc év után a Népszabadságért elhagyó tesóm más irányt szab a még mindig vágásra kényszerített cégnek. Végül történt valami, ami mindkettőnk életét megváltoztatta...

A kérdést újra feltették a hatodikon:

– Tehát? Mit szólnál ahhoz, ha te lennél a Népszabadság új főszerkesztője?

Visszazökkentem a mátrixból, vettem egy mély levegőt, s valami olyasmit válaszoltam: nagyon szépen köszönöm, hogy gondoltatok rám, tudjátok, életemet és véretem áldoznám a Népszabadságért, de nem képzelitek, hogy beülök abba a székbe, amelyikben a tesómnak kellene ülnie?!

S már álltam volna föl az asztaltól, amikor Tomi – fölöttébb empatikusan – rátette a kezét a vállamra: picit üljek már vissza. Juli pedig rezzenés nélkül folytatta:

– Pontosan erre a reakcióra számítottunk, ezért tegnap este fölhívtuk a tesódat, mit szólna hozzá. És a tesód azt mondta,

hogy egyrészt nincs semmilyen averziója, másrészt azért is jó választás lennél, mert a Nemzeti Sportot úgyesen csinálod. Van benne rendszer, tudsz építkezni, sokat dolgozol. Emellett téged ismernek is a Népszabadságban. Vissza is kérdeztem Marcinál: te, és miért nem javasoltad az öcsédet, ha már ilyen jó véleménnyel vagy róla? Azt mondta: azért nem, mert az öcsém.

Alig öt perc telt el a beszélgetésből ott, a hatodikon, de már tudtam: több „kifogásom” nem lehet. Azért a biztonság kedvéért nekiálltam némi ellenkampánynak. Hogy tudniillik nem biztos, elég vagyok erre a posztra: ott van a viszonylagos politikai járatlanságom, nem utolsósorban hiába írtam bármit, a szakma és a közvélemény szemében akkor is „csak” egy sportújságíró vagyok. De az asztal túloldalán mintha meg sem hallották volna pazar okfejtésem, inkább arról kérdezgettek, milyen Népszabadságot csinálnék. Tudnék-e egyoldalas, slágvortos programot adni, s eldönteném-e még aznap, vállalom-e. És ne izguljak, ezen a területen is nevet szerzek majd magamnak, ráadásul e lépéssel a Murányi név is „tisztá lesz”. Ja, és még a belső vezető mellett kampányoló szerkesztőség sem mondhatja majd, hogy totál külső ember került volna a posztra!

Elhangzott az is, hogy „kemény” újságot kell csinálni; beleállni témákba, ügyekbe... Ez a kijelentés később sokszor és erősen visszhangzott a fejemben.

Úgy harminc perc után azzal álltunk fel, hogy úgy tíz óra múlva, este tizenegyig válaszolok: vállalom-e, majd kissé kábán visszaindultam a harmadik emeleti Nemzeti Sport-bázisra. Tartottam magam, de az átlagosnál jobban elmerülhettem a gondolataimban, ugyanis a szerkesztőségi asszisztens, Szalay Hédi – az aláírásra váró papírhalmazt elém tolvá – rögvest nekem szegezte, van-e valami baj. Dehogy van, drága Hédi, feleltem mosolyogva, ám Hédit a válasz nem elégítette ki. Visszakérdezett: és az jó lesz nekünk?

Persze, vágtam rá, elharapva a már majdnem kibukkanó mondat második felét; hogy tudniillik így nem lesz itt az a csávó, aki állandó feszültség alatt tartja a csapatot... Aláírtam, amit kellett, majd visszaültem a helyemre a deszkben; a kollégák elmélyülten dolgoztak, bennem pedig akaratlanul is végigpörgött, mit csináltam a Nemzeti Sportban az elmúlt négy évben; jó-e nekik, ha én elmegyek, jó-e nekem, ha elmegyek. Buzgó Józsi egyetértésével szinte teljesen átalakítottam a munkaszervezést, a munkarendet; készítettem stratégiát, víziót, küldetést, fegyelmi szabályzatot, létrehoztam speciális, a tartalmak nyomon követésére kitalált kommunikációs rendszert, életre hívtam olyan, hetente esedékes értekezletet, amelyen hónapokra előre megterveztük, mikor, mi legyen. Bábáskodtam megújulásnál, mellékletek születésénél, olimpiai, vb- és Eb-munkálatok tervezésénél, igyekeztem minél több személyes visszajelzést adni. Világeseeményeknél csak aludni jártam haza. Az elején nem volt könnyű. Buzgó Józsi úgy érezhette, a helyére hoztak vagy a helyére pályázom, a kollégák egy része pedig azt gondolhatta, mit izmozik ez a vezetői tapasztalat nélkül érkező, mindenbe belenyúló pali, amikor minden jó, csak a munka sok és a fizetés kevés. Az üzemszerű működés kialakítása, a korábbiaktól eltérő szemléletmód behozatala számos konfliktussal járt; simán meg is puccsolhattak volna. Törekedtek is rá: az Üzemi Tanács tagja egyszer a teakonyhában rögzítette abbéli álláspontját, hogy ha – sarkítom – tovább ugrálok, nem lesz ennek jó vége. Úgy emlékszem, elküldtem a francba. A kollégák többsége egy idő után jött utánam, kivált, mert látta, a rendszer kezd hatékonyabbá válni, rám pedig bármikor lehet számítani. Mindig visszajelek, elmondom a jót és a rosszat, kritizálok és dicsérek, nem utolsósorban pedig verekszem értük a cégvezetéssel is, ha kell.

Szóval ültem az NS-deszkben, néztem az embereket, s a nagy morfondírozás közben arra jutottam: ez az időszak így volt ke-

rek. Másként: tudtam, hogy a Népszabadság-ajánlat elől nem ugorhatok el. Bele kell állnom. Át kell szabnom, fel kell építenem és meg kell csinálnom. Akkor is, ha beledöglök, és akkor is, ha csak néhány hónapig tart.

Felhívtam a feleségemet, hogy – ha már a kicsik úgyis az anyósomnál előnyaralnak – menjünk el vacsorázni és beszéljük át ezt az izét; helyzetet, ajánlatot. S felhívtam a tesómat, hogy mi lenne, ha este, vacsora után átugranánk.

Hédi óvó tekintete mellett még aláírtam néhány papírt, a kollégákkal tisztáztuk az aktuális kérdéseket, s már majdnem mentem, amikor feltűnt a színen a Nemzeti Sport állandó szerzője, az úszószövetség akkori kommunikációs vezetője, a régi, nagy harcostárs, Csurka Gergely. Hozta a havi számlát.

– Na, mi van, bátyuska?

– Ha én azt elmondanám neked, Geri...

Naná: elmondtam. Azzal együtt is, hogy szupertitkos projekt-ről volt szó, s Juliék megkértek: a szűk családon kívül senkivel se beszéljek. Tudtam, hogy Geritől – mondtunk mi el egymásnak már annyi mindent – nem megy ki semmi, egyebekben tutira megkapom a frankót; így is lett.

– Megörültél? Itt tuti helyed van, szeretnek, megbecsülnek! És ez sport. A Népszabi meg kőkemény politika! Eszedbe ne jusson! Hallod, bátyuska? Eszedbe ne jusson!

Zúgó fejfel indultam el vacsorázni a WestEnd-beli étterembe; az ételek nem annyira érdekelték, a sörök annál inkább. Az emberek gondtalanul jöttek-mentek, nem is sejtve, hogy jaj, micsoda teher van az én vállamon... S bár a feleségemnek szép részletesen elmeséltem, hogy minden – legfőképpen a tesómat érintő – kérdésre választ kaptam, illetőleg mit mondott Geri, mindkettőnk számára nyilvánvaló volt: fölösleges itt bármiféle „hiszti”. Én ezt már eldöntöttem, ahogyan – szokásához híven – a feleségem is kapásból tudta, mi a tényállás:

– Kihívásra még sosem mondtál nemet, és később a fejedet vernéd a falba, ha most visszalépnél. Mi a kérdés?

Kisvártatva már a tesómnál és feleségénél beszélgettünk; sőt ittunk és természetesen ugyanarra jutottunk. Speciel engem igazából nem is a tesóm véleménye érdekelt – azt már nagyjából tudtam –, inkább azt akartam látni, mi van a szemében. Ültünk a teraszukon a gyönyörű, lebukó nyári nap fényében, és azt láttam a szemében, amit az én szememben láthatott akkor, amikor őt nevezték ki a Népszabadság élére: nála nagyobb szurkolóm nem lesz, ahogyan nálam nagyobb szurkolója nem volt. Ezzel együtt a helyzet felkavart, mert amennyire jó testvérek voltunk mindig, amennyire tűzbe mentünk volna egymásért bármikor, mégiscsak abba a székbe ülök bele, amelyben ő ült, és az lesz a szobám, amelyik az övé volt. Mennyivel egyszerűbbnek tetszett, amikor Marcell a Blikket vezette, én meg a Nemzeti Sportnál alvezéreskedtem. És mennyivel jobb lett volna, ha anyánk anno beváltja ígését, amely szerint a tesómat – velem együtt – kihajítja az ablakon, ha újságíró merészel lenni.

Anyu – akárcsak apánk – tudta, miről beszél: újságíró volt. A szép emlékü Pest Megyei Hírlapnál kezdett, itt ismerkedett meg apánkkal is. Aztán az 1968-as alapítástól 1993-ig, azaz huszonöt évig dolgozott a Magyar Hírlapnál, közelebbről a legendás New York Palota-beli székházban; ott, ahol a tesómmal együtt gyakorlatilag felnőttünk. A nyolcvanas évek közepétől már apánk is a sokat megélt épület lakója volt: a Magyar Nemzet szerkesztője lett, miután megjárta a PMH-t, a Magyar Ifjúságot és az Ifjúsági Magazint. Amikor mindketten ügyeltek, megessett, hogy a hivatalkézből kanapéján aludtam el, hogy aztán a műszak végén, valamikor éjfél után kerüljek ágyba. Ahogyan a tesóm is. Kiszámíthatóan alakuló nap viszonylag kevés volt; az is előfordult, hogy kisiskolásként kicsit sokáig töltöttem egyedül az estét, mert anyu vidéki riporton volt, apu a Nemzetet szerkesz-

Családi kör. Anyu, apu, tesó és én

tette, a negyedév híján nyolc évvel idősebb tesóm pedig – noha mindig is figyelt rám – színjátszó körben gyakorlatozott vagy sokra hivatott együttese próbáján gitározott; esetleg szimplán bandázott/csajozott. Emlékszem, egy késő este anyánk mennyire kiborult, amikor közöltem, semmi baj, hogy mindenki csak tíz után ért haza, de kicsit féltem – nyolcesztendősen: inkább nagyon –, s hát véletlenül vacsorafélét sem találtam, így ha volna valami kajaszzerű, az most jólesne. Anyánk egyrészt magát vádolta, amiért ez a helyzet előállt, másrészt sírni kezdett, hogy hát mit csináljon, amikor ez a munkája. Eközben apánk – maximálisan egyetértve vele – azon morfondírozott, hogy az emléktábla-avatás képaláírásában kijavították-e Szűrös Mátyást Szűrös Mátyásra, tesóm meg engem vigasztalt: ha tudja, hogy senki sincs itthon, ott hagyja a próbát... Hektikus, a szocializációnk szempontjából abszolúte meghatározó időszak volt, mindenesetre nyilván ebből következett, hogy – valami sokadik

„programszervezési” örület okán – anyám azt mondta a tesóm-nak: zsurnalisztaság esetén ki leszünk vágva.

Még szép, hogy azok lettünk. Anyánk még megélte, hogy a tesóm előbb a Mai Nap, majd a Blikk főszerkesztője lesz, apánk azt is, hogy elsőszülöttje a Népszabadságot irányítja, kisebbik fia pedig – a „nagy” Népszabadság után – a Nemzeti Sport főszerkesztő-helyetteseként ügyködik. Úgy vettem észre, büszkék ránk, de nem bántam, hogy már nem éltek meg tesóm leköszönését, következésképpen azt sem, hogy én leszek az utódja. Amit – a családi, teraszos, naplementés megbeszélés után – már csak közölni kellett a cégvezetéssel.

AZ „IGEN”-TŐL PECINÁIG

Péntek este tizenegykor föl hívtam hát Hanák Tamást, hogy akkor vállalom. Valami fesztiválon volt, és ahogyan hallottam, örült a hírnek. Nyilván a menedzsment is, amely ekkor már két hónapja kereste a megoldást. Három ember dolgozott az ügyön: Rónai Balázs, aki két héttel a testvérem lemondása után és egy héttel Mihók Attila távozását követően került a vezérigazgatói posztra, továbbá Beer Juli, Hanák Tomi; emellett kikérték a bátyám véleményét is. Marci ekkor már – miután Pecina és Mihók ragaszkodott hozzá, s Balázs is számított a munkájára – tanácsadóként segítette a Mediaworksöt.

A házban számos szakember neve keringett Bánó Andrásról Haszán Zoltánon át Simon Ernőig; a HVG-s Neizer Anitáé csak azért nem, mert abban az időszakban várandós volt, a volt indexes Mészáros Zsófié pedig azért nem, mert ő már korábban nemet mondott. Ahogyan anno Uj Péter is eltolta magától a visszatérés lehetőségét...

Peti szerződtetése egyébként megannyiszor terítékre került: nem csupán azért, mert egy évtizedet lehúzott a lapnál, s lett Szerda című rovatával az ikonikus szerzők egyike, hanem azért is, mert nála kevesen tudtak/tudnak többet a digitális világról. Óriási hasznót hajthatott volna a Népszabadságnak, és a '90-es évek végén meg is tette az első lépést, amikor a – még bőven nyereséges – lap munkavállalójaként föl hívta a vezetőség figyelmét a hazai digitális világban bekövetkezendő paradigmaváltásra. Csakhogy a Népszabadság akkori menedzsmentje kizárólag

a papírral volt elfoglalva: az internetre valami elvont izére tekintett. Ha anno meghallják Peti hangját, s kinevezik, mondjuk, online főszerkesztőnek, jelentős pénzt tolva a robbanás előtt álló területre, aligha a későbbi Indexé – és az Origóé – a klasszikus kibertéri sikertörténet, hanem a NOL-é (is). Ehhez képest a vezetők – kevés kivételtől eltekintve – később sem értették igazán, mi is ezzel a probléma. Jó példa erre, hogy 2016 októberében, amikor Tamás Ervin nyugalmazott főszerkesztő-helyettes az ATV Szabad szemmel című műsorában felsorolta az akkori vezetőség hibáit is, az adás után, a stúdióból kijövet ezt kapta korábbi főnökétől, az általunk félistenként tisztelt Eötvös Páltól:

– Te, Tomi, komolyan fenékbe billentelek, ha még egyszer szóba hozod ezt az internetes dolgot!

Mindenesetre 2015 nyarán nem volt tolongás a Népszabadság főszerkesztői székéért, s talán emiatt is örültek annak a „mentő ötletnek”, hogy – akkor már – legyek én. Legalábbis legyek én az egyik jelölt; a másik, amennyire tudom, Simon Ernő, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának magyarországi szóvivője – a Figyelő korábbi főszerkesztője, a Magyar Nemzet korábbi munkatársa – volt.

Mielőtt felhívtam Hanák Tamást a hírrel, hogy oké vállalom, beszéltem Pető Péterrel is, aki akkor a belpolitikai rovat helyettes vezetője volt; korántsem melleleg a feltörekvő harmincasok legszebb reményekre jogosító hírlapírója-szerkesztője. Ismeretsegünk régi, már-már bajtársias alapon nyugodott: amikor az egyetemről 2008-ban betoppanó, a Fórum rovatba számos cikket publikáló Petit – mint gyakornokot – Vörös T. Károly akkori főszerkesztő bemutatta a sportrovatban, főnököm, Jakab József megkért, vezessem be az újságírás alapjaiba ezt a csöppet megszeppent, nem sokkal korábban még játékvezetői babérokra törő fiatalembert. Így is történt. Írtunk együtt hírt, dolgoztunk ütős publicisztikán, készítettünk közös riportot és tényfeltáró össze-

állítást... Most, ezen a péntek éjszakán viszont azt kérdeztem tőle titkosan, hogy ő, aki ismer engem és ismeri a lapot, s aki már rengeteg tapasztalattal vértéződött föl, mit gondolna, ha engem jelölnének. Peti most sem beszélt mellé:

– Afelől kétségem sincs, hogy szakmailag megcsinálnád. A kérdés inkább az: mit tudnál kezdeni a tesód árnyékával? Azzal, hogy folyamatosan megkapnád: a bátyád csinált belőled főszerkít és ő irányít téged? Merthogy ezt megkapod majd, abban biztos lehetsz.

Valami olyasmit feleltem, hogy igen, a bátyám árnyéka így is, úgy is fölöttem lesz, de ezt már beáraztam; s hogy lassan el kell mennünk sörözni.

A hétvégém munkával telt. Elküldtem a kért egyoldalas, slágvortos víziót, továbbá – „ha már elvállaltam, hadd szóljon” alapon – elkészítettem néhány dokumentumot a Népszabadság és a Népszabadság Online alapvetéseiről, küldetéséről, struktúrájáról, munka- és szervezeti rendjéről; megalkottam a fegyelmi szabályzatot. Közben természetesen figyeltem a Nemzeti Sportra is meg arra, hogy ésnél legyek. Nem kellett sokat várnom, Hanák Tamás hétfőn, azaz július 20-án azzal hívott, hogy dél körül menjek fel a Rónai Balázshoz. Így tettem:

– Na, még mindig áll, hogy vállalod?

– Igen, Balázs, vállalom.

– Akkor gratulálok, tiéd az állás!

Ezután beszélünk valamennyit a hétvégén átküldött doku-cunami lényegi elemeiről és az egyeztetés további menetéről, a tulajdonost érintő „forró topicok” kezeléséről; végül Balázs megkérdezte:

– Mikor tudsz kezdeni?

– Ezen a héten még Józsit helyettesítem, utána két hétre elmegyek nyaralni, úgyhogy augusztus elején, ha megfelel. Harmadika hétfő, ha nektek is jó.

– Remek.

Így lett a szerződésem nyitónapja 2015. augusztus 3.

Lefelé, a liftben döbbsentem rá, a tesóm kontraktusában milyen dátum szerepelt; hiszen anno mondta.

Igen: 2014. augusztus 3.

Július 13-án már abban a tudatban mentem be dolgozni, hogy az lesz az utolsó hetem a Nemzeti Sportnál. Lopott pillanataimban úgy néztem a serényen dolgozó kollégákra, mint valami hollywoodi főhős, aki az akciófilm csúcspontja – például a Föld megvédése – előtt körbefuttatja tekintetét a lenyugvó nap fényében. És a szabadságom előtti napom úgy kezdtem el pakolni, hogy senki ne vegye észre: igazából elkezdtem pakolni.

Kivételesen nem két hét olaszországi nyaralást terveztünk azon a nyáron, hanem egy hét törökországi pihenést, így a szabadság első és utolsó napjaiban itthon voltam, s többségében a népszabadságokon pörgettem az agyam. Na meg mentem be ismerkedni... Hazaérkezésünk után, július 29-én, szerdán éppen nagy szusszanásban voltam, amikor Balázs felhívott: ha már itthon vagyok, be kéne mennem, mert a tulajdonos – a felügyelőbizottsági ülés előtt – szeretne megismerkedni velem.

Magam is roppant kíváncsi voltam: ki ez az ember, kicsoda ez a Heinrich Pecina valójában? Annyi, de annyi mindent hallani róla...

Egyrészt ott voltak a „jó” hírek. Hogy amikor a Ringier Szerbia anno megcsinálta a Blicket, betett (ha igaz) ötmillió eurót, majd a már pörgő üzletből kiszállt (ha igaz) huszonötmillióval. Mihók Attila, aki akkoriban a Ringier Szerbiát irányította, innen ismerte a Magyarországon leginkább ellentmondásos figuraként leírt osztrák üzletembert. És Attila – sarkítom – esküdött rá. Esküdött arra az emberre, akivel együtt dolgozott a Blick kiadójaként, s aki a világszerte rég fúzióra lépett Ringier és az Axel Springer portfóliójából „mazsolázna” ahhoz, hogy a vonatkozó

hazai törvények értelmében a két kiadóóriás Magyarországon is összebútorozhasson.

Attilával kapcsolatban azt rebesgették, hogy az újonnan létrejövő vállalatot és hozzá Pecinát – vagy fordítva – maga találta ki, pláne, mert nem akart része lenni az új Ringier–Axel Springer-birodalomnak, s betagozódni az AS-t idehaza vezető, lapjait – ahogyan később tapasztaltuk is, főként a vidéki újságoknál – a végletekig „költséghatékonyan” működtető Bayer József alá. Ugyanakkor azt is lehetett hallani: természetesen a politika találta ki a létrejövő új vállalat, a Mediaworks élére Pecinát, s Attilát csak meghagyták abban a hitében, hogy övé a koncepció. Ez utóbbi verziót erősítette az a nyilvánvalónak tetsző, sokak által tényként kezelt kapcsolatrendszer, amelyben Pecinát – üzlettársi mivoltja mellett – csak Spéder Zoltán barátjaként jellemezték; annak a Spéder Zoltánnak a barátjaként, aki pedig Lázár János barátja. S minthogy – a barátságon túl – az állami szektorban érintett cégek egy csoportja kapcsán valamennyire a munka is összekötötte a bankvezért és a nagyhatalmú minisztert, a híreket „okosan” olvasók arra a következtetésre jutottak: Pecina stróman lesz a történetben, az államilag erősen ellenőrzött Mediaworksöt pedig – idővel – eladhatják az akkor még szintén barát Simicska Lajosnak. A vállalat megalakulását követően megannyi helyen olvasható pletykákat maga Pecina igyekezett cáfolni, kiemelve, hogy független médiabefektetésről van szó, s áradozva egy sort a 63 terméket felvonultató Mediaworks zászlóshajójáról, a Népszabadságról. Ugyanakkor az ellentmondások továbbra is közbeszéd tárgyát képezték, s mindig akadt valami, ami árnyalta a Mediaworks függetlenségéről és Pecina szándékairól közvetített képet. Speciel én a Mediaworks megalakulása előtt két hónappal, még a Nemzeti Sport potentátjaként kaptam az első dózist, amikor a Magyar Labdarúgó Szövetség egy politikához közeli felsővezetője – aki akkoriban közvetlen

munkakapcsolatban volt Csányi Sándor elnök-nagytőkéssel és Vági Márton főtitkárral, nem mellesleg a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség korábbi vezetőjével, azaz Pecina „nemjóbarátaival” – egy tárgyalás végén azzal fordult hozzám:

– Andris, hallom, jön Pecina. Vigyázzatok. Van, aki a szövetségben jól ismeri a borsodchemes időkből, és körülbelül maffiózónak tartja. Senki és semmi nem érdekli, csak a pénz, a módszerei pedig sokszor aljasak.

Bár e két mondat annyira nem hangzott jól, akkor, ott, különösebb jelentőséget nem tulajdonítottam neki. Elsősorban talán azért nem, mert nem gondoltam, hogy ez bármilyen módon érinti az egyetlen magyarországi sportnapilapot, a 110 éves Nemzeti Sportot. Később viszont erősen csengett a fülemben; konkrétan 2015. május 26-án, amikor egy körmailból megtudtuk: Mihók Attila, a Mediaworks vezérigazgatója, a cég apukája „saját kérésére” távozott a kiadótól...

Saját kérésére? Ő? Aki nemhogy baráti, hanem már-már apa-fiú-kapcsolatban volt Pecinával? S mindez fél évvel a Mediaworks megalakulása után? Mi van?

Néhány nap múlva az is kiderült, hogy Attilának esze ágában nem volt távozni a Mediaworkstól. Úgy jött be az aznap, mint rendesen, s dolgozott, ahogyan szokott; készült a felügyelőbizottsági ülésre. Ahol aztán – egybehangzó értékelések szerint – gyakorlatilag fölmosták vele a padlót. Nagyjából egy választ sem fogadták el. Csuklóztatták. Megalázták. Aztán a szünetben leült Pecinával, aki – ahogyan mesélték – előhúzott a zsebéből egy borítékot, amely Attila távozási feltételeit, kompenzációját tartalmazta. Gépéhez már nem fért hozzá, minthogy közben – mesélték – osztrák informatikusok lezárták. Utólag egyértelműnek tetszik: Pecina tökéletesen kitervelte a Mediaworks kulcsjátékosának menesztését (is). S bár nagyvállalatoknál előfordul az efféle eljárás, az a módszer, ahogyan Pecina megvált Mihóktól,

inkább kivégzésre hasonlított. Szénné aláztatós fb-ülést rendezni egy olyan szakember menesztéséhez, aki a projekt lelke-agya? Olyan „előadást” színre vinni, amelyben úgy alakítják a cselekményt, hogy Attila maga higgye azt: nem alkalmas a feladatra?

Jó, a Mediaworks színre lépésével amúgy is eltűnt az a (kvázi) családi hangulat, amely a Ringier-érát jellemezte a Corvin-negyedbeli székházban. Bár a svájciaknál sem volt kolbászból a kerítés, s a cég működésében is akadtak kihívások (melyikében nem?), a hangulat bensőségesebb és kellemesebb volt. Érződött, hogy itt nemcsak a pénzügyi szempontok az irányadók, hanem a szakmaiak is. Mihók erős, hozzáértő, lojális menedzsmentet alakított ki és irányított, a lapok, a divíziók pedig azzal együtt is működtek, hogy akadt több rossz és halogatott, a status quót szem előtt tartó döntés. A Mediaworks megalakulása az igazgatóságot is várakozással töltötte el, s sokan azt gondolták: nem változik semmi, legföljebb annyi, hogy a portfólió bővítésével, a vidéki lapok átvételével, közel 15 milliárd forintos évi forgalommal mi leszünk a legnagyobb sajtóvállalat Magyarországon. Attilában mindenki megbízott, s Pecina színre lépése, kommunikációja sem azt vetítette előre, hogy szőnyegbombázásra kell készülni. Ha voltak is „borsodchemes”, „emeleszes” hangok, a Corvin moziban tartott, pompás sajtóeseménybe ojtott Mediaworks-bemutakozás ország-világnak azt mutatta: itt egy komoly ember, aki tudja, mit vesz át, s maximálisan megbízik abban a menedzsmentben, amelynek a feje megbízható partnere.

„Boldog vagyok, hogy sikeresen zártuk az akvizíciót és megalakult a Mediaworks Hungary. Meggyőződésem, hogy a Mediaworks jól diverzifikált portfóliója, amely a legfontosabb magyar médiamárkák jelentős részét is magáénak tudhatja, kiegészülve egy fiatal és ambiciózus menedzsmenttel és elkötelezett munkavállalókkal, további növekedés és terjeszkedés elé néz” – mondta Pecina a Corvin moziban, s hát Mihók sem

fukarkodott a szavakkal a jelentős érdeklődéssel kísért eseménnyel: „Igazi kihívás és izgalmas lehetőség Magyarország egyik legfontosabb és legszínesebb médiavállalatának első számú vezetőjeként folytatni a karrieremet. Az elmúlt évek várákozással töltött ideje alatt rengeteg olyan ötlet halmozódott fel, melyeket most megvalósíthatunk mind a digitális, mind pedig a nyomtatott kiadványok és szolgáltatások terén. Mindebben egy kiváló, tapasztalt és összeszokott menedzsment lesz a segítségemre: a korábbi Ringier Kiadó Kft. felsővezetése és az Axel Springer Magyarország regionális vezetősége együttesen alkotják majd az új vállalat menedzsmentjét.” És akkor még „Content first” is („A tartalom az első”), ahogyan azt a kreált vállalat jelszava mondta; azidőtájt kevésbé gondolhatta a 700 munkavállaló, hogy bármi baj lehet. Magam nem is foglalkoztam az egésszel; a vetítés után visszamentem a helyemre, s folytattam a munkámat a Nemzeti Sportban. A részletekbe be nem avatott, a vállalat létrehozásáról kevés információval bíró főszerkesztő-helyettesként mit érdekelt engem, ki, mit mond még, mekkora növekedés és mekkora micsoda elé nézünk. Ám a sokat látott MLSZ-potential mondatai továbbra is ott csengtek a fülemben...

Az első jelzések, hogy ez a Corvin-prezentáció nem feltétlenül azt a víziót adta vissza, amelyről Pecina komolyan beszélt, a médiavállalat megalakulása után két hónappal, 2014 decemberében, a céges karácsonyi buli előtt érkeztek. A folyosókon futótűzként terjedt a hír, amely szerint az a bankhitel, amelyből Pecina érdekeltsége, a Vienna Capital Partners megvette a Ringier- és Axel Springer-portfóliót, azonnal „ketyegni” kezdett, eként a – nem kis részben meglepett – menedzsmentnek hirtelen csaknem 1 milliárd forintot kell találnia a 2015-ös büdzsében. Egyeseket már az is meglepett, hogy Pecina hitelből vásárolt, jóllehet a sajtó anno tele volt a Pecina ügyleit és kapcsolatait feltáró dolgozattal, legelőbb is – a Népszabadság kapcsán – azzal,

hogy a Mediaworks-féle üzletekhez az FHB adja a pénzt. Mindezenre 2014 végén megszorítások következtek: az intézkedések sorában munkavállalókat bocsátottak el, húztak ilyen-olyan tételeken, nem utolsósorban felszámolták a székház két, liftes bejáratából-portájából az egyiket. A Corvin plázához tartozó, hatszintes, mélygarázsos irodaépületbe addig részint a Futó utca felőli főbejáraton, részint a Vajdahunyad utca felőli – a kiadó postázóját és a kollégák újságos fachjait is magában foglaló – portán lehetett bejutni. Utóbbit gyorsabban lőtte ki az igazgatóság, mint hogy az ember kimondja: abrakadabra.

A kollégák nem értették, hogy van ez: létrejön a legnagyobb hazai sajtóvállalat, egyben – a Magyar RTL Televízió Zrt. mögötti – második legnagyobb médiacég, s azonnal megszorítás van?! Ráadásul ekkora? Mi van itt? A hangulat – érthetően – nyomott lett, a komfortérzet jelentősen csökkent; azok, akik a Vajdahunyad utcai portán jártak át a plázába ebédelni, kávézgatni, fagyizni, vásárolgatni, most úgy érezték: elvettek tőlük valamit, ami addig oly’ természetességgel volt az övék, ami megadta nekik azt a szabadságot, amelyért – komfortérzetileg feltétlenül – olyan jó volt a Ringier-ben dolgozni. Pikantériát adott az intézkedésnek, hogy a lezárt porta ajtaja fölött továbbra is ott díszelgett – sőt, a cég elköltözéséig ott díszelgett – a Mediaworks- és a Népszabadság-felirat; akadtak olvasók, előfizetők, akik továbbra is onnan akartak bejutni az épületbe, s nem értették, az miért van zárva...

Akárhogyan is, Pecina és csapata hamar világossá tette: a pénzembert a fejlesztés kevésbé érdekli, inkább a racionalizálást tartja fontosnak, akármilyen termékről legyen szó és akármit is jelentsen ez. A karácsonyi bulin – noha ígérte – Pecina nem jelent meg, s a kevésbé jól szervezett, de az elfogyasztott italmenyiség nyomán mégis jó hangulatú parti volt az utolsó, amelyen a klasszikus Ringier-menedzsment egyben ünnepelt.

A hatékony működés érdekében Mihók nem csupán a decemberi vágást vezényelte le (nyilván Pecina utasítására), hanem februárban menesztette – meneszteni kényszerült – Papp Gábort, aki a Nemzeti Sport-csoport és regionális portfólió (a vidéki újságok) lapigazgatója volt, egyben a menedzsment legerősebb tagja, aki megértő, de keménykezü vezetőként jelentős elismertségnek örvendett a kiadón belül. Pappot afféle bátyaként tartották számon, éppen ezért érezték úgy a kollégák, hogy ez is egy „szimbolikus” lépés, amelyet ráadásul a mind inkább kényszerpályára kerülő Mihókkal hajtának végre. Alighanem ez volt az a pillanat, amikor mindenki megértette, más világ jön... Papp búcsúztatója után az igazgatók egyike azt mondta nekem: „A megértő svájci báziscég már a múlté. Jön a rideg biznisz, itt már csak a pénz számít.”

Amúgy Papp az utolsó napjaiban, 2015 januárjában azzal volt elfoglalva, miként mondja el nekünk, a Nemzeti Sport vezetőségének, hogy a több százmillió profitot termelő részleg büdzséjéből is vágni kell... Csak záporoztak rá a kérdések. Mi van? Miért? De hol, amikor a szerkesztőség már így is az erején felül teljesít? Gábor pedig – a legkiválóbb szakemberek egyike, akivel valaha dolgozhattam – szépen elmondta, hogy az, amit mi már vágásképpen látunk, igazából semmi ahhoz képest, amekkora nyesésről az őszi büdzsétárgyalások indultak. A sok ember elküldéséhez képest itt már csak kevés ember menesztéséről van szó, na meg a honor visszavágásáról... Buzgó Józsiával alig jutottunk levegőhöz: Gábor, mondtuk neked is, sőt, állandóan azzal bombáztunk, hogy a Nemzeti Sporthoz, a Nemzeti Sport Online-hoz felvenni kellene embereket, annyira a működési határ alatt vagyunk, nem kirúgni! Papp megértő volt, de látszott: amit lehetett, azt ő már megtette, konfliktusok árán is, többet már nem tud ebből kihozni. Ezt a vágást végre kell hajtani. Józsiával már azon tanakodtunk, mi és hogyan legyen,

amikor jött az infó: Gábornak mennie kellett. S a hatékonyság érdekében az a Hanák Tamás veszi át a feladatait, akinek már ott van a viharvert, innen-onnan ütött Népszabadság lapigazgatói posztja. Tamás emberfeletti pluszmunkát kapott: a Népszabadság, a Népszabadság Online, a márka magazinjai és egyéb kiadványai mellett már ő felelt a Nemzeti Sportért, a Nemzeti Sport Online-ért, a Képes Sportért, a sportcsoport magazinjaiért és egyéb kiadványaiért, továbbá a nyolc megyei printlapért és digitális felületéért...

A kollégáknak ez már sok volt, s folyamatosan azt kérdezték: és még kit rúgnak ki, mit zárnak be, honnan vágnak vissza? Hová, merre tovább?

Ehhez képest 2015 tavasza – Mihók májusi menesztéséig – viszonylagos nyugalomban telt. A középvezetők és munkatársak szintjén mindenképpen, amennyiben Papp távozása után a tervezett vágás hónapokig nem került szóba. Józsiával nem firtattuk a kérdést; úgy voltunk vele, ha szegény Tamás átrágja magát az irat- meg ügyhalmazon és/vagy felszólítják a végrehajtásra, akkor majd „bűvészkedünk” valamit, de addig semmit. Mindazonáltal azt a relatív béke időszakában is érzékelni lehetett, hogy Pecina emberei mind nagyobb befolyást szereznek a Mediaworks fölött, sok mindenben „megfogják” az operatív menedzsment kezét, miközben a helyenként a szakmát háttérbe szorító pénzügyi hatékonyság minden eddiginél hangsúlyosabban jelenik meg a vállalat működésében.

Mihók távozásáig még három olyan esemény volt, amely – átmenetileg – elvitte a fókuszta a büdzséről, a vágásról, az átalakításokról. Az egyik, hogy a Népszabadság Zrt.-t 2015. március 31-i határidővel kiűrtették, a dolgozókat jogfolytonosan átvette a Mediaworks (Mworks Print Zrt.), mint ahogyan a Népszabadság teljes kiadói üzletágát is. A Zrt.-ben csupán a Bécsi úti székház tulajdonjoga maradt, de már az sem sokáig... Az új cégben már

nem védte a szerkesztőséget a rendszerváltozással egyidős szerkesztőségi státútum, amely a kiadó és a szerkesztőség viszonyrendszerét szabályozta, komoly garanciákkal biztosítva a lapot előállító gárda függetlenségét. Pecina ugyan ígéretet tett egy új státútumra, ennek elfogadásához valójában nem fűződött érdeke, így a lap bezárásáig nem is született új dokumentum. A másik esemény a baleset, amely miatt testvérem – nyolc és fél hónappal a kinevezése után – május 14-én távozott a Népszabadság éléről. A harmadik, hogy június 2-án bejelentették: lezárultak a hónapok óta tartó háttértárgyalások Pecina és az MSZP Szabad Sajtó Alapítványa között, ennek nyomán az üzletember érdekeltisége 99,9 százalékra nőtt a Népszabadság Zrt.-ben. Az SZSA a társaság 27,69 százalékát értékesítette Pecinának, aki ezzel párhuzamosan megvette a Népszabadság Zrt. Dolgozóinak Kulturális, Szociális Segélyező Egyesületének 1,4 százalékos pakettjét is. A tranzakció kapcsán a híradások megjegyezték, hogy bár Pecina – idézve az Origót – a lap munkatársai által birtokolt 0,1 százaléknyi részvényt még nem szerezte meg, „e nélkül is keresztülviheti akaratát a Népszabadság Zrt. jövőjével kapcsolatban”. Kivált, mert az MSZP-alapítvány – amely csaknem másfél évtizedig szép osztalékokhoz jutott a Népszabadság nyeresége nyomán – minden feltétel és/vagy kikötés nélkül értékesítette részvénytömegét Pecinának.

Hogy utóbbi miatt már akkor megkondultak volna a vészharangok, annak nem találtam nyomát; a Népszabadságért aggódók hangjai legalábbis biztosan nem voltak artikuláltabbak, erősebbek, mint amikor megindultak a Mediaworks megalakulását kísérő „politikai” cikkfolyamok. De miért is lettek volna? Noha a váratlan vezérigazgató-váltás mellett számos intézkedést lehetett kritizálni, a többség akként is értelmezhetette a beavatkozásokat, hogy egy tulajdonos azt tesz a cégével, amit akar. A Népszabadságot illetően pedig nem volt más mondás, mint az, hogy Pecina

hisz benne. Utóbbi kapcsán sokan citálták is az éppen a Népszabadságnak adott 2014 januári, bemutatkozó interjút, amelyben az osztrák üzletember Tóth Levente megbízott főszerkesztővel és Inotai Edittel, a külpolitikai rovat vezetőjével beszélgetett:

Kérdés: „Mind az üzlet bejelentése előtt, mind azután sokan feltételezték a magyar médiában, hogy a VCP valójában nem magának vásárol, hanem valaki másnak. Strómanszerepet tölt be, és rövidesen el fogja adni az újságjait jobboldali nagybefektetőknek. Mit tud mondani ezekre az állításokra?”

Válasz: „Az ember a pletykákat nem kommentálja. Rólam és a VCP-ről újra és újra terjesztenek ilyen pletykákat, de ezek tévesek voltak a múltban és tévesek, gyermekek most is. Ha valaki más érdeklődött volna az üzlet iránt, tehetett volna ajánlatot maga, ehhez nem lett volna szüksége rám. (...) A média mindig egyfajta labda a politikai játszmákban, de én minden országban, ahol befektetek, távol tartom magam a napi politikától. Arra törekszem, hogy a médiaportfólióm kiegyensúlyozott legyen. Nekem az a fontos, hogy amit készítünk, minőségi, elfogadott, érdekes legyen, és megvásárolják az olvasók. Az újságok politikai tartalmának a demokratikus keretek között kell maradnia, ezen felül azonban nem szeretném befolyásolni azt, és nem is szeretnék törekedni arra, hogy befolyásolni tudjam. Én egyfajta minőségellenőrként tekintek magamra. (...) Számomra nem az a fontos, hogy az újságnak milyen a politikai irányultsága, hanem az, hogy aktuális, minőségi legyen, és az olvasók érdeklődését felkeltsse.”

Hát, hozzátéve, hogy én láttam Heinrich Pecináról és a Mediaworks-ról a Nemzeti Sport főszerkesztő-helyettesi székéből, mielőtt Rónai Balázs, ugye, fölhevítte a szabadságom alatt: ha már itthon vagyok, július 30-án, csütörtökön menjek be, hogy a tulajdonos – a felügyelőbizottsági ülés előtt – megismerkedjen velem...

Kíváncsi voltam és ideges. Most akkor ki ez az ember? Valójában mit gondol a Népszabadságról? Mit akar vele? És egyáltalán: mit vár tőlem? Lesz-e időm megvalósítani azt, amit akarok?

A torkomban dobogott a szívem, amikor felértem a hatodik emeletre. Pecina éppen a VCP-tanácsadók egyikével beszélgetett a nagytárgyalóban, úgyhogy Balázs intett, várjak a szobájában. Fel-alá járkáltam, a kék zakómat igazgattam – tiszta kékbe öltöztem, a farmeromon kívül az ingem, a pólóm, az óráim, a cipőim is az volt –, s igyekeztem úgy tenni, mint aki rohadtul magabiztos. Judy, Balázs – és Attila korábbi – asszisztense kérdezte, kérek-e valamit, de képtelen lettem volna bármit is letolni a torkomon. Kinéztem az ablakon, s bevillant, mikor voltam itt legutóbb, már azon túl, hogy Balázs szobájában megállapodtunk. Attilánál jártam bő fél éve – nem voltam az a följárkálós típus –, mert szétfőtt az agyam attól, hogy egy általam tökéletesen előkészített és akként dokumentált nemzeti sportos ügyet más elrontott, mégis én kerültem a szőnyeg szélére. Emlékszem, ahogyan majdnem kidagadt verőérrel, khm, elemzem a helyzetet, amely szerint elég sok mindenért tartom a hátam, s no para, mert sok mindent elbírok és sosem szólok, de ezért az ügyet k...tt méltatlan volt rám verni; aztán Attila azt mondta, Andriska, rendben, de most éppen milliárdokkal egyensúlyozok – készült a fúzióra –, én meg mentem szépen a dolgomra. Most meg...

Pecina még mindig miniértekezett, ellenben bejött a szobába Anders Rosengren VCP-igazgató, aki kifogástalan öltönyében és gondosan hátrafésült hajával úgy nézett ki, akár valami századfordulóról itt felejtett úr. Kérdezte, milyen volt a nyaralás, hol voltunk, készen állok-e a feladatra, én meg szépen válaszolgattam: olyan vakációm még biztosan nem volt, ahol még a vacsora közben is az új struktúrát és az átalakításokat modelleztem... Anders mosolyogva hallgatott, majd úgy reagált, pontosan ez az energia kell a Népszabadsághoz, s nagyon örül annak, hogy

még Törökországban is ez járt a fejemben. Mire én azt feleltem: én meg nagyon nem, mert év közben rendre széthajtom magam, cserébe a nyaralásaim alatt kikapcsolom a telefonomat, s csak a családommal foglalkozom, amellet persze, hogy lefekszem a földre és azt nézem, hogy' nő a fű... Erre mindketten jót nevtünk; olyannyira, hogy Balázs meg is jegyezte, milyen jó a hangulat. Pecina közben végzett, s kisvártatva megesett a nagy bemutatkozás is.

– Á, kisch Murányi!

Így indított, amin szintén nevtünk, aztán rögvest megjegyezte: meglepte, amikor elmondták neki, hogy engem választottak. Azt feleltem, hogy engem is, de nézzen rám: tiszta kékben vagyok, s a kék a remény színe, továbbá megjeleníti a bölcsességet, az intelligenciát és az igazságot... Ezen Pecina csaknem teli szájjal nevetett, ami legföljebb ahhoz képest volt meglepő, hogy az már az első pillanatokban kitetszett: a tulajdonos minden rezdülését, mozdulatát, gesztusát überkontroll alatt tartja. Hozzátette, Ausztriában a kék a (sajtó)szabadság jelképe is, úgyhogy jó a színválasztás, majd szinte minden átmenet nélkül rákérdezett, hogy' van a bátyám. Elmondtam, hogy a helyzethez képest jól, s mennyire elhültem, amikor az eset után a céges autóját láttam a garázsban: tudniillik sokáig kerestem az ütközés nyomait, mire megtaláltam a benzintank tájékán azt a 15–20 centiméteres, karcolásszerű csíkot, amelyet lakótelepen lát az ember, amikor vicces kedvű kamaszok kulccsal meghúzzák a kocsikat. Sehol egy durva ütközésnyom... Ezzel együtt mélyen lesújtott az eset, az pedig különösen megviselt, mennyire überfatális volt a szituáció. Pecina végig bólogatott, aztán megjegyezte:

– Kivételesen jó ember és jó szakember a bátyád, ezért is ragaszkodtam ahhoz, hogy tanácsadóként maradjon a cégnél. Van számos menedzselni való termékünk, nem igaz?

És rá is tért a Népszabadságra. Hogy ez az egyetlen olyan magyarországi közéleti napilap, amelyet nemzetközileg is ismernek és elismernek, külföldön is súlya, ereje van, mint termék is eladható, mert jól néz ki; s hogy annak idején a lap milyen jó ütemben, kulturáltan és kiváló konstrukció keretében hagyta hátra pártállami múltját, s lett minőségi, független és politikai rendszertől függetlenül kritikus.

– Ándrás, én nem szólok bele a szerkesztésbe, nekem az a legfontosabb, hogy a Népszabadság minden rendszerben kritikus, minőségi újság legyen.

Azt válaszoltam, hogy a szívemből beszéltem, mert a függetlenség alapvetés, de kell idő, amíg rendbe teszünk mindent, s az újságot felfelé ívelő pályára állítjuk. Ezzel kapcsolatban Pecina megkérdezte, mik a terveim, de jeleztem: e tekintetben semmit nem szeretnék elkapkodni, mert bár megvan, mivel, hogyan és milyen időtávban akarok haladni, szeretnék belülről is tapasztalatokat szerezni a rendszer működéséről, vagyis egy hónapot, amíg valamennyire belakom a lapot. Persze tudtam, hogy vágnom kell, tudtam, hogy meg kell honosítanom a saját technológiám alapjait, tudtam, hogy lesz hosszú távú stratégiám is, de semminek nem akartam elébe menni. Ezt Pecina elfogadta, s beszélt még néhány mondatot a lap helyéről és szerepéről a magyarországi közéletben, illetve arról, személy szerint neki – mint papíralapú politikai újságokat hagyományosan járató embernek – milyen fontos az újság. Ha ki nem is mondta, hogy Népszabadság über alles, de úgy beszélt a lapról, mint megkerülhetetlen tényezőről, amelyért annyit, de annyit tárgyalt, s amelynek pályára állítása – ami aláhúzott véleménye szerint a testvérem főszerkesztése alatt megkezdődött – prioritást élvez a Mediaworks-portfólión belül.

Hazudnék, ha azt mondanám, hogy már ekkor fölizzott volna bennem bármiféle balsejtelem: minimálisan sem éreztem ilyet.

Ahogy korábban a Balázssal, Tamással, Julival folytatott beszélgetések egyértelművé tették, úgy most, Pecinától eljövét is határozottan azt éreztem: ezek az emberek akarnak valamit a terméktől, s ezért mindent megtesznek. Ha idővel – akármi-lyen okból – el is adják a lapot és/vagy a céget, csakis följavított állapotú újság jelenti az üzletet. Nyugodtan suhantam ki hát a székházból, készülve arra, négy napon belül – szigorú forgatókönyv szerint – bejelentenek: előbb a Népszabadságban, majd a Nemzeti Sportban. S bár a vállalati protokoll alapján Nagy N. Petit és Buzgó Józsi azt nap, az éles bejelentéssel csaknem azonos időben akarta a cégvezetés tájékoztatni, ragaszkodtam ahhoz, hogy mindkettőjüket napokkal előbb avassák be. Így is történt. Hanák Tomi szerint Nagy N. Peti első reakciója az volt, hogy a választás „pikáns”, majd – percek múltán – azt mondta, kezd beleszeretni a történetbe. Buzgó Józsi úgy reagált a hírre: „Mintha a jobb kezemet vágták volna le”, de hozzátette, annyira azért nem lepődött meg, mert benne már korábban is felvetődött: vezessem én a Népszabadságot. Szerinte ugyanis nálam minden adott hozzá: dolgoztam ott, karakteres és dinamikus vagyok, s a lapnak éppen ez kell. S ez tényleg így volt, mármint, hogy Józsi ezt valóban fölvetette: még Tóth Levente megbízott főszerkesztősége idején említette Mihók Attilának és Papp Gábornak a dolgot, nem tudva, hogy akkor előbbinek már kész forgatókönyve volt a fúzió utáni Blikk-mentes világ népszabísi integrációjára, benne a testvéremmel.

ÉS AKKOR BERÚGTAM AZ AJTÓT

A hétvége meglehetősen csöndben telt. Tomival és Julival még egyszer átvettük, mi a forgatókönyv hétfőn, én pedig többször is elolvastam rövid be-, illetve elkészítő szövegemet; nem akartam se improvizálni, se hibázni. Közben Pecina bizalmi embereinek egyike – azt erősítve, mennyire fontos a Mediaworksnek a Népszabadság – átküldött egy javaslatot, milyen üzeneteket helyezne el a kimenő sajtóanyagban. Maradjunk annyiban, hogy e bulshitparádéból viszonylag kevés elem került be a sajtóanyagba, ám kétségkívül meghatott és jólesett az igyekezet, nem utolsósorban mutatta a cég elköteleződését. Ilyesmik voltak gondolva lehetséges üzenetként: „A Népszabadság főszerkesztőjének lenni kihívás, felelősség és a legszebb munka, amit elképzelhettem magamnak. A lap neve egyet jelent a minőséggel. A Népszabadság hagyományainak ápolása tehát számomra kötelesség, a minőség további fejlesztése pedig kihívás. (...) Nem engedünk a demokratikus értékekből, az egyenlőségből és a jobb Magyarországra vetett hitből! Hiszek a minőségi tartalomban és a nyomtatott sajtóban. Olyan lapot kívánok készíteni, amely 2015-ben modernnek és sokoldalúnak számít. Az aktív, értéket teremtő embereket kell kiszolgálnunk, hiszen mi magunk is értéket teremtünk. A hitelesség, a sokoldalú tájékoztatás és a színes tartalom mellett számomra az olvasók elégedettsége a legfontosabb. Új online stratégiát alkotunk, amelynek köszönhetően innovatív médiatermékké válhatunk. A Népszabadság (...) bátor, szókimondó lap lesz, de objektív és gondolkodó munkát várok el a kollégáimtól.

Munkánk során komolyan vesszük a felkészülést, a széleskörű tájékozódást és a hallgattassék meg a másik fél elvét. Hiszek a független, kiegyensúlyozott újságírásban. Bárki bármit mondjon arról, hogy Magyarországon minden lap áll valamelyik oldalon, ez pusztán egy vélemény. A Népszabadság főszerkesztőjeként garantálhatom, nem állunk egyik politikai oldal mellé sem.”

Hétfőn 13.30-kor a vezérigazgatóságon kellett kezdenem, hogy elsőként a Népszabadság megbízott főszerkesztőjének és két helyettesének, Nagy N. Péternek, Gergely Mártonnak és Tóth Ákosnak mutassanak be, már amennyire be kellett, hiszen régóta ismertük egymást. Ezután két – kamu indokkal összehívott – szerkesztőségi értekezlet szerepelt a forgatókönyvben, előbb 14 órakor a Népszabadságban, majd tíz perc múlva a Nemzeti Sportban.

Ideges voltam és kíváncsi, erős és céltudatos. Ideges, mert ez mégiscsak merőben új helyzet, ráadásul ahhoz az intézményhez térek vissza mindenféle előzmény nélkül, ahonnan négy évvel korábban eljöttem a sportrovatból; jó, írtam tévékritikát és több közéleti publicisztikát meg riportot, de akkor is. Kíváncsi, mert fölöttébb izgatott, hogy a hajdani-új kollégák miként fogadják a helyzetet; egyik részük alighanem kacsint, másik részük nyilván a pokolba kíván majd, miközben értetlenkedik... Erős és céltudatos pedig azért, mert elsőre nemet mondtam ugyan, ám minden negatív, általam is vázolt negatív szempont ellenére vállaltam, s ha már vállaltam, akkor megcsinálom. A lépéseim, a terveim, a munkavégzéssel kapcsolatos valamennyi dokumentum már izgatottan zizegett a zakózsebben...

Fekete öltönyben és kék nyakkendőben érkeztem meg a hatodik emeletre, ahol Judy némi meglepetéssel fogadott:

– Hát te?

– Hát én.

Balázs kissé szomorúan állapította meg, hogy nyakkendőt is húztam, mert így neki is kell, Tamás pedig még egyszer elismé-

telte, talán csak magát erősítve, miért is vagyok „jó kompromisszum”. Elsősorban azért, mert amíg a szerkesztőség belülről akart főszerkesztőt választani – jelöltje Nagy N. Péter volt –, addig a cég inkább külső emberben gondolkodott, én meg belülről is jöttem, de kívülről is érkeztem...

Igazából persze sosem szakadtam el a Népszabadságtól. Bár 2011. augusztus 31-én úgy léptem ki – gyermekeimmal – a Bécsi útról, hogy oda alighanem sosem térek vissza, lélekben és a napi beszélgetések szintjén afféle tovább szolgáló népszabadságos maradtam. Jellemző, hogy az utolsó napon rovatvezetőm, a Jaksi helyébe bő fél évvel korábban lépő Hegyi Iván pezsgőt hozott, és én is éppen azt vittem a fiúknak, neki, Bruckner Gabinak és Pető Petinek; mindennél fontosabb volt a szép elválás. Később is gyakorta érdeklődtem, mi a helyzet, s ha bárkinek, bármilyen ügyben segítség kellett, első szóra ugrottam. Két év múlva pedig már újra testközelből láthattam korábbi kollégáimat, ugyanis 2013-ban – illeszkedve a Ringier terveihez – a Népszabadságot beköltöztették a Corvin-negyedbeli székházba. A kollektíva elsőre a Nemzeti Sport szintjén, a harmadik emeleten kapott helyet – csak a Blikk kiköltözése után költözött föl a negyedikre –, amiből aztán kialakult némi patália, miközben rajtam a skizofrénia jelei kezdtek mutatkozni. Mert bár a Népszabadság helyét logikusan a székház egyetlen üresen ásiszó területén állapították meg – ahová a megszüntetett, de a kiadó tulajdonában lévő bulvárlapot, az esetlegesen újraindítandó Mai Napot álmodta a cég –, kiderült, az érkezőknek csöppet szűkös a tér, ezért korrekcióra van szükség. S hát a beavatkozás nyomán az üvegajtóval elválasztott terület másik oldalán lévő Nemzeti Sport-csoportnak kellett összehúznia magát. A projekttel járó tervezési-menedzselési feladatokat természetesen én nyertem meg az NS-nél, így az a hülye szituáció állt elő, hogy nekem kellett visszább vetetni a Népszabi területi igényeit, egyúttal vé-

deni az NS érdekeit. Tóth Levivel órákat görnyedtünk a tervrajz fölött, „tologatva” a bútorokat, az asztalokat, a székeket és az oszlopokat, sokszor fél négyzetcentiméter birtokviszonyán rugózva, de mindketten tudtuk, hogy egymással sosem csesznénk ki, ekként szépen, megnyugtatóan, maximális kompromisszummal megállapodtunk. Hogy aztán a végeredmény – úgy egyébként – senkinek se legyen jó, mivel a Népszabi-kollektívának a Bécsi úton több szint és több szoba állt rendelkezésére a nyugodt munkához, az NS addigi kényelmes, tágas tere pedig – sarkítva – kollégiumokat idéző tömegszállássá lényegült át.

Mindenesetre a Népszabadság – ahogyan marha viccesen megjegyeztem – „nem bírta tovább, s utánam jött”, én meg sosem felejtettem el megkérdezni a liften, portán, bárhol: aztán hogy vagytok, mekkora a sokk, mi a helyzet, mi a jövő? Ahogyan Hargitai Miki, a legsokoldalúbb újságírók egyike, az NSZ szakszervezeti vezetője később megjegyezte: a Mikulás-bulis és liftbéli beszélgetések mellett az maradt meg benne a leginkább, hogy távozásom után is mennyire érdekeltek a Népszabadság dolgai. Na ja, láttam a kollégákat szenvedni. Hallottam a panaszkodást, hogy minden csak rosszabb lesz. Hogy hirdetés nincs, vágás bezzeg folyamatosan van. Hogy a tulaj célja a tönkretétel. De még a szakma is agyon van vágva: ilyen hosszú idejű megbízott főszerkesztője, mint Tóth Levi, lapnak még nem volt a világon... És így tovább. Én meg ilyenkor rendre azzal biztattam a régi kollégákat, hogy oké, ez a legnagyobb lejtő, amit valaha láttam, de ezt biztosan lehet másként is csinálni, most már biztosan csak jobb jöhet. Csak éppen már senki nem hitt ebben, ráadásul a „gyilkolászás” az átköltözés után sem ért véget. Sosem felejttem el, amikor egy hétköznapi este, erősen 10 után Hanák Tomiba botlottam a közös, harmadik emeleti teakonyhában:

– Mit csinálsz itt, Tomi?

– Mit, Andris, tök jó fej vagy: dolgozom, ahogy te is.

- Az, hogy én ügyelek, rendben van, de irodaidőn kívül mi dolga itt egy lapigazgatóba kevert vezérigazgató-helyettesnek?
- Tudod, most készítem elő... Na, hagyjuk.
- Csak nem átszervezés lesz megint? Plusz elbocsátás?
- Jaj, Andris... Na baszogass, így is ezer dolgom van!
- S már mentem volna vissza a deszkbe, amikor az ajtóból – merő tréfából – odavetettem ennek a hullafáradt embernek:
- Itt az Armageddon, Tomi!
- Hanák kezében megállt a teásbögre, feje pedig elvörösödött:
- Te honnan tudsz erről?
- Például a *Jelenések könyvéből*?
- Andris, ne szórakozz!
- Volt egy ilyen film is, tudod, Bruce Williszel...

Ekkor már éreztem persze, hogy ez itt most nem a poén helye, de már késő volt. Tomi csaknem összeomlott, ugyanis pontosan Armageddon volt annak a projektnek a neve, amely azt célozta, hogy – felső kérésre – szétcsapja a Népszabadság „megkövesedett” struktúráját. Mint később kiderült, a fedőnév – amelyre projektileg ráhibáztam – újabb átszervezésekkel egybekötött menesztéseket takart. Megszűnt például a főszerkesztő-helyettesi poszt (ha már korábban a lapszerkesztőknek is „annyi” lett). Az impresszumra és a munkavégzésre nézve ez annyit jelentett, hogy a megbízott főszerkesztő után a rovatvezetők következtek a sorban, a napi lapszerkesztést pedig vetésforgóban csinálták az arra fölkért kollégák. Ezt se a lap, se a kollégák, se az olvasók szempontjából nem lehetett ideálisnak nevezni, ellenben vállalati szemszögből – végleg eltörölni a múlt „kiváltságait”, laposabbá tenni a szervezetet és újra vágni a büdzsén – kétségtelenül mutatkozott némi haszna.

Aztán a tesómnak is vágnia kellett, amikor kinevezték főszerkesztőnek, ellenben kezdtem örülni, mert azt láttam: alatta kezd visszatérni az élet a lapba. Igaz, ennek az volt az ára, hogy 20-ról

Na, diktálom, öcsém! Tesómmal a „szobánkban”

16 oldalra csökkentse a terjedelmet, vágjon a fizetéseken és korigáljon más tételeken is. Összességében – a folyosói pletykák szerint – 100 millió forintot húzott a büdzsén, de legalább visszaépítette a struktúrát, kinevezett főszerkesztő-helyetteseket és szakmailag is változtatott. A Magyar Narancs egy elemző cikke szerint: „A Blikk éléről igazolt főszerkesztő nem vitt saját embereket, a szerkesztőségre támaszkodva hajtott végre kisebb újításokat, melyek működni látszottak. A nagyobb, elemző cikkeket kisebb, többelemű írások váltották fel, Murányi modernizálta a címadást is. Az eladott példányszámok csökkenése lelassult, előfizetőit is meg tudta tartani a Népszabadság, ami a korábbi évek tapasztalatai alapján nagy eredmény.” Én meg kis ovisként szurkoltam a tesómért és a lapért, s bár Marcellt fenntartásokkal fogadták – „Na, akkor most a Népszabi címlapján is lesz

meztelen nő?” – , marha boldog voltam, hogy a csapat megmozdult, tette a dolgát. Megesett, hogy reggelente Buzgó Józsi azzal jött oda hozzám: „Te, az utóbbi időben nem nagyon olvastam Népszabít, most meg azt veszem észre, hogy egyszerűen viszi a szememet. Marcello jól megcsinálta, gratulálok!” Én meg ilyen alkalmakkor boldogan hívtam a tesómat, ki és miért gratulál.

S akkor most képzeljük el azt a napot, amikor a tesóm fölhívott, mi történt.

Egy ártatlan, március végi reggel volt, éppen visszajöttem Lausanne-ból, a 2017-es vizes világbajnokság aláírási ceremóniájáról, amelyre Buzgó Józsi kérésére és Gyárfás Tamás igenjének hatására sikerült elutaznom, mint a Nemzeti Sport „magas rangú” képviselője. Fejben még picit Svájcban voltam, s azon tűnődtem, hogy egyfelől minek és miért kellett kiutaztatni egy rakás vezetőt, politikust, újságíró, amikor az aláírás – tudomásom szerint – már rég megvan, továbbá mosolyogtam egy jót azon az újra beugró poénon, amelyet a hoch elegáns szállodában tartott galavacsora két fő hiányzójával, Orbán Viktorral és Schmitt Pállal kapcsolatban jegyzett meg egy befolyásos ember: – Uraim, Svájcban vagyunk...

Másfelől azon is tűnődtem, vajon az állami média dolgozói valóban annyira rettegnek-e, amennyire a sajtómunkások, mondjuk, a Rákosi-korszakban félték, amennyiben az aláírási ceremónia utáni ötperces miniszterelnöki interjú előtt az MTVA-t képviselő kolléga örömmel adta át a mikrofonját az úszószövetség televíziójának forgató Kadarkai Endrének, hadd tegye fel a közös kérdéseket ő. Az pedig különösen édes volt: ez a kolléga a kormányfő válaszai alatt mindent elkövetett annak érdekében, hogy minél jobban elbűjjön a kameraállványok között...

A SORS ALJASSÁGA

Szóval ezeken gondolkodtam a reggeli alatt, és éppen májkrémet tettem a pirítósra, amikor megcsörrent a mobilom. És a tesóm higgadtan, nyugodtan, részletesen elmondott mindent, amit tudott vagy érzett; s azt is, hogy akkor neki most le kell mondania. Sokkolt az infó, ellenben azonnal föltemtem egy sor kérdést: „De tudod pontosan, mi történt? Tiszta, ki volt a hibás vagy ki mennyire volt hibás? Hogy van a férfi?” Mintha meg sem hallotta volna. Letaglózva álltam a konyhában, s arra gondoltam, ilyen nincs; ilyen a földön nincs. Hogy kerülhet ilyen helyzetbe egy ilyen jó ember? És az a szerencsétlen férfi, aki ott fekszik a kórházban...? Miután tesóm azt kérte, egyelőre ne mondjam el senkinek, mert elsősorban Pecinát, Mihókot és Hanákot kell tájékoztatnia, csöndben maradtam, s igyekeztem úgy bemenni a Nemzeti Sportba, mintha mi sem történt volna. Nem volt könnyű, de nem az volt a lényeg, hogy velem mi van, hanem az: mi lesz a tesómmal és azzal a szegény férfival?

Beérve azonnal ránéztem a kocsijára – és egyből hívtam.

– Biztos így volt? Sehol egy horpadás, a karcoláson kívül semmi! Nem lehet, hogy az a szegény ember ment neked? Miként lehetséges, hogy csak a kocsi hátulja kapta el? Azt hittem, elől, oldalt, bárhol szét van csapva a kocsi, de könyörgöm: csak a hátulján van egy csík! Most akkor elsodortad, nem? Vagy ő hajtott beléd, nem? Biztos, hogy te vagy a hibás?

Ilyeneket kérdeztem-állítottam, mit tudom én, mit csináltam, de éppen nem tudott beszélni; mondta, hogy majd visszahív.

Aztán délután megtudtam, hogy amíg nincs tiszta kép a balesetről és nem tudható, hogyan alakul a férfi állapota, Marcellt nem engedik lemondani, s a cég nem is kommunikál. Egy későbbi Mediaworks-közlemény igyekezett megértetni, miért úgy járt el a vállalat, ahogyan: „A Népszabadság, illetve a Mediaworks vezetését Murányi Marcell főszerkesztő a balesetet követő napon személyesen tájékoztatta. Mindaddig, amíg a balesettel kapcsolatos hivatalos vizsgálatok és eljárások le nem zárulnak, a médiavállalat az ügyet a továbbiakban nem kívánja kommentálni. A Mediaworks közel 700 munkavállalójával való viszonyban is a nemzetközi normákat követi: ilyen és hasonló ügyek esetén a vizsgálatok és hivatalos eljárások lezárulása előtt kommentárokat nem tesz, és fair munkáltatóként viselkedik.”

Csaknem másfél hónap telt el, amikor – május 14-én – a testvérem azt olvasta reggel az Indexen, hogy a férfi elhunyt. Hogy pontosan milyen körülmények között és konkrétan miben, az nem ennek a könyvnek a témája, mindenesetre a hír – érthetően – letaglózta a testvéremet. Ahogyan engem is. Marcell mindig, mindenért vállalta a felelősséget, ekként haladéktalanul tájékoztatta a fejleményről Pecinát és Mihókot; s arról is, hogy itt már nincs kérdés, lemond. S bár még ekkor is győzködtek – nem tudva semmit a vizsgálatok és eljárások eredményéről –, már nem lehetett visszatartani.

Aznapra egyébként azt beszéltük meg, hogy reggel kimegyünk a rákoskeresztúri panellakásba, amely 2014. december 20-a, azaz apánk halála óta elhagyottan állt, s nekilátunk anyu és apu cuc-cainak, na meg az általunk hátrahagyott tárgyak rendszerezésének. Ennél hihetlenebb, drámaibb, megrázóbb párhuzamosság kevés van az életben, s egy ideig csak kóvályogtam. A szabadságomat kivettem, vagyis e részről rendben volt a dolog, ellenben nem tudtam, mi van, mi lesz a tesómmal. Reggeli telefonja is csak a feleségemet érte el – a híváskor éppen zuhanyoztam –, de

neki is csupán annyit mondott, hogy elindult a székházba, majd jelentkezik. Berohantam én is, ha másért nem, hát azért, hogy mellette legyek. A parkolósinten ott állt a kocsija – autóinkat négy hely választotta el egymástól –, gondoltam, most beszél Mihókkal, áll az emberek elé, hívja Pecinát, a cég készíti a közleményt... Maradtam hát a kocsiban, s vártam. Negyed óra múlva lélekszakadva, fékcsikorgások közepette megérkezett Hanák is, akit egy konferenciáról rendelték vissza; rám nézett, sajnálkozott, majd azt mondta, bocs, rohanok, mert mindjárt kezdődik a szerkesztőségi értekezlet, amelyen bejelentik...

Úgy ültem a kocsimban, mint valami darab szar. Tehetetlen voltam, s folyamatosan azon kattogott az agyam, ez mégis hogyan történhetett meg. Mi és miért váltotta ki azt, hogy egy elsodrásból tragédia legyen? Mit ártott a tesóm és mit ártott az a férfi? Miért, miért, miért?

Nem tudom, mennyi idő telt el, csak néztem ki a fejből bambán, talán fél óra is elmúlt, mire a tesóm a fülére tapasztott mobillal megjelent a parkolósinten; messziről hallottam, hogy németül beszél. Feltehetően Pecinával. Amikor letette, kérdezni sem kellett; azt is elmesélte, hogy a döbbsent csenddel fogadott bejelentés után Mihók a nyakába borult a liftnél. Később Hegedüs Gábor, a központi fotórovat vezetője – hosszú éveket dolgozott a tesómmal – azt mondta, Mihókon igen erősen érződött, mennyire megviselte az eset, miközben a tesóm tartotta magát. Pecina a telefonbeszélgetés során, amennyire vélelmeztem, marasztalni akarta a tesómat; végül valami olyasmit mondott neki, hogy „nyugodj meg, ha valami véget ér, akkor rögvést elkezdődik valami más”. Ahhoz képest, mennyire kimért üzletemberről van szó – sőt! –, itt maximálisan empatikusan, együttérzőn viselkedett.

És természetesen kimentünk Rákoskeresztúrra; részben azért is, mert egyikünk sem tudta, ilyenkor mi a „protokoll”. A tesóm-

hoz folyamatosan érkeztek a telefonhívások, a mailek, az üzenetek; még nem jártunk Kőbányán az Éles saroknál, amikor a levelek és az sms-ek száma elérte a 100-at. Közben Hanák is telefonált; azt kérdezte Marcelltól, a történetek ellenére van-e csöpp ideje arra, hogy beszéljenek néhány mondatot a lehetséges utódról. Tesóm az felelte, van, már csak azért is, mert olyan anyagból gyúrták, hogy tudja: a közösség az első. A hívásnál Marcell autójában ültünk, a telefon ki volt hangosítva, ezért kénytelen voltam beleszólni a kibontakozó beszélgetésbe: Tomi, bocsánat, itt berhelek az anyósülésen, annyit várj meg, amíg odaérünk egy benzinkúthoz, buszmegállóhoz vagy bármilyen, hogy kiszálljak, amíg ti ezt megbeszélitek. Tomi – akkor már három hónapja „közös” lapigazgatónk volt, ugye, Pápp Gábor távozásával örökölte meg a Nemzeti Sportot is – azt válaszolta, hogy erre semmi szükség. Mivel tesómnak sem volt ellene kifogása, jól végighallgattam, hogy egyrészt ki az, aki biztosan nem jön (Tóth Levente megbízott főszerkesztősége idején számos jelölttel tárgyaltak, köztük a már említett Uj Petivel, aki a többiekhez hasonlóan nemet mondott), másrészt azt is megtudtam, ki az, aki tuti találat lehet. Pető Peti volt az. Fiatal, tehetséges, ambiciózus, kiváló kapcsolatrendszere van, elfogadják, itt nőtt fel, képernyőképes... Ráadásul a tesóm emelte ki a sportrovatból: a belpolitikai rovat helyettes vezetőjévé tette azzal, hogy további fejlődés esetén még nagyobb lehetőséget ad neki. Tomi protestált csöppet, minthogy Petivel jó viszonyban van, időnként összefutnak szórakozóhelyeken és akkor dumálnak, továbbá kérdés, nem túl ifjú-e a posztra. A tesóm erre azt mondta, Petiben igenis megvannak azok a képességek, amelyek főszerkesztővé, jó főszerkesztővé tehetik.

Abszurd helyzet volt, gondoltam, itt az ideje, hogy magam is kilépjek a komfortzónából, ezért a dialógus egy csöndesebb pontján megkérdeztem Tomit, elmondhatom-e a véleményemet. Persze, felelte, minden vélemény fontos. És akkor én azt

mondtam, Petivel elfogult vagyok, mert például magam tanítottam meg hírt írni – a Bécsi úti költözés kapcsán ennek külön bekezdést szentelt a Hétvége mellékletben –, de szakmailag is azt mondom: pompás főszerkesztő válhat belőle. A tesóm által mondottakon túl megvan benne a játékevezetőkre jellemző precízesség, emellett: már most van annyi hitele és szakmai múltja, hogy ha fölteszi a kezét, elindulnak utána az emberek. És a Népszabadság jó irányba mozdult, következőképpen az kell, hogy higgyenek és – valaki után – menjenek az emberek.

A lakásban, ahol sokáig négyen éltünk anyuval, apuval, tesóval, majd – öt évig, elköltözésükig – hatan Sasával és Marcival, azaz a bátyám feleségével és elsőszülött gyermekükkel, nem csináltunk semmit. Néztük a könyvespolcot, tologattuk a képeket, szöszöltünk, elmentünk kajálni, visszajöttünk és ugyanígy nem csináltunk semmit; az nem az a nap volt, amikor bármit tehettünk volna. Viszont roppant fontos volt, hogy ott legyek a tesóm mellett és azt monddam neki, baszki, ilyesmi bárkivel, bármikor, bármilyen tiszta szituációban előfordulhat; tegnap én is majdnem elsodortam egy bizonytalan biciklist a Jósika utcában, pedig mocskosul figyeltem.

Pető Peti járt is Mihóknál, s jöllehet Attila támogatta volna a kinevezést, nemet mondott a felkérésre azzal, hogy még nem érzi magát késznek a főszerkesztői posztra. Ha úgy alakul – fűzte hozzá –, helyettesként szívesen dolgozna, de főemberként még nem...

Én meg most, 2015. augusztus 3-án – két és fél hónappal a tesóm lemondása után – ott álltam a vezérigazgatói tárgyalóban, s vártam, hogy megérkezzen Nagy N. Peti, Gergely Marci és Tóth Ákos, Rónai Balázs és Hanák Tamás pedig közölje velük, én vagyok az új főszerkesztő.

Közülük – hisztim nyomán – Nagy N. Peti, azaz Charlie már tudta, kit jelentenek be. Az a Charlie, aki már a Bécsi úton is ikon volt, s aki – ilyen az élet – apámmal is dolgozott együtt. A régi

Jó ez a cím, Charlie? Tanakodás Nagy N.-nel

Magyar Nemzetben hozta össze őket a sors, s nem véletlen, hogy amikor tesóm fölkerlte helyettesének, nem habozott. Mindemellett Charlie megbízotti kinevezése után volt egy levélváltásunk. Én ezt írtam: „A Ha-val kezdődő mondatoknak tényleg nincs értelmük, de ha már így alakult (...), akkor hadd mondjam el: sok erőt és sikert kívánok neked! Neked, aki azok közé tartozol, aki az igazi Népszabadságot képviseled. Tesóm hitt a lapban; benned, bennetek. És – akárhogyan is alakult – hisz benned, bennetek. Miként – töretlenül – én is... A válasz eleje az volt, hogy „Ez most nagyon kellett – köszönöm”, a vége pedig az, hogy „...és vigyázzatok Marcellra, ahogy lehet. Aljasság a sors-tól, amit vele művelt.”

Az volt: aljasság.

És ez a sors állította elő azt a helyzetet, hogy a vezérigazgatói tárgyalóba lépő Népszabadság-vezetés meglepve, mosolyogva, fürkészőn nézzen rám: ez a Murányi gyerek mit keres itt.

FOGADÁS BALRÓL

Balázs rövidre fogta; bejelentette, amit kellett, és azt, hogy reméli, a lap az új főszerkesztővel sikeres lesz. Miközben beszélt, arra figyeltem, miként reagálnak ezek a régi, Bécsi úti harcostársak. Nagy N. Peti higgadt volt, mint mindig; feltehetően a beavatottak nyugalma is tükröződött rajta. Gergely Marci mosolygott, kacsintott; úgy tetszett, nincs ellenére, hogy visszatértem. Naná, a Bécsi úton, ahol ő jobbára online-főnök volt, számos alkalommal gondozta a csak a NOL-ra írt tévékritikáimat, amelyek jelentős olvasottságának alapját nem egy esetben az ő címkonstrukciója adta. Tóth Ákoson viszont nem titkolt megdöbbenés és értetlenkedés tükröződött, amit visszaadhatatlan arckifejezésével is megerősített. Rónai és Hanák is látta a reakciót, s a bemutatkozás végén mindkettő azzal fordult hozzám, na, Ákossal lesznek gondok... Akkor ők még nem tudták, hogy Ákossal – mindentől függetlenül – csak akkor szeretnénk dolgozni, ha hitet tesz a közös munka mellett. Ezzel együtt reakcióját tökéletesen megértettem; az éppen olyan volt, mint amilyet első meghallgatásomon vázoltam – a lehetséges reakciók egyikeként – Julinak és Tominak. Hogy tudniillik lesz egy csoport – kivált az idősebb, a lapnál évtizedek óta dolgozó kollégáké, továbbá a közéleti szereplőké –, amelyiknél én leszek a fiatal, bunkó, szemüveges, ráadásul biztosan a Marcell utasításait végrehajtó sportújságíró.

A Népszabadság szerkesztőségi értekezletén is vegyes reakciókkal találkoztam; a fiatalabbak mosolyogtak, az idősebbek

arcán némi értetlenség tükröződött, s volt néhány ember, aki semmilyen reakciót nem mutatott; aki valószínűleg úgy volt vele, hogy ja, akkor megint itt egy új, de legalább ismerős ember, valahogy ezt is túl kell élni.

A rövid bemutatás után én következtem a megírt szöveggel; ciki lett volna papírról olvasni, ezért inkább megtanultam, legalábbis memorizáltam. Ezt mondtam:

„Noha a többség ismer, hiszen 14 évig dolgoztunk együtt a Népszabadságban, bemutatkozom: Murányi András vagyok, 40 éves, nős, két gyermek apja; az elmúlt négy évben a Nemzeti Sport-csoport általános főszerkesztő-helyetteseként dolgoztam.

Van egy mondás: »Az élet túl rövid ahhoz, hogy tré borokat igyunk.« Noha én sörös vagyok, máximálisan egyetértek ezzel: az utóbbi évek, hónapok hektikussága, bizonytalanságai után sem a Népszabadságnak nincs ideje kísérletezgetni, se nekem nincs időm arra, hogy ne a legcélravezetőbben dolgozzak. Az a célom, hogy a piacon továbbra is erős brandként megjelenő Népszabadság – hagyományait, értékeit megtartva – új pályára álljon, és sikeres, dinamikus, megkerülhetetlen, nyereséges lap – pal, illetve digitális platformmal jelezze mind az olvasóknak, mind a piacnak: megvan benne a potenciál. Rendkívül motivált vagyok: egyrészt, mert úgy érzem, hazatértem; másrészt azért, mert van egy ember, aki roppant közel áll hozzám, és akinek ugyanaz volt a célja, ami most nekem.

Ahogy végignézek rajtatok, ugyanazt látom, mint korábban: erős, a célokat megvalósítani képes csapat áll itt. És nem kérdés, hanem kijelentés: együtt megcsináljuk!”

Nem mondom, hogy tapsvihar fogadott; csupán N. Kósa Jucitól láttam – bármiféle – reakciót, amikor a beszéd végén „úgy legyen”-t kopogott a levonatfalon. Maga az esemény egyébként nem csupán jól szervezett volt, hanem egységet is mutatott, üzenve, a Mediaworksnek kiemelten fontos, mi lesz, mi törté-

nik a Népszabadsággal: ott állt mögöttem-mellettem – Balázson, Tamáson és Julin kívül – többek között Mátrai Martina HR- és Parádi Judit kommunikációs igazgató is. S hogy a bejelentés ne a kibertérből érje a Nemzeti Sportot, ahová a szabadságom után, aznap délelőtt elvileg vissza kellett volna térnem, a bejelentőcsapat alig tíz perc múlva levonult a harmadik emeletre, ahová ezzel a kamuszöveggel hívták össze a kollégákat: „Hanák Tamás és Józsi össz-szerkesztőségi értekezletet tart, ahol ismertetik az eddigi eredményeinket. Időpont: 14 óra.” Szegény Józsi – mint később röhögve mesélte – már nem tudott mit mondani az „eredményeinkről”, pláne, hogy mandátuma arra szól: folyamatosan beszéljen, amíg a csapat megérkezik a Népszabiból. Aztán megjöttünk, én pedig ismét végignéztam az arcokon; úgy éreztem, azok vannak többségben, akik nem értették, mit keres itt vezérigazgatóstul a főszerkesztő-helyettes öltönyben, ugyanakkor az előbbi „inkább fagy” helyett itt inkább mosoly áradt felém. Megrázó pillanatok voltak, mert ezt a négy esztendőt úgy toltam le a lapnál, hogy – bár sok mindenben kvázi kívülálló maradtam – eggyé váltam a csapattal. Hirtelen végigfutott rajtam az is, hogy az utolsó évben mekkora kettősség jellemezte a munkámat. Egyrészt szerettem csinálni és Józsi engedett is (operatív) dolgozni, másrészt azt éreztem, képtelen vagyok huzamosabb ideig itt maradni. Kezd felőrlőni, hogy szakmailag ennél többet, de inkább mást szeretnék, s bár a lap, a struktúra még sokáig életképes, én forradalmat akarok; különben nincs értelme az egésznek. Az év elején mondtam is a feleségemnek, hogy ebben még maximum egy év van, aztán december végén kiszállok a mókuserékből, s olyan lehetőséget keresek magamnak, amelyben még többet alkothatok... Ehhez képest most itt állok, mert „közbejött” a nagy kihívás, de összeszorul a szívem, hogy el kell hagynom ezt a szépen hasító hajót; azokat az embereket, akik szerettek velem dolgozni és bíztak bennem.

Belekezdtem a memorizált beszédbe; volt kis gombóc a torokban.

„Megesik, hogy az ember nem tervezett helyzetbe kerül, és egyszerűen mennie kell. Mennie kell akkor is, ha jól érzi magát ott, ahol van; ahol már fél szavakból is érti a másikat, ahol egy-egy mosoly nem protokollfilinget áraszt, hanem szívből jön.

Szeptemberben lenne 4 éve, hogy 14 év Népszabadság után a Nemzeti Sporthoz kerültem, és mondhatom, remek kollégákat, embereket, fantasztikus, összetartó csapatot ismertem meg itt. Ha volt is olykor feszítő, mindig megbeszéltük a dolgokat, és folytattuk a munkát, amelynek nyomán a Nemzeti Sport-csoport erős lábakon álló, jelentős, profitképes tényező a médiapiacra.

Nem gondoltam, hogy augusztustól már nem dolgozom itt, de az élet tényleg a legnagyobb rendező. Három ok miatt sem mondhattam nemet a Népszabadság invitálására. Egyrészt a szakmai kihívás miatt; másrészt, mert a lap 14 év alatt az otthonomná is vált; nem utolsósorban azért, mert van egy, hozzám roppant közel álló ember, aki azt mondta: Csináld!

Az előbb azt mondtam, hogy a Népszabadság az otthonomná is vált, de hadd egészítsem ki a mondatot: miattatok mindig is a másik otthonomként gondolok majd a Nemzeti Sportra.

Köszönök mindent, és ne feledjétek: attól, hogy elmegyek, idebent nincs bunyó!”

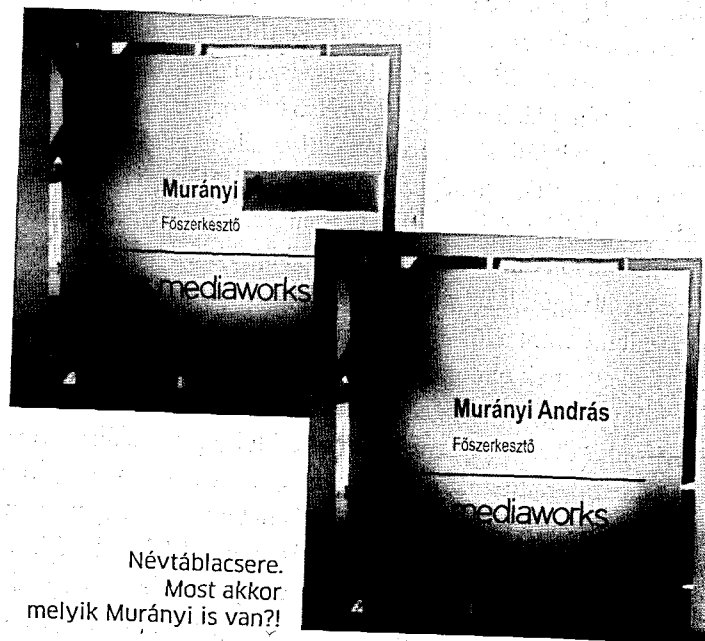
A zárást szolid taps és nevetés fogadta, legfőképpen azért, mert az „idebent nincs bunyó” fordulat a mindennapi működés része volt az NS-ben. Gyakran megesett, hogy lapzárta előtt kevéssel még 10 oldal volt nyitva: vártuk a labdarúgó NB I tudósításait, a kézi- meg a kosárlabda-eredményeket, egy-egy meccs-végi röplabda-nyilatkozatot, tudósítást az országos úszóbajnokságról, bármiről, s ilyentájt a feszültégben dolgozó szerkesztők, olvasószerkesztők, újságírók, ügyeltesek fel-felkapták a vizet, hogy aztán időnként egymásnak essenek. A kibontakozó or-

dibálást viszont rendre megakasztottam az iménti felkiáltással, jelezve: értem a feszítőt, tők jogos is, de most inkább koncentráljunk a munkára, különben nemhogy 23 órára, éjfélre sem ér át a lap a nyomdába. Ezeken a szituációkon többnyire neveltünk egy jót, majd – oldóttabb hangulatban – folytattuk a munkát; ha kellett, a delikvenssekkel ábeszéltettem a feszültség forrását, de általában elég volt a citált mondat. A mondat, amelyet ezentúl a Népszabadságban mondok majd el. Ahová kisvártatva, egy hónap múlva azt a Kispéter Csabát is viszem magammal innen, akivel már a népszabab átjövetelem első pillanatában megvolt az összhang, s akit júliusban, a szigorú tiltás ellenére – Pető Petivel együtt – beavattam a népszabadságos visszatérés részleteibe. A mostani bejelentéskor Csabi, aki művészeti vezetőként európai színvonalon újíttotta meg a Nemzeti Sportot, a bejelentéskor pókerarcot vágott, aztán kacsintott egyet.

Izzadtam, mint a ló. Visszamentem a Népszababba, ahol a három helyettesnek elmondtam: az átállás időszakában minden megy úgy, ahogyan eddig, de nem bíbelődöm sokat az akklimatizációval. Adtam két, kevésbé jól sikerült interjút a Klubrádió-nak és az Infórádió-nak, s miközben elöntöttek a nem fogadott hívások, a levelek és az üzenetek, azt ismételtetem magamban: ha valamikor, most aztán végképp és azonnal fel kell nőnöd.

A média korrekten fogadott, a „Sportújságíró lett a Népszabadság új főszerkesztője” címek pedig nem okozhattak meglepetést. A szerkesztőségben azért így is akadt, aki jelezte, mit gondol a váltásról: a már a nekem járó irodán még ott virító Murányi Marcell főszerkesztő feliratot a keresztnévnél átragasztotta Andrássra, s biztos, ami biztos alapon elküldte az Index Mindeközben című rovatának, amely „Akár kamu, akár nem, ügyesen megoldották a névtáblacserét a Népszabadság szerkesztőségében” konklúzióval közölte a kreatív lépést. A vezetők közül többen is kiakadtak, volt, aki közölte, haladéktalanul belső vizsgálatra

van szükség, ám én csak röhögtem; a külsőségek sosem érdekeltek, s amondó voltam, nem ezen múlik, jól végzem-e majd a munkámat. A ragasztás még másfél hónapig virított a névtáblán, mire az illetékes – akinek éppen arra volt dolga – a homlokára csapott: „Te jó ég, ez még nincs megcsinálva?”

KEZDŐDIK A FORRADALOM

A szobában viszonylag keveset voltam, kint, a deszkben igyekeztem minél több időt eltölteni ahhoz, hogy lássam, mi változott, miként zajlik a termelés. Időnként úgy éreztem, mintha valami időutazáson lennék: több esetben is lassan, körülményesen, mindenféle pulzálás, pezsgés és veszélyérzet nélkül ment a munka; akárha a lét kimerülne abban, hogy a helyzet tényleg mindig rosszabb lesz. Jó, ez így, ebben a formában igazságtalan összefoglaló, mindenesetre – túl a primer benyomásaimon – az én alapvetéseimhez képest megannyi minden lassúnak és betokosodottnak tetszett.

Például nem értettem, hogy egy 16 oldalas újságot miért kell izzadtan, számos hibalehetőséget felkínálva a lapzártában finiselni; miért maradnak ki olyan hírek, amelyek késő délután-kora este még simán befuthatók lennének; miért nem reagáltatnak üzemszerűen a kollégák in time politikusokat, közszereplőket, vállalatvezetőket, és miért mondják oly' gyakran: nem baj, majd holnap utánaegyünk! Milyen holnap, emberek: 2015 van! S – túl a valóban borzasztó leépítéses-visszavágós tendencián – miért nem értik meg az emberek, hogy itt már a bőrünkre megy a játék, a ráérősebb típusú újságírás megszűnt. Hogy lassan kizárólag a Népszabadság név és néhány kolléga extra teljesítménye viszi a lapot. Nem utolsósorban miért fordulhat elő, hogy egyes kollégák nem járnak be a munkahelyükre: csak úgy vannak időben-térben, s megtiszteltetés, ha időnként cikk is érkezik tőlük.

Ki kéri számon, és ki miért nem? Ki miért felel és miért nem? Miért őrizzük csöndben a status quót, s ez kinek az érdeke?

Volt kolléga, akiről tudtam, hogy a még korábban kialakult szokásjogi rendszer szerint – lásd: van laptop, nem kötelező bent lenni, időnként küldj cikket és szevasz! – szinte csak otthonról dolgozik; heti 1-2 cikket adott, ügyeletet nem. Aztán – második hetemen – bejött a rovatértekezletre, nyilván nem függetlenül attól, hogy engem oda „bemutatkozásképpen” meghívtak, majd egy témához hozzászólva lecseszte az újságot, s lazán hazament. Kérdeztem is a fölöttesét:

- Bocs, ezt hogy’?
- Tudod, még a Bécsi úton elhitették vele, hogy zseni, s van egy befolyásos vezető, aki védi és mindent elnéz neki.
- És a többiek nem szólnak, hogy ezt így hogy’?
- Védve van. És többen is vannak, akik csak be-benéznek.
- Jó, akkor ez nem így lesz.

Már csak azért sem, mert amikor vállaltam a jelölést, s proaktívan elküldtem Balázsnak, Tamásnak, Julinak azokat a dokumentumokat, amelyek részletesen tartalmazták, amit szervezeti, munkavégzésileg, megújulásilag a Népszabadságról, a Népszabadság Online-ról és a platformok fejlesztéséről gondolkodok, rögzítettem: egy szerkesztőség (bármilyen csoport, szervezet) csak akkor lehet sikeres, ha komplex módon, egységeken átívelően gondolkodunk róla, s gyorsan, hatékonyan működik; ezért kell a küldetéstől az értekezletek rendjén át a munkavégzés folyamatáig mindent precízen rögzíteni. A rend pedig azért van, hogy minden munkavállaló pontosan tudja, mik a feladatai, azok miként illeszkednek a körülötte lévő kollegák és egységek munkájához; mikor, miért kapja a jutalmat és mikor, miért a pofont. S ha a keretek adottak, akkor fölösleges körökre nem megy el az energia, s több marad munkára; a kreatív munkára.

Alapvetéseim jelentős részét – Buzgó Józsi támogatásával – a Nemzeti Sportban is megvalósítottam. Nem állítom, hogy minden flottul ment, de a rendszer hatékonyságát, transzparen-ciáját feltétlenül javította. Miután eljöttem az NS-ből, többen hívtak azzal kávézni, uzsonnázni: megbomlott a rend, nincs, aki operatív összefogná és irányítaná a szerkesztőséget, s ez a munkavégzésen is érződik... Hozzáteszem: ezeket a beszámolókat nyilván áthatotta némi túlzás és erős érzelem.

Aztán már első új, népszabadságos napjaimban tudtam, hogy nem akarok több olyan értekezletet, ahová a szerkesztők papírlapokra, jegyzetfüzetekre írt rovattema-javasataikat szimplán felmondják, s azok így mindenfajta vita nélkül bekerülnek az újságba. Nem akartam több konfliktus nélküli, megúsós megbeszélést, értekezletet, nem akartam, hogy csak egy napra, legfőljebb egy hétre lássunk előre, nem akartam több véletlenül, lustaságból vagy a rendszer hibájából kimaradó hírt, nem akartam több punnyadást, nem akartam több „békés” esti munkavégzést. Dolgozni és dolgoztatni akartam. Azt akartam, hogy a már több szempontból is lesajnált, de brandként még mindig számottevő Népszabadság újra dinamikus, megkerülhetetlen és sikeres legyen. Hogy megtartsa alapértékeit, ám a témákat minden eddiginél fókuszáltabban, erősebben és atomizáltabban dolgozza fel. Kerülje a határozatlan, archaikus, „korrekt” címe- ket, az első ránézésre „mi is ez?” képeket, az „erről is nyugodtan készülhet egy írás, elfér” típusú dolgozatokat, a sehová sem illő illusztrációkat: vagyis kerüljön mindent, ami ebben a gigantikus médiazajban – amelyet a printvetélytársak mellett a folyamatos innovációban lévő elektronikus, digitális platformok csak növelnek – elsőre nem köti le az olvasót, haszontalan és papírpo- csékolós. Azt akartam, a lapban mind erősebben jelenjen meg a konklúzió iránti igény, hogy újra az a kép alakuljon ki a Népszabadságról, mint a ’90-es évek elején, amikor a lap tudta, közölte,

mélyére ásott és megmondta. S azt is akartam, hogy az újság a külön szálon futó cselekményeket, megszólalásokat, érdekeket minél hangsúlyosabban bemutassa, és semmilyen tekintetben ne legyen egyoldalú, elfogult. És még megannyi mindent akartam... Hogy vizuálisan is vonzzuk az olvasót, teremtsünk végre helyet arra, hogy valóban megszólítsuk a fiatalokat, alapítsunk díjat, rendezzünk fórumokat...

Nekivágtam.

Tisztában voltam azzal, hogy miután több frontot nyitok, el is bukhatok. Egyrészt tudtam, hogy az ősszel vágás vár rám is, vagyis ez az utóbbi években szénné kaszabolt, számos kiváló munkaerőt elvesztő garnitúra ismét sokkhatás alá kerül. Másrészt azt is tudtam, hogy az elbocsátásoktól független személyi változás – minőségi csere; kvázi posztra igazolás – is megbolygatja majd a kollégákat. Harmadrészt tudtam, hogy a Népszabadság új munka- és ügyeleti rendjének bevezetése – egyúttal egy új, digitális szerkesztőségi kommunikációs felület és a napi értekezletek fókuszán túlmutató, heti egy szerkesztői míting létrehozása – hisztit vált majd ki a társaság nehezebben mozduló részéből, mivel e garnitúra erős irányítás alá kerül, s mindennapos, tevékeny jelenlétet várok el tőle.

Az első lépést viszont „mindenekelőtt” voltam kénytelen végrehajtani. Augusztus 18-án, hivatalosan közös megegyezéssel elváltunk Tóth Ákos főszerkesztő-helyettestől, aki ikonikus alakja (volt) a Népszabadságnak. Ákost – naná – még a Bécsi úton ismertem meg; cikkeit, riportjait, interjúit, publicisztikáit fölöttemb szerettem, s azt is örömmel láttam, hogy folyamatosan lép előre a ranglétrán; volt Budapest-rovattag, veszprémi tudósító, a tudósítói rovat helyettes vezetője, belpolitikai rovatvezető, az elmúlt csaknem egy esztendőben pedig – tesóm kinevezése után – főszerkesztő-helyettes. Ám már a bemutatásomnál világossá vált: vagy ő, vagy én. S nem csupán azért, mert felejtethetlen

grimaszokat vágott a beiktatásomkor a vezérkar előtt, hanem azért, mert – noha megadtam neki a lehetőséget – az együtt eltöltött két hét maga volt a fagy. Ákos – szempontjából nyilván érthetően – permanensen érzékeltette, hogy „ki a faszom ez a gyerek itt”, én pedig kétséget kizáróan képet kaptam arról: maradása esetén két vezére lenne a Népszabadságnak, ami nemhogy e lapnál, sehol sem jó. Ákos – mint arra a szerkesztőségben többen rámutattak – szeret a háttérből irányítani, embereket maga mögé gyűjteni, mintegy csöndben szálakat mozgatni, ami alapból nem baj, ellenben magában hordozza a veszélyt, hogy mások előtt másfajta módon, másfajta célokat artikulálna, mint amilyeneket én tűztem ki magam és a lap elé.

S nincs mese, a döntésben szerepet játszott az is, hogy nem akartam meglepetésekre ébredni. Ahogyan 2014 decemberében ébredt számos Mediaworks-vezető, amikor a Népszabadság Online-on megjelent. A *páciens neve: Orbán Viktor* című, Mester Iván docens néven publikált írás. Mint kiderült, az akkori főszerkesztő, Murányi Marcell nem tudott erről az – Ákos által gardírozott – anyagról, s bár az első számú vezető nyilván nem láthatja az összes kimenő dolgot, minden redakcióban alapvetés, hogy a főszerkesztőnek feltétlenül meg kell mutatni az átlagosnál „érzékenyebb” cikkeket. Márpedig ez az írás az volt; személyeskedéssel teli, forrás, bizonyíték, bizonyosság nélkül felállított „diagnóza” szerint a regnáló miniszterelnöknek pszichés zavarai vannak: kisebbségérzési komplexus, paranoia, szociopátia, agresszió... Mindeközben: „Saját beszédeinek nyilvánvaló hamis pátozától és a homogenizált, alávetett tömeg látványától és lenézésétől megittasul. Ilyenkor kiszárad a szája izgalmában: ritka jelenet, de ez az orbáni infantilis hatalom- és örömmámor pillanata, az egyetlen őszinte és felszabadult pillanat az életében. A többi robot, küzdelem saját karaktere szorításában.”

Nem csillapította a hisztériát, hogy Mester Iván nevű docent nem lelt fel senki – azóta is kérdés, ki ő –, csupán az a vérkinos részlet derült ki róla a NOL-on: cikkét „írói nevén jegyző” szerzőről van szó. A dolgozat önmagában is átlépte a határt, de ezzel a „ki is írta a dolgozatot?” kérdéssel duplán kellemetlen szituációba manőverezte a Mediaworks és a Népszabadság vezetőségét. Gondolni, feltételezni lehet bárkiről bármit, de tényként leírni olyasmit, amiről egyetlen megveszekedett papír sincs, ráadásul senki se tudja – vagy legalábbis csak egyvalaki –, ki az „apja” az írásnak?! Még szép, hogy sokakban fölrémlett a 2003-as, *Rossz hírek a szülőföldről* című, a Fideszt élesen kritizáló úgynevezett Teller Ede-levél, amelynek megjelenését követően az akkori főszerkesztő, Eötvös Pál kénytelen volt elnézést kérni („Nincs birtokunkban a Teller Ede professzor úr által írt levél. Ennyi elég egy szerkesztőségnek, hogy megkövesse olvasóit és az érintetteket.”). Kellott ez a magát újrapozicionálni kívánó Népszabadságnak?

Emellett – Ákos „türelmi” korszakában – volt még egy ok, amely megerősített abban, hogy bármennyire is sokat tett a Népszabadságért, lépnem kell. Éspedig, hogy lépten-nyomon azt hallottam vissza: Ákos ebédeknél, kávézásoknál, itt és ott folyamatosan, nem egyszer emelt hangon ekéz, ami elsősorban nem nekem vagy miattam volt roppant kellemetlen, hanem azért, mert ezzel negatív kommunikációs keretbe foglalta – a kinevezésen túl – a kiadó döntését. Beiktatásom első hetén történt, hogy egy nap két politikus és egy politikai elemző is fölhívott, megejtve egyúttal a bemutatkozást is:

– Bocs, megmondanád, mi megy nálatok? Azt hallom, hogy Ákos korántsem visszafogott stílusban beszél rólad...

Augusztus 18-án felhívtam hát a hatodik emeletre – vállalati egyeztetés után, tizenöt perces különbséggel – Nagy N. Pétert, Tóth Ákost, Gergely Mártont. És Pető Pétert...

Charlie-val azt közöltem, amire kinevezésem másnapján már felkértem: megtiszteltetésnek venném, ha első, általános helyetként segítené a munkámat és hajtaná a Népszabadságot. Hivatalosan is örömmel vállalta.

Jött Ákos, s életem legnehezebb tízperceinek egyike. Vettem egy mély levegőt: „Nagyon sajnálom, Ákos, de úgy érzem, nem tudunk együtt dolgozni a jövőben, ezért azt szeretném, ha elválnának útjaink.” Ákost – szemmel láthatóan – letaglózta a döntés. Olyan arcot vágott, mint aki mindenre gondolt, csak erre nem. Végül kis időt kért, hadd telefonáljon egyet – feleségének, akit én is jól ismerek –, majd aláírta a közös megegyezést; közben megkértem, hogy ha lehet, maradjon itt, mert a kisvártatva összehívandó szerkesztőségi értekezleten, méltó módon szeretném elbúcsúztatni. Férfiasan beleegyezett, s egy nagy sóhaj közepette távozott.

Gergely Marci következett, akinek megköszöntem az eddigi teljesítményét, s arra kértem, nyomja tovább úgy, ahogyan eddig, s azokat a speciális feladatokat is hajtsa végre, amelyekkel a jövőben megbízom.

Aztán Pető Peti érkezett, aki – jöllehet 31 évesen éppen megkapta élete kinevezését – iszonyatosan feszült volt. Legfőképpen azért, mert ekkor már tudta, hogy posztját olyan embertől „örökli”, aki évtizedek után távozik a laptól; ebből adódóan csöppet tartott is attól, kollégái miként fogadják a váltást, egyáltalán, őt hogyan fogadják új posztján. Petit igyekeztem fölkészíteni a feladatra. Nem napokkal: hetekkel korábban, júliusban, amikor véglegessé vált, hogy én kapom a posztot. Elhívtam egy újlipótvárosi – mindketten ott lakunk – ivóba, s kvázi titoktartási fogadalom mellett részletesen elmondtam neki, mi volt, mi van, mi lesz. S természetesen számos kérdésem volt, hogy tudjam, mire számítsak; mégiscsak eltelt négy év... Peti sok mindenben képbe hozott, ám arra gondosan ügyelt, hogy általánosságban beszéljen, és senkiről

se mondjon negatívát-pozitívát; bölcs módon nem akart befolyásolni, aminek én kifejezetten örültem. Akkor, ott, az ivó „tájékan” még nem tudtam, Ákosra miként számítanék a jövőben. Az opciók között ott volt, hogy Hétvége-szerkesztő lesz, esetleg megkapja a tervezett csúcsszekciót, a Politika és Gazdaság rovatot, mi több, ekkor még arra is gondoltam, hogy marad főszerkesztő-helyettes, Gergely Marci pedig kiemelt jogkörökkel, afféle negyedik helyettesként, felelős szerkesztőként visszatér a Népszabadság Online élére; csak Peti előléptetésében voltam biztos. Ám abban atombiztos. És Peti, ha kissé falféren is, de aláírta a papírt abban a tudatban, hogy Ákos már nincs, úgy negyed óra múlva plénium elé lép, s ott elődjét elbúcsúztatom, őt meg bejelentem.

Kisvártatva tájékoztattam a menedzsmentet arról, hogy minden rendben ment, majd megnyugodtam; túlságosan is megnyugodtam. Ennek nyomán úgy álltam a szerkesztőség elé, hogy körülbelül tudtam, mit akarok mondani, de végül sok körmondat és az átlagosnál nagyobb megrendülés lett belőle. Ákosról úgy háromszor mondtam el, mekkora értéke (volt) a Népszabadságnak és az új főszerkesztőség, benne Pető Peti, mennyire lesz az... Akkora gáz azért nem volt, csak Juli szerint, úgy látta, érdeklődőbb és hatékonyabban kellett volna beszélnem. Tomi azzal tompított, hogy a megrendült előjáró, aki elveszti a sereg egy kiváló katonáját, nyugodtan mutathat magáról elértékenyültebb képet. Az amerikai elnökök is belenéznek olykor a reflektorba, hogy könnyecseppek gördülhessenek le a szemükből... Akárhogyan is, túlestem, túlestünk ezen a nehéz napon, s mint egy idősebb kolléga megjegyezte:

– Na, Andriskám, ha eddig bárkinek is lett volna kétsége afelől, hogy te vagy a főszerkesztő, ezután nem lesz. Bátor, kemény, előremutató lépés volt.

Kvázi szabadkoztam, hogy ezt a döntést – mint mindent döntést – a csapat érdekében kellett meghoznom, de valóban, erős

nyitás volt. Az élet – ahogyan a beiktatásomkor mondtam – valóban túl rövid ahhoz, hogy tré borokat igyunk... Hivatalos formába öntve, közlemény formájában ez így nézett ki: „Az új főszerkesztőséggel és a rovatvezetőkkel konzultálva szeptember elején folytatjuk a Népszabadság megújítását. Ennek fő célja, hogy a lap erősebb és frissebb tartalommal, ugyanakkor értékeit megőrizve növelje befolyását a médiapiacra, a Népszabadság Online pedig a legsikeresebb hírportálok közé emelkedjen – mondta Murányi András főszerkesztő.”

Mentem tovább. Miközben mértem föl a terepet, beszélgettem a kollégákkal, néztem a napi működést és elláttam a posztal járó kötelező feladatokat – speciel a bemutatkozni óhajtó kínai nagykövet már augusztus 21-én meglátogatott –, a frissen kinevezett-megerősített főszerkesztőségnek augusztus 22-én, szombaton, a vezérigazgatósági tárgyalóban bemutat-

Kezdjük, fiúk! Az új főszerkesztőség első értekezlete

tam az alapvetéseket. Három részletes dokumentumot tártam Charlie, Marci és Peti elé, amelyben ugyanúgy benne volt a küldetés, a munkarend, az etikai és fegyelmi szabályzat, mint az átalakítás részletes terve, a felelősségi jogkörhalmaz vagy az a belső szerkesztőségi Google Drive-rendszer, amely a munkatársak és a szerkesztők közös tervezőfelülete lesz.

Azt akartam, hogy minden infó, gondolat e felületen keresztül csatornázódjon be – legyen beírva – a napi, heti, havi működési rendbe, részint, mert így mindenki számára nyomon követhető, részint, mert a sok, rendszerbe küldött információ afféle brainstorming is, amely dinamizálhatja az ötletgyártást és kikényszerítheti a legjobb anyagokat. De cél volt az is, hogy az értekezletek afféle interaktív eseményekké lényegüljenek át, amelyeken a jelen lévő szerkesztők immár kivétíve is láthatják az infókat, a munkatársak, a rovatok, a teljes szerkesztőség aktivitását, s ha kell, kemény vitában, de az döntsön a bekerülésről, ki ajánl jobb, kidolgozottabb materiát, mi követel a leginkább helyet a lapban. Charlie-éknak elmondtam azt is: nincs kétségem, hogy az elején hiszti lesz, mivel a munkatársaknak, szerkesztőknek mindennap kezelniük kell a felületet, s a napi, továbbá a tervezett feladatok mellett a működéssel kapcsolatos egyéb infókat is rögzíteni kell (ki az aznapi ügyeletes lapszerkesztő, NOL-szerkesztő, képszerkesztő stb.), ám ha e munka nyomán az összes információ elérhető egy felületen, csak nyerünk. A cikkek „GPS-esítése” mellett például megelőzünk naponta legalább negyven, a munka hatékonyságát csökkentő, teljesen fölösleges kérdést (ki lesz az MSZP-sajtótájékoztatón, ki ad percről percre tudósítást a Kormányinfóról, melyik fotós megy a jövő szombati Hétvége-riportra?), s jóval hatékonyabb lesz a feladat- és munkaszervezés.

Csak a tréfa kedvéért idemásolok néhány ajánlatot, a 2016. október 7-i ajánlatokat, a Politika és Gazdaság rovatból a másnapi, azaz – akkor még nem tudtuk – utolsó Népszabadságba:

POLITIKA ÉS GAZDASÁG ROVAT (szerkesztő: Bitá D., Vaga)

Rogán-portré: miért nem bukik bele zűrös ügyeibe a kabinet-miniszter, miért van rá szükség? (Bednárík–Csuha) + gyanús ügyek a táguló lakástól a Hunguard-ügyön át a helikopterezésig (Bitá)

Tiszabő: a falu, ahol mindenki nemmel szavazott a kvótanépszavazáson (KTA)

Közoktatás: a lopakodó körzetesítés. Azért vette át az állam az iskolák működtetését is az önkormányzatoktól, hogy később szabad kezét kapjon az iskolák összevonására (Tanács)

Nem is hibásak a kísérleti tankönyvek – viccelődik velünk az OFI (KTA)

Csepreghy Nándor interjút ad a szélerőművek tiltásáról (Hargitai)

A kormány másképp folytatná a földeladásokat, öt hektárra emelnék a pályázat nélkül eladható területméretet (Hargitai)

A kormány nem támogatja a kisker bérpótlékelését – BZ

A tág bukta a behajtásos költségátalány pert – MI

Deutsche Bank – újabb állomás – ÁA

Matolcsy–Patai folyt.; Matolcsy már 2010-ben ott volt Zita diplomaosztóján... – BR

A három helyettes alapvetően egyetértett a rájuk öntött alapvetésekkel, de megannyi kérdést tettek fel és több ponton is vitába szálltak a leírtakkal. Szabadnapunkon hat kemény órát töltöttünk el a pompás panorámát kínáló tárgyalóban; előttünk a dokumentumok, továbbá rágcsák, italok, kávéscsészék, a távolban a Szabadság-szobor, amelyért a boldog békeidőbeli augusztus 20-án nem egy dolgozó följárkált a vezérigazgatói birodalom vakációélményt nyújtó, tágas teraszára...

Mindent át akartam beszélni. Mi a Népszabadság? Hogyan működik a Népszabadság? E munka nyomán milyen lesz a Népszabadság?

szabadság? S igen, notóriusan hittem abban, amit a legfőbb doksi, azaz „A Népszabadság, a Népszabadság Online és a brand-hez kapcsolódó valamennyi print-, magazin- és online-termék alapvetéseinek, működési rendjének és fegyelmi rendszerének összefoglaló dokumentuma” első pontjaként meghatároztam: „A Népszabadság Magyarország vezető közéleti márkája. Független, pártok feletti, baloldali-liberális attitűdű napilap, amely a mindenkori hatalommal szemben kritikus. Az újságírás hagyományos elemeire építve, mindazonáltal innovatívan és modern tálalásban a közélet – a politika és gazdaság, a világ, a gazdaság, a kultúra, a sport és a minőségi szórakoztatás – iránt érdeklődő tábor valamennyi olvasóját megcélozza, a tömegeket érintő témákkal foglalkozik, közléspolitikáját tartalmi és vizuális szempontból is a minőség és a konklúzió, a mélyebb összefüggések iránti igény határozza meg. A Népszabadság olyan újság és digitális felület, amely információkkal, háttérinformációkkal, tudósításokkal, riportokkal, interjúkkal, publicisztikákkal, az összefüggések feltárásával, oknyomozással, tényfeltárással, adatelemzéssel, állásfoglalásokkal, továbbá gyakorlati útmutatásokkal segíti az olvasókat, mutat irányt a közélet szereplőinek. A Népszabadság prioritásként kezeli a belpolitikával, a gazdasággal, a közélettel kapcsolatos ügyeket, fellép az igazságtalanság és az elnyomás ellen, és minden olyan témát feldolgoz, amely a széles közvélemény érdeklődésére számot tart. A Népszabadság tovább viszi a magyar újságírás hagyományait, műfaji sokszínűségét, ezért a hír, az információ, a tudósítás, a riport, az interjú, a kommentár, a jegyzet, a tárcsa, hírfej, a glossza továbbra is jelen van benne.”

Charlie-ékkel átbeszéltük a vágás részleteit is, de fontosnak tartottam azt is megosztani, hogy ez az intézkedés más lesz, mint a korábbiak. Tudniillik abban biztos voltam, hogy újabb fizetés-csökkentést nem hajtok végre; korábban már háromszor, utoljá-

Még nyitva az ajtó... „Állj oda”-kép az irodám előtt

ra 2014-ben volt erre példa a Népszabadságban. Az elsőt, mint már említettem, 2011 telén, vagyis abban az időben lépték meg, amikor még én is a Bécsi úton dolgoztam; akkor hozzávetőleg tíz ember pénzéhez nem nyúltak hozzá, köztük az enyémhez, amit az akkor lapigazgatóként tevékenykedő Tóth Levi a rá jellemző fanyar humorral intézett el:

– Andriskám, ezt most vedd fizetésemelésnek!

Szóval fizetéscsökkenést nem akartam, olyannyira nem, hogy egyes kollégáknak emelni szándékoztam, ami a vágás – annak mértéke – miatt feltétlenül bravúros mutatványnak tetszett. No pláne, hogy embereket is akartam hozni. A cég az úgynevezett személyi költségekből (bér plusz honor) 10 százalékot óhajtott levenni – szegény kollégák: úgy tíz éve már ez ment –, én 6 százalékra tettem javaslatot, majd az egy hónapos tárgyalássorozat végén megállapodtunk 8 százalékban (a későbbi felülvizsgálás opciójával). Na de hogy’ emelek, amikor csökkentek? Hány embert kell menesztenem? S egyáltalán: hogyan éli túl a szerkesztőség? Hogyan élem túl én?

Asszisztensemától, Orbán Laurától raklapnyi adatot kértem be, hogy fillérről fillérré átfésüljem a büdzsét, s az elemzés vége az lett: hatékonyabb munkaszervezést és a teljesítményszint emelését feltételezve még van tartalék – továbbá számos rendezésre váró elem – a rendszerben. Konkrét intézkedésképpen ez azt jelentette, hogy elküldök hét embert, a havi honoráriumkerekét pedig másfél millió forinttal visszavágom. Utóbbi lépés több, eladdig számlás munkatárs – azaz besegítő – elküldését vonta maga után, ugyanakkor e komplex csomaggal megteremtődött a lehetőség arra, hogy ne legyen kollektív fizetéscsökkentés, tizenhat kollégának pedig szolid, de „jövőbe mutató” fizetés-emelést adjak, illetve rendezem a státuszát. Korántsem mellesleg megteremtődött a pénzügyi fedezet az első új igazolásokra is: mindkettőt feltétlenül és azonnal akartam, mintegy a minőségi cserék előfutáraként. Igaz, ebben jelentős szerepet játszott, hogy akadt két betöltetlen helyem. A nyáron, még a kinevezésem előtt felmondó és a MET-hez szerződő külpolitikai szerkesztő, Pócs Balázs, valamint Tóth Ákos státuszát kínálhattam föl a hvg.hu sokak által favorizált újságírójának, a később pompás anyagokkal jelentkező M. László Ferencnek, továbbá a Nemzeti Sport mellett a Világgazdaságot is megújító, nem utolsósorban – naná – a Népszabadság arculatának újratervezésére felkért régi harcostársnak, Kispéter Csabának.

A szeptember megannyi egyeztetéssel, kis- és nagycsoportos értekezlettel, telefonnal telt; egyrészt minden érintett részleg vezetőjével átbeszéltem, mit, miért és minek az érdekében tesz, emellett azt is világossá akartam tenni, hogy a kényszerű racionalizálás a mi érdekünk. Első lépcsőben a honorosoknak – a külsősöknek – magyaráztam el a helyzetet: voltak, akiknek azt, hogy megbízásuk megszűnik, de nem azért, mert rosszul teljesítettek, hanem azért, mert a megváltozott feltételek között más módon kell megszervezni a munkát, s a vágás, bármennyire

is fáj kimondani, a többiek, vagyis a tulajdonos által jelentős érdeklődéssel kísért Népszabadság érdekét, mi több, hosszú távú, fenntartható jövőjét szolgálja. A személyes egyeztetések során mindenki megértő volt – jaj, szegények: tehettek volna mást? –, s bár emiatt megkönnyebbülést kellett volna éreznem, azon rágtam magam, hogy tucatnyi kollégán túl miért nem én közöltem a hírt azokkal az „éjszakai feltöltőkkel”, akik a print anyagait készítették elő digitális publikációra. Ezt a feladatot az online akkori felelős szerkesztőjére bízta, de kissé félresiklott a kommunikáció, így e három odaadó s a hírt méltósággal fogadó kolléga korántsem méltó módon értesült arról, hogy már nincs szüksége a munkájára. Azóta is bánom.

Szeptember utolsó hetére sikerült átvernem, hogy a népszerű Hétvége melléklet az addigi 12 oldal helyett októbertől 16 oldalra bővüljön, miközben folyamatosan egyeztettem azokkal a kollégákkal is, akiknek más posztot szántam a jövőben. Például – kapcsolódva a Hétvége oldalszámbővítéséhez – a kulturális rovatból elkértem-felkértem Trencsényi Zoltánt az addigra csöppet elfáradó melléklet egyik szerkesztőjének, hogy N. Kósa Judittal párban lazítson kicsit a kolumnás véleménytengerként megjelenő matériafolyam szerkezetén. Révész Sándornak, a lap egyik legokosabb, legfelkészültebb újságírójának pedig azt ajánlottam, hogy a Hétvége szerkesztése helyett – de a Fórum rovat megtartása mellett – írjon, írjon és írjon, mert kiváló képességeit így használhatjuk ki igazán. Nem utolsósorban létrehoztam – két szekció összevonásából – a Politika és Gazdaság rovatot. Itt két szempont vezérelt. Az egyik az volt, hogy mivel a két terület lassan teljes átfedést mutatott – Mészáros Lőrinc gejjírhez hasonlatos előretörése például mi: politika vagy gazdaság?; nem: politika és gazdaság! –, az első laptag, tehát az újság első nyolc oldalának lehangsúlyosabb részét olyan csúcsrovat állítsa elő, amely új minőséget hoz létre a hagyományos megközelítések

és cikkfeldolgozások sorában. A másik az volt, hogy a külpolitika, azaz a Világ rovat ne szoruljon be folyamatosan a 8. oldalra, mint valami megtúrt kistesó a politikai-gazdasági szekció árnyékában, hanem harcoljon meg a 7. oldalért! Nyissuk ki a rovatathárokat, legyen késhegyre menő harc a felületért! Szórátsuk ki a „muzáj” anyagokat az első laptagból, s a lapindítás ajánlatcunamiból hozzunk létre olyan zanzát, amelynek nyomán csak hasznos felületet talál az olvasó! Hölgyeim és uraim, indul a verseny: ki ajánl jobbat, mélyebbet, erősebbet?

Október elseje volt a D-day. Pontos, csak a főszerkesztő-helyettesek által ismert forgatókönyv alapján, tizenöt percenként hívtam föl a kollégákat a vezérigazgatói szint tárgyalóinak egyikébe. Az elbocsátandókat és fizetésemelésben részesülőket kénytelen voltam „mixelni” – nehogy előzetesen bárki is felkészülhessen, s HR-botrány keveredjék –, így átlagban csaknem két jó hírre jutott egy borzasztó nehéz lépés.

Hét olyan kollégától váltam meg, akiktől kurvára nem akartam elköszönni. Már dönteni is borzasztóan nehéz volt: a korábbi, folyamatos leépítések nyomán túl sok „jó, őt még elengedhetjük” munkatárs nem akadt a rendszerben. Kis túlzással már azt néztem, néztük – afféle SWOT-analízissel –, kinek milyen színű a cipőfűzője, mert ha zöld, miközben én Újpesti Dózsa-szurkoló voltam, hátha könnyebben meghozható a döntés! Előtte Rónai Balázssal és Hanák Tamással hetekig egyeztetünk. Nem napokig, hetekig. Noha Balázst – elvileg – legföljebb arról kellett volna informálni, megvan a tervszám, Tamással együtt folyamatosan visszatapsolt minket, hogy minden részlettel tisztában legyen. Kit küldök el, honnan nyestem, mit mutatnak a számok, látta-e a HR... Magam a negyedik-ötödik, részletes magyarázattal és a vonatkozó táblázat bemutatójával spékelt megbeszélés, illetve inkább: ismétlés után már csöppet ideges voltam, mert – négy, vezetőként eltöltött év után – elő-

ször találkoztam azzal, hogy a cég legfőbb vezérét nem csupán a végeredmény érdekli, hanem úgynevezett mikromenedzsment szinten kíváncsi arra, mi, miként alakul. Ugyanakkor úgy voltam vele, ha a Balázs az a típus, amelyik – bármilyen okból – minden részletre kíváncsi, legyen így; az rosszabb lenne, ha magasról tenne az egésze.

– Nyugi, nincs semmi gáz, csak Balázs a békéscsabai storechecker kilyukadt bicikligumijáról is tudni akar, nem kis részben azért, mert nem szereti a meglepetéseket és a váratlan kérdéseket. A felügyelőbizottságot minden egyes lépés és eurocent sorsa érdekli, ha érted...

Ezt egy közeli, vele munkakapcsolatban lévő ember mondta a telefonba, majd kérdően néztem Tamásra, aki szintén nem volt hozzászokva az ilyen aprólékos munkafolyamatokhoz, jöllehet a korábbi vezérigazgatók alatt levezényelt már néhány vágást. Abban maradtunk, hogy – szemben a Ringier hasonlóan számon kérő, ám jóval nagyobb szabadságot adó eljárásrendjével – ez már egy más típusú vállalat más oldalról közelítő vezetősége, s most nekünk kell igazodnunk a „sok pluszkörös” folyamatmenedzsmenthez. Na meg ahhoz, hogy – bár szabad kezem van az emberek menesztésében és leigazolásában – a cég kitüntetett figyelemben részesíti az érkezőket. Értsd: szeretné tudni, hogy a „forró topicokat” illetően nem egy ketyegő atombomba jön-e a laphoz. Természetesen a „vétőjogról” előre tájékoztattak, ahogyan én is időben szóltam: főszerkesztőként szabad kezem kell kapnom az emberek kiválasztásában, s ebben nem ismerek kompromisszumot. Később kiderült: a vállalat e tekintetben is csak „óvatos” alapállást képviselt, legalábbis egy érkező elé sem gördített akadályt. Ha így tett volna, távozzom...

Október elsején fölvonultam hát a tárgyalóba, hogy a mellém rendelt, precíz HR-es kollegina, Orsi segítségével pontot tegyek az elsőkörös átalakulás végére.

Reggel tízre érkezett Bita Dani, a legtehetségesebb belpolitikai újságírók egyike, akit Pető Peti kinevezése után helyettes vezetővé léptettem elő a frissen felállt Politika és Gazdaság rovatban. Következett a Hétvége-szerkesztőnek kinevezett Trencsényi Zoltán, majd a Világ rovat két fölöttébb tapasztalt tagja, a vezető Horváth Gábor és helyettese, Dési András, hogy megerősítést és szolid fizetésemelést kapjon.

Aztán az addigi gazdasági rovatvezető, Horniák Balázs lépett be a tárgyalóba, akit nem csupán azért akartam meneszteni, mert rovatát összevontam a politikával és nem volt rá szükségem, hanem azért is, mert – hiába jó szakember – más típusú szakemberre volt szükségem. A gondjaira bízott rovatnál munkaszervezésileg és a minőségi stratégiai gondolkodás szempontjából is akadt számos problémám; mindenekelőtt felfoghatatlan volt, hogy nincs előzetes tervezés, s a cikkek többsége aznap, későn készül el, miközben e területen viszonylag kevés az esti esemény. Ebből adódóan az is érthetetlennek tetszett, hogy a szerkesztési, újságkészítési szempontból kimondottan nehéz vasárnapi ügyelet kezdetekor miért nincs legalább egy előre bekészített anyag a rovat tárában. S noha jeleztem többször is, hogy hirtelen összedobott tervek szerint és lassan működik a rovat, megnehezítve az esti munkavégzést – lapzártá előtt összetorlódnak az anyagok; kevesebb idő jut nem csupán a gazdasági cikkek, hanem más, kései eseményekről (is) beszámoló rovatok cikkeinek gondozására –, változás nem történt. S ami szintén idegesített: a kommunikáció. Nem akartam olyan emberrel dolgozni, aki nem néz a szemembe, amikor velem beszél. Az utolsó csepp a pohárban egy rovatvezetőknek tartott értekezet volt, amelyen Horniák úgy reagált egy intézkedésemre – ha jól emlékszem, az ügyeleti struktúra szerinte hibás átalakítására –, hogy közben végig a mellettem ülő Charlie szemébe nézett; neki

magyarázott. Egy darabig hagytam, hogy Balázs kifejthesse gondolatait, majd szót kértem:

– Mondd, Balázs, most éppen miről és kinek beszélsz? Mert ha az én intézkedésemről van szó, s gyanítom, arról, akkor rám nézz és nekem mondd, kérlek!

Az értekezet után mondtam is Charlie-nak, hogy ha eddig lett volna bármilyen kételyem Balázssal kapcsolatban, most már nincs; lélekben el is köszöntem tőle. Én mindig is nyitott, egyenes, transzparens rendszerben akartam dolgozni, olyan kollégákkal, akik hasonlóan állnak a munkához és a kommunikációhoz.

Ugyanakkor erről – mármint arról, hogy a szakmai okok mellett más gondom is van Balázssal – kevesen tudtak. Arról inkább, hogy nem sokkal az elbocsátása előtt „politikai” ügybe keveredett; sokak szerint „az” vezetett a menesztéséhez. Pedig nem, kivált, mert akkor még én védtem meg a tomboló tulajdonos és a vezetőség előtt.

EGY PUCCS HÁTTERE

Aznap, azaz szeptember 9-én, este nyolc körül abban a tudatban hagytam el a szerkesztőséget, hogy minden rendben. Ellenben alig értem haza, amikor a tulajdonos legfőbb embereinek egyike magából kikelve hívott:

– Ezt mégis hogyan gondoljátok? Szándékos volt? Már meg is puccsoltak, ahogyan Tóth Levit és a tesódat is meg akarták puccsolni azzal a MOL-cikkkel meg a Mester Ivánnal?

Fogalmam sem volt, mi történt, de rövid idő alatt kiderült, hogy – hazamenetelem tájékán, egyeztetés nélkül – a Népszabadság Online-ra kikerült egy cikk, amely a „forró topicok” kategóriájába tartozik, s amelynek konklúziója nemhogy élesen szembe megy a tulajdonos és köre érdekével, de fölöttébb kínos helyzetbe hozza. Ráadásul a citált idézet, amellyel a tulajt amortizálta, féléves!

Elsőre arra gondoltam, jé, még csak egy hónapja neveztek ki, de máris itt egy gondosan alám készített gyújtóbomba; Balázs megrajzolt. Hogy mi történt, azt nem volt nehéz megfejtetni. Horniák Balázs feldolgozott egy miniszterelnökségi közleményt, amely szerint a kormány az uniós támogatások egy részének kihelyezésére hálózatot hoz létre, a partnereket pedig közbeszerzés útján választják ki – majd megfeythetetlen okból előkereste és hozzátette a kommunikéhez azt a május 4-i Csányi Sándor-rezümét, hogy tudniillik az OTP-vezér attól tart: ezen a pályázaton az FHB-nak és körének lejt majd a pálya. A dolgozat ennek megfelelő élesítéssel futott ki a kibertérbe, csakhogy a vállalati policy az volt: bármilyen érintettség esetén előre jelezzük a publikációt,

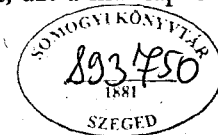
egyebekben pedig – naná! – legyünk tényyszerűek! Másként: arról a 6000 milliárd forintos egyesített mérlegfőösszegű érdekkörrel, amelyet a hírek szerint minket hitelező FHB, a stratégiai partner Posta, továbbá a takarékszövetkezetek, a Takarékbank és az MFB jelenít meg, óvatosan publikáljunk, s szorítkozzunk a szimpla közlésre. Amiként az Index sem publikál(t) Spéderről, az FHB-ről és érdekeltségeiről – legföljebb hasonló gondossággal –, s a külföldi lapok sem csapják szét tulajdonosaikat „forró topicok” esetén.

Ehhez képest mi tényyszerű kommuniké helyett olyan cikket fabrikáltunk, amelynél a legnagyobb ellenlábás korábbi Vs-interjúban elhangzott – vagy igaz, vagy nem igaz – véleményét, de inkább sejtetését citáltuk megdönthetetlen konklúzió gyanánt. S anélkül, hogy a „ki látja jól?” kérdésben igazságot tennék: mintha mi még szándékosan csavartunk is volna egyet a sztorin azzal, hogy Csányi mennyire fasza csávó, amiért fél évvel korábban kivágta a hisztit a saját érdekkörét veszélyeztető csoportosulással szemben.

Felhívtam Horniák Balázst, akit meglepett, miért keresem. Megkérdeztem tőle: egy ilyen duplán ingoványos ügyben miért érezte szükségét annak, hogy éppen egy fél évvel ezelőtti Csányi-nyilatkozattal rukkoljon elő, amire azt felelte: azért, mert emlékezett erre a szövegre, s azt gondolta, milyen jó hozzáadott értékkel bír majd ez az online-on. Azt válaszoltam, hogy Balázs, ilyen alapon számos régebbi nyilatkozatot beidézhetnénk a cikkbe, de mi az FHB és csatolt ügyeiben pláne nem járhatunk el „úgy éreztem, jó lesz” alapon. Azzal búcsúztam, hogy másnap beszélünk, egyebekben:

– Ha tudtad, hogy itt fokozott óvatossággal kell eljárunk, akkor az a baj. Ha nem, akkor az a baj.

Természetesen Balázs – gazdasági újságíró – tudta ezt, de valamiért így cselekedett. Hogy miért, azt a másnapi meg-

beszélésünkön nem részletezte, így legföljebb a Direkt36 cikére szorítkozhatok, amely – több kolléga megkérdezése után – ekként adta vissza a történeteket:

„...Horniák úgy döntött, hogy ír belőle egy cikket, amelyben nemcsak a közleményről számolt be, hanem visszautalt a Csányi-nyilatkozatra, és leírta azt is, hogy Spéder miként kerül egyre kedvezőbb helyzetbe az államnál. Estére lett kész a cikk, és azzal nem is próbálkozott, hogy berakja a nyomtatott lapba, mert sejtette, hogy nem menne át a szerkesztői szűrőkön. Rovatvezetőként volt viszont közvetlen hozzáférése a Népszabadság weboldalához, és kitette oda egy olyan címmel, amely a fél évvel korábbi Csányi-nyilatkozatot idézte fel: »Csányi szerint kormány-kedvecnek lejt a pálya.«”

Az „örjögő Bécset” és a budapesti illetékeseket megnyugtattam azzal, hogy ez fontos téma, s a jövőben nem keresünk „valószínűleg ez jó lesz” alapú, archív nyilatkozatokat egy amúgy is kevés konkrétumot tartalmazó közlemény tunningolására. Ugyanakkor – tettem hozzá – természetesen továbbra is kötelességünk beszámolni a szóban forgó csoport ügyeiről. Ahogyan – a Direkt36 szerint – Baláznak is ilyesmit mondtam: „...Murányi be is hívta Horniákot az irodájába. Ott arról beszélt neki, hogy bár minden hír megjelenhet a forró témákban is, a tulajdonoshoz lojálisnak kell lenni, és a vele kapcsolatos híreket felesleges élezni.”

Ehhez képest Balázs azt gondolta: emiatt az FHB-ügy miatt menesztem, ahogyan később azt is megkaptam, jaj, mennyire nem lehet a citált bankról írni. Mármost a nagy túróst nem lehetett, de erre már kevesebben óhajtanak emlékezni; mikor e könyvet írtam, taláломra beütöttem az FHB szót a nem sokkal korábban fölélesztett Népszabadság Online kereső felületébe, s ilyen, általunk publikált, aligha pozitívan csengő híreket találtam:

„Pert indít az állam a tőkeemelés miatt

Az állam nevében a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő (MNV) Zrt. szerdán a bírósághoz fordult, mivel az FHB Jelzálogbank Nyilvánosan Működő Részvénytársaság közgyűlésének és igazgatóságának döntése alapján az állam nem vehet részt abban a zártkörű, 4,45 milliárdos részvényjegyzésen, amelyről karácsony után döntött a bank közgyűlése...”

„Huszonkétmilliós bírságot kapott az FHB

Az MNB szerint előfordult, hogy a bank nem megfelelően tájékoztatta a magán- és céges ügyfeleit, és megsértette a jegybank több pénzforgalmi előírását...”

„Felfüggesztették az FHB-t a tőzsdén

A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) felfüggesztette az FHB Jelzálogbank részvényeinek, jelzálogleveleinek és kötvényeinek kereskedését kedden 13 óra 52 perctől a nap hátralévő részére. A BÉT honlapján közzétett határozat indoklása szerint kedden olyan információk jutottak a tőzsde tudomására, amelyek a kibocsátó rendkívüli tájékoztatási kötelezettsége alá esik. A tőzsde kötelezte az FHB-t, hogy a felfüggesztést kiváltó okkal kapcsolatos rendkívüli tájékoztatását a tőzsdei szabályoknak megfelelően tegye közzé. Amennyiben erre a keddi tőzsdenap zárása előtt sor kerül, úgy a papírok kereskedését visszaállíthatják...”

Baláznak az átszervezéssel – a Politika és Gazdaság rovat életre hívásával – indokoltam, miért nem számítok rá a jövőben, s ő különösebb hezitálás nélkül aláírta a közös megegyezésről szóló papírt.

VÉRENGZÉS ÖLELÉSSSEL

A kollégák 13.45-ig folyamatosan érkeztek hozzám; a menesztéseknél úgy éreztem, akárha a karomat, a lábamat vagy a szívemet tépnék ki, de tudtam, hogy nincs más lehetőségem: a pénzügyi stabilitás érdekében meg kell lépnem. Elköszöntem Csider Pistától, akivel a Bécsi úton is remek viszonyban voltunk, s akinek imádtam az írásait. Az döntött ellene egy másik kollégával szemben, hogy egymás után három hétvégén volt más programja, miközben dolog lett volna, s a napi munkában is voltak nála jobban teljesítők. Guzmits Lacitól, a grafikustól – annyi idős, mint én – azért búcsúztam el, mert az a kolléga, akit „helyette” elküldhettem volna, egyedül nevelte három gyermekét. Ehhez képest Laci – akivel a Bécsi úton sokat dolgoztunk együtt – méltósággal aláírta a papírt, majd azt mondta:

– Andris, ha ilyen rövid időre is, de megtiszteltetés volt újra veled dolgozni.

Kis híján elbőgtem magam, ahogyan Orsi is.

Batka Zoli meg csaknem infarktust kapott, amikor 13.05-re érkezve szolid fizetésemelést kapott; azt hitte, ő is ki van rúgva, Orsival úgy kellett megnyugtattunk a falfehér és az ájulás hátán lévő kollégát.

A legdurvább eset – ha kirúgásoknál létezik ilyen egyáltalán – Papp Sándor Zsigmondé volt. Ha valakit, őt aztán imádtam; imádom. A Bécsi út negyedik emeletén – a sport- és a kulturális rovat felségterületén – megannyit sztoriztunk életről, futballról (ugyanaz), könyvről, nőkről... Mindenről.

Zsiga nem tudott úgy bejönni a sportrovatba, hogy ne fogadjuk szeretettel, erre most azt kellett közölnöm vele: vége. Vége, mert – SWOT-analízis... – a rendszer már nem bírta el az „író újságírókat”; azokat a klasszis kollégákat, akik a felpörgött ritmushoz képest keveset írnak, kevés területen bevethetők, s a legkevésbé aktívak.

Egyszerűen – egyeztetve többekkel – nem tehettem mást. És akkor a következő, fölöttébb szürreális dialógus/jelenet játszódott le a tárgyalóban:

– Zsigám, az a helyzet, hogy nincs más választásom: el kell búcsúznom tőled.

– Tőlem?

– Tőled. Ennek oka, hogy...

– Hm, ne mondj semmit. Tudod, mi a poén, Murányi?

– Mi, Zsigám?

– Az, hogy így is szeretlek téged, Murányi.

Erre felállt, odalépett hozzám, megölelt, majd visszaült a helyére.

Úgy tíz másodperc múlva én álltam fel, léptem oda hozzá, öleltem meg és ültem vissza a helyemre.

Újabb tíz másodperc után pedig mindketten felálltunk, átöleltük egymást, s legalább fél percig, mindenféle szó és hang nélkül lapogattuk egymás hátát.

Nem tudom, létezik-e ennél extrémebb menesztési szituáció, van-e e tárgykörben erősebb dramaturgia, mindenesetre úgy éreztem, most már tényleg elsirom magam, mint valami pisis. S oldalra pillantva úgy láttam, mintha Orsi szeme sarkából el is indult volna valami... Zsiga gyorsan aláírta a papírt, még egyszer megöleltük egymást, majd az ajtóból, mint valami amerikai hős a Föld megmentése után, higgadtan visszaintett:

– Azért valamikor el kell mesélned, miért.

Ebédvel egybekötve elmeséltem.

Miután Zsiga kiment, odaléptem az ablakhoz, s a történetek hatása alatt a Szabadság-szobrot néztem, milyen határozottan áll. Orsi is odajött, néztük csöppet együtt a Gellért-hegy tetejét, majd halkán megjegyezte:

– Én ilyet még nem láttam... Valamiért nagyon szerethetnek téged az emberek, ha az egyik megtiszteltetésről beszél, a másik pedig megölel, miközben kirúgod őket...

Miután végeztem, maradtam a hatodik emeleten: egy órával későbbre szerkesztőségi értekezletet hívtam össze, hogy egyrészt beszéljek a változásokról, másrészt rögzítsem, most akkor elkezdődik az igazi munka. A kollégák részint érdeklődve, részint fásultan, részint tetre készen érkeztek, ám mind nyitottabb szemmel nézték a hosszú átkötő szövegekkel kísért, 16 slide-os prezentációm. Természetesen akadtak, akik közben elbóbiskoltak, s kemény kérdéssorozatot sem kaptam a bemutató közben-végén; ez utóbbit furcsálltam kissé, hiszen ha valamikor, itt simán megfingathattak volna. Mindenestre beszéltem a csapattal az átszervezés okáról és szükségességéről, a menesztettekről; arról, hogy milyen print- és digitális termékben hiszek, egyáltalán: mi a küldetés, mi a cél. Elmondtam a Politika és Gazdaság rovat felállítását, a NOL-átszervezés és a Hétvége-megújítás legfontosabb szempontjait, szóltam a munkatársakkal szembeni tervekről és elvárásokról, a belső szabályzatról, az etikai kódexről, a teljesítményértékelésről és arról is, hogy bármilyen másodállás és nyilatkozat engedélyköteles.

A nyitó slide egyébként rögvést meghökkentőre sikeredett, mert azt helyezte a középpontba – vizuális elemekkel, korabeli újságcímlapok bemutatásával –, hogy milyen volt a Népszabadság a Kádár-korszakban és a rendszerváltás hajnalán, következésképpen milyen újságot tekintek alapvetésnek és milyet nem. A „Megkezdődött az ember úrutazásának korszaka” és a „Megkezdődött a XII. pártkongresszus – Kádár János elv-

társ megtartotta a Központi Bizottság beszámolóját” címlappal leginkább provokálni akartam, legalábbis kétséget sem hagyni afelől, hogy ha volt is, a kényelmes munkának vége. S bár – tettem hozzá – elhiszem, hogy sokan azért nem jártak be a munkahelyükre, mert folyamatosan anyagot vettek föl, nem akarok többször üres szerkesztőséget látni, nem akarom esténként azt látni: néhány szomorú szerkesztő és tördelő birkózik a munkával, miközben alapvető hírek suhannak el mellettünk. Bejelentettem, hogy visszatér az ügyeleti rendszer, amelyben – vetésforgóban – naponta egy munkatárs feladata a délután három és este kilenc között érkező külső hírfolyam, netes felületek, televíziók, rádiók információinak a kontrollálása és jelentése; továbbá mindennap két-két kollégának – délelőtt és délután – ügyeletet kell ellátnia a NOL-on, már csak azért is, mert a jövőnk a digitális felület minél precízebb megismerésétől és „újrahasznosításától” is függ. Mi van, ha egyszer véget ér a print? Akkor az van – válaszoltam a saját kérdésemre –, hogy egy komplett szerkesztőségnek kell meglepetés és gond nélkül átülnie a kibertéri Népszabadságra.

Összegeztem még a közös szerkesztőségi felület, a heti egy pluszértekezlet legfontosabb tudnivalóit és a napi tervezés alapvetését. S közben persze vívódtam: szükség van-e arra, hogy ennyi díjnyertes és kiváló kollégának elmondjam a cikk készítésének menetét. De elmondtam, gondolva, a technológia akkor működik, ha mindenki ismeri a folyamatot és tudja a dolgát; kvázi ellenpontként pedig erősen aláhúztam, a precíz tervezés csak a szükséges kerete a munkának, egyebekben mindenki olyan kreatívan és színesen dolgozhat, ahogyan csak akar. A Népszabadság erősségeinek egyike, a riport az továbbra is riport, az interjú az interjú, az anyagokkal kapcsolatos ötleteket illetően pedig ugyanúgy szabad keze van mindenkinek, ahogyan korábban. De olyan Népszabadság kell – mantráztam –, ame-

lyet bárhol nyitok ki, ugyanazt a minőséget kapom, amelyben mindennek pontosan megvan a helye, amelyben nincs rossz cím és egy fölösleges képaláírás se; nincs üresjárat. A16 oldal kevés, nagyjából számizdat, tehát minden egyes karakternek és vizuális megoldásnak azt kell tükröznie, hogy küzdünk az olvasóért, küzdünk az érdeklődés fönntmaradásáért, küzdünk a példányszámcsökkenés megállításáért!

Nem mondom, hogy nem találkoztam néhány gyilkos tekin-tettel, de a szeánsz végén legalább elmondhattam: ha hosszú is volt, hülyeségek is akadtak benne, legalább világossá vált, mi az, amiért én itt izomból hajtom majd az újratervezett csapatot. Még szép organigramot is mutattam, amelyből – a struktúra ábrázolása mellett – kiderült, melyik főszerkesztő-helyettes alá milyen rovatok és szervezetek tartoznak, ki és miért felel... Abban biztos voltam, hogyha nyökögésekkel, köhögésekkel, hullámvölgyekkel is, körülbelül fél-háromnegyed év múltán beindulunk, mert az lehetetlen, hogy ilyen feszes technológia mellett a sok és kemény munka, nem utolsósorban a tervbe vett 4-5 minőségi csere ne hozzon eredményt. Abban viszont korántsem voltam biztos, hogy a cég is velem mozdul...

A cég, amelynek menedzsméntje akkortájt a legjobb esetben is csak kereste önmagát, s talán az új vállalati kultúra kereteinek kialakításán dolgozott. Rónai Balázs vezérigazgató nyakába rengeteg feladat szakadt – 63 termék megannyi cégben –, ráadásul a régi garnitúra tagjai sorra estek el: a Mihók-féle vezetőség több tagja távozott a cégtől. A vállalatban már csak a nyomaiban volt jelen a Ringier-, s egyelőre nem látta, nem érezte senki, milyen is lenne a Mediaworks-kultúra. Ettől függetlenül a lapoknak működniük kellett, s különösen nagy szükségük volt azon részlegek támogatására, amelyek a lapkiadás és -működtetés szívét és lelkét jelentik: mindenekelőtt a hirdetésre és a terjesztésre. Ahhoz már nemzeti sportos vezetőként

hozzászoktam, hogy e területek kevésbé működnek flottul, ugyanakkor a sportcsoporthoz létezése más volt a Népszabadság mindennapjaihoz képest: jobb százalékban teljesültek a reklámbevételek, ráadásul az NS-nél – szemben a Népszabival – az árus példányok értékesítése tette ki a lapeladás nagyobb részét, következésképpen kisebb szeletét adta a terjesztésre nagyobb terhet tévő előfizetés.

VISZLÁT, ELŐFIZETŐK!

Az már kapásból látszott, hogy a Népszabadság példányszám-vesztése nem csupán a természetes lemorzsolódásból fakad, hanem abból is: a terjesztés, illetve a terjesztéssel foglalkozó nagyobb ellátórendszer képtelen optimalizálni működését. Igazából már a Népszabadság Zrt. 1990-es megalakulása óta hallgatta a cég – hallgattuk mi – az olvasók panaszáradatát, hogy tudniillik így nem kap lapot meg úgy nem kap lapot, ám a legnagyobb erőfeszítések sem vezettek eredményre. S pláne így történt ez, ha az erőfeszítések sem voltak a legnagyobbak... Emlékszem, Vörös T. Károly főszerkesztősége idején, 2007 telén-tavaszán mekkora pánikot keltett a Bécsi úton, amikor a Magyar Postától átvette a terjesztést az általunk is alapított, a feladatra fölkészületlennek mutakozó Medialog, ennek következtében mekkorát zuhant az előfizetői létszám: még csak annyit sem mondtunk, hogy egy, kettő, három, máris – korabeli közlések szerint – 17 000 olvasót veszítettünk el, mert képtelen volt hozzájutni a Népszabadsághoz. Egyáltalán: ahhoz, hogy telefonon, e-mailen, bármilyen formában elérje a Medialogot, de ha véletlenül mégis, a cég legalább reagáljon valamit, ha már a problémát nem tudja megoldani. A terjesztési rendszer, ne szépiítsük, összeomlott, pedig a Medialog megalapításának célja az volt, hogy – idézet a vállalat honlapjáról – „...a legnagyobb hazai kiadók (...) az előfizetési lapterjesztést a saját üzleti igényeiknek jobban megfelelő keretek között” menedzselhessék. A kudarc történetet csak fokozta, hogy a Ringier, a Népszabadság és a Sanoma 2007 no-

vemberében kivásárolta a cégből a német F-Log AG-t, a Fiege csoport leányvállalatát, vagyis a pénz- és olvasónyelő Medialog jól rajta maradt az akkor még jelentős eredménytartalékkal bíró Népszabadság Zrt.-n és többségi tulajdonosán, amely akkor az említett Ringier volt.

Nehéz elfelejteni azt az élményt, amely 2007 tavaszán ért. A telefonközpontból – ahol égtek a vonalak – véletlenül a sportrovatba kapcsoltak egy higgadt mérnököt, aki a kölcsönös bemutatkozás után így összegzett:

– Kedves Murányi úr, két hónapja nem kapom a lapot, de a terjesztői céget sem érem el: gondolom, megérti, ha legnagyobb szimpátiám mellett lemondok a Népszabadság-előfizetésemről. Igaz, e pillanatban fogalmam sincs, hogy ezt milyen módon tudnám kierőszakolni. Mindenesetre adja át Hegyi Ivánnak, hogy üdvözlöm! Hajrá, Vasas!

Akkoriban – a 2000-es évek közepén – még 150–160 000 körül alakult a lap példányszáma, de a 17 000-es veszteség, naná, így is erős törést eredményezett. S mit ad az ég. A később valamennyire magára találó Medialog vonatkozó terjesztési feladatait akkor kapta vissza az újra színre lépő Magyar Posta, amikor engem kineveztek főszerkesztőnek; 2015 júliusában. Az a Magyar Posta, amelyre – az állam által preferált FHB-s érdekkör tagjaként – „stratégiai partnerként” kellett tekintenünk. Az átállás vagy inkább visszaállás – ahogyan az ilyenkor lenni szokott – újabb veszteséget hozott, ekként 2016. augusztus 3-án, hétfőn, beiktatásom után azzal szembesültem: júliusról augusztusra csaknem 1500 előfizetőt veszítettünk (33 108 vs. 31 767). Anélkül, hogy ezt bárki nyakába varrnam, tény: amíg július végén még 41 312 példány fogyott a lapból, addig – az előfizetés beszakadása és nyilván a természetes lemorzsolódás miatt is – 39 875-tel vettem át a lapot. S jóllehet az eredmény javult augusztusban, az efféle anomáliák végigkísérték a Nép-

szabadság záró periódusát is. Ezért is tekintetem csodálatos eredménynek, hogy 2016 harmadik negyedévében (július, augusztus, szeptember), vagyis a Népszabadság utolsó szakaszában megállt a példányszámcsökkenés. Tehát azok helyébe, akik bármilyen módon lemorzsolódtak, illetve eltűntek a rendszerből, képesek voltunk „üres” – értsd: kiemelkedő esemény nélküli – periódusban olvasókat behozni; de erről később. S hogy pontosan milyen terjesztési-értékesítési problémák kísérték főszerkesztői korszakomat?

A legszebb az volt, amikor egy állami nagyvállalat főtanácsadója ebéd közben megjegyezte:

– Régi Népszabi-olvasóként otthonra is járatom a lapot. De mindig nyolc után hozzák ki; akkor, amikor már elindultam dolgozni. Egyszer megvártam a kézbesítőt, s megkérdeztem tőle, nem lehetne-e korábban teljesíteni a fogyasztói igényt, mire ő visszakérdezett: Maga szokott havat lapátolni a saját háza előtt, amikor esik a hó? Ezt nem értettem, de nem is éreztem úgy, hogy tovább kellene beszélgetnünk. Azóta van, hogy még délben sem érkezik meg a lap.

De az sem volt piskóta, amikor házon belül szóvá tettem: hol kapom az újságot, hol nem, s ha nem, akkor napokig nem; egyszer szombaton bedobták a keddi újságot pótlás gyanánt, ami új fejezetet nyitott a gondolkodásomban. Egy kéthetes, lap nélküli korszak után megesett az is, hogy tisztelettel megkérdeztem, kapom-e még valaha a Népszabadságot, mire a kézbesítő másnap összelapított védegurigával, továbbá szeméttel, szórólappal és taknyos zsebkendővel tömte tele a postaládát; de legalább az újságot is kihozta. Az esetnek a gyermekeimmel iskolába induló anyósom éppen tanúja volt, s megkérdezte a két, marcona kinézetűnek leírt hírlapkezesítőt, mit csinálnak. A válasz az volt, hogy semmi köze hozzá, de így jár az, aki

reklamál. Anyósom erre azt kérdezte, tisztában vannak-e azzal, hogy ezt így nem lehet, s ennek következményei lehetnek, mire az a felelet érkezett: következménye annál lesz, aki reklamál. Ekkor anyósom jobbnak látta, ha továbbindul. Én meg arra gondoltam: ha ilyesmi is előfordul a város közepén, milyen lehet a helyzet vidéken?

Egyebekben kiválasztottam néhányat a hozzám (is) beérkező panaszokból (a szövegen csak a legapróbb nyelvhelyességi módosításokat ejtettem meg):

„Kedves Murányi Főszerkesztő Úr!

Előrebocsátom, hogy a szerkesztőséggel, az újságírókkal meg vagyok elégedve, mert ők mindent elkövetnek a színvonalas, érdekes és színes újsággal, hogy az olvasók száma növekedjen. A nagy baj a terjesztéssel van! Ez kiderül az alább mellékelt levélmásolatokból is... Miután megírták, hogy augusztus 10-től a lőrinci postán megvásárolható lesz a lap, megkértem a levélkézbesítőnket, hogy addig amíg nem kapom az előfizetett újságot, hozzon nekem naponta egy példányt, amelyet kifizetek neki. Két napig így is volt, utána megint nem érkezett, majd kimaradással összesen négy alkalommal vásárolt a részemre. A velem szemben lévő üzletvezető azt mondta: nagyon ritkán küldenek 1-1 Népszabadságot. Ma Hatvanban jártam a nagy forgalmú autóbusz-állomáson, az újságokat árusító büféstől kértem a lapot. A válasz: Mi olyat nem szoktunk kapni. A névtelen ügyfélszolgálat közölte, hogy küldi az éves, állítólag kedvezményes előfizetési utalványt szeptember 1-től. Ha megkapom, be is fizetem. Kérdem, addig a Magyar Időket olvassam? Az a gyanúm, hogy ebben a lapkiadóban tehetségtelen bürokraták vagy Kubatov beépített emberei vannak!”

„Tisztelt Murányi András főszerkesztő úr!

Alábbiakban küldöm ügyfélszolgálatukkal történt elektronikus levelezésemet.

Feladtam, elfogyott a türelmem.

Kérem felmondásom mielőbbi szíves tudomásulvételét.

Ebben az évben állandó problémám volt a kézbesítési tevékenységükkel. Mivel napilap és igen sok esetben nem kézbesítették, mindig kénytelen voltam megvenni, hogy olvashassam.

Az általam leírtakat vissza is tudják ellenőrizni, mert hangfelvételek is készültek a reklamációimról.

Ebben az évben – ha vissza tudja nézni a problémáimmal kapcsolatos jelzéseimet – azt tapasztalhatja, hogy tragikus a kézbesítési helyzetük. A Postára hivatkoznak mindég, holott nekem semmi közöm hozzájuk, mivel a Népszabadságnak fizetek, nem az alvállalkozójukkal vagyok jogviszonyban. Az idei gyalázatos kézbesítési tevékenységeik miatt kénytelen vagyok felmondani megállapodásunkat, és ezért kérem, hogy 2016. augusztus 1-től ne kézbesítsék a lapot, hanem a díjkülönbözetet szíveskedjenek visszautalni bankszámlámra (XXXXXXXX-XXXXXXXX-XXXXXXXX), valamint jóváíró számlát küldeni címemre.”

„Tisztelt Szerkesztőség!

Ma van a 8. napja, vagyis május 26-tól, hogy a 2016. 03. 06-án egy évre kifizetett Népszabadság lapot NEM KAPJUK MEG!

Két nappal ezelőtt telefonon beszélünk az ügyfélszolgálattal, megígérték, hogy intézkednek. Tegnap e-mail írtam Önöknek (lásd lejjebb). Semmi nem történt.

Kérem azonnali intézkedésüket!”

Magam minden egyes levélre visszaírtam, egyben nyomaték-
kal kértem az illetékeseket, a helyzet megoldása után jelezzenek
vissza nekem, rendben van-e az ügy. E mátrixban is a „minden
egy olvasóért meg kell harcolni” elvet követtem, de hát ez így
volt természetes. Volt, akinél megoldódott a probléma, és volt,
akinél sehogy sem, de legalább a nap végén azt tudtam mondani
magamnak: minden tölem telhetőt megtettem. Azt már csak
halkan teszem hozzá: a digitális előfizetésre is érkezett néhány
panasz, ám azok sokkal kisebb volument érintettek és könnyeb-
ben voltak orvosolhatók. Igaz, sokat vakartam a fejem, amikor
olyasféle leveleket olvastam, amelyek szerint „a szolgáltató ol-
daláról reggel nem tudtam letölteni az újságot, de még délben
sem”, továbbá „örülök, hogy a harmadik oldal után negyedik
jön a lapozás során, de miért van két hatodik és nyolcadik oldal,
miközben ötödik és hetedik nincs?”

Hanem a hirdetés...

HIRDETÉS? AZ NINCS!

Hányszor, de hányszor szakadt föl a sóhaj a kollégákban: „...és mi lenne, ha még reklám is volna a lapban?. A Népszabadság Zrt. fénykorában akadt olyan időszak, amikor egyetlen hónapban (1999 májusában) annyi hirdetés érkezett, amennyi csaknem a teljes 2015-ös évben bejött, de hát tisztában kellett lenni azzal: a lap médiapiaci helyzete jelentősen megváltozott az 1997-ben útjukra indított, s a 2000-es évek elejére beinduló kereskedelmi tévék, valamint a digitális platformok előretörése után. A sajtós-média-hirdetési tortából mind többen és mind nagyobb szeletet hasítottak ki, s nem kellett sok ész ahhoz, hogy idővel rájöjjön az ember: ha a vállalat nem reagál, megszűnik az a világ, amelyben adózás után – volt ilyen – több mint egy-milliárd forint profit marad a kasszában. A lap példányszáma – a természetes lemorzsolódás, a médiapiaci átrendeződés és szakmai okok miatt is – folyamatosan csökkent, a hirdetőknél pedig nem volt nehéz rájönniük, hol és miként tudják még hatékonyabban elkölteni a pénzüket. Ezzel együtt semmi, de semmi nem indokolta, hogy az „új időkben” üres lapszámokkal – értsd: piaci hirdető nélküli újságokkal – jelenjünk meg, mert bár az állami reklámozók legfőljebb véletlenül találták meg a Népszabadságot, a piaci alapú hirdető előtt azért még ott volt a pálya. Legalább annyira, hogy azokból minimum egyszer teljesüljön a sokszor alultervezettnél tetsző hirdetési büdzsé...

A csütörtök délelőttönként esedékes divízióértekezletek – amelyeken a lapigazgató és a főszerkesztő mellett a terjesztés,

a hirdetés, a marketing és a gyártás illetékese is képviseltette magát – e tekintetben rendre cicegésekbe és fejcsóválásba torkolltak, s a jelentések alatt nem egyszer visszhangoztak a fejekben a kollégák bosszús mondatai: „Ha én így végezném a munkámat, akkor legközelebb én lennék a következő, akit kirúgnak!” S valóban, mi, a szerkesztőség tagjai az elmúlt évtizedben csak azt láttuk, hogy a hirdetési számok a legkritikább esetben teljesülnek, ám ezt mindenki szépen tudomásul veszi, miközben a redakciót folyamatosan gyalulják. Ezzel együtt nem vitatható el, hogy a hirdetési részleg is oda-odatette magát, csak hát a végeredmény... Ha valami, akkor ez Hanák Tominak különösen fájhatott; saleses vénáját soha, senki nem vonta kétségbe, ehhez képest lapigazgatóként, illetve a Népszabadság Zrt. vezérigazgató-helyetteseként többször is azt kellett tapasztalnia-hallgatnia, miért nem teljesül a terv, miért lett visszalöve a már tutira mondott hirdetés, s miért nem kerestük meg azokat, akik egyrészt éppen ránk várnak a placcon, másrészt korábban hirdettek nálunk, de azóta se kérdezte meg tőlük senki, elégedett volt-e, óhajt-e újra reklámot elhelyezni a vezető közéleti napilapban, digitális verziójában és megannyi mellékletének bármelyikében.

Tomit egyszer láttam kimondottan idegesnek; éppen egy divízióértekezleten, amelyen a hirdetéshez került a szó. Egy darabig hallgatta a kollégát, majd kirúgta maga alól a széket:

– Hogy a picsába’ lehet, hogy mindig csak azt hallom, miért nem? Még nem tudtad? Még nem hívtad föl? Még nem egyeztetted?

Túl azon, hogy nagy teher volt rajta, nem tudtam vele nem egyetérteni. Már csak azért sem, mert a szerkesztőségben is akadtak kollégák, akik ötlettel, telefonszámmal, kapcsolataik révén, őket ért megkeresések nyomán többször is tálcán kínálták a potenciális reklámokat, reklámozókat a hirdetési részlegnek, ám nem egy esetben még csak válasz sem érkezett. Magam is

számos vállalatvezetővel is kávéztam, akik azt mondták, még a „jelenlegi politikai helyzetben is” fontos, sőt: szexi a Népszabadságban hirdetni, minthogy a lap prémiumtermékként értelmezhető, s megannyi döntéshozó kizárólag a Népszabadságból tájékozódik, így az üzenet ezen a csatornán „megy át” a legjobban. Ehhez képest a legkevesbé sem annyi pénz érkezett be ebből a körből, amennyit az informális beszélgetések alapján megkaphatott volna a vállalat, s ez még akkor is igaz, ha az ígéretek számát elosztjuk kettővel. Azt is furcsa volt tapasztalni, hogy amíg az állami hirdetések száma kezdett a nulla felé tendálni – ilyesféle költségből 2016-ban mindössze 1 százalék jutott a Népszabadságnak –, addig az „elriasztott” piaci hirdetőik vígan költenek az „ellenzéki”, „lesorosbérencezett” platformokon. Egy időben mániákusan számoltam, hogy a nem kormánybarát médiában a gyorsétteremtől az autós cégeken át különféle egészségügyi termékekig hány hirdetés virít, míg nálunk ebből semmi, de semmi nem érzékelhető. Rendben van, a Meki nyilván a 444 célközönségét akarja az éttermébe vinni (stb.), de az nem létezik, hogy az itt-ott megjelenő „bátor” reklámozók közül egy sem akar nálunk porogni?!

De a legszebbek azok a meghökkenést kifejezésre juttató jelenetek voltak, amelyeket időnként magam ejtettem meg az illetékesek:

- A havi tervet 82 százalékban hoztuk.
- Az hogyan lehet, amikor folyton üres lapszámokat csináltunk?
- Úgy, hogy nyisd ki jobban a szemed!
- Kinyitottam, de minden oldalon kizárólag cikket és képet láttam!
- Akkor rosszul nézted!

A folytatást már nem írom ide, mindenesetre ezt így nehéz volt védeni. A politikától – szemben a piactól – nem vártam

sokat, annál kevésbé, mert volt előképem, miként afelől sem volt kétségem: ez nem az a kurzus, amelyik csak kicsit is fontosnak gondolná a kiegyensúlyozott piaci viszonyokat.

Az előkép szintén a Bécsi úthoz köthető. Egy reggel a főbejárat felőli lift előtt vezetők azon bosszankodtak, hogy hiába állapodtak meg a legnagyobb magyar bankkal egy aktuális, évi százmilliós keretszerződésről, amikor a vihart kavará megfigyelési ügy Népszabadság-beli közlése miatt a pénzügyi vezető visszamondta a megállapodást. Máig itt van a fülemben, ahogyan az egyik vezető kérdezi a másik vezetőt:

– Azért, mert közöltük az amúgy is nyilvánosságra hozott telefonbeszélgetést?

– Igen. És előtte azt kérték, pontosabban szabták feltételül, hogy mi ne hozzuk le.

– De hát ez agyrém; már Mari nénitől Pista bácsiig mindenki tudott róla, mindenki hallotta; újsággént hogy’ tehattuk volna meg, hogy nem közöljük...?!

Akkor még nem sejtettem, hogy nekem is lesznek hasonló gondjaim; miként azt sem, hogy ilyesféle szenzitív ügyek miatt elém tesznek majd egy játéktelefont...

Legalábbis egy játéktelefonnak látszó, végtelenül „buta” készüléket.

Ez már 2015 decemberében történt, vagyis körülbelül három hónappal azt követően, hogy túlestem a szerkesztőség és a munkafolyamatok átalakításának nyitó fázisán, nem utolsósorban az első komoly, vertikálisan is jelentős feszültségőcon: a már tárgyalt Horniák Balázs-féle ügyön.

A JÁTÉKTELEFON VONZÁSÁBAN

A citált negyedév egyébként sem telt unalmasan; megannyi nagykövettel, vállalatvezetővel és politikussal volt találkozóm, s jelentős mennyiségű energiát vitt el a „technológia” menedzselése. Utóbbi esetében voltak, akik nehezen mozdultak, nem értették, miért kell másként dolgozni, mint korábban, s nem ritkán előjött – az engem mérhetetlenül idegesítő – kérdés: „Most akkor mit is kell csinálni printügyeletesként és NOL-ügyeletben?” Aztán: „Miért is kell beírni a Google Drive-ba, hogy min dolgozom és milyen témáim vannak?” Igazából nem is a kérdések nyomták föl a vért a fejembe, hanem a nyomatékkaal megküldött „kell”-ek: a felvetések mögött érezhetően az volt, hogy te csak ne billentgess ki minket a jó kis komfortzónánkból, mi eddig is jól dolgoztunk, ezután is jól dolgozunk majd, vezetők jönnek-mennek, de mi itt leszünk! S azért is vörösödött a fejem az érthetetlenek kérdéseitől, mert az októberi szerkesztőségi vetítésen túl körlevelet is küldtem arról, pontosan mik a tennivalók, mire és miért kell mocskosul figyelni annak érdekében, hogy – újság volnánk, emberek! – ne maradjunk le hírről, reakcióról; mint ahogyan arra korábban számos alkalommal volt példa.

Hogy mást ne említsek, a beiktatásom után egy héttel csak a Népszabadság nem közölte: a szabadságáról hazatérő román kormányfő a Romania TV-nek élőben adott interjújában nekiment Magyarországot bukaresti nagykövetének, egyben a magyar kormánynak, amely – mint említette – „erősen próbál provokálni bennünket”. Victor Ponta szerint Magyarországot „egész

Európa és Amerika is bírálja az antiszemitizmusukért, a revizionizmusukért, az oroszbarátságukért, a bevándorlók ellen épített kerítésért, és akkor arra tesznek kísérletet, hogy Romániát is bevonják a botrányba”. Az internetes lapok azonnal címdalra, a másnapi újságok is az első oldalról indítva tálták a heves Ponta-nyilatkozatot; nálunk egy megveszekedett hang sem volt, s amikor rákérdeztem, mégis, hogy a f...-ba van ez, a válasz az volt: az esti hajtásban senki sem vette észre a nyilatkozatot. Azt hittem, rosszul hallok. Az esti hajtásban? Ha a Ponta-konklúzió 18 óra körül látott napvilágot és 22.30-kor van lapzárta, miként lehetséges, hogy a kibertérben javában cirkuláló anyag 4 óra alatt semmilyen print- vagy online-szerkesztőnek nem tűnt föl? Legalábbis úgy nem, hogy az bekerüljön a lapba. A reakció kollektív cipőnézet volt, meg az, hogy az esti rovatügyeletesre és a napos főszerkesztő-helyettesre – amióta menesztették a lap-szerkesztőket – különösen nagy teher hárul az esti taposásban, amelynek során nem mindig van idő föl- és körülnézni.

Mire én azt mondtam, hogy én ezt értem, de akkor inkább hagyjuk abba ezt a napilapozásos izét. Én ugyanis azt gondoltam az újságírásról és a Népszabadságról – mint professzionális újságírók csapatáról –, hogy az ilyesféle híreknél információ felvétele, kollégák riasztása, helykeresés és a cikk tálalásának megbeszélése, a magyar kormány/a külügy reagáltatása, további reakciók befutása, publicisztika megírása alapvetés, akárhányan vagyunk. Tehát vagy adjuk fel, és menjünk el kalendárium-szerkesztőknek, vagy készítsünk olyan Népszabadságot, amely a Ponta-ügyekből – az internettel versenyezve – másnapra pluszelemekkel spékelt komplett sztorikat gyárt. És igen, az ilyesfajta munka koncentrációt, gyorsaságot, szakértelmet feltételez, de nincs más út, mint ez. Nekünk minden napot úgy kell megnyernünk, mintha – kölcsönözve Buzgó Józsi mondását – az olimpiai bajnoki címet világcsúccsal kellene elhódítani!

Kivált mozdítani akartam az újságot – nem kicsit: nagyon –, mert már ezen az eseménytelennek kevésbé nevezhető őszön elkezdtek csordogálni a hírek arról, hogy nem kizárt, idővel tulajdonosváltás következik be. S hát egy frankó termék jobb tárgyalási alap, mint egy – helyenként – napilapidegen, izzadó, fáziskésésben lévő valami... Az első infók inkább csak duruzsolgatásfélék voltak: tudom-e, hogy nem is Pecina az igazi tulajdonos... Vagy ha ő, csak a megfelelő ajánlatra vár és eladja a lapot, úgyhogy legyetek résen... Reméljük, nem jobbos kézbe kerültek, hanem valami független és/vagy balos nagyvállalkozónak értékesítik a Népszabadságot... De a „legfinomabb” kulcsmondat az volt: ha lehet, ne nagyon bántsátok a miniszterelnökséget...

Kisvártatva egy mindig jól értesült kolléga azzal kért ötpernyi „kihallgatást” a szobámban:

– Figyelj majd, Andris, mert januárban úgy változik majd meg a tulajdonosi szerkezet, hogy észre sem veszed!

Akadtak még ennél is furcsább hangulatú beszélgetések. Cégvezetők, „előre küldött” kommunikációs vezetők finoman Pecináról és céljairól kezdtek kérdegetni a harmincadik perc tájékán, ám ha akartam volna, akkor sem tudtam volna bővebbet mondani róla annál, mint hogy ő egy kockázatitőke-befektető, aki nyilván nem élete végéig akarja birtokolni a Mediaworksöt. S ilyenkor jött a „Jó, de kinek?” és a „Jó, de mikor?” kérdés, illetőleg a „Jaj, vigyázz, nehogy rossz kezekbe kerüljön a Népszabadság!” felkiáltás, amivel én sokat nem tudtam kezdeni. Viszont rendre visszakérdeztem:

– Már a Mediaworks megalakulásakor arról cikkeztek, hogy a portfólió, így a Népszabadság a jobboldalhoz került, mivel a cég érdekeltségileg FHB-s, spéderes, lázáros: most akkor én mit mondjak, lehet „ennél” rosszabb?

Ekkor még semmilyen jel nem utalt arra, hogy egy évvel később mi lesz, sőt; bármikor, bármilyen információt „tolmácsol-

tam” fölötteseimnek, azzal nyugtattak: „Ugyan már, erről szó sincs!” Nem mellesleg – kétségkívül figyelve a „forró topicok” tényszerű megjelenítésére – szabad újságot készíthettünk. Azt éreztük, hogy ez továbbra is a Népszabadság, amely persze folyamatos vágásra kényszerül, azonban szakmailag nincs lefojtva. Hanák Tomi nem véletlenül jegyezte meg az ősszel, utalva a formálódó lapra és az októberi vágásra:

– Egyre jobb, egyre markánsabb az újság. És azt nézem, lassan már az üzemi eredménynek is konvergálnia kell a nullához...

A nagykövetekkel megejtett találkozókön is elismerő szavakat hallottam a Népszabadságról; milyen karakteres, milyen független, milyen kritikus, milyen kiegyensúlyozott... Ugyanakkor Nicolas Trouvé svéd nagykövet rezidenciáján alighanem némi megrökönyödést okozhattam, amikor egy kötetlen, a finn kollégájával, Petri Tuomi-Nikulával együtt elköltött ebéden azt mondtam:

– Azért azt nem állítanám, hogy százszázalékos biztonságban érezhetjük magunkat. Már az általános politikai állapotokra gondolok, konkrétan arra, hogy egyre több kísérletet látok a demokratikus sajtóviszonyok felszámolására, független orgánumok központi utasításra végrehajtott áthangolására. És az sem kedvez a kiegyensúlyozott médiaviszonyoknak, hogy a hatalom mind inkább kiszorítja a nem barátinak tekintett orgánumokat, s óriási pénzeket öl bele a saját propagandáját toló, növekvő számú, kiegyensúlyozatlan és nézhetetlen csatornáiba, miközben máshová lassan egy fillért nem ad.

A két nagykövet amúgy – a bemutatkozáson túl – a két ország közelgő, közös, a sajtószabadságról szóló szemináriumsorozata miatt hívott meg, amely eseményt a magam részéről legalábbis bátornak, ám föltétlenül előremutatónak minősítettem. Trouvé nagykövet azért óvatosan rákérdezett:

– De miért gondolja így? Valóban ennyire sötétnek látja a helyzetet?

– Csak a saját benyomásaimról és tapasztalataimról beszéltem, de tény: nem tartom túlságosan szívdertőnek a helyzetet. Önöknek könnyű: a törvényük kétszázötven éves és stabil, a R-reporterek Határok Nélkül szervezet sajtószabadság-indexét pedig mindig a svédek és a finnek vezetik...

Erre szolid nevetés volt a válasz, s bár az ebédet jó hangulatban költöttük el, továbbá tudtam, hogy a két nagykövet azért szervezi az eseményt, mert „időszerűnek tartja fölvetni a magyarországi médiatulajdonlás, -kontroll, -törvény kérdését”, a szerkesztőségbe visszahajtva azon tűnődtem, vajon nem fogalmaztam-e a kelleténél erősebben.

A felvetésre kisvártatva megérkezett, khm, egyfajta válasz: éppen akkor, amikor – decemberben – megkaptam azt a bizonyos kvázi játéktelefont...

Az egész azzal kezdődött, hogy egy decemberi hétvégén hívást kaptam a „rendes” telefonomra. Higgadtan, udvariasan azt kérdezték, „Petőék milyen cikket írnak az olimpiáról meg a MOB-ról”; s tisztában vagyok-e azzal, hogy az időzítés semmiképpen sem jó, az anyag „káros” lehet a cégnek. Az első reakcióm az volt:

– Mi van?

Azt tudtam, hogy a Pető–Bitá Dani páros – a közérdekű adatigénylések, közpénzes ügyletek prima feldolgozója és publikálója – anyagot gyűjt valamilyen olimpiai témában (amely rögzítve is volt a szerkesztőségi rendszerben), de nem mélyedtem el benne, pontosan milyenben. Némi telefonálgatás után kiderült, a duó a 2024-es olimpia budapesti rendezésére pályázó bizottság friss, közérdekű ügyleteiről készít dolgot, továbbá összefoglalná a fennállása 120. évfordulóját ünneplő Magyar Olimpiai Bizottság transzparensnek nehezen nevezhető közbeszerzési eredményeit. Miután két erős, a közérdekű adatokat a reflektorfénytől inkább óvó bizottságról van szó, nem kellett

sokat tűnődni azon, vajon Petőék föltett kérdései indítottak-e el telefonokat magasabb szinteken lévő emberekhez. Miként azt sem volt nehéz kitalálni: céges mátrixban éppen reklám-költségekről tárgyalnak. Annak megértése sem okozott problémát, hogy a Népszabadság érdeklődése „tárgyalási alap” lehet a felek közötti egyezség kimunkálásakor, amennyiben – annyi iparági pletyka terjed erről – akadnak olyan cégek, amelyek a pénzért, hirdetésért cserébe tartalmi kérdésekről is igyekeznek véleményt formálni, olykor a nyomásgyakorlástól sem riadva vissza.

Mindenesetre az illetékeseknek jeleztem, hogy igen, a Pető–Bitá páros valóban készül egy dolgozattal:

– De mi a probléma? A közérdekű adatok közérdekű adatok, előbb-utóbb vagy az Átlátszó, vagy a 444, vagy az Index, vagy a Direkt36 feldolgozza: miért gondolja bárki is, hogy ezek titokban maradnak? És miért kell minket revolverezni, ha jól értem a „kérdést”?

A helyzet a mi szempontunkból egyszerű, a vállalat szemzőgéből bonyolultabb volt. Az akkor 63 terméket fölvonultató Mediaworksnek legfőképpen a cégérdeket kell(ett) néznie, s a pénz ütőkártyát jelenthetett egy olyan Népszabadság esetében, amely körül az évek során elvékonyodott a korábban a státútumban is rögzített – a lap függetlenségét, szabadságát alapvetésnek tekintő – védőernyő. A veszteséges időszakokban, azok okától függetlenül, simán rá lehetett mutatni a kockás papírra: most akkor kell a pénz vagy nem? Mi pedig ismételtethettük napestig a cégszlogent, a Content firstöt, amikor tulajdonosunk kockázatitőke-befektető.

Na de akkor mi legyen? Valós-e, hogy kívülről „elintézhessenek” ilyet? Érdemes-e kockáztatni, hogy ebben az esetben úgy tekintsenek ránk, mint akiket megvettek? S egyáltalán: mekkora zsetonról van szó?

– A Mediaworks hozzávetőleg 16 milliárd forint árbevételű cég. Ez a megállapodás annyi pénzt hozna, amennyiért érdemes kockáztatni, cikket elfektetni? Pláne úgy, hogy beárazza a Nép-szabadságot? Senki nem érzi úgy, hogy ez durva beavatkozás a cég életébe, függetlenségébe, ráadásul aprópénzért cserébe? És belegondolt bárki is, hogy mekkora ciki lenne, ha ennek híre menne?

– Emeljük durvára a tétet, s szabjunk hatszázmillió forintos csomagárat! Annyiért már érdemes hadakozni, nem? Új, épülő-formálódó vállalatról van szó, ha valamikor, most kell keménynek lenni!

„Nagybeszélgetések” következtek, amelyek többségénél azt éreztem: részünkről hiába konstruktív a hozzáállás, nehéz lesz a szétfutó érdekeket egy platformra hozni. Akadtak olyan pillanatok, amikor nem láttam megoldást a problémára, végül az anyag – hosszas háttéregyeztetések után – karácsony után meg-

**Pukli István nem
kér a baloldali
stigmából, de
a politika érdeklí**
A Tanítanéból távozo
igazgató blogot ír
3. oldal

 9 790237 187800 1 2 3 4 5
 MÉNEMANDÁG
Hétvége
 16 oldalas melléklet
 a mai lapszámban

KOSSUTH TÉR Alig több mint egy nappal a kvótanépszavazás előtt több ezren demonstráltak a humánus tisztelete és az együttérzés jegyében, a kormánykampány ellen a Parlament előtt.

30k ezer ember demonstrált a népszavazás előtt a Kossuth téren, hogy kifejezze, nem hajlandó kizsátozó ellenséggént tekinteni halba került emberekre. BUDAPEST, 2004. MÁJUS 1.

"Nem ártani!" – ezt az eredetileg az oroszokat kitételező büszkeség fogalmazta meg a tegnapi Kossuth téren tüntető színpada előtt tartott tablákon egy részében. **Róza László** né papírpapírvászt magán, rajta és szövegeket: „Ez is voltam menekült”. A sokaságban több civil szervezet képviselője is lehetett látni, a Szabadság téren tiltakozóknak kezdve A Város Mindenkié csoport aktivistáit a ligetvédőkig.

A László meg az embert elvezette a demonstráció a béke, az emberiség, a szabadság és a szolidaritás névvel hirdették meg. Számunkra mindegy, hogy valaki állampolgárunk vagy papírral nélkülük

rül méltatlan helyzetbe, lelkisem-
 teltetés és diktálás, megfélemlíté-
 ssohkol járulunk hozzá ahhoz, hogy
 méltóságát vissza szerezze és újra na-
 gyi kezdze meg" – állt a szervezet
 felhívásán.

Affidit Robert színházi bemu-
 tatója egybeesett a rendszerváltás,
 a moderátor ezért *Schilling Árpád*
 rendelt volt. Emellett a szervezet
 és sok más országban, Szár-
 ken háborút diktál és nem tolmácz-
 sít meg, a felvilágosítás, Rézát kell
 venni a globális problémák meg-
 oldásában. – A félelem és a gyűlölet
 fogja bontani életünk jele, olyanok-
 tól is felénk, olyanok is a gyűlölet,
 akiket nem is ismerünk – mondta.

* Polytársz a 3. oldalon

További frások: 2, 3, 4, 5. oldal

Bródy Lajos a helyszínen készült Aleppó című alkotás előtt beszél

Döntöttünk

At emberiség előtt álló kihívások nem egyenlő mértékben sújtják a föld lakosságát. Ha végiggazsgáljuk a háborúk, etnikai konfliktusok, életpéldések, felmelegedés, vízhiány miatt egzisztenciájukban veszélyeztetett társadalmak, megállapítások; jobb helyen élünk, mint az évszázadok. Magyarországon biztonságát a világ legértékesebb katonái rendelkezésbe állították, gazdaságát az európai közös piac előnyei építik, és a klímaváltozás frontonál is messzebb húzódnak.

Főként mindent számba venni, mert ebben következik, hogy a következő évtizedekben a globális problémák megoldásának hazánk a szerencsés oldalon áll majd. Ám most beszéljünk belülről a humanitárius katasztrófákról, amelyek következtében milliók menekülnek el otthonukból, fussa-

köztársaságban és meg kell vitatnunk, mit tudnak tenni az ország gazdasági esélyeiért, részén és a közvélemény számára érthetően. Meg kell vitatnunk, hány embernek tudunk mi megszerezni menedéket nyúlni, és mivel tudunk hozzájárulni ahhoz, hogy a probléma mégis helyben oldódjon meg. El kell döntünk, miről és mennyiről vagyunk hajlandóak lemondani, hogy a globális egyeztetéseknek ne sóprójának el egyszer mindegyikünk.

A migrációs válság felátlathatatlan átalakulás előzéke. Bezzelünk, vitázhatnánk mellette róla. Akkor is, ha tudjuk, hogy a magva átadással nyomorban élő milliók nem tekinthetnek messzire, a földész hár, a mindennapos élelmük. Nem vesszük felvállalni azok féltelmét, akik a közép-ázsiai szárazföldön éltek, a kópák, és akik a mediterrán vidéken éltek, akik adára jesszőt feblőduzó vagy árvalányrósok szőcséje.

Október 2-án azonban mindenről nem

[illegible]

talán ahhoz, hogy egy országjal a boldogság járassék, globálított gerjeszkene. Illegálisan földjék az igazságot. Nem támogatják a Magyarországi Magyarok Magyarok, végkép a felelősekkel a hátrányokból kommunikációjában merüljön ki.

Mi nem támogatjuk ezt az érdeket vezető, éves népszavazást, ebben biztos vagyunk. Amikor demokratikán komoly döntést hozunk, akkor a Magyarországi Magyarok Internetjére a polgárok közvetlen véleménye kifejezése. Többésgint egy gondolat, a többségével tud csak megvédeni: az a demokratia nem lehet kicsitől. Amikor sokan vannak közöttük, akik hiszik, hogy a népszavazás a megoldás az adott kérdésre – vagy a hatalom kínjaitól jének. Ok érven telenti azt, le voksokt vádasm.

Ugyanakkor akár a tövöl, akár az aktuális érvenyélre nért szavazólak lepszavazást, az őzetünk azonos. Milyen megvárni a morcos és felelősek körülmények között.

jelent. Mintha bent meghallották volna az óriáscéges eszmefuttatásomat:

– Figyelj, András, valóban nem szabad befeküdni, most kell nagyon keménynek lenni, az érdekeinket minél erősebben érvényesíteni!

Zene volt a fülemnek, s némi bizakodással is eltöltött. A poén pedig az, hogy a cikk nem tartalmazott annyira erős állításokat, amelyek nyomán Kossuth téri tüntetés bontakozik ki a kormány lemondását követelve, jóllehet rendkívül fontos, közérdekű információkat és összefüggéseket tárt fel. A szűk körben leosztott közbeszerzések és a transzparencia kijátszását célzó törekvések minimum arcpirítóak voltak, s demokratikus berendezkedésű országokban legalább egy-két fejet követelnek. A dolgozatból – az érthetőség kedvéért – kiragadtam néhány részletet:

„Magyar olimpia: ötmilliárddal nő a pályázati költség, nyert Rogán szomszédja. (...) Bár a 2024-es budapesti olimpia megvalósíthatósági tanulmánya tízmilliárd forint pályázati költséggel számolt, a kormány karácsony előtt úgy döntött: a költségvetés 15 milliárddal támogatja a főváros pályázatát. (...) A határozat egyik pontja arra utal: a társaságiadó-kedvezmény (tao) rendszerét kiterjesztik az olimpiai pályázatra is. (...) Az biztos, hogy a változtatással az ötkarikás költségek kevésbé lesznek követhetők, miután a büdzsébe nem érkeznek be azok az összegek, amelyekkel a cégek támogatják a pályázatot. A költségvetés terhei természetesen nem csökkennek, mert a cégek az államkasszába szánt pénzt irányítják át, a finanszírozás viszont bonyolultabbá és többszereplőssé válik. (...) A Magyar Olimpiai Bizottság mintha idegenkedne a transzparens versenytől, ha közpénzek elköltéséről van szó. (...) A reklámkampányt a MOB 360 millió forint plusz áfáért a Network 360 Reklámügynökség Kft.-re és az Affiliate Network Kft.-re, a sajtóban Rogán Antal Pasa park-beli szomszédjaként emlegetett Csetényi Csaba cégre bízta. Cseté-

nyi ügynökségét nem nyílt közbeszerzési eljárásan választották ki, sőt a megbízás csak december 28-án jelent meg a Közbeszerzési Értesítőben, annak ellenére, hogy december első hetében már az utcán voltak a MOB évfordulójára készült óriásplakátok, futottak a hirdetések a médiában. (...) A Network 360 (korábbi nevén HG 360) és partnere ugyanúgy hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban kapta meg a feladatot, ahogyan a kétszer 300 millió forintot felemésztő menekültellenes plakátkampány kivitelezésével is sürgősséggel bízta meg a kormány. (...) A MOB születésnapja ugyan aligha nevezhető a sietséget magyarázó váratlan eseménynek, az olimpiai bizottság arra hivatkozik, hogy »a rendkívüli sürgősség indoka az ajánlatkérő által előre nem látható okból állt elő«. Ilyen esetekben pedig mellőzni lehet a nyílt eljárást. (...) Nem állítható, hogy a MOB izzasztó versenyre kényszerítette volna az állami megrendelésekben bővelkedő Network 360-at. Ajánlattételi felhívást kapott még a Human Telex Kft., amelyről lapunk már megírta, hogy korábban verseny nélkül nyert el három, egyenként 21 millió 800 ezer forintos megbízást a MOB-tól a 2024-es olimpia megrendezéséhez kapcsolódó feladatok elvégzésére. (...) A cég tulajdonosa Orosz Pál, az FTC Labdarúgó Zrt. vezérigazgatója, illetve Hajnal Tamás (nem a labdarúgó), akinek egy másik vállalkozása – a Piccanceria Gasztronómiai Szolgáltató Kft. – 68 millió forintos megbízást kapott a Magyar Olimpiai Bizottságtól. (...) Orosznak tehát nincs oka szomorkodni a mostani fiaskó miatt. (...) Az olimpiai mozgalmat népszerűsítő hirdetések mindenesetre nagy számban tűntek fel a Habony Árpád miniszterelnöki tanácsadó által tulajdonolt 888.hu-n és az Andy Vajnával jó viszonyt ápoló volt TV2-s programigazgató, György Bence vezette faktor.hu-n. Ezt a két nemrég indult site látogatottsága aligha magyarázza.”

Noha a szerkesztőség „győzött”, rossz szájjal gondoltam vissza a történetekre: mélyen érintett, hogy egy kívülről érkező

kvázi befolyásolási kísérletről egyáltalán vitatkozni kell. Ráadásul sokadszorra tapasztaltam: a sajtó- és médiaközeg mind erősebb csicskáztatása és a tulajdonosi szerkezetek sérülékenysége folytán immár jóval alacsonyabb az ingerküszöb, ebből fakadóan több médiafőnök nem is érti, mi azzal a probléma, ha valaki hirdetésfelület-vásárlás címszóval „bónuszként” – értsd: nem PR-cikk szintjén – a szerkesztőségi tartalmak fölött is átvenné az irányítást. Felrémlt előttem az a – tesóm esete nyomán már említett, nemzeti sportosként abszolvál – lausanne-i éjszaka is, amelyen pluszfeladatként, vezetőségi kérésre interjút készítettem az éppen egyéves FTC-pálya építéséért felelős illetékesek egyikével. A mandátumom arra szolgált, hogy „ha már ő is kint van és te is kint vagy, kérdezz a stadionról hármat, kapsz ugyanennyi választ, aztán pipa”; s bár így is történt, a mailen láttamozásra elküldött interjúnak csaknem a kétszerese jött vissza, és olyan kérdések-válaszok is belekerültek a megnövelt materiába, amelyek a Ferencváros középpályás sorának hatékonysági fokát elemezték, különös tekintettel Somália labdarúgó kiváló teljesítményére. Az illetékesnek diszkréten jeleztem, hogy – tudomásom szerint – nem ez volt a megállapodás, ám mivel kötötte az ebet a karóhoz, illetőleg nem akartam kellemetlenséget sem az engem megbízó vezetőnek, sem a lapnak, sem a kiadónak, leadtam a cikket azzal: én csak végrehajtottam az utasítást, egyebekben nem adom a nevem az „interjúhoz”. A cikknél feltüntetendő Munkatársunktól jelzés fontosságára az aznapi szerkesztő figyelmét is fölhívtam, nehogy a lapzárta pörgésében valaki automatikusan az én nevemre javítsa; nem kis nevetés volt a válasz... S még nagyobb nevetéssel tudatta velem a kolléga Pestről azt is, hogy éppen a cikkhez kapcsolódó kép kiválasztása zajlik, de nem a szerkesztőségben...

Hogy a Pető-Bita-féle cikk „előzetes” hullámai hozzájárultak-e a kommunikációs rend szolid módosításához, nem tudom,

mindenesetre akkor történt, hogy szépen behívtak egy terembe, s elém tettek egy készüléket, amely úgy nézett ki, mint egy jártéktelefon.

Először nem is értettem, mi ez. Játsszani fogunk. A Crossy Roadot tudja? Esetleg Tetrisezni lehet vele?

Azt persze tudtam, hogy az iPhone-ok – nekem is ilyen céges mobilom volt – simán lehallgathatók; sőt, kinevezésem után többen is jelezték, nehogy „hülyeségeket” mondjak telefonbeszélgetés közben, mert alkalmasint kettőnél többen lehetünk a vonalban. Nagyon nem érdekelt, legalábbis – kis türelmet kérve a hívó féltől – gyakran kiszóltam a vonalból:

– Ja, igen: és tisztelettel üdvözlöm a szolgálatok munkatársait! Kérem, ne haragudjanak rám, hogy hadarok, megnehezítve ezzel a munkájukat, de mindig ez van, ha fáradt vagyok...

Egy kolléga konkrét elrettentéssel is szolgált:

– Andris, azt tudod, hogy kormányülésen felolvastak már miniszter és újságíró közötti beszélgetést...?

Akárhogyan is, nem ért meglepetésként a sok figyelmeztetés, annál kevésbé, mert felkészültem arra: főszerkesztőként minden eddiginél jobban a középpontban leszek. A Népszabadsággal kapcsolatos híreket, információkat, szimpla közléseket mindig is kiemelten tálták mindenütt, a kibertér legerősebb platformjain a címlapon hozták. Na de most tényleg kell egy alternatív telefon?!

Kicsit néztem ezt a fura készüléket, na meg azt a papírlapot, amelyen néhány fontos név kezdőbetűje meg a kapcsolódó telefonszám szerepelt. Az instrukció:

– Elővigyázatosságból mostantól ezen a készüléken beszélünk, ha „olyan” téma van vagy olyasmit kell megbeszelnünk, amiről jó, hogyha csak mi tudunk.

Nyilván kitalálták: egy időben megannyi hívásom volt ezen a telefonon.

Megesett, hogy nekem is jól jött a „titkos vonal”, de a legtöbbször úgy éreztem magam, ahogyan azok az állampárti főszerkesztők érezhették magukat, akiknek az íróasztalán ott figyelt az a ronda, piros, tárcsázós, vezetékes telefon. A „K-vonal”, amelyen a legfőbb potentátok jelentkeztek a csörgést összeszorult gyomorral konstatáló redakcióvezetőknél. Na de az átkosban ennek hagyománya volt, ráadásul túl sok felületen nem lehetett kommunikálni; nemhogy e-mailen vagy sms-en, vezetékes telefonon sem lehetett mindenkivel kapcsolatba lépni, mert többségében a kiváltságosok jutottak készülékhez. A hetvenes évek elején nekünk is csak azért lett hirtelen, mert apánkat, aki akkor még a Pest Megyei Hírlapnál dolgozott, egyszer, valami fontos ügyben, nem érték el bentről. A nagyhatalmú főszerkesztő örjöngése után természetesen már másnap megjelent nálunk két telefonos szaki azzal, hogy parancsot kaptak, szerkesztő elvt..., úrnak azonnal be kell szerelni egy készüléket. És esélyes, hogy azt is lehallgatták. Ha másért nem, hát azért, mert apám egy időben a Magyar Ifjúság szerkesztőjeként fiatal költők, írók műveinek gondozásáért felelt, így kapcsolatban állt a Kádár-rendszerrel kevésbé szimpatizáló alkotókkal: rendre megjelentek a fogadóóráin, továbbá telefonon is felolvasták neki műveiket, ha akarta, ha nem. Szegény apu. Világéletében türelmes, higgadt, megértő ember volt, s csak hallgatta és hallgatta, hogy „Jóska, ezt meg kell értenie, ezt a verset közölnie kell, ezen múlik minden, érti?, minden...!” Apánk távollétében megesett: a tesóm és én szaladtunk bele ezekbe a hívásokba otthon, s a vonal túlsó végén lévő „örült költők” – ahogyan családilag hívtuk őket, kellő megértéssel – mindig lediktálták, mit mondjunk meg Jóskának. S ha már összeakadtak velünk, nekünk is elmondták, min múlik a haza sorsa – általában attól, közli-e a Magyar Ifjúság a tollukból származó, „forradalmi” verset –, az egyoldalú beszélgetés végére pedig olyannyira behergelték magukat, hogy ordítani kezdtek:

márpedig üldözik őket, megint üldözik őket és mindenkit lehallgatnak! Mi ezt a tesómmal akkoriban nem annyira éreztük át, ugyanakkor igyekeztünk empatikusak lenni és mindent gondosan följegyezni. Esetemben a csúcs az volt, amikor a miskolci Nagy László Kör képviselőjében Nádassy József minden átmenet nélkül üvölni kezdett:

– Mondd meg Jóskának, ja, igen, Nádassy József vagyok, két s, ipszilon, mondd meg Jóskának, hogy engem elgázoltak! Érted? El-gá-zol-tak! Szándékosan! Érted? Szán-dé-ko-san! Ezeknek már semmi se szent! Lehallgatnak! Elgázolnak! És most itt fekszem, és mondd meg neki, Nádassy József voltam, két s, ipszilon!

Hogy hol fekszik, milyen okból gázolták el és milyen állapotban van, az nem derült ki, ám szép élményanyagot adott nekem abban a korban, amelyben visszatérő kommunikációs fordulat volt: „Ez nem telefontéma”; s amelyben az emberek többsége fölöttébb óvatosan beszélt. Ezt persze csak később értettem meg, miként azt is, miért izzadt le apám meg anyám öt másodperc alatt, amikor szélvész gyermekként elsőre ugrottam a telefoncsörgésre, hogy aztán hat szó után, reakciót nem várva, sebtében lecsapjam a készüléket:

– Halló, Murányi-lakás, pisi, kaki, szar!

Akkoriban ugye visszahívás funkció még nem létezett, így szüleim kénytelenek voltak megvárni, amíg a hívó fél újra tárcsázza a számunkat (ha egyáltalán), s bár ilyenkor kitereltek a szobából, a kiszűrődő hangok alapján nem volt nehéz kitalálni, milyen beszélgetésekbe kényszerülhettek. Nagyobbacska gyermekként, no pláne újságíróként aztán egészen jókat nevettem ezeken a poénokon; sokszor a játéktelefonos hívás alkalmával is kedvem lett volna azt belekiabálni, hogy halló, Murányi vagyok, pisi, kaki, szar!

A titkos telefonra érkező hívások nem mindegyike tartalmazott „kérést”, „véleményt”; többször is csak belső ügymeneteket

vagy az éppen leigazolni kívánt személlyel kapcsolatos információkról beszélgettünk, szerencsére pártállami rébuszok nélkül, amelyekre a „rendes” telefonban megejtett diskurzusok során nem akadt példa: ott csak maximum állítmányok meg hümmögések voltak.

Például azt „kódokkal” megtudni, hogy „Bécsben balhé van” abból a címes hírünkől, amely szerint az Orbán Ráhel-Tiborc István házaspár aukción hétmillió forintért vásárolt egy Háy Gyula- és Hincz Gyula-alkotást, legalábbis Benny Hill-show-jelleget kölcsönzött a beszélgetésnek. Igazából én már a fölvetést sem értettem. Noha alapvetésnek tekintettem, hogy családtagot nem bántunk – Orbán Viktor vagy Gyurcsány Ferenc gyermeke „csak úgy” ne kapjon a fejére –, ez a festményes cucc igenis közölhető volt, mert közügyként tekinthettünk rá. Addig csupán nem hivatalosan tudtam arról, hogy a regnáló kormányfő állítólag két dolgot kért a tulajdonostól, s az egyik éppen a család érinthetetlenségére vonatkozott – a másik: a cég eladása esetén először vele konzultáljon –, az aukciós vétel nyomán érkező hívás új fejezetet nyitott e témában. Vissza is kérdeztem:

– Tehát, ha jól értem, gáz van, mert címes hírben közöltük, hogy egy közügyekben, közbeszerzéseken gyakran feltűnő, állami megrendeléseknél jól járó cégekkel összefüggésbe hozott fiatalember-vej és szintén közismert, elsőszülött lányként ismert felesége vagyonért vesz képeket? Hát, ha ez így van, akkor a válaszom az: ez minimum hír, de mindenütt hír. Ha a házaspár a Balaton Soundon vagy a Szigeten bulizik, az nálunk nyilván semmi, azzal foglalkozzon a bulvár, de ez a festményvásárlás, ekkora volumenben nem megkerülhető, egyebekben számos kérdést felvet.

Érvelésemet elfogadták, de kérték azt is: mondjak még valamit, álljak elő még valamilyen indokkal, ami miatt ez elen-

gedhetetlen közlés volt, mert „nehéz lesz Bécset lenyugtatni”. Erre – miközben a The Muppet Show-ban kezdtem érezni magam – spontán azt találtam mondani: amennyiben ez Vilmosossal és Katalinnal történik Nagy-Britanniában, biztosan beszámol róla a The Guardian; s hát ez a két fiatal nagyjából olyan, mint az a két fiatal.

Hogy mennyire volt őszinte a mosolyom, miután letettem a telefont, az sejthető. Ugyanakkor végig az zakatolt a fejemben: főszerkesztőként az is a feladataim közé tartozik, hogy az ilyesféle kérdésekre válaszokat adjak, s védjem a szerkesztőséget; azt a csapatot, amely kezd belelendülni, összeérni, amely már elsa-játította azt a „technológiát”, amelynek nyomán új szintre lép.

Ez a festményes történet egyébként csak ujgyakorlat volt azokhoz a kérésekhez képest, amelyek egy idő után politikailag érkeztek hozzám, s amelyek megannyi hívást generáltak a játéktelefonon. Hozzáteszem, a helyzet korántsem volt könnyű, mert az az érdekkör, amelyet gyakran emlegettek együtt a kiadóval, rengeteg pénz elosztása fölött diszponált. Értsd: rengeteg állami pénz fölött, amelynek egy szemmel jól látható részét a kiadóban is elkölthette. A Mediaworks – a nyilvánosan elérhető kimutatások szerint – kapott, illetve kap is szépen állami pénzt (hirdetést), ami egyébként abból a szempontból teljesen logikus, hogy a központi üzenet minél szélesebb körű terítése, az olvasók elérése Magyarország második legnagyobb médiavállalatánál – nyolc vidéki lap, sportcsoport, gazdasági, magazin-, gasztro-, női szekció – a legjobb kezekben van. S ki az a hülye, aki azt mondaná, hogy nincs szükségem, teszem azt, évi egymilliárd forintra?

Na de mi van akkor, ha az a támogatás „feltétele”, hogy a „renitens” Népszabadság ne csesztesse még jobban Ikszet, Ipszi-lont? Ne futtasson túl történeteket? Kicsit legyen puhább?

Naná: ahol ekkora pénzek mozognak, ott kérések és igények is vannak.

Addig Spéder Zoltán 2016 elején elindított, a tavasz végén, nyár elején kulminálódó – fogalmazzunk a kibertér nyelvén – kicsinálási folyamata el nem indult, a politikai befolyás elhárítható, legalábbis kezelhető módon volt jelen a Népszabadság életében; vagyis inkább az én életemben, a szobámban, diskurzusaimban és hívásaimban. Azt is mondhatnám, a „politika” elsősorban arra szorítkozott, hogy igyekezzen csökkenteni az érdekkörhöz legközelebb sorolt miniszterre, a nagy pénzek fölött élből diszponáló, ennek nyomán alighanem a címzettek listájára is jelentős ráhatással lévő Lázár Jánosra jutó „dicsfényt”. Na de miként lehetséges ez, amikor az előretolt miniszter csak egy Kormányinfón elhint négy-öt olyan témát/választ/reflexiót/bármit, amely kapásból címlap, kapásból támadható, elemezhető, cincálható? Hiteles lehet-e a Népszabadság, ha olykor véletlenül „elnéz” egy ziccert? És ezt hogy adjam elő a függetlenségre hoztam hasonlóan alapvetésként tekintő kollégáknak? Akarom-e, hogy ez belső diskurzus tárgyat képezze?

Az egyik oldalon ott van – az egyszerűség kedvéért – „Bécs”, amelyik folyamatosan monitoringozza, sajtófigyeli, fordítatja a Népszabadságban, a Népszabadság Online-on megjelenő cikkeket, s szívesen, ha a számára kellemes üzleti/partneri/politikai viszonylatok ügyeit tesszük ki a placcra, a másik oldalon pedig ott van egy független garnitúra, amely már azt is kikéri magának, ha kérdést tesznek föl neki a munkavégzéséről. És akkor ott vagyok én, aki a függetlenség fenntartása mellett igyekszem részt tómpítani a kéréseket, részint még keményebb munkára serkenteni a csapatot.

– Te, nem szeretnétek ezt a cikket kicsit lejjebb tolni a NOL-on?

Voltak ilyen kérések is meg olyan kérések is, amelyek abba az irányba mutattak, hogy a cégérdek – akár pénzügyi, akár politikai okból, esetleg mindkettő – előrébb való, mint a Népszabadság érdeke. Az iménti kérdésre adott válasz legtöbbször az

volt, hogy nem, nem szeretnénk, mindazonáltal az is világosnak tetszett: abban a konstrukcióban, amelyben a Népszabadság létezik, száz kérésből nem lehet százra nemet mondani. Úgy kell rohadt jó újságot csinálni és erőt mutatni, hogy olykor okosnak kell lenni.

Volt, hogy alig vártam a NOL természetes – meghatározott időszakonkénti – frissülését, mert akkor azt mondhattam a játékteléfono, hm, a cikk sokat kint volt a címlapon, de valóban, nem árt, ha kicsit lejjebb tekerjük; ilyenkor az igény éppen találkozott a szakmai munkafolyamat egy lényegi elemével. De megesett az is, hogy felülről kellett finomítani a rendszeren; ilyen esetekben rendre „Bécs” hívószóval kaptam az ívet a játékmobilon.

Sokszor csak visszakérdeztem: tényleg ez a legfontosabb? Valóban úgy érzitek, hogy ettől jobb lesz? Nemegyszer pedig ordítottam: attól, mert mi esetleg visszább vesszük a cikket, maga a hatás nem változik, mivel az összes riválisnál végig kint lesz!

JÖNNEK A HÍVÁSOK, JÖNNEK AZ ÜGYEK

M. László Ferenc kollégám a legjobb igazolások egyike volt; a hangadók már érkezésemkor azzal fogadtak, hogy „Feri áthozatala régóta küszöbön áll, csak megakadt az átmeneti időszak miatt”, s igen, már az első beszélgetéskor világossá vált: az általam olvasott cikkek mögött rejlő újságíróban azok a képességek a legerősebbek, amelyek az újjáépülő Népszabadsághoz kellenek. Kiváló információk, bonyolult céghálók mögé rejtett ügyek és személyek, adatanalízisből kinyert erős cikksorozat, bármi: Feri – ez a szerény, csöndes, alázatos kolléga – szériában szállította a jobbnál jobb címlapanyagokat. Ezek egyike – közérdekű adatbekérések és minisztériumi kiegészítés-igénylések után – 2016 tavaszán a „Mennyit autózik és mennyi benzint költ el a kormány egy évben?” munkacímű elemzés volt, amely tényszerűen mutatott rá a kormányzati potentátok gépjárműhasználati szokásaira.

Mit ad az ég, a cikk első megállapítása ez volt: „Csaknem négymillió forintba került Lázár János szolgálati autójának tankolása tavaly. Ez csak az üzemanyag ára. Lázár – tisztségéből adódóan – sofőrrel jár, az ezzel járó kiadásokat nem tartalmazza az összeállítás. A bruttó 3,99 millió forinttal a Miniszterelnökséget vezető miniszter a csúcstartó a tárcavezetők, az államtitkárok és a helyettes államtitkárok között – derül ki a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (KEF) által a Népszabadságnak megküldött adatokból.”

S ha politikai sztár szerepel az anyag fókuszában – Lázár az –, akkor nyilván rá is kell fölhúzni az anyagot, abból kell a head-

line-t adni, az általam unásig ismételt szöveg-cím-kép egység alapján pedig a fotóillusztrációként sem rakhatjuk be, mondjuk, Pintér Sándor belügyminisztert. A táblázatokkal, minisztériumi reflexiókkal, tényszerű vonalvezetéssel futó anyag eme alapvetés jegyében is készült, s bár Lázár „adta el” az anyagot, figyeltünk arra, hogy minden tekintetben kiegyensúlyozottak legyünk. Eként belevettük a szövegbe azt is: bár „...Lázár akár 360-szor meglehet a munkahelye és lakása közti utat, azaz szinte mindennap ingázott Budapest és Hódmezővásárhely között”, a citált szám „nem tűnik valószerűtlennek”, amennyiben „Lázár több interjújában is elmondta, kinevezése után sem költözött a fővárosba a családja, ezért mindennap hazajár, Budapesttől Hódmezővásárhely pedig csaknem 200 kilométerre van”; továbbá „a szabályozás nem tiltja a szolgálati autó magáncélú használatát”. Természetesen nem ez volt az aprólékosan földolgozott cikk egyetlen megállapítása, már csak azért sem, mert az adatok között akadt számos, amely bárhonnan nézve is értelmezhetetlennek tetszett. Így – egyebek között – megírtuk azt is: „Rogán Antal pedig naponta akár nyolcszor is meglehet oda-vissza az utat lakása és munkahelye között az állami kisbusszal. A lapunk által kikért adatokból kiderül, hogy 2015-ben hét kormányzati szolgálati autóból is kétmillió forint felett tankoltak”, hozzátéve, hogy a propagandaminiszter „átlagosan napi 80, munkanaponként 103 kilométeres távot” hagyott az autójában, „ami soknak tűnhet, ha figyelembe vesszük, hogy Rogán a második kerületi Pasa parkban lakik, munkahelye és parlamenti képviselői választókerülete is a Belvárosban található”.

Noha a cikk – mint az iméntiekből is kitetszik – tényszerű volt, a megjelenés előtt, Lázár-féle „érintettsége” miatt, kivillanította a fejében a piros lámpát. Kivált, mert éreztették velem, hogy „a jó kapcsolat” és a „nagy pénzköltés” miatt nem ártana picit „kevesebbet foglalkozni” Lázárral: „Természetesen üthe-

titek nyugodtan, de az már kicsit sok, amikor a NOL vezető anyaga és a mellette lévő három cikk is vele foglalkozik, és akkor még jön egy blogbejegyzés is.” Habár ezeket rendre elhárítottam azzal, hogy a magyar kormány első számú operatív embere megkerülhetetlen, s feltehetően azért is van olykor négy cikk plusz blog, mert ezer területtel foglalkozik és azokról nyilatkozik, mi több, kissé provokatív stílusa miatt rendre túlterjeszkedik a szimpla közlések határán, következőképpen mintegy ő maga generálja ezeket a megjelenéseket, a válasz mindig az volt: „Oké, de...” És a de után az következett, hogy „taval is mennyit költöttek itt, most is mennyit fognak”, nekem pedig elég volt ránézni az előttem publikus számokra: azokból pompásan kiolvasható volt például az az emelkedés, amellyel a cég – 2015 után – 2016-ra mint állami hirdetési bevétellel kalkulált. Nem mellesleg: a remélt-várt összeg mintegy ad hoc módon volt betéve a havi költségszámok közé, és bár az adatok alapján a Népszabadság is kapott volna belőle, nem volt nehéz kisakkozni, hogy ez nem így lesz, ellenben a mínusz – mint nem teljesülő reklámterv – ott marad... Miként azt sem volt nehéz összetenni, hogy a miniszterelnök által február 24-én meghirdetett kvótanépszavazás során nyilván elkölt a kormány plusz néhány milliárd forintot, a migrációs üzenetek célba juttatására pedig portfóliónk – benne nyolc vidéki lapunk és a Nemzeti Sport – ezúttal is kiváló felület lesz...

Kora este – villogó piros lámpával a fejemben – játéktelefonáltam hát, hogy arról tájékoztassak, milyen típusú cikk lesz a lapban. Hogy nagyon jó és roppant tényszerű az összeállítás, ugyanakkor nem árt tudni, ki van és miért van a fókuszában, ebből adódóan – szakmai alapvetés – kire, miért s hogyan húzzuk fel az anyagot.

Az első beszélgetőpartner egy „juj”-t mondott; a második ennél tovább ment:

– Ne csináljátok, ez kész öngyilkosság! Nem lehet másra felhúzni az anyagot? Legalább tompítsátok!

Arra gondoltam: házhoz mentem a ló...ért. De ha nem közlöm előzetesen, hogy megjelenik egy ilyen dolgozat, akkor másnap Bécs és a Corvin-negyed őrjöngeni kezd, mennyi pénztől eshet el a cég... S a történet vége nem biztos, hogy az, milyen fasza, kemény és független újságot csináltok, hanem inkább az: ti vagytok azok, akik folyton élezték a dolgot, s nem vagytok tekintettel a titeket is eltartó vállalat érdekeire. S a végén még az is előfordulhat, hogy „onnan” tényleg nem jön több pénz.

Ekkor, 2016 áprilisában döböntem rá igazán, hogy afféle megtúrt, szegény rokonok vagyunk egy nagy családi buliban, s már nincs mögöttünk igazából senki. Hogy már semmi, de semmi nincs meg abból a – tulajdonosi szerkezet blokkjaiból és a szerkesztőségi státútumból is fakadó – védőhálóból, amely a 2000-es évek közepéig is óvta a redakció függetlenségét, a szabad újságkészítést. Egyedül maradtunk, mint az ujjam, s jóllehet kívülről az lehet az érzet, milyen jól elvan e gigakiadóban a Népszabadság, és milyen jól elvan a gigakiadó a Népszabadsággal, a valóság teljesen más.

Mondjak le? Hagyjam az egészet a picsába? Fussak, amerre látok? Vagy minimalizáljam a veszteséget és mentsek kárt, hátha jobb lesz?

Újra fölvettem a játéktelefont; a hívott fél természetesen értette, miért beszélek a függetlenségről mint alapvetésről – közben egy hang a fejemben: „Andris, egyáltalán miért is kell neked a függetlenségről beszélni? –, de az ász a pakliban a „más szempontokat is figyelembe kell venni” volt. Azért tettem még egy kísérletet:

– Adjátok utasításba, mit kell tennem.

Ám soha, semmit nem kaptam utasításba; inkább csak amortizáltattak a finoman megfogalmazott üzenetekkel, a politikával, a céghez érkező sok pénzzel...

Ültem a szobámban – viszonylag keveset voltam bent, leginkább telefonálásra és tárgyalásokra használtam –, s azon me-rengtem, miként lehet ezt a helyzetet optimálisan, arcvesztés nélkül megoldani. Miután kimentem, ránéztem a készülő konstrukcióra. Az ügyeletes szerkesztők már a képet is kiválasztották: éppen Lázár János száll be a szolgálati kocsjába, s természetesen a legtöbbet költő Lázár János van a címben is. És hát mi van, ha éppen a holnapja lesz olyan a miniszternek, hogy a címlapra ránézve azt mondja: Na, jól van, ez már túl sok, elég a basz...ból, Margitka, legyen szíves, küldje már át azt a tudja, melyik szerződéstervezetet... De mi van akkor, ha ezt csak a cégen belül parázzák túl, s igazából a hatalomnak tök mindegy, mit ír róla „az ügyis kommunista Népszabadság?” Ha már rég be van árázva, hogy a Népszabadság „ilyen”? Érveltem is ezekkel, többször is érveltem, de a végszó mindig az volt: toljátok, de ne toljátok túl... Amúgy ilyesmi sosem hangzott el a Bécsi úti Népszabadságban, ahol az MSZP–SZDSZ-kormányokat is ütötték, amikor kellett. Egy időben Kóka János gazdasági miniszter hetente kapott a fejére publicisztikában, s hát Eötvös Pál azzal együtt is közölte Lovas István *Összehasonlító véralgebra és holocaust* című anyagát, hogy tisztában volt azzal: az értelmiség és a lap olvasótáborának jelentékeny része háborodik majd fel a számára vállalhatatlan szerző és a számára vállalhatatlan dolgozat miatt, na meg a kettőért együtt, persze. De Eötvösnek – aki a lapban logikusan elmagyarázta, miért fontos közölni az írást – alapvetés volt a sajtó- és vélemény szabadság. Ahogyan Tamás Ervin fogalmazott e publikációról a Demokratának: „A Népszabadság nem engedheti meg, hogy a másik oldal olyan újságíróit ne közölje, mint Lovas István.”

A deszkben szűk körben jeleztem, hogy más lesz az akusztikája a dolgozatnak, amelynek a címén, a címlapi képen változtatunk. A címe nem az lesz, hogy Lázár..., hanem általánosabb

(„Ömlik a pénzünk a kormányzati autókba”), bekerül Rogán, s olyan képet választunk, amelyen az állami flotta sok darabja látszik. Így is lett. Akadt néhány értetlen arc a lapkészítők között, de relatíve kis veszteséggel sikerült abszolválni a változtatást. Azzal nyugtattam magam, hogy ugyanaz a cikk jelent meg ugyanazokkal a tényekkel és állításokkal, amelyeket M. László Feri rögzített – egy karakter változtatás nem volt bennük –, az pedig mindig szerkesztői-kváziesztétikai kérdés, hogy az adott materiát miként öltöztetjük föl. De idegesítettem is magam: én, aki mindig arról papolok, hogy akármilyen történethez is élő ember, alany, mesélő, személyes szál kell a hozzá tartozó képpel, mert a konstrukció csak úgy olvastatja el magát igazán, az olvasó emiatt érezheti bevonva magát a történetbe, szóval én most a két legfontosabb elemet neutralizáltam, tettem személytelenné... Másnap persze rögvést kaptam egy hívást a játéktelefonra:

– A NOL-os változat egyik képén, a szöveg közepén Lázár száll ki a kocsiból; megteszitek, hogy leveszitek? És lassan legördülhetne a címlapról...

Nem mondom el, hogy elsőre mit válaszoltam. Azt viszont igen, hogy az anyagnak – amiként azt az ilyen erős cikkeknel már megszokhattuk – prima sajtóvisszhangja lett; valamennyi főbb digitális lap a címloldalán hozta, ekként ismét megnyugtathattam magamat: ha kötöttem is kompromisszumot, a hatás kiváló... Jellemző, hogy négy nappal később a Magyar Idők – szintén közérdekű adatok bekérése és értékelése nyomán – arról készített összeállítást, hogy (felhozva a Népszabadság cikkét) a 2010 előtt micsoda dőzsölés ment balliberális oldalon: „Több mint hétmillió forintot kocsiázott el oktatási miniszterként Hiller István 2009-ben, a »takarékos« Gyurcsány–Bajnai-kormány utolsó teljes évében, amikor az ólommentes, 95-ös benzin fogyasztói átlagára 274 forint körül volt literenként.” Ha innen nézem, mégsem biztos, hogy alaptalan volt a kiadói aggodalom.

Legalábbis az, hogy a kormány szócsöveként emlegetett napilap ilyesféle, hajánál fogva előrángatott dolgozattal „válaszolt”, sok mindenre engedett következtetni...

A történethez tartozik, hogy a „lassan legördülhetne a címlapról” óhaj – kis húzd meg, ereszd meg után – kvázi időben, azaz a természetes frissülést csöppet előrébb hozva teljesült; addigra már úgyis mindenki ezt olvasta, ha másutt nem, a cikket szemlélő Indexen vagy a HVG-n. Hozzáteszem: M. László Feri egy hónap múlva hasonló tárgykörben készített dolgozatot, amely a kormányzati autóhasználatra és -fogyasztásra összpontosított. És az anyag címe a NOL-on ez volt: Lázár, a nagyfogyasztó... Kaptam is érte telefont.

Ennél keményebb tárgyalási menet és hevesebben kivívott kompromisszum – sok kisebb eset mellett – két alkalommal volt még. Az egyik természetesen Budapest olimpiai pályázatához, közelebbről a kandidálásra létrehozott bizottsághoz kapcsolódott...

A történet 2016. augusztus 2-án játszódik, és annyiban feltétlenül hasonlatos a Lázár-féle „nagy állami pénz” történetéhez, hogy a Budapest 2024 Zrt. (ismét) jelentős összeg elköltéséről tárgyalt a kiadóval, alighanem kisebb részben érintve a „folyton közbeszerzési adatokat bekérő” Népszabadságot. A konfliktus kiváltó oka az volt: a bizottságtól kikért, ám általa kiadni nem szándékozott adatok kapcsán a Pető-Bita páros Péterfalvi Attilához fordult, s az adatvédelmi biztos kötelezte a szervezetet, hogy teljesítse a kérést. Ezt a sikert a duó július 8-án publikálta is a lapban („Nem titkolhatják tovább a budapesti olimpia pénzeit”), s később, a kikenyszerített információk összevetése-elemzése után arra a következtetésre jutottak: a 2024-es olimpiai pályázatot előkészítő cég átláthatatlanul költi a pénzt – a többi között luxusirodára –, a nyomozó munka révén pedig a széles nyilvánosság elé akarták tární a takargatni próbált szerződések adatait.

Mindezt azok után, ugye, hogy kilenc hónappal korábban, 2015 decemberében hatalmas házon belüli perpatvar keveredett Petőék cikkéből. Már akkor egyértelmű volt, hogy a testület, amely anno minden tekintetben nyílt működést és transzparenciát ígért, nem örül annak, ha kutakodunk s bármilyen adatot nyilvánosságra hozunk. A bizottság inkább annak örülne – rajzolódt ki előttünk a kép –, ha kizárólag a számukra pozitív híreket írnánk meg, valamint nem kutakodnánk. Ha megírjuk a pozitív hírt, az jó – amúgy nem egy példa akadt erre is, íme egy: „Ipsos: a magyarok örülnének az olimpiának” –, ha megírjuk a negatív hírt, akkor nemzetellenesek vagyunk, akikre árva fillért sem érdemes költeni; mi több, hát akkor a kiadóra se nagyon, bocs. Ez a kép persze részünkről – részükről – lehetett torz is, és az sem biztos, hogy minden elemében igaz. Ám addigra már túl sok volt az empirikus tapasztalat, túl sok „baráti üzenetet” tolmácsoltak nekünk ahhoz, hogy azt érezzük: itt nem csupán hirdetésifelület-vásárlásról és egyéb reklámköltésről van szó, hanem az alighanem vágyott cenzúra gondos menedzseléséről is.

Mindenesetre újfent kellemetlen és idegesítő szituáció alakult ki. S jött a telefon, hogy akkor beszéljessünk már a készülő tényfeltáró cikkről, benne arról a Péterfalvi-történetről is... Válaszom, egyben a kibontakozó, rövid dialógus:

– Megint jött egy telefon a „cenzortól”, hogy mit vár cserébe a pénzéért?

– Nem, de értsd meg, nagy pénzről van szó, ráadásul az olimpiáról, ami a hatalomnak szívügye...

– De mit vártok? Miért ne írnánk meg? Miért gondolják ők, hogy ilyen adatokat jobb elhallgatni? Ez nem a Rákosi- vagy a Kádár-rendszer, hogy amiről nem beszélünk, az nincs! Vagy ez már a teljes blokádnak kezdete. A hatalom már most nekiállt szénné szűrni a tartalmat?

– Figyelj... Én ezt mind értem, részben egyet is értek, de értsd már meg: kétezer lehet van! És annyi szép téma van! Miért nem foglalkoztok mással?

– Mással? Hányadik témánál kapom ezt már meg? És ha mindig mással foglalkoznánk, hogyan lennénk ennyire sikeresek? Mindenhol minket idéznek, ránk hivatkoznak! Most már nemcsak véletlenül vagy egy-egy nap egy-egy cikkel, hanem egy-egy nap sok cikkel, információval! Annak idején ezt mondtam, példányszámságilag is ez az érdekünk! És akkor most csináljak Dörmögő Dörmötört, hogy brumm-brumm? Azt írjuk meg, hogy a kis Dörmötör mennyire szereti a mézet, brumm-brumm?

– Jó, értem, de ne húzd túl... Beszéljük meg, de nem kell mindig, mindenbe beletenyerezni...

– Micsoda? Nem akarom a paranoia érzetét kelteni, de egyre inkább azt látom: vagyok én és egy maroknyi csapat, és mindenki, de mindenki ellenünk van. Egy éve még azt ünnepeltük, milyen kemény, markáns lapot kell csinálni, most meg azon gondolkodom, hogy kell egy mézrovat...

– Na, azért ne essél már túlzásokba. Csak annyi van, hogy ezeknél a keményebb témáknál más témák is vannak, amikről simán lehetne írni!

– Húúú...

Ezek után legalábbis sejthető, hogy nem ez volt életem legvidámabb délelőtte; olyannyira nem, hogy válságstáb alakult, s a nagy hisztériában több vezető is dolgozott a megoldáson. Nekem elsősorban két kérdésem volt, amikor szembesültem azzal, mi jó lenne abban, ha netán mégsem jelenne meg a cikk.

– Tavaly december óta, vagyis az idén mennyit költöttek nálunk? Most akkor korrupcióról beszélünk-e, amennyiben a cikk megjelenésének a függvénye a felek közötti szerződés?

Az első kérdésre az volt a válasz, hogy még nem költöttek az idén – nemhogy a Népszabadságban, a kiadóban sem –, de

ha mégis igen, akkor az legföljebb aprópénz lehet. A második kérdésből heves vita bontakozott ki, amelynek során érvek, vélemények ütköztek egymással, meglehetősen svunggal. Mert hát annyi szép téma van... Magam – a két kérdésen túl – azt is fölvettem: ezúttal valóban akar-e költeni a szervezet, netán ismét arról van szó, hogy belengeti a pénzt, aztán megint nem történik semmi. S közöltem azt is, hogy ha emiatt Pető és/vagy Bitá felmond – Petiék természetesen, velem együtt, hallani sem akartak a nem megjelenésről –, akkor én is távozom. Továbbá – akárcsak decemberben – fölvettem azt is: legalább ténylegesen nagy pénzről lenne szó, mi több, olyanról, amelyet már át is utaltak! Tudniillik így – egyebek mellett – megint ott tartunk, hogy valamilyen későbbi szerződés miatt szórakoznak velünk, felteszem, ismét nem gigapénzt belengetve, ráadásul ha semmire „megvesznek” minket, a piacon egy perc alatt híre megy ennek, s mi leszünk a „hehehe” kategóriájú, a függetlenségünkre oly’ kényes újságkészítők, akiket fillérékért kizsúrizett egy állami alapítású cég. Amúgy – tettem hozzá – tele van már az agyam azzal, hogy az olimpia meg az FTC stadionjának ügyében itt is, ott is szórakoznak velem, következképpen – az eddigiektől eltérően – most én telefonálok egyet, mert... Mert szeretném tisztán látni, miként is állunk.

Erről lebeszéltek, pontosabban azt kérték, előbb hadd tárgyaljon a cég. Ezt – miután lehiggadtam – elfogadtam, de jeleztem: senki se állítsa be Petőüket „olimpiaellenesnek”. Hogy mást ne mondjak, azért se, mert éppen négy napja, a Hétvége mellékletben jelent meg Peti interjúja Vajda Lászlóval, aki – megannyi külföldi projekt után – éppen a 2024-es bizottság egyik vezetőjeként dolgozik, és a cikkben ilyesmikről tesz említést: Brazília 2016-os ötkarikás sikere „nagyon sokat jelenthet Magyarország olimpiai pályázatának”. Másrészt: ha mi nem publikáljuk ezeket a közérdekű adatokat,

akkor – mint tavaly decemberben mondtam – előbb-utóbb megírja más, hiszen van még itt, Magyarországon néhány oknyomozó portál. Harmadrészt: Petőék a bizottságnak folyamatosan megadták a lehetőséget a reflexióra, ha úgy tetszik, az igazuk megvédésére, interjúkérési mailjük is van, de odaát nem éltek a lehetőséggel, szemben korábbi időszakokkal, amikor igen. Erről egyébként kisvártatva feljegyzést is készítettem, amely szerint:

1. Petőék február 21-én írtak kérdéseket a költségvetés összegéről, illetve a tervezett biztonsági költségek nagyságáról a Budapest 2024 Nonprofit Zrt.-nek. Erre nem érkezett válasz, ezért március 2-án Pető elküldte újra a kérdéssort, amelyet kiegészített egy fölvetéssel. Ekkor Pető azt is leírta levelében (interjút kérve az elnöktől, illetve a vezérigazgatótól): „Előre is köszönjük a választ ezekben az ügyekben, amelyek sürgősek, ám van még számos kérdésünk az olimpiai projekttel kapcsolatban, amelyről – Bita Dániel kollégámmal – hosszú ideje írok. Örülnénk egy esetleges találkozáson, illetve természetesen bármikor szívesen készítünk interjút akár Fürjes Balázzsal, akár Fekete Miklóssal. Köszönjük a segítséget, s reménykedünk a további konstruktív együttműködésben!”

2. Miután a 2024 illetékesei továbbra sem reagáltak, Petőék újabb egy hónappal később, április 12-én közérdekű adatigényléssel fordultak a Budapest 2024 Nonprofit Zrt.-hez. Április 20-án a szervezet jelezte, hogy a törvényi lehetőségnek megfelelően 15 nappal meghosszabbítják a válaszadási határidőt. Május 5-én érkezett egy válasz Fekete Miklóstól, amely szerint az adatok összegyűjtése „aránytalan mértékben” vette igénybe a cég munkaerőigényét, ezért 110 143 forint költségtérítést állapított meg. (Ekkor mi, a Népszabadság vezetősége eldöntöttük, hogy nem fizetünk, mert az precedenst teremt, és többé nem jutunk semmilyen adathoz, amiből cikket tudunk írni.)

3. Az iménti válasz nyomán Petőékkel aznap az adatvédelmi hatósághoz fordultunk, ahonnan július 6-án az a válasz érkezett, hogy a 2024-es bizottságnak törvényi kötelezettsége nyilvánosságra hozni kötelezően közzéteendő adatait, továbbá a zrt. jogot sértett akkor is, amikor csak pénzért adta volna ki a kért adatokat, amelyeket költségtérítés felszámolása nélkül, haladéktalanul közzé kell tennie.

A feljegyzést még délután elküldtem, az idegek pedig pattanásig feszültek. Petinek megerősítettem, hogy nincs kompromisszum: ha nincs cikk, velük együtt felállok. Peti bólintott, s halkán megjegyezte:

– Képzeld, mi van, ha ennek híre megy a szakmában. És képzeld, mi lenne, ha nem jelenne meg a cikk és maradnék: hányan gondolnák rólam kapásból azt, hogy megvettek? És utána hogyan tudnék bármiről, bármit írni és továbbra is az impreszumban virítani?

Kora délutánra – fogalmam sincs, milyen háttértárgyalások után – a következő javaslat érkezett: ha nem most, vagyis a három nap múlva kezdődő Rio de Janeiro-i játékok előtt és nem is az olimpia alatt publikáljuk a cikket, hanem csak a vetélkedő után, akkor rendben. A bizottság – kitelepülve – Rióban kampányolna is a 2024-es magyar pályázat mellett, úgyhogy ez, értsük meg, nemzeti ügy...

Hogy mi nemzeti ügy és mi nem, abba nem mentünk bele, de elfogadtuk a kompromisszumosnak mondott javaslatot; kivált, mert a beérkezett adatok analizálására, a minden szempontból körüljárandó kérdések tisztázására a Pető–Bita párosnak egyébként is kellett idő.

Ennek nyomán a cikk csak szeptember 2-án jelent meg (nem melleleg: az olimpia augusztus 21-én ért véget). S bár azt hittük, minden rendben, az anyag közzétételének a napján azt olvasták a fejemre:

– Miért nem szóltatok a bizottságnak, hogy mikor jelenik meg a cikk?

Úgy emlékszem, kicsit káromkodtam. De az is lehet, hogy nagyon.

S hogy mit tartalmazott a cikk? Mit kellett annyira titkolni? Miért lettünk mi „nemzetellenesek, akik fúrják a budapesti olimpiát”?

Néhány passzus: „A város egyik legfényűzőbb irodaházában rendezkedik be a magyar olimpiai pályázatért felelős Budapest 2024 Zrt. A cég a Magyar Nemzeti Bank által 2014-ben megvásárolt Bajcsy Zsilinszky úti Eiffel Palace-ban bérel egy 128 négyzetméteres irodát 17,2 millió forintért. (...) A cég emellett csaknem 140 millió forintot fizet a Kafex Ingatlanberuházó és Hasznosító Kft.-nek egy II. kerületi iroda és a hozzá tartozó parkoló bérletéért. (...) Összesítésünk szerint az év elején megalkult Budapest 2024 Zrt. 6 milliárd 579 millió forintot költött eddig. Ám szó sincs arról, hogy ennyibe került volna ez idáig a pályázat, hiszen ez az összeg nem tartalmazza például azt a 480 millió forintot, amelyet a PricewaterhouseCoopers (PwC) nemzetközi tanácsadó cég kapott a kormány által megrendelt olimpiai hatástanulmány megírásáért, majd újabb 240 milliót két hónapnyi munkáért, a pályázati kérdőív elkészítéséért. (...) A zrt. szerződése között a legnagyobb tétel az az 5 milliárd 155 millió forint, amelyet az olimpiai hatástanulmányt készítő PwC, valamint a lausanne-i székhelyű Event Knowledge Services SA és M-Integrated Solution Ltd. (egy londoni kommunikációs ügynökség) kapott a pályázat benyújtásával összefüggő tanácsaiért. Erről lapunk írt már korábban, a napokban viszont az is kiderült, hogy a bő másfél évre szóló szerződést módosították, s a konzorcium megbízási díját további 607 millió forinttal megemelték. (...) Írtunk arról a 900 millió forintról is, amelyhez az FTC Zrt. vezérigazgatójának, Orosz Pálnak a cége, a Humán

Telex Kft. jutott a Media Insight Médiaügynökség Kft.-vel közösen. A harmadik legnagyobb összeg, százmillió forint a Siegler Ügyvédi Iroda/Weil, Gotshal & Manges LLP-nek jutott cégjogi tanácsadásért és képviseléstért. Ezt az ügyvédi irodát onnan is ismerhetjük, hogy magyarországi részlegének ügyvezető partnere David Dederick, annak az Yvonne Dedericknek a férje, aki a tulajdonosok egyikeként Andy Vajnának adta tovább a TV2-t. Az ügyvédi iroda segítette a csatorna értékesítését, amikor a német tulajdonos eladta azt a menedzsmentnek. (...) A kisebb szerződések között is van figyelemre méltó: a kormányzati megbízásokban bővelkedő Nézőpont-csoporthoz tartozó Medianéző Kft. végez például sajtófigyelési és -elemzési feladatokat 7,6 millió forintért. (...) Különös az is, hogy a Lagardere Sportsszal arra kötöttek 6,6 millió forintról szóló megállapodást, hogy a cég elkészíti az üzleti tervet a Margit-szigeti tenispályák hosszú távú hasznosításáról. Bár a szigeten valóban teniszcentrum épül, a budapesti olimpia hatástanulmányai eddig látványos vagy csepelelő teniszcentrummal számoltak. Azaz a már leszállított és kifizetett rendezési tervek – a PwC mellett Budapest várostervező közszolgáltatója, a BFVT Kft. készített ilyet – is változnak.”

Kiváló munkával összerakott, szénné idézett, a magyar viszonyrendszereket (...) pompásan szemléltető újságcikk volt, tele közérdekű adattal, s bár kétségkívül megjelent – ez is megjelent –, az előzménytörténet azt mutatta: a külső nyomás mellett onnan is egyre jobban presszionálnak minket, ahonnan nem várnánk. S hogy az induláskor figyelembe ajánlott forró, topicok mellett – „...és annyi szép téma van” – mind több minden kerül át a túrtól a tiltott témahalmazba. Bővül a lista, bővül a kör.

Meddig bírható ez? Meddig védhető ez? Meddig folytatható ez?

KIVÁNOM A CENZÚRA ELTÖRLÉSÉT

Aznap – vagyis augusztus 2-án, amikor fél nap elment a harc-
cal – öntött el először igazán az érzés: ha ez így folytatódik, ka-
tasztrófa lesz a vége. Ha állandósul a nyomás és ekkora csaták
– egyáltalán csaták – árán érzük csak el, hogy a vezető ellenzéki
lapban ilyen témájú dolgozatok megjelenjenek, akkor az egyet
jelent azzal: megkezdődtek a szisztematikus alapú kísérletek a
szerkesztőség átfazonírozására, keménységének tompítására,
és igen, a lap megölésére. Emlékszem, erős önkontroll alatt
mentem a folyosón a deszkbe, hogy közöljem a többiekkel a „jó
hírt” – amely szerint megjelenik(!) a cikk –, de tombolt ben-
nem a düh, a csalódottság és a fájdalom sajátos keveréke. Arra
gondoltam: ez a húzd meg, ereszd meg nem vezet sehová, nem
erre szerződtem, a legjobb lenne, ha most valóban távoznék.
Én egyedül, teljesen magamra maradva lassan kevés vagyok ah-
hoz, hogy megvédjem a szerkesztőséget a külső partnerekkel,
a politikával és a benti nem barátokkal szemben... De ha meg
is védem, mi a kifutása ennek? Mi a kifutása ennek abban a
közegben, amely immár sugárban okádja magából a fenyegeté-
sekkel vegyes cenzúrá, a befolyásolási kísérletet? Mi a kifutása
ennek, ha még belülről is kapjuk az ívet? Ha egyre kevésbé érzem
azt, hogy a kívülről érkező hatásokkal szemben megkapjuk a
nekünk járó védelmet? Ha hónapok óta csak az a válasz a saj-
tóból-médiából ömlő „mészároslórinccé-lisztkaygáboré-habony-
árpádé lesz a Mediaworksöt birtokló Népszabadság” fókuszú
információfolyamra, hogy – mint azon a kora nyári, vezetőségi

Pecina-tájékoztatón – „nyugi, nem eladunk, hanem veszünk”;
miközben kifelé már régóta csak „adunk”? Ha már az olvasóink
sem hisznek nekünk, s vég nélkül írják a leveleket nekem és a
szerkesztőségnek?

Meddig és miért tudnám én elhithetni bárkivel, hogy minden
rendben lesz a Népszabadsággal, amikor a karakterünket adó té-
máinkat belülről is lövik? Meddig és miért tudnám állni a sarat a
saját kollégáim előtt, akik – teljes joggal – azt kérdezik tőlem: te,
miért is kell meghallgatni bárkit, amikor független szerkesztőség
vagyunk? Meddig és miért tudnám erre azt mondani, hogy basz-
ki, nézzetek már ki az ablakon, mi még így is a legkeményebb,
legszerencsésebb lapok egyikét csináljuk?

Mielőtt beértem volna a deszkbe, befordultam a szobámba,
s nagy levegőt véve kinéztem az ablakon; semmiképpen sem
akartam, hogy bármelyik kolléga azt lássa, most lett tele a put-
tonyom az egésszel. A szemközti irodaépületben fülhallgató
kollégák látszólag jó hangulatban dolgoztak, beszélgettek;
kint a Corvin-negyed előtti téren önfeladt emberek pezsegettek
fagyaltozva, perecezve, napozgatva, én meg álltam a szobában,
mint valami csatát nyert, de a háború kilátásait illetően legalább-
is bizonytalanak tetsző hadvezér, aki e pillanatban már ponto-
san tudja: rohadt nehéz ősz elé néz.

Rohadt nehéz ősz elé néz, ha marad.

Marad?

Leültem az asztalomhoz, s higgadtan végigvettem, mi van,
mi várható. Mindenekelőtt állandósuló médiaroham a verbáli-
san határozottan cáfolt, ám egyre valószínűbb eladásunkat ille-
tően. A politikai környezetből számos „nyugival” nyugtatgat-
nak, hogy 2018-ig nem vagyunk veszélyben, ám a Simicska- és
a Spéder-nap jelentős átrendeződései nyomán senki és semmi
nincs biztonságban. A menedzsment egyre idegesebb – kivált
az a része, amelyik hozzánk hasonlóan nem tud semmit – és

tökéletesen tanácstalan, ellenben lassan bármikor „megtalál” bennünket, ha állami „kérésről” van szó. A kollégák csodálatosan teszik a dolgukat, de érezhetően roppant feszültek, s nem tudom, meddig tudom nyugtatgatni őket, pláne, hogy lassan már én is csak ködszurkáló vagyok. Az olvasók többsége tök jó fej, de lassan már ők sem hiszik el azt, amit feleletképpen írok nekik – s mindenkinek visszaírok –, hogy tudniillik hivatalosan nincs terítéken semmiféle eladás...

Körbenéztem a még tesóm „építette” szobában. A Blikk és a Népszabadság főszerkesztőjeként is ez volt az ő birodalma, ennek megfelelően semmihez sem nyúltam hozzá, amikor beültem ide; még a faliórához sem, jóllehet az kisvártatva 10.40-kor megállt, s nem mozdult, a tárgyalópartnerekben nemegyszer pánikreakciót kiváltva: atyaég, akkor itt most mennyi is az idő, rohannunk kell...

Szóval pakoljak? Már most, augusztusban tegyem dobozba a pompás, bekeretezett címlapokat Gagarin űrutazásával, a Hindenburg léghajó katasztrófájával és a nagy rendszerváltással? Kezdem becsomagolni az ajándék golfszettet, a megafont, a borokat? A szintén örökölt, sokakban az elrettentés és/vagy a fegyelmezés érzetét keltő baseballütőt? Vigyem az általam hozzatott fotókat a gyermekeimről; a különleges címlapot a párizsi terrortámadásról, Kertész Imréről, Göncz Árpádról, Esterházy Péterről, az általam alapított Respekt-díjról Sándor Máriával? És akkor itt, a szobában a real madridos energiáitnak is meg vannak számlálva a napjai, miként a párizsi kiküldöttektől kapott Eiffel-torony is papírok közé kerül mindjárt? S akkor a könyveknek is kérjek dobozt?

Szélmalomharc? Van értelme? Minek van még értelme?

Ránéztem újra az olvasói levelekre (viszonylag karakterhű közlés):

Előbb ő repült, aztán mi. Szobabelső Gagarinnal

„Több portál is arról ír, hogy a Népszabadságot eladhatják Habony Árpádnak vagy Mészáros Lőrincnek, ami a lap kormánylappá válását jelentené. Csak maga a Népszabadság nem ír róla. Miért? Ha nem foglalkoznak a témával, az mindenesetre azt jelenti, hogy nem cáfolják a hírt! Lehet, hogy kár volt tavasszal egy egész évre fizetnem elő?”

„T Főszerkesztő úr!

Bár tudni vélem, hogy Önnek nincs közvetlen befolyása a tulajdonviszonyokra, de jobb ötletem nem volt. Tehát. Kb. 10 éve vagyok előfizetőjük. Ha mészáros lőrinc főállású stróman bármilyen mértékben tulajdonolja a lapot, abban a pillanatban lemondok az előfizetésemet.”

„Hallom, hogy a NSZ is a habony-vajna tengely egyik csapágygolyója lesz. Természetesen a lapot azonnal lemondok, mert azt a propagandát ingyen is megkapom. Csak az vigasztal, hogy a Révész Sándornak nem kell olyan körmönfontan fogalmazni, hanem direktben is írhat a gazda kedvére.”

„Komoly gondban vagyok. Ma kaptam meg a következő negyedéves előfizetésre a számlát, egy héten belül át kell utalnom a díjat. Közben olyan hírek kaptak lábra, hogy a lapot esetleg egy csúti gázszерelő megvásárolná... Ma a Klubrádió is foglalkozott a kérdéssel. No ha ez megtörténne, akkor a lapot többé a kezembe nem venném – persze tudom, hogy ez Neked, Nektek sokkal komolyabb gond. Még emlékszem, amikor Széles elftárs vette meg a liberális Magyar Hírlapot, és az öcsém átkozódott, mert jó hosszú időre szóló előfizetése volt... A kérdésem egyszerű: szerinted 3 hónapra fizessek elő, vagy inkább most csak egyre?”

Kinevezésem óta eltelt – csaknem napra pontosan – egy év, s teljesen más problémák torlódtak előttem, mint akkor. Mintha hirtelen egy másik bolygóra kerültem volna. Akkor, ott, amikor velem tárgyaltak, a Népszabadság jövőjét nemhogy nem vonták kétségbe, hanem egyetlen visszafogottabb, a lapkészítési metódusra vonatkoztatott mondatom után – amely szerint „mindent, minden oldalról körbe kell járni” – felemelt mutatóujjal magyarázták: „Kemény lapot kell a Népszabadságból csinálni!” Nem volt ember, aki ne hitt volna benne, de mostanra megannyi minden megváltozott. Más a vállalati beszédmód, a folyamatmenedzsment; mintha végképp eltűnt volna a kohézió a struktúrából, mintha mi egyre inkább mostoha- és/vagy megtűrt gyerekek lennénk, mintha lassan azt is meg kellene köszönni, hogy élünk – miközben a termék virul! Ennyit számít, ha Spéder kiesik a pikszisből és rántja magával Pecinát? Vagy a Népszabadság így is, úgy is forró krumpli, amit mindenki dobálgat, s most már nagyon forró krumpli? S hogyan olvassam Befolyásos Ember két nappal korábbi mailjét, amely szerint: „Befejezett tény a Népszabadság (ill. a Mediaworks) eladása Lőrinc érdekltségének. Pecina vállalja, hogy 2018-ig kifelé ő képviseli a céget, minden hatalom nélkül. Aztán 2018 után lehívják az opciót, de

nem úgy, mint Simicska a TV2-jét”. Tehát Pecina marad „stróman”, s mi dolgozhatunk a választások utánig, aztán lesz, ami lesz? Vagy már az jön, csak erősebben, amiből az elmúlt egy évben is emberes adagot kaptunk?

Számos gondolatféle cikázott még a fejemben; néztem előre, balra, jobbra, hátra, fel a plafonra és le a földre... Minden elképzelés nélkül matattam az asztalra kitett képek, dokumentumok, tollak között; aztán beletűrtam a Nagy Jegyzetfüzetembe, és felröhögtem a „Murányi-félórák” elnevezésű fejezetben. Még januárban kerítettem sort rájuk, mert azt is feladatul szabtam magamnak, hogy az „első ijedtség” – az átalakítások levezénylése, az új struktúra és munkarend kialakítása, menesztések-fölvételek stb. – után elbeszélgessek a kollégákkal (a gyakornokoktól a főszerkesztő-helyettesekig, az archívum vezetőjétől az asszisztensekig): mit gondolnak a Népszabadságról, mik a terveik, milyennek ítélik a teljesítményüket, miben fejlődhetnének, én mit látok és mit várok el tőlük... Zsúfolt, őrült, teljesen betáblázott január volt, de megérte, mert személyesen, négy szemközt sokkal oldottabbak voltak a kollégák, s olyasmikre is rávilágítottak, amiket a napi taposómalomban nem vettem észre, vagy amikre nem figyeltem kellően. Tizenkilenc A4-es oldalt jegyzeteltem tele, hát most bele-belenézegettem, s közben monologizáltam: hm, de jó, hogy akkor itt beszéltünk az Iksz és Ipszilon közti feszültségről, a több külföldi út igényéről, a képszerkesztés átalakításáról vagy éppen Zé családi körülményeiről, mert ennek nyomán jól meg is változtattam azt, amit kellett, esetleg végre megértettem, mire kell különösen figyelnem... Vagy nem... De ha nem, miért nem? Van még értelme egyáltalán erről beszélni?

Aztán lehalkítottam a belső hangokat, felpattintottam az ajtót, s mély levegővétel után nekiindultam...

És már öt lépés után, a deszk elején szembeszökő volt, hogy zizeg a szerkesztőség; a kollégák a Pető Peti előtti babzsák kö-

rül ültek és témákról agyaltak, miközben az online pörgött, az emberek rohagáltak... Prima hangulatban ment a melő. Éppen olyanban, amilyenre visszatértemkor vágytam, de inkább: amilyet akartam, hogy legyen. Hogy ne érezzem azt: jégverem közepén ülök, nincs igazi kommunikáció, a hangulat kimért. A kollégák igenis gageljenek, vitatkozzanak, érveljenek plénum előtt, senki se nyelje vissza a gondolatait csak azért, mert akkor majd „mit szólnak a többiek”. És igen, mostanra, az eltelt esztendőben sok minden megváltozott, s lassan úgy nézünk ki, mint egy igazi, klasszikus szerkesztőség. A fiatal, tehetséges energiabombák végre teret kaptak, a többiek is nekiindultak, tele vagyunk információval, tele vagyunk jól előkészített, szépen feldolgozott, ütős anyaggal, tele vagyunk azzal az élménnyel, hogy folyton a Népszabadságra hivatkoznak, kezdünk rálépni az oknyomozás, a tényfeltárás útjára...

Hm, milyen jó kis csapat...

Milyen jó ránézni Bita Danira, aki percek alatt nőtt föl rovatvezető-helyettesté, majd rovatvezetővé, s lépett elő meghatározó figurává... Aztán ott van az Indexről „kapott”, zseniális témákat ontó Spirk Joe, a hvg.hu-tól elhozott trió, a csöndben két ember helyett dolgozó M. László Feri, a szörnyen ifjú, ügyes Kálmán T. Attila, a nagy topicokkal robbantó, MNB-ügyileg kiteljesedő Baksa Roli. A NOL-t pöpecül irányító Bordás Gabi. A bölcs Charlie, a gagman Gergely Marci... Kispéter Csabi, aki pontosan azt a lapot készítette el dizájnban, amelyiket egy forró júliusi reggelen magam előtt láttam...

S milyen serényen dolgozik most is az összes projektet fantasztikusan menedzselő és mindenre figyelő Kuczogi Szilvi, az impulzust kapó, kinyíló, lassan intézménnyé váló Csepelyi Adri... Körösi Ivett, aki az új generáció dinamikájával, a világ legtermészetesebb módján ér el bárki szakértőt és érintettet Dél-Oszétiától Grönlandon át Venezuela külsőig...

Nézz az ég felé! Tablókép október 8-án, a kivégzés napján

Ott van az a három kolléga is, Danó Anna, Csuha Ildikó, Czene Gábor, akikről háttérbeszélgetésünkkel Balog Zoltán miniszter megkapó tisztelettel beszélt. A rendíthetetlenül szerkesztő, kiváló infókat hozó Bednár Imi, az alázatot, a munkamennyiséget és riportjait illetően is példászerűen dolgozó Boda Andris... Varga G. Gabi, aki bármilyen infót bárhol, bárkinél megszerez... Marnitz Pista, akivel egy beszélgetés olyan, akárha UFO-val kommunikálna az ember, ugyanakkor hihetetlen gazdasági anyagokat szállít és már publiban is erős... Az infókat csöndesen lapba illesztő Ábrahám Ambrus... Az információkon túl már a megmondó szerepében is feltűnő Batka Zoli... Hargitai Miki, akit egyszer este negyed tízkor hívtam, hogy baj van, kéne gyorsan egy „másik” publicisztika, mire a vonaton ülve legyártotta és még tíz előtt elküldte a prima dolgozatot... Horváth Gabi, aki szintén bármikor, bármilyen helyzetben és hajtásban képes tökéletes publit írni, ja, ha kell, akkor egy óra alatt simán kettőt is...

A nagy öregek közül ott mered a képernyőre az „örült” tehetséggondozó, Kelen Karcsi... Miklós Gábor, aki a párizsi terrortámadásnál váratlanul azt mondta nekem, sose felejttem el: Andriskám, a három munkatárs azonnali kiküldésével visszaadtad a lap becsületét... Princz Gabi, aki úgy és annyit tördel, ahogyan és amennyit csoda és lehetetlenség... Kispéter-Lénárd Hajni, akivel még a Bécsi úton is mennyit, de mennyit tördeltünk, s aki roppant finoman kért meg, hogy a Nemzeti Sportnál vigyázzak majd kicsit „testidegen” férjére, Csabira... Veizer Era, aki nagy beszélgetésünk után olyan infógrafikákat készített, napi nem egyet, hogy az európai színvonalért alig tudtunk neki eleendő jutalmat adni... Hárs Kata, akivel a párizsi terrornál olyan szenvedélyességgel válogattuk órákig csak a lapszemléhez szerkesztendő világúság-címoldalakat, mintha a lehető legkisebb apróságoktól függne az egész lap kinézete...

És ott nézi a levonatot azzal a koncentrált fejével a végtelenül aprólékos olvasószerkesztő, Tóvizi Peti, akivel a Bécsi úton azért vesztünk össze, mert performance-ra javította a riportomban írt performanszt... Zöldhegyi Saci és Mészáros Kati, a duó, amely lapzártá előtt mindig olyasféle atombombákat vett ki a lapból, amilyenekkel apám szembesült egykor (vö. Szőrös Mátyás = Szűrös Mátyás). A minket folyamatosan bombainfókkal segítő fotós, Veres Viktor... Kollégája, az állandóan díjnyertes Móricz-Sabján Simon, aki még azzal is megtisztelt, hogy felkért egy kiállítása megnyitójára... Füredi Böbe, aki a lapzártá szorításában tördelés közben olvasószerkesztett...

És még...

Csak álltam és néztem. Néztem őket.

S – mintegy kizökkenve időből-térből – azon gondolkodtam: ha egy év alatt ennyit léptünk előre, akkor mi mindenben ugorhatnánk még az elkövetkezendő négy évben?

Mennyi mindent tudnék még megvalósítani a 2020-ig megírt, 30 000 karakteres stratégiából, amelyet még 2016 februárjában tettem le a cégvezetés asztalára? Lenne-e pénz a fejlesztésekre azon is túl, hogy a Népszabadság Online-ra – hosszú verekedés után – 8 kolléga felvételét kezdhettük el 2016 nyarán? Megerősíthetnénk-e a Népszabadságot azzal, hogy ne csak három nap legyen állandó melléklet (csütörtök: Rejtvény, péntek: Magazin, szombat: Hétvége), kihasználva a vállalati sinergiát is, hanem egész héten? Visszatérhetnénk-e a napi húsz oldalra? S egyáltalán: vezető közéleti lapként, Európa közepén miért ne álmodhatnánk nagyot? Pláne, hogy az olvasók jönnek és jönnek velünk, legalábbis mintha mostanság már nem akarnának lemorzsolódni.

Ennek kapcsán eszembe jutott az átalakítás egyik sarokpontja, a tartalmi megújulással szimbiózisban lévő, május végi vizuális újratervezés...

Amelynek határozottan, de abban a tudatban vágtunk neki, hogy a Népszabadság olvasói – a szokás nagy úr – mindig kemény kritikával illették az új layoutokat; a legkisebb változtatásra is fölöttébb érzékenyen reagáltak. A munkát 2015 decemberében kezdte meg a szakma és az átalakítás nagymestere, a nemzeti sportos közös munka óta „állandó partneremnek” tekintett Kispéter Csaba, akinek kvalitásai, intelligenciája, a tartalomhoz (is) fűződő baráti viszonya mindig, mindenütt markáns, letisztult, áttekinthető, az adott termék sajátosságait tökéletesen hangsúlyozó, szép végeredményt hozott. Csabi – miután az átalakulás lényegét megbeszéltük a főszerkesztősséggel – rövid, esszenciális iránymutatót kapott azzal az útravalóval, hogy onnan aztán szabad a pálya, szárnyaljon nagyot. Na jó, a decemberben átadott csomagot már a nyáron megelőzte egy erős munkasörözés, amelyen végigvettük a főbb pontokat,

Új lap, új dilemma. Szinkronban Petővel, a háttérben Kispéter

ekként Csabi már a 2015. szeptemberi átigazolása után a tervező szemével (is) nézte a Népszabadságot. Illetve ez sem igaz teljesen, mivel – hozzám hasonlóan – már az alkoholtúrát követően beindult az agya, ahogyan az egy kreatív embernél lenni szokott.

Azt tudtam, hogy Csabi jól megcsinálja a dizájnt, ugyanakkor „csak” nagyon hihettem abban: a szenzitív olvasó is elégedett lesz. Miután megvolt a Népszabadság olvasóinak bevonásával készített, Budapesten kívül négy vidéki nagyvárosban megfuttatott In Hall-kutatás, rohantam Máth Andrásához, a Mediaworks akkori kutatási igazgatójához, aki az anyag véglegesítése előtt – látva könyörgő fejemet – gyors hírként közölte: „Nyugi, ki-mondottan pozitív fogadtatásra talált az új lap, gyakorlatilag semmitől nem kell tartanod!” S valóban, nekem már az általános összefoglaló első három mondata elég volt ahhoz, hogy a levegőbe csapjak: „Az új formátumú lappal kapcsolatos első spontán benyomások pozitívnak minősültek. Kiemelt erősségek: átláthatóság, sokszínűség, tagoltság, figyelemfelkeltő hatás. Az olvasóknak csupán 12%-a tudott megnevezni valamilyen negatívumot, közülük legtöbbször a túl nagy képeket emelték ki.”

A jó eredmény „miatt” – biztos, ami biztos alapon – rendeltünk még egy fókuszcsoportos kutatást is, amelynek során nem Népszabadság-, hanem Népszava- és Vasárnapi Hírek-olvasókkal teszteltettük az új lapot. Ahhoz képest, hogy a meghívott véleményezők – sarkítva – azt hitték, a Népszabadság még mindig kommunista lap, amelynek a fejlécén továbbra is ott virít a Világ proletárjai, egyesüljetek!, a mintapéldányok kézbevétele után általános elismerést tapasztaltunk a Mediaworks-székház e célra kialakított „vállalószobájának” üvegfa mögött (a kutatásoknál, akár a rendőrségi kihallgatásoknál, elszeparálva hallhattuk-nézhattuk a szobában zajló eseményeket). Ha jól emlékszem, ötpercenként csaptam a levegőbe, hogy „ez az!”, mivel a véleményezők rendre azokat az elemeket emelték ki, amelyeket speciálisan az új lapra fejlesztettünk ki, úgyhogy végül nyugodtan mondhattam: a legsikeresebb átalakulások egyikét, ha nem a legsikeresebbet hajtottuk végre. S bár sok sikert értünk el az új tartalommal és dizájnnal, sosem feledem el azt az olvasói levelet, amely mozaikoldalunk híre kapcsán a következőre hívta fel a figyelmet: „Emberek, a lap megújult. A barátját lelövő szlovák fürdőruha-modell lány a leadben még Kukucová, a szövegben Kurucova, s átmegy orosz nemzetiségűbe. Gratulálunk!”

És a deszkben állva, miközben pörgött a szerkesztőség, ez a sok minden szépen, filmkockaszerűen végigfolyt bennem. S hát persze, hogy azt mondtam magamnak: „Ha már elvállaltad, te nagyfejű, akkor kutya kötelességed végigcsinálni, akárhol is bombáznak akármivel, akármeddig is tart!”

Kicsit Bruce Willisnek éreztem magam, mint aki a lebukó nap fényében megint megmenti a világot; szóval esetemben harcol egy közösségért és a közösség életformájáért, azért a lapért, amelyért tűzbe menne és bármilyen konfliktust vállal. És a nagy álásban-tűnődésben talán csöppet el is mosolyodtam magamon, a véletlenül előtörő szentimentalizmusomon, legalábbis a min-

den rezdülést azonnal észlelő Kuczogi Szilvi felpattant a helyéről, belém karolt, s mélyen a szemembe nézve megkérdezte:

– Minden rendben?

– Naná, csak kicsit hosszú ez a nap, s kéne innom még egy kávét.

Aznap a hatodikat amúgy, de legalább abban a tudatban, hogy ez a hullám is elült, s most már minden, de minden jobb lesz.

Illetve hát: ennél rosszabb már nem lehet.

GÁZ VAN, BABÁM!

Ehhez képest alig egy hónap múlva, augusztus végén beleszadtunk a tutiba újra, amikor kiderült: Orbán Ráhel és Tiborcz István Abdul Husszain bin Ali Mirza energiaügyi miniszter társaságában Bahreinben tárgyalt.

Hogy ki tárgyal kivel, ki mellett, milyen ügyben? Milyen felhatalmazással? Hogyan?

Az ilyesmi – ahogyan mondani szokták – magas labda.

Annak rendje és módja szerint mi is nekiálltunk, hogy a 2015. szeptember 9-i, de csak egy évvel később, 2016. augusztus 30-án, délután a 444 által publikált hírnek utánamenjünk, annál is inkább, mert a bahreini Olaj- és Gázügyi Hatóság hivatalos oldalán, továbbá Instagramján publikált szöveges és képes információ megannyi furcsaságot rejtett. Mindenekelőtt, hogy bár a cím úgy szólt: „Az energiaügyi miniszter találkozik a magyar miniszterelnök feleségével”, a fotón nem a magyar miniszterelnök felesége, hanem – hivatalos állami tisztség és közhivatal nélküli – lánya és annak férje volt látható.

Az hamarosan világhosszá vált, hogy a magyar tárgyalópartnerek – legalábbis a bahreini fél interpretálásában – energetikai, azon belül olaj- és gázügyekről tárgyaltak a helyi miniszterrel, továbbá arról: a két ország miként tudja szorosabbra fűzni a gazdasági együttműködést; ám az nem volt tiszta, ezeket a fontos kérdéseket miért éppen velük beszéli meg a Perzsa-öböl menti arab ország minisztere. Pláne, hogy – a cikk szerint – a vendégek reményüket fejezték ki: „Fenntartható üzleti kapcsolat alakul a két ország kö-

zött új befektetési lehetőségekkel.” Emellett az is kérdést vetett fel, milyen szerepet játszott a megbeszélésen az eseményről készült fotókon is szerepelő Garamvölgyi Balázs, hazánk Bahreinben/Manamában állomásozó tiszteletbeli konzuli ügynöke, valamint Ahmed Ali Al Sharyan, az Olaj- és Gázügyi Hatóság főtitkára.

A kínos ügyről mind több információ látott napvilágot; Havasi Bertalan, a miniszterelnök sajtója sietve jelezte, hogy „semmilyen állami felhatalmazásról nincs szó, ilyen látogatásról nekünk nincs is információ, kérem, forduljanak az érintettekhez”, a kormányfő lánya pedig azt közölte: „2015. szeptember 17-e és 20-a között Bahreinben voltunk férjemmel magánúton. Az utazás költségeit magunk álltuk. Minden más ezzel kapcsolatos állítás hazugság.”

Akárhogyan is, klasszikus szerkesztőségi feladat egy ilyen téma feldolgozása, az érintettek megkeresése, nem utolsósorban annak az ellentmondásnak a föloldása vagy megerősítése, miként kerülhetett sor a miniszteri, főtitkári, konzuli szintű, hivatalosnak tetsző tárgyalásra, s az konkrétan mi célt szolgált. Az ügyben autentikus printes és digitális csapat – ahogyan a többi lap kollektívája – mind több információval állt elő, természetesen a három magyar érintettet is megkérdezve.

A rendelkezésre álló tények ismertetése és feldolgozása mellett közöltük az időközben beérkező Orbán Ráhel-reflexiót; kerestük Tiborcz Istvánt, aki nem akart nyilatkozni, s fölhívtuk Garamvölgyi Balázst is, aki érdeklődésünkre csak azt ismételte: „Magánút volt”. A vonatkozó, frissülő cikket kitettük az NOL-ra, és elvileg ennyi is lett volna a munkánk, amellet persze hogy publikáljuk a hírre érkező reakciókat – például több párt is feljelentést tett – ebben a nagy vihart kavart ügyben.

Nekem azért más dolgom is volt: sorozatban érkeztek hozzám a hívások és az üzenetek. Hogy honnan – Bécsből, bentről, tanácsadótól, másoktól, mindenhonnan –, az szinte mellékes is, mivel egyetlen „vegyétek le!” vagy „nem lehetne...?” típusú

hívás is abszurd, amikor a vezető közéleti napilap ilyen fajsúlyos témán dolgozik. Sőt: amikor bármilyen napilap ilyen fajsúlyos témán dolgozik.

Az első fölvetés értelemszerűen az volt, hogy „családtagra nem lövünk, ugye?”, de hát e vizit témája, magas szintje és a körülötte terjengő homály egyértelművé tette, alkalmilag nem a „bulizik a házaspár a Szigeten” típusú eseményről beszélünk. Egyebekben:

– Foglalkoztok vele?

– Persze. De hadd kérdezzek vissza: ki nem foglalkozik vele?

– Lapszélben, alig látszik majd és tényszerű lesz?

– Khm. Ez a találkozó a rendelkezésre álló információk, az egy éve nem cáfolt hivatalos bahreini publikáció alapján tárgyalás volt a miniszterrel. Ez már alanyi jogon történt, a beszámolók alapján hivatalos körülmények között. Ez több mint lapszél.

– De ez tavaly szeptemberi hír!

– Így van, ám azzal, hogy megtalálta a 444, megkerülhetetlen. Természetesen tényszerűen csináljuk.

(...)

– Látom, már a NOL megírta... Szerintem ne feszegessétek ezt nagyon. Kérdés ment nekik? Látszik, hogy ez egy félreértés, merthogy nem a miniszterelnök ül mellette, hanem a férje. Ráadásul egy nagy delegáció ment ki, valószínűleg kormánygéppel.

– A cikk tényszerű, megemlíti, hogy a képalá hemzseg a hibától. Kérdés ment Havasi Bertalanhoz, aki válaszolt, mindjárt frissül a NOL-on.

(...)

– Ez a NOL.hu cover fotója? Hát, ez kemény!

– Ez a hivatalos tárgyalás hivatalos, a fogadó fél által közölt képe miniszterrel, potentáttal, konzullal...

– Vegyétek le és engedd el. Please.

– Na, vegyük úgy, hogy ezt meg sem hallottam!

(...)

– Ki mondta, hogy hivatalosan tárgyal? Miért nem veszitek le?

– Most tényleg lefutjuk ezeket a köröket?

(...)

– Több üzletembert is tudok, és nem állam-, hanem magán-érdekből tárgyalnak. De ez mellékes, igazad is van, én csak azt mondom, nem kell túlhúzni a témát. A tényszerű cikkel semmi gond nincs.

– Ahhoz képest, hogy vegyük le...

(...)

– Orbán Ráhel szerint hazudik a bahreini hatóság.

– Éppen tesszük ki. Tiborczt is megkerestük, de nem akar beszélni róla.

– Mondom, hogy magánút volt, magánbiznisz... Na, mind-egy, fő, hogy nem dőlt be mindenki.

– Nem értünk egyet.

(...)

– Sok.

– Micsoda?

– NOL-címlap, másnap a lapban is nyilván. Ez sok.

– Kinek sok?

– Sok.

– Agyrém, ami itt folyik! Ötpercenként jön valami. A japán császár is keres majd?

– Nyugi. De sok.

– Jó éjszakát!

Így ment ez aznap, azaz augusztus 30-án; a baráti orgánomo-
kat leszámítva a téma mindenütt, magától értetődően a címla-
pon virított, s alighanem én voltam az egyetlen főszerkesztő,
akinek védekeznie kellett; régen a saját elvtársak ügyében le-
hettek ilyesféle konklúziók: jaj, nehogy megjelenjen... Az egy
hónappal korábbi „olimpiai” érzések annyira előtörtek és fölerő-
södtek bennem, hogy aznap este számot vetettem a helyzettel,

s arra jutottam: ez így most már körülbelül teljesen reménytelen.
Bő egy év alatt ennyi nagy ügyben – és számos nem kis kér-
désben – csesztettek, ráadásul olyasmikért is a szőnyeg szélére
állítottak, amikért független, kritikus lapok főszerkesztőinek az
égyvilágon nem mondanak semmit, merthogy csak a munkájukat
végzik. Hazafelé autózva azon tűnődtem: mi jöhet még? Diszk-
réten megkérnek, hogy egyáltalán ne írjunk a regnáló hatalom
ügyeiről? Se Lázár-féle témák, se Rogán-ügyek, se Orbánnal
kapcsolatos kérdések? Hagyjuk Matolcsyt is? De ha már ennyire
jön az ív, akkor miért nem váltanak, mint az Origónál, hol Lá-
zár útjainak firtatása után valahogyan véletlenül vezetőségcsere
történt, s megkezdődött a portál jobbra tolása?

Vagy már kész a forгатókönyv, csak mi nem tudunk róla?

Másnap, augusztus 31-én természetesen folytattuk a munkát;
például Spirk Joe – akinek az Indexről alighanem „politikai”
okokból kellett távoznia, miután megírta, hogy Orbán Gáspárt
a TEK hozta haza Ugandából – hosszabban is tudott beszélni
Garamvölgyivel. A konzul már jobban emlékezett, így elmondta:
Orbán Ráhel és az időközben leváltott miniszter, Ali Mirza cso-
kit evett és a bahreini gyöngyhalászatról beszélgetett... Emellett
rögzítettük azt aényt, amely szerint a bahreini platformok szö-
vegéből egy év után hirtelen kikerült, hogy Orbán Ráhel a két
ország közötti gazdasági ügyletekről, energetikáról, gáz- és olaj-
üzletről tárgyal partnerével; a frissített verzióban pontosították
a miniszterelnök lányának titulását, és azt írták, dr. Mirza csak
Bahreintről mesélt a baráti látogatást tevő vendégeinek. Miként
közöltük azt is: Garamvölgyi szerint az eredeti szöveg csak a
hivatal alkalmazottainak rutineljárása miatt kerülhetett ki az
oldalra... De aznap sem úsztam meg:

– Ma miért folytatjátok ezt a történetet?

– Tessék?

– Miért folytatjátok ezt, amikor mindent cáfolnak?

– Például azért, mert a cáfolatot is le kell hozni, ha már lehoztuk a hírt. És vannak fejlemények.

– De muszáj ezt tolni?

– Na, most van tele a faszom az egészszel.

– Jó, ne húzd fel magad, csak gondold végig.

– Van még valami vagy mehetek dolgozni?

(...)

– Vegyétek le, kérlek, címlapindulóból.

– És mi volna az ok?

– Nem kell ezt túlhúzni és mindenki cáfol.

– Hadd kérdezzek valamit. Szóval szakmailag, az összes infó birtokában azt mondjuk, ja, ez a fake news különkiadása, következképpen egyrészt ne érdekeljenek minket a nem mellesleg máshonnan is ömlő részletek, másrészt szó nélkül el kell hinnünk, amit az egyik fél állít, egy év után hirtelen mindent megváltoztatva, átírva, nem kevés magyarázkodással?

– Értem, de ne húzzátok már túl... Inkább vegyétek le, légyszi!

– Nem tehetem.

(...)

– Köszí, hogy intézkedtl... (sajnálkozó emoji ikon).

– Sajnos csak most lesz frissítés.

A cikk a rendes, neki tervezett ideig maradt a NOL-címlapján, s valószínűleg ekkor kellett volna megértenem, hogy – nevezzük megint így – Bécsnek már szemernyi „türelme” sincs velünk szemben; akármilyen ok miatt is, de nincs, miközben az alulinformált budapesti cégközpont működése gyakorlatilag anarchisztikussá vált. Ha parancsba kapom, hogy a cikket vegyem le, abban a pillanatban lemondok; így csak közel voltam hozzá, amire még jött felülről egy bátorítónak tetsző üzenet:

– Nekünk se könnyű, hidd el...

És ez csak a NOL volt, a másnapi printről még egy szó sem esett. Az előző napi ellentmondások nyomán a 31-i lapban in-

kább csak futottunk a téma után – este behozva azért az érintett fél reflexióit és némi pluszinfót is –, de huszonnégy órával később már több matéria állt a rendelkezésre, vagyis adta magát, hogy a nyomtatott verzióban szép összeállítás készüljön. Így is lett, pompás, a 3. oldalt csaknem betöltő, atomizált, azaz sok keretessel ellátott dolgozat készült, ellenben azt kértem az ügyeletes főszerkesztő-helyettestől, hogy a címlapra ne tegye ki az ajánlót. Nyilván két nappal később már nem is lett volna annyira ütős, de a legfőbb érv az volt, hogy az online-on in time futtatott vezető cikkek után nagyobb nyomatékot ne adjunk az ügynek. Ezt a lapindítón is elmondtam, azzal a kiegészítéssel, hogy kizárólag az én döntésemről van szó, s bár megannyi esetben képes vagyok kompromisszumot kötni, mi több, a sajátoméval ellentétes álláspontnak teret és mintegy mandátumot adni, most így döntöttem, és kész. A kollégák elfogadták a verdiktet, de természetesen akadtak, akik különvéleményként megfogalmazták: nem értenek vele egyet. Nem mondhattam azt, hogy nincs igazuk... Borzalmasan éreztem magam.

Szeptemberben pedig elkezdődött egy fölöttébb durva, ambivalens érzésekkel teli, az emberek komfortérzetét jelentős mértékben befolyásoló, cikkekben-témákban-újításokban elképesztően gazdag időszak.

Pontosabban ez az időszak már április elején elkezdődött, amikor azzal hívtak fel: tudom-e, hogy a közgépesek(!) arról beszélnek, hogy a duna aszfaltosokhoz(!) köthető kör megalapította az Opimus Presst, s az lesz majd a Mediaworks új tulajdonosa; vagyis Mészáros Lőrinc már a startvonalon áll! Az információval fölcaplattam Rónai Balázshoz, aki elsőre visszakérdezett: Optimus? Nem, Balázs: Opimus! És miközben a Google-ből meg ilyen-olyan adatbázisokból igyekeztünk információhoz jutni, valahogyan azt éreztem: aligha 2016 második fele lesz életem legszebb periódusa...

EGY HÁZBAN AZ ELLENSÉGGEL

Mindenesetre a nyár eleji roham után – az Orbán Ráhel-üggyel csaknem párhuzamosan – éppen ez az opimusos sztori kezdett immár kvázi tényként végigfolyni a lapokon: hogy tudniillik a Mediaworks elkelt. Talán mondanom sem kell: e közlés újabb, immár kezelhetetlennek tetsző riadalmat keltett a szerkesztőségben. A hírről elsőként beszámoló ATV – „Küszöbön állhat a Népszabadság eladása” – a „Mészáros Lőrinc-közi Duna Aszfalt Kft.-t” jelölte meg (lehetséges) vevőként; azt a céget, amelyről a 168 Óra még júliusban azt írta, érdekeltségi köréhez tartozik az – általam áprilisban némileg már megismert – Opimus. A Mediaworks az ATV értesülését Mátyás király meséje alapon cáfolta, azaz mondott is valamit meg nem is: „A vállalat elvi alapon nem kommentál pletykákat és szóbeszédet. Mindazonáltal szeretnénk megerősíteni, hogy a Mediaworks tulajdonosi struktúrája a Csoport megalapítása, azaz 2014 szeptembere óta változatlan. Továbbá szeretnénk felhívni a figyelmét arra, hogy a Mediaworks éppen egy jelentős felvásárlást végez, és jelenleg ez áll a vezetőség figyelmének központjában.” S valóban, a cég éppen – mint azt Pecina nyári, szűk körű közlése nyomán sejtettük – a Pannon Lapok Társasága felvásárlásán dolgozott, ezzel együtt a redakcióban már nem akadt ember, aki az újabb „nyugodjatok meg” hallatán hátradőlt volna, sőt. Amit ennyiszor mondanak... Duna Aszfalt, Opimus, Mészáros Lőrinc... De miért nem mond senki semmit? A vezérigazgatóság tagjait hiába kérdeztem, egytől egyig azt mondták, nem tudnak semmit. Két

embernek el is hittem, amit mondott, a harmadiknak kevésbé; kivált, mert kezdett fölöttébb személytelenné válni a viselkedése. Ugyanakkor utóbbi a nem hivatalos dialógus során mintha súgni akart volna:

– Tudod, Heinz az a típus, hogy ha meghoz valamilyen döntést, bezárkózik; semmilyen információt nem ad ki, még a legközelebbi munkatársainak, vezetőinek sem.

– Tehát igaz a hír.

– Nem tudom, mert nem tudok semmit.

Az sem a nyugalom mellett szólt, hogy a nyár elején hirtelen új ember került a jogi osztályra: az a Pintér Andrea, akiről szakmán belül azt rebesgették, közeli viszonyban van Liszkay Gáborral, a jobboldali médiaügyletek legfőbb embereinek egyikével. Liszkayról akkor már bőven rebesgették: valamilyen formában köze lesz a Népszabadsághoz. Csak az informátorok úgy tudták: ha lesz eladás, vagy Mészáros, vagy ő lesz a befutó, kettejükkel együtt, egy projektben nem említette senki. A heti főszerkesztői-kiadóvezetői értekezletek egyikén rákérdeztem, igaz-e a folyosón oly’ sokszor hallott pletyka, amely szerint Pintér Andrea azért van itt, mert előkészíti a terepet; ez a válasz érkezett:

– Dehogyan, csak rohadt jól beszél angolul, és a nemzetközi tenderek miatt hatalmas szükség van rá.

Meglehet, Pecina éppen ezt mondta Rónainak is, mindenesetre legalábbis furcsa volt azt látni, hogy a dr. Huszák Balázs vezető jogtanácsos alá beosztott Pintér mit keres állandóan Kátona Viktor vezérigazgató-helyettes szobájában, s – mint egyszer egy igazgatósági tag megjegyezte – „miért véleményez szinte mindent”. Hogy hozzászólt-e – mondjuk – PR-kérdésekhez, azt nem tudom, legfőljebb sejttem, de az biztos: többnek látszott/látták, mint amennyire posztja alapján hivatva volt. Egyébként ekkorra már – az októberre kijelölt költözés miatt – a cég visszaadta a Corvin-irodaház két legfelső szintjét az üzemeltetőnek,

így a felső vezetés és a jogászcsapat is a mi 4. emeleti szintünkön székelt; ha úgy tetszik, a végjáték ott zajlott a szemünk előtt... Úgy festett, az amúgy csöndes Pintér Andrea inkább figyel, mint dolgozik; s hát abban a közegben, ahol egy emberről kapásból kiderítik, kicsoda, nem csodálkozhattunk, hogy egy idő után azt beszéltek:

– Ő azért jött ide, mert már mindent tud, és jelent az új tulajdonosnak.

Egyszer még az is előfordult, hogy finoman félrehívtak:

– Vigyázz, mit mondasz, mert mindenre figyel. Legutóbb a liftnél álltam vele, s megjegyzést tett rád, amikor egy helyreigazítást vagy valamit fennhangon véleményeztél.

Volt ilyen, már részemről feltétlenül, amikor kiváló jogtanácsosunk, dr. Huszák, aki szívvel-lélekkel képviselte ügyeinket, a folyosón megmutatta nekem azt a helyreigazítási kérelmet, amelyet Vajda Zita ügyében juttattak el hozzánk (MNB-témában az egyetlen, nem mellesleg lapunk beszántása után ezt is visszavonták; nyilván már nem volt olyan fontos a bizonyítás). Ebben Matolcsy György barátnője azt kifogásolta, hogy a Népszabadság azt állította: nem a képességei és a készségei alapján kapott állást a jegybanknál, a jegybanki alapítványoknál, alapítványi cégnél. A gond csak az volt, hogy ilyet a Népszabadság nem állított. Mintegy ösztönösen kiáltottam föl hát a folyosón, mellőzve a protokollt, utalva a helyreigazítás megalapozottságára:

– Te jó ég, és ilyen jogászok szabadon dolgozhatnak?

A baj az lehetett – legalábbis a „liftes” kolléga szerint –, hogy általánosan a jogászokra érthették a megjegyzést, mindenestre nem rázott meg a dolog, főként, mert akkortájt egészen mással voltam elfoglalva. Mindenekelőtt az ügyek sodrásában lévő lap jövőjével, nem mellékesen pedig azzal: vajon miért látom Rónai Balázs vezérigazgatót kedden a 4. emeleten, amikor előző pénteken azzal köszönt el, hogy elutazik három hét szabadságra?

Balázs visszajött, ez tény.

Hogy miért, azt elsősorban – kollégáim megnyugtatóására – két közvetlen kollégájától igyekeztem megtudni, már csak azért is, mert az eladásról szóló, majd a Mediaworks által faramucin „cáfolt” ATV-hírben azt is olvashattuk: „Úgy tudjuk, a múlt héten visszarendelték szabadságáról a cég menedzsmentjének egyik vezetőjét, amit egyik forrásunk azzal magyarázott, hogy jelentős változás történt a cég életében: informátorunk szerint aláírták az adásvételi szerződést.”

Katona Viktor vezérigazgató-helyettes és Kálmán Erika igazgatósági tag éppen előbbi – ideiglenes – irodájában, az én szobámtól úgy húsz méterre ült; benyitottam hát:

– Igaz?

– Dehogya!

Tudniillik – így a magyarázat – „Balázs igazából magát rendelte vissza”, mert a Bécsi úti költözéssel akadtak gondok; ami abból a szempontból feltétlenül hihetőnek tetszett, hogy a gigaprojekt valóban csúszásban volt, rengeteg feladat torlódott föl. Ezt látva Balázs – Skype-on, illetve személyesen – már naponta tartott az igazgatókkal konferenciabeszélgetést, amelyen a direktorok beszámoltak, miként állnak a rászignált ügyekkel. Mondtak is néhányat, ki miért felel; valamiért az maradt meg bennem, hogy Door Tamás értékesítési és marketingigazgatónak a Bécsi úti székház – nekem: Népszabadság-székház – előtti parkoló ügyét kellett menedzselnie, mert amíg a Corvin-negyed mínusz negyedik emeletén az arra jogosult kollégáknak megoldott volt a várakozásuk, addig a III. kerületi irodaház előtt lévő közvetlen parkolózóna fölött az önkormányzat és/vagy más hivatal diszponált... Később azt is hallottam, hogy Balázs – túl a Bécsi úti projekten – a PLT-tranzakció miatt jött vissza, na meg az a mondas is makacsul tartotta magát: az ATV híre igaz, emiatt repült haza a vezérigazgató. Ennek ellentmondani látszott viszont, hogy egy

adásvétel legfőképpen tulajdonosi jogkör, s Balázs is a Bécsi úti projektről beszélt, amikor rákérdeztem a háromhetesre tervezett szabadság sebtében elkövetett megszakításának okára.

Ellenben a szerkesztőséget lassan már semmivel sem tudtam megnyugtatni: az arcokon az tükröződött, hogy „mondhat bárki bármit, előbb-utóbb valami lesz”. Én sem voltam nyugodt, de kifelé igyekeztem higgadtnak és magabiztosnak látszani, miközben azt kommunikáltam: mi csak tegyük a dolgunkat, és minden rendben lesz. A munka szeptemberben is pompásan haladt, sőt, ám a légkört olyannyira betöltötte ez a bizonytalansággal és félelemmel teli érzés, hogy már a kérdésekből is kiérezhető volt: a csapat ősrobbanástól tart. Csuha Ildi kolléganőm a folyosón – talán valami hívásra várva – fel is vettette:

– Andris, biztos, hogy mi beköltözünk a Bécsi útra?

– Persze, Ildi.

– Csak azért kérdezem, mert azt beszélük, nem a mi otthonunk lesz, hanem a Magyar Időké.

Ildivel – mint a kormány és a Fidesz ügyeit szakíróként jól ismerő kollégával – a nyár elején sokat beszélgettünk a Mediaworks és a Népszabadság jövőjéről; ki mit tud, ki mit hallott... Akkor az is szóba került, hogy az eladás biztos, esetleg Orbánnak nem is „kell” a Népszabadság, mindenesetre a fideszesek azon röhögnek, milyen pikáns lesz, amikor a Népszabadság-székházba éppen a Magyar Idők költözik be...

Az értekezleteken, kis és nagy csoportos foglalkozások keretében ugyancsak permanensen fölvetődött a „mi lesz most?” kérdése, s – bár korántsem tudtam teljes meggyőződésből beszélni – minden egyes alkalommal azzal nyugtattam az embereket: tudomásom szerint a Népszabadsággal nincs extra terv. Egy régi, minisztériumi forrás – haver – is akként összegzett, hogy „ha át is veszik a lapot, jó eséllyel ugyanígy csinálhatjátok tovább, mint eddig, rosszabb helyzetben picit ellenőrzöttebbek

lesztek, és sor kerül néhány személycserére”. Biztos, ami biztos alapon azért rákérdeztem: más opció nincs? Kivéreztetésről, megszüntetésről hallottál? Emberem egy pillanatra elhallgatott:

– Ha van is, arról nagyon szűk kör tudhat.

– Szerinted van?

– Hallottam olyasmit, hogy korábban felvetődött: legfelül egyáltalán nem akarnak Népszabadságot.

– Vagyis?

– Azt hallottam, hogy jövőre tiszta helyzetet akarnak, így likvidálni vagy elfoglalni néhány ballib lapot, de ez egyelőre kósza pletyka. Szerintem erősebb opció, hogy kívülről szabadnak látszó, de kontrollált Népszabist akarnak. Nem kell a botrány. Szóval hasonló lesz a helyzet, mint amit most is tapasztalsz, csak kicsit erősebb telefonokkal és utasításokkal. A kérdés csak az, hogy ezt az eladott Mediaworksön belül csinálják meg, vagy valami erősen fogott baller vállalkozón nyomják le alkukkal. Utóbbiból van elég; Leisztingerre is hogy ráparancsoltak, vegye meg a Diósgyőrt. De a baller sem jár rosszul: kap egy szemmel jól érzékelhető hirdetési csomagot, bármit, amiért csak annyit kérnek, hogy ne legyen annyi oknyomozás, kínos ügy. A jegyzetek, esszék, puffogások mehetnek, de a kínosabb cikkek, olyanok, amilyeneket mostanában nagyon csináltok, inkább aludjanak el.

– Tudod, kik tartoznak a szűk körbe?

– Ebben az ügyben már hallottam Mészáros Lőrincről, illetve egy emberéről és köréről, de mondták Habonyt meg Liszkayt is. Az a benyomásom, hogy már körön belül vannak, csak még nem tudják pontosan, mi legyen. Amennyire én tudom, Habony akarta a vidéki lapokat, de legfeljebb a bulvár- és nőimagazin-vonalat viheti, a „komoly” termékek inkább Liszkayéké lehetnek. Neki ráadásul a rutinja is megvan fúziós, nagyvállalati vonalon. Anno a Hírlapkiadónál dolgozott, aztán ő csinálta meg a Napi Magyarország és a Magyar Nemzet fúzióját, a Napi Gaz-

daság Magyar Idők-ösítését, és az elmúltnyolc év alatt is építkezett, szerintem ebben profi.

– Tehát Liszkay?

– Ha engem kérdezel: ő biztosan benne van a szűk körben.

– Azt nem tudom elképzelni, hogy egy cég működtesse a Magyar Időket és a Népszabadságot.

– Nem tudom, mi a konstrukció, de szerintem nagyjából olyanok lehettek ti, mint az az egy-két kivételezett a Kádár-korban.

– Micsoda, mint Hofi Géza, aki Kádáron is poénkodhatott?!

– Olyasmi. Figyelj, a Népszabít nem lehet elhallgattatni. Szerintem a Főnök nem akarja még jobban magára húzni, hogy Putyin- meg Erdogan-rendszer.

– És ha nem érdekli?

– Akkor nagy szarban vagytok.

Egy másik „közeli ember” ennél optimistább volt:

– Orbán köréből hallottam, hogy a Főnök azt mondta a megújulásotok után: korszerűbb és korrektebb lett a Népszabadság. Nyilván nem mindennap olvassa, de ezt tuti embertől tudom.

És e személyes, városszéli, mobiltelefonok nélküli találkozókon túl volt egy nagyon furcsa hívásom is szeptemberben:

– Kivel beszélek?

– Ne haragudj, nevet nem mondok, csak annyit: vigyázz, mert van egy tégl a kiadóban.

– Parancsol?

– Van egy ember a vezetőségben, aki mindent tud. Nagyon vigyázz vele. A legszűkebb vezetőségben van benne. És később is ott lesz, ő ott lesz. Szia.

A legszűkebb vezetőségben? Az jó, gondoltam, mert a jogi osztályon már van egy ember, akiről „mindenki azt mondja”, de akkor – ha igaz – van egy játékos a háromtagú igazgatóságban is. De ha így is van, mit tudok tenni? És egyáltalán: ki lehet az? Rónai Balázst kapásból kizártam; Katona Viktort és Kálmán Erikát

pedig kapásból azért nem, mert mindkettőjüket abszolúte Heinrich Pecinához kötik, mint akik – sok-sok együtt töltött évvel és munkával – bizalmi emberei az osztráknak. Speciel mindkettőjükkel jó a kapcsolatom... És mi van, ha csak dezinformálni akartak? Lehet, hogy dr. Pintér Andreára gondolt a hívó, nem tudva: ő nincs is benne a legszűkebb vezetőségben?

Kezdtem kicsit kóvályogni. Ha megáll a „baráti tanács”, itt sértálgat a folyosón egy vezető, aki úgy néz a szemünkbe és köszön nekünk, hogy már tudja, de legalábbis sejti: mi lesz velünk? Aki az átmenetért is felelhet, tehát nyilván forgatókönyvvel bíbelődik, gyárt és/vagy kap? Aki tökéletesen ismeri a vállalat működését, ezért a küszöbön álló hatalomátvétel után segíti majd az újak munkáját? És akkor ő már tudja, mi lesz a Népszabadsággal?

De még nem volt végük a fura beszélgetéseknek. Nagyjából szeptember közepén a vezetők egyike – mintegy mellékesen – azt mondta:

– Szerintem akkor jártok a legjobban, ha kerestek vevőt a lapra.

– Mi van? Ekkora gáz van?

– Nem, nincs ekkora gáz, de a helyzet bizonytalan, pontosabban csak az biztos, hogy valami lesz.

– Mit tudsz?

– Semmit, már azon túl, hogy valami biztosan lesz.

– Pecinával mi van?

– Senkivel sem kommunikál erről. Csak napi ügyekről beszél, hogy’ áll a Bécsi úti költözés, ilyenek.

– És miért mi keressünk, amikor ez tulajdonosi, vezérigazgatói, igazgatósági, felügyelőbizottsági, akármilyen hatáskör?

– Csak annyit tudok mondani, hogy szerintem keressetek.

Ez volt az a pillanat, amikor kétséget kizáróan biztossá vált: magunkra maradtunk, és nagyjából annyi esélyünk van a túl-

élésre, mint antilopnak a puma ellen. Már aligha tesz értünk bárki bármit; amennyiben ugyanis tenne, megmondaná végre, mi a helyzet, s az igazgatósággal, a menedzsmenttel terveket készítené, készíttetne arra az esetre, ha az akármilyen tulajdonú és vezetésű Mediaworks valóban értékesíteni akarná a Népszabadságot. De ha már: miért nem áll elénk a tulajdonos és/vagy egy vezető hivatalosan, a feltételeket meghatározva azzal, hogy eddig szépen itt voltatok, ám vegyétek a saját kezetekbe a sorsotokat, mostantól kezdve van egy (két) hónapotok arra, hogy elhúzzátok a csíkot? Vagy... Vagy már rákerült a pecsét a Népszabadság bezárására? Csak nem mondják meg?

Ez utóbbit – hogy teljes legyen a kép – egy „kávézzunk már egyet!” alapú, televíziós felső vezetői forrás tudatta velem:

– Andris, ezt az opimusos adásvételt már a nyár elején aláírták, csak egyszerűen fogalmuk sincs, hogy az ügymenetet miként csinálják, miként jelentsék be. A mézárososzázból már így is óriási patália van! Ilyen-olyan fórumon ezt nyomja Karácsony Gergely meg Szigetvári Viktor, és Brüsszelből is folyamatosan hallani, hogy el a kezekkel a Népszabadságtól!

– Tehát eladtak minket?

– Úgy tudom, igen. A gond az, hogy a Népszabits egyelőre se lenyelni, se kiköpni nem tudják, vagyis fogalmuk sincs, mit csináljanak vele, de nincsenek jó előérzeteim.

Hm, eddig örültem, hogy a tulajdonosi szerkezetben nincs már „politika”, de most nem bántam volna, ha a – regnálásom megkezdése előtt két hónappal kivásárolt – Szabad Sajtó Alapítvány házon belül van.

CSAK SEMMI PÁNIK?

Mindenesetre a Corvin-negyedben továbbra is folyamatosan nyugtattak minket. Hogy eddig csak vett a cég... Hogy nem kell rémeket látni... Hogy a költözési projektben a Népszabadság is szerepel az összes terven... Ennek ellenére az Üzemi Tanács és a Szakszervezet határozott hangú levélben kérte a valóban senkivel semmit sem kommunikáló Pecinától, ugyan, adjon már hivatalos tájékoztatást a munkavállalóknak, egyben értesítse meg: „...megnyugtató helyzetet csak az eredményezne, ha a tulajdonos garantálná, hogy a lapot nem adja el kormányközeli vevő(k)nek.” Emellett a neki küldött levél rögzítette: „A tulajdonosi jogok gyakorlásának politikai tartalma nem lehet. Ezen jogosítványokhoz a munkavállalói érdekképviselők jelenleg és a jövőre nézve is ragaszkodnak, azokat akár jogi úton is készek leszünk érvényesíteni.”

Pecina az átlagosnál erősebb tónusban válaszolt az augusztus 30-i levélre, megemlítve – egyebek között – a lap folyamatos finanszírozását, s megengedve magának azt a – tényeket illetően – jelentős kihívással küszködő megállapítást is, amely szerint „...sem én, sem a nevemben eljáró személyek nem avatkoztak bele abba, hogy a lap milyen tartalommal jelenjen meg”. A tulajdonosnak akadt még más tudományos-fantasztikus megállapítása is a jövő, továbbá a minden szempontból tökéletes Corvin-negyed és a jóval kisebb komfortfokozatú – ettől függetlenül sokaknak kedves – Bécsi úti székházról: „A magas jövőbeli költségek és így a Mediaworks működőképességének hosszú távú

biztosítása érdekében (...) jelenleg is jelentős összeggel támogatom, hogy Önök egy új, teljesen felújított, és kényelmesebb elhelyezkedésű irodaházba költözhessenek.” De a díjnyertes passzus – visszagondolva pláne – ez volt: „A legutóbbi hetekben és hónapokban – szembemenve azon általános gyakorlatunkkal, miszerint pletykákat és híreszteléseket nem kommentálunk – számos belső és kifelé irányuló közleményt tettünk közzé ahhoz hasonló alaptalan híresztelésekkel kapcsolatban, melyek közül a legutóbbi a 2016. augusztus 30-i MTI-közlemény volt, mely a Mediaworks-lapokban is megjelent. (...) A híresztelésekkel ellentétben adásvételi szerződés sem került aláírásra. (...) Érthetetlen számomra és mélységesen elszomorít, hogy a fent említett levelét fenyegetésekkel zárja, különösen, mivel ezen fenyegetések nélkülöznek minden jogi és érzelmi alapot.”

A fenyegetések alatt nyilván azt értette Pecina, hogy az ÜT, a szakszervezet – mindösszesen: valamennyi Népszabadság-munkavállaló – garanciát várt tőle arra, ne adja kormányközeli kézre az újságot, amely a függetlenség megtartását jogi úton is kész kikényszeríteni; mindenestre ez a levélváltás, a tulajdonos reakciója csak fokozta a bizonytalanságot s növelte a feszültséget.

Úgy festett tehát, bárhová fordulunk, vagy semmire nem kapunk konkrét, megnyugtató választ (már azon túl, hogy nyugodjunk meg), vagy ha kapunk is, abban sincs sok köszönet. Mi több, akadt olyan (szerkesztő) kolléga is, aki a levelezést olvasva arra jutott: ebben a kiélezett szituációban – jóllehet az ÜT és a szakszervezet csak a munkáját végzi – a tűzzel játszunk, amikor „beszólunk” a tulajdonosnak, s nem biztos, hogy ez a fajta keménység a követendő taktika...

Végighallgattam ezt a véleményt is – szó se róla: elgondolkodtatott –, s közben fogadtam néhány drámai hangú hívást, továbbá afféle pre-részvétnyilvánítást. Nem utolsósorban el-

olvastam két, „most már tényleg nagy baj lehet” alaphangú kiállást a Népszabadság mellett. Ezek egyikeként Karácsony Gergely, a Párbeszéd Magyarországért társelnöke ezt a szöveget publikálta *A Népszabadság nem eladó!* címmel – augusztus 30-án: „Sajtóhírek szerint támadás indult a magyarországi független sajtó egyik legfontosabb intézménye, a Népszabadság ellen. A támadások iránya alapján okkal feltételezhetjük, hogy a demokráciafelszámoló, habonyizált jobboldal nem tűri, hogy a Népszabadság végezze azt a munkát, amely miatt méltán lett hazánk vezető politikai napilapja, és amelynek munkatársai miatt egyetlenegy fideszes stróman, politikus, közbeszerzésekben bujkáló haver nem lehet biztonságban. A Fidesz nyilvánosságpolitikájának része, hogy olyan ügyek, mint a Népszabadság által kutatott Rogán-bizniszek, letelepedési kötvényüzletelések, Mészáros Lőrinc-földeltulajdonlások ne kerüljenek nyilvánosságra. Ennek megakadályozására most nyílik lehetőségünk. Álljunk ki közösen a Népszabadság elrablása ellen, ne kerülhessen a lap olyan kezekbe, akiknek egyetlen céljuk a lap elhallgattatása! Bízunk a lap munkatársaiban, és támogatjuk őket munkájukban, és kövessünk együttesen, éberén azt a kitartást, ahogyan a lap munkatársai küzdenek magukért, mindannyiunk igazáért! Támogassuk őket, most van ennek ideje: ahogyan Rogánokat buktatnak le a Népszabadság újságírói, úgy kell ébernek lennünk minden elrablási szándékkal szemben!”

Egy nappal később, augusztus 31-én szintén komoly anyagot tett közzé Szigetvári Viktor akkori Együtt-elnök: „Újra nyugtalanító hírek jelentek meg a Népszabadságot és a magyarországi megyei napilapok többségét érintően. Az újságírók növekvő kiszolgáltatottsága, a megmaradt szabad sajtó fogyó levegője tény. Orbánék nem konszolidálni akarnak, hanem mindent bekebelezni. (...) A Népszabadság tulajdonviszonyai az utóbbi években sajnálatosan bonyolultak voltak. A régióban befektetőként és

furcsa problémamegoldóként ismert Pecina úr a hírek szerint el akarja adni médiacégét. Pletykák keringenek, hogy ezt vagy azt az érdekcsoportot képviseli ő valójában, de mint az ilyen struktúrákkal általában lenni szokott, bizonyíték nincs. Ahogyan a most fenyegető tulajdonosváltás is csak olyan hír, amelyet utoljára éppen tegnap próbáltak cáfolni. Pedig nagy a tét. A Népszabadság a legnagyobb eladott példányszámú országos, politikai napilap. A szerkesztőség munkája évtizedek óta gyakorol hatást hazánk közéletére. (...) Orbánék lépésről lépésre ölik meg a magyar sajtószabadságot. Egyik nap egy rádiót, másik nap egy tévét, harmadik nap egy újságot. A Népszabadságban tudósítanak rólunk, kritizálnak, néha elismerően bólintanak, de független műhelyként viselkednek. Ez az érték most veszélybe került. Ha egy szerkesztőség szabadságharcra kényszerül, az sosem jó, mert ez elveszi az időt az újságírás elől. A legjobban annak örülnék, ha volna olyan ellenzéki polgár, aki vagyonából képes és hajlandó volna üzleti alapon befektetni egy piacképes médiacsoportba. De sok illúzióm nincs: a magyar polgárság gyenge, sokan félnek, mások cinikusak. A pártok és lekötöztetettjeik pedig minden oldalon csak rossz tulajdonosok tudnak lenni.”

Magam – szerkesztőségi vezetőként – ekkor már legalábbis szürreális helyzetben voltam, amennyiben két lehetőség állt előttem: 1. ülök és várok, mi lesz, a folyamatos attackjaimra kapok-e választ; 2. a nem hivatalos közlés („Szerintem akkor jártok a legjobban, ha kerestek vevőt a lapra”) és az immár ipari mennyiségű aggodás nyomán, mandátum és támogatás nélkül megindulok. Utóbbi mellett döntöttem: bejelentkeztem három tőkésnél, tudna-e fogadni. Az egyik külföldön volt (még hetekig), ám a másik kettő – három nap eltéréssel – jelezte: otthonában fogad. Szeptember közepén elindultam hát Buda elit területei felé...

Eladdig legfőljebb azért járkáltam oda, mert különféle nagykövetek meghívásainak tettem eleget; friss főszerkesztőként nem

ismertem a diplomácia világát, s bár korántsem mondhatom azt, hogy nagyon megszerettem, részint a munkám része volt az efféle kapcsolatapolás, részint a legkevésbé sem éreztem feszélyezetteknek ezeket a beszélgetéseket. Jó, egyes követségek biztonsági protokolljai az agyamra mentek; a legizgalmasabb az a beléptetés volt, amelyen – a legszigorúbban védett követségek egyikénél – az utcaajtóban állva folytattak velem angol nyelvű beszélgetést (részlet):

- Van önnél bármilyen fegyver, szűrő- vagy vágóeszköz?
- Nincs.
- Hozott magával bármit, aminek nem ön a gazdája?
- Nem.
- Hozott magával bármit?
- Hogyne, egy üveg ajándékbor.
- Hol vette?
- A Corvin-negyedbeli CBA különleges borrészelegében.
- Eredeti az üveg?
- Amennyire látom, igen.
- Sértetlen az üveg?
- Igen.
- Hogyan van lezárva?

– Gondolom, valamifajta dugó van az üveg végén, de ez a csomagolás miatt nem látszik...

- Hozott még mást is?
- Leszámítva a kulcstartómat, az irataimat és a telefonomat:

semmit.

A belépés után a portán kellett hagynom a mobilomat, megmotoztak, megnézték a bort is, és csak utána mehettem a nagykövethez, de legalább a beszélgetés valóban kellemes volt. Most viszont egészen más ügyben indultam neki: a lapot kellett „eladni” vagy legalábbis információt szerezni arról, kvázi biztosítékként, vinnék-e, ha valóban a legrosszabb forgatókönyv valósul meg.

Az első nagyember udvariasan, de már az első percekben megmondta, hogy esze ágában sincs belépni a sajtópiacra, akármilyen történik akárhol; más profilú üzleteket, befektetéseket tervez. A második nagyember elsősorban eltűnődött:

– Ha el akarnák adni a Népszabít, arról már hallottam volna. Ha meg akarnák szüntetni a Népszabít, arról is hallottam volna...

De hamar visszazökkent a mátrixba:

– Akárhogyan is, hadd legyenek őszinte: azt látom, hogy minden a központosítás, illetve a partvonalra szorítás irányába mutat, nekem pedig a legnagyobb szimpátiám mellett sincs kedvem kockázatot vállalni. A pénzügyi kockázat még hagyján, de a politikai abszolúte nem hiányzik. Van néhány barátom, aki a cégéért, a piacon megszerzett pozíciójáért, a találmányaért, egyebéért kockázatokat vállalt, ha érted, mire gondolok, és egyik sztorinak sem lett kimondottan jó vége. Ne haragudj, borzasztóan sajnálom.

– Van tipped, kit érdekelhet?

– Hát, ez a kör elég rossz állapotban van. Nem akarok illúziókat kelteni, de szerintem nincs ember, aki ezt most bevállalná. Nézd meg, a külföldiek is szorulnak kifelé. Ott van a Funke is: inkább menekül. Szociáldemokrata gyökerű.

– A Mediaworks veszi meg a Funke-féle Pannon Lapok Társaságát...

– Éppen ez az. A németek biztosan kaptak egy „visszaautasíthatatlan” ajánlatot.

Lefelé a dombról-hegyről beugrott az a csodálatosan verőfényes nap, szeptember 7-e, amikor legutóbb autóztam erre-felé; az amerikai nagykövetségi rezidenciára voltam hivatalos, ahol bemutatták David Kostelancikot, a követtanácsosi rangú helyettes misszióvezetőt. Néhány mondatot Colleen Bell nagykövettel is válthattam („Nagyon kedvelem a Népszabadságot,

mindennap olvasom, nagyon sokszor a Google fordítóját használok, ha valamit nem értek”), majd a rendezvényről eljövet gondoltam egyet, s átvágtam a hegyen, hogy megnézzem a már javában zajló, ám késésben lévő Bécsi úti felújítást. Akkor még úgy volt, egy hónap múlva költözünk, sőt, a tavasz végén, az épület „szétverése” előtt Habos Dorottya videóssal és Hegedüs Gábor fotórovat-vezetővel – vállalati kérésre – képriportot és belső használatra szánt kisfilmet is készítettünk, hogy megkezdjük az átalakulás dokumentációját. Akkor úgy éreztük, mintha a Titanicon jártunk volna; hátrahagyott asztalok, székek, poharak, szemüvegek, újságok, portrék, kitüntetések, dicsőségtáblák hevertek szanaszét... Most pedig, amikor beléptem, szinte meg sem ismertem az épületet: betonig volt szétcsapva. István, a portás természetesen meglepődött, mit keresek ott este nyolckor, öltönyben, de – a régi szép idők emlékére – szó nélkül be- és felengedett. Különleges érzés öntött el; hirtelen végigfutott bennem, hogy 19 éve léptem be ide először kicsi, alig huszonhárom esztendő munkatársként, hogy aztán mindent itt tanuljak meg. S októberben, ha minden igaz, ide térek vissza, ráadásul – a sors kivételes csavarja folytán – főszerkesztőként. Nini, a nekem kialakított szoba körülbelül ott van az ötödik emeleten, ahol anno Tamás Ervin ült, a lapigazgató pedig abban a megtiszteltetésben részesülhet, hogy az Eötvös Pál irodája környéki területen dolgozhat. Ott sétáltam hát tettvágytól tele, elérzékenyülve, kerülgetve a festékes vödröket és a létrákat, akkor még csak bízva abban, hogy a Népszabadsággal minden rendben lesz. Ehhez képest lehet, hogy éppen ezen a nyárvégi napon mondták ki a végső szót? Az biztos, hogy egy szűk kör már javában izzadt a potenciális forgatókönyv fölött.

Mindenesetre – laikusként – megállapítottam, hogy a Bécsi úti költözés Népszabadságra eső része fölöttébb koordináltan halad, köszönhetően annak: a mi régi-új, öt és feledik emeleti

szerkesztőségi deszkünk korábban, még ottlétünkön át esett egy több tízmilliós, na jó, közel százmilliós felújításon – nyilván annak költségeit is a még létező eredménytartalékunkból állták –, így a székházból ez a szint igényelte a legkisebb beavatkozást. Akkor most lehet, hogy a hírek ellenére mégis szép őszünk lesz? – kérdeztem magamtól hazafelé menet, mintha tudnám a választ, s bár a fejemben továbbra is zakatoltak az ilyen-olyan információk, a vállalat Népszabadsággal kapcsolatos napi ügymenetei is arra erősítették rá: terveznek velünk.

Itt volt mindjárt a szeptember 12. és 24. között zajló, Kvízsabadság nevű nyereményjátékunk, amelynek kreatívjai (szépen kidolgozott hirdetéseit) visszaköszöntek ránk a lapokból, húsz másodperces reklámspotjai pedig a tévéből: „Vásároljon naponta Népszabadságot, és válaszoljon két héten át helyesen a címlapon található kvízkérdésekre. Nyerjen prémiumpezsgőt, feltöltött borhűtőt vagy vigye el a fődíjat, egy exkluzív páros borhétvégét. Keresse az egyedi kérdéseket minden nap a Népszabadság címloldalán a matrica alatt, a Népszabadságot pedig az újságárusoknál.”

Miként javában értekeztünk a marketing, a terjesztés, a gyártás és a lapigazgatás illetékeseivel az új, október végi játékunkról, amelynek időközben a kreatívjai is elkészültek. A reklám a Kvízsabadság dizájnját követte, én pedig boldogan írtam vissza a szűk körben szétküldött e-mailben a Népszabadság e területért felelős szakemberének: a kreatív szép munka, a nyeremények trendik, mennyire örülnek majd az olvasók! Az elkészült reklám szövegét nem kicsit hátborzongató visszaolvasni:

„Hozza formába magát egy okos döntéssel! Vásároljon okosórát és okoskarkötőt 5 Népszabadság-kuponnal kedvezményes áron. A vásárláshoz szükséges kuponokat keresse október 24. és november 2. között a Népszabadságban!”

**HOZZA FORMÁBA
MAGÁT EGY OKOS
DÖNTÉssel!**

Vásároljon okosórát és okoskarkötőt
5 Népszabadság kuponnal kedvezményes áron.

okosóra 8 990 Ft
okoskarkötő 9 990 Ft
összesen 15 990 Ft

A vásárláshoz szükséges kuponokat
keresse október 24. és november 2.
között a Népszabadságban.

Egyedi kérdéseket az újság
címlapján találja. www.nhszabadsag.hu

NÉPSZABADSÁG

Micsoda reklámakció!
Lett volna a lapban október 24-től

Mindenesetre szépen haladt a híres írók – Vámos Miklós, Tóth Krisztina, Kukorelly Endre és még sokan mások – által heti váltásban írt Gulliver-sorozatunk is: a lapban hétfőnként megjelenő, folytatásos történetből a télen könyvet készültünk kiadni, s ennek mikéntjéről jó sokat beszélgettünk...

Miként folyamatosan egyeztetünk a Respekt-díj decemberi díjátadójának előkészítéséről is. Sokszor bevillan, hogy az október 5-i, sokadik mítingen mekkora hevülettel beszélek a szívem közepén lévő, egy éve alapított elismerésről, pontosabban arról:

Sándor Mária kapta lapunk Respekt-díját

Tisztelet Máriának. Címlapképünk
az első - és utolsó - Respekt-díjátadóról

bár a tavalyi díjátadót szépen megszerveztük, minden tekintetben javulni kell... Kivált, mert a felkérést első szóra vállalt díjbizottsági tagok, Tóth Krisztina, Vitray Tamás, Máté Gábor és Kállai Gábor szerint jól indultunk, de még bőven van hová fejlődni. Vitray tanár úr reflexiója miatt pláne heves voltam: bizonyítani akartam neki. Tudniillik a Sándor Mária győzelmét hozó első díjátadót „lakógyűlés előttinek” minősítette – tévécsatornákon kívül, idő- és kapacitáshiány miatt csak a kiadó munkatársait hívtuk meg az ünnepségre –, miközben én azt hittem, minden okom megvan az ünneplésre, amiért ilyen rövid idő

alatt (friss főszerkesztőként) is sikerült megszerveznem és kollégáimmal együtt szépen kiviteleznem az eseményt. S hogy a még nem „elfoglalt” TV2, továbbá az ATV híradója milyen szép anyagot forgatott az RTL Klub által is hozott díjátadón, amely Mária spontán érzelemkitörése nyomán különlegessé, drámai-vá alakult: a publikum szinte egy darab könnycseppé lényegült át, amikor a konferansziéként közreműködő Csepelyi Adri által kérdezett győztes sírni és könnyörögni kezdett a magyar egészségügyért, betegeiért, kollégáiért.

S hát menet közben az előfizetői díjbekérők is kimentek... Íme, a Mediaworks által október 6-án postázott, szintén hátborzongató tartalmú levél: „Köszönjük, hogy előfizetésével megtisztelte lapunkat és továbbra is olvasóink között üdvözölhetjük. Szeretném Önt tájékoztatni, hogy nyilvántartásunk szerint az Ön előfizetése október hónapban lejár. Bízva abban, hogy lapunkkal elégedett volt, előfizetésének meghosszabbításához csatolva küldjük Önnek az előfizetői számlát. Önnek nem kell mást tennie, mint átutalnia az összeget legkésőbb 2016. október 20-ig, így továbbra is postaládájában várja Önt a Népszabadság napilap.” Hm?

Nem utolsósorban a kutatási részleg új vezetőjével, Németh Gáborral is megegyeztünk abban, hogy miután van/maradt még elkölthető pénz a társosztály büdzséjében, 2016 utolsó negyedében visszahozzuk a Népszabadság-kutatásokat – korábban elsősorban a Szonda Ipsos készítette, amíg pénzügyi okokból meg nem szüntették –, pontosabban ismét szerződünk egy céggel, amely a mi megbízásunkból, közösen kimunkált kérdések nyomán minden hónapban elkészít nekünk 1-2 anyagot. Ennek már csak azért is örültem – túl azon, hogy ezzel tovább erősíthetjük a brandet és növelhetjük a nevünkkel összekapcsolható említéseket –, mert azt gondoltam, egy-egy ügyben még mélyebbre áshatunk, még erősebb összefüggéseket tárhatunk fel, még plasztikusabb-ütősebb (szocio)anyagokat készíthetünk.

A megrendelés – akárcsak az imént citált előfizetői díjbekérő – október 6-án, azaz a bezárás előtt 2 nappal ment ki Závecz Tibornak, a nevét viselő piac- és társadalomkutató-intézet alapítójának-ügyvezetőjének; miként aznap a „tenderen” alulmaradt szereplő is megkapta az értesítést az elutasításról.

Az is a további működés mellett szólt, hogy az online-fejlesztések és a beléptetések terv szerint, megfelelő ütemben zajlottak. A NOL-lal – ahogyan a megújított lappal – óriási terveink voltak, miután célt ért az elképzelés, hogy az addig mindössze két főállású kollégából álló digitális csapat létszámát 10-re bővíthetjük. Márciusban, amikor a fejlesztés miatt a döntéshozók ajtaját rugdostam, még az volt a mondás, hogy „oké, ha kirúgsz öt printest, fölvehetsz öt online-ost, ha négyet, négyet, ha nyolcat, nyolcat”, úgyhogy a tavasz végi „rendben, növeljünk!” okkal töltött el bizakodással. Nem mellékesen: a NOL-fejlesztés ügyében akkor már vagy fél éve gyűrtük egymást a digitális igazgatósággal, s a professzionális munkát látva nem egyszer ragadtattam magam tapsra: végre nemcsak beszélgetünk a Népszabadság Online-ról, hanem (baromi jól) össze is rakjuk! Pásztor Andrással, a digitális divízió vezetőjével és Bóta Barnabás termékmenedzserrel teljes volt az összhang a NOL tartalmi és vizuális megújítását illetően; a nyáron fölvelt felelős szerkesztő, Bordás Gábor pedig – aki az Origóban és a Vs-ben egyaránt kiváló munkát végzett – integráló személyisége miatt is telitalálat volt a posztra. Micsoda terveket szőttünk! Még a nyár elején Andrissal és Gabival – utóbbi „interjúztatva” – hosszú órákig beszélgettünk a Népszabadság Nagy Digitális Forradalmáról mindenféle újlipótvárosi kávézó mélyén, miként a kiszemelt kollégákkal is a csúcstól céloztuk meg az átigazolási tárgyalásokon. Igaz, ezeken a találkozásokon az első kérdés rendre az volt, hogy „akkor most tényleg jön Mészáros Lőrinc?”, de én – Pásztor Andrissal duóban – mindenkit igyekeztem megnyugtatni, hogy éppen fejlesztések zajlanak, az

őszi reklámakciókat, eseményeinket jól betáraztuk, a Népszabadság erős brand... Ugyanakkor nem szóltam, nem szólhattam egy szót sem, amikor egy kiszemelt kolléga „a Népszabadság körül kialakult zivatarra” hivatkozva visszamondta a belépést; s akkor sem, amikor egy prima digitális újságíró is visszalépett a szerződtetéstől, akit – követve az M. László Feriék, Baksa Róliék által behozott vonalat – elsősorban a printes-tényfeltárás mátrixban alkalmaztunk volna.

Mindenesetre a NOL tartalmi és vizuális megújítása az ősz elején – elképesztő mennyiségű munkaórát felemészítve – olyanmennyire a végső fázisában pörgött, hogy a kérdés már csak az volt: még 2016-ban előjövünk-e az új, kiváló csapat formázta dizájnnal és a vonatkozó tartalmi újításokkal, vagy inkább várjunk ki egy ütemet, s kizárólag akkor lépünk színre, amikor már minden überflott.

A magam részéről a higgadt alapállást kértem – nehogy megint hibázzunk, mint elődeink 2014-ben, amikor is a választások miatti „időkényszerben” átgondolatlan, félkész, errorral teli termékkel újult meg, vagyis inkább esett vissza a NOL –, ugyanakkor nagyon tetszett az új dizájn és az a koncepció, amely az élesítés utolsó fázisában volt. A bezárás előtti, azaz a szeptember 26-ával kezdődő héten – amikorra éppen befejeztük a tíz főállású kollégát felvonultató digitális kontingens feltöltését – ezt mondtam egy értekezleten:

– Na, ezzel a termékkel szépen beletüsszentünk a kibertéri nulláslisztbe!

Egyébként az utolsó fölvelt kolléga – október 1-jei belépéssel – Urbán Csilla volt: alighanem az ő 7 napos rendes (vö. nem felfüggesztett) munkaviszonya volt a legrövidebb a Népszabadság történetében...

Hogy a NOL-lal mekkora terveink voltak, azt mutatja az is: a bő háromnegyed évet felölelő előkészítő munka legfőbb

fázisait személyesen követte Rónai vezérigazgató. Olyannyira, hogy időnként nagyobb vitáink is kialakultak: bizonyos jövőbeli kérdéseket, irányokat másként ítéltünk meg. Balázs és Pásztor Andris például többször hangoztatta, mennyire kedveli azt az üzleti modellt, amelyet a szlovák Denník N valósított meg (egyszerűsítve: erős, előfizetésre épülő digitális platform, mellette egy, nagyobb cikket közlő újság), míg magam azon az állásponton voltam, hogy ez oké, ám a citált működési forma egyelőre semmiképpen sem valósítható meg a Népszabadságnál, nem kis részben a 30 000, még a print nyújtotta minőségre előfizető fogyasztó és annak szokásai miatt. De azt is mondtam – mintegy felolvasva 2020-ig ívelő stratégiámból –, hogy a Népszabadság Online-t és az azt kiszolgáló vállalati részlegeket, nem utolsósorban a printszerkesztőséget már most el kell kezdeni fölkészíteni a paradigmaváltásra; hogy tudniillik idővel csak digitális termék lesz a piacon. Az én 2015 őszén bevezetett ügyeleti rendszerem egyik eleme – minden printes újságírónak kötelező volt online-ügyeletet adni – is pontosan ezt célozta. Egyébként Balázssal konkrétan, projektszinten sosem beszéltünk a Denník N-féle modell gyakorlati megvalósításáról, azonban nyilvánvalónak tetszett, hogy e téma „kibontását” a közeli jövőben nem kerülhetjük meg. Pláne, hogy – mint arról szeptember közepén értesítettek – a 2017-es költségvetésbe több millió forintos online-bevétel van betervezve a Népszabadság költségvetésében... Más kérdés, hogy ez a lépés – noha vállalati szempontból nem nevezhettem abszolúte logikátlanak – túl gyors tempójának tetszett, legfőképpen azért, mert sem mi, sem az olvasók nem voltak fölkészítve erre. Bordás Gabival együtt nem véletlenül protestáltunk:

– Megújulunk, előállunk végre egy frankó Népszabadság Online-nal, növeljük a forgalmat, majd minden átmenet nélkül azt mondjuk, hogy kedves gyerekek, például a Vélemények és a

Hétvége-cikkért mostantól fizessetek? Persze, ez az út, de nem körözzük le ezzel önmagunkat is?

Amúgy – ezt már csak kínos röhögések közepette említem – a megújult Népszabadság Online-kampányra (benne hirdetés, forgalomgenerálás stb.) külön pénz volt elkülönítve a cégbüdzsében. Nem egy forint és nem is kettő...

Ám október 8-a ezt is mintaszerűen agyonvágta.

Mindenesetre az iméntieken túl az is a folytatás irányába mutatott, hogy a vállalatvezetéssel – a megannyi printes és online-os projekt mellett – hozzávetőleg hamar megállapodtam a valami miatt elszabott 2016-os(!) printbüdzsé kiigazításáról. Hogy mi történt pontosan, ki hibázott, és ez miért csak az év nyarán-őszén vált teljesen világossá, az most mellékes, a lényeg: több részleg- és lapvezetőnek finomítania kellett a számokon, miközben a cég újratervezte a költségeket. De minek egyeztetünk volna annyit augusztusban és szeptemberben, ha úgyis mindegy? Az intézkedés nyomán, hogy pénzt szabadíthassak föl a rendszerben, egy speciális területet lefedő kollégától megváltam azzal: három hónappal később – vagyis akkor, amikor a munkaügyi perelhetőség ideje lejár – heti egy vagy két tematikus oldalt, továbbá havi két-három Hétvége-anyagot szállít majd nekünk; addig négy kolléga között szétdobom a feladatát. Elfogadta. Az igazgatóság pedig jóváhagyta, hogy e kolléga bruttó fizetésének jelentős részét – ugyancsak három hónap múlva – visszaépíthetem a büdzsébe. A főszerkesztőséggel és a rovatvezetőséggel közöltem, hogy decemberig minden egységnek spórolnia kell csöppet, hogy visszanyerjük a tervezés elbaltázása miatt ránk eső pénzt – az összeg nagyobb részét a cég átvállalta –, de az év utolsó hónapjától mindenki visszakapja a keretét.

Egyebekben követtük a költözéssel kapcsolatos központi ukázokat, ugyanúgy, ahogyan a Mediaworks többi munkavállalója. S fogadtam még vendégeket, ugyanúgy, ahogyan korábban is...

...ADTA HÍRÜL A NÉPSZABADSÁG

Szeptemberre két jelentősebb találkozó volt beiktatva: az ukrán nagykövet, az elragadó Ljuba Nepop, valamint Molnár Gyula, az MSZP júniusban megválasztott elnöke látogatott el a Népszabadság szerkesztőségébe, hogy „aktuális politikai kérdésekről” diskuráljunk. A nagykövetek sorában Ljuba Nepop volt a tizedik, aki jelezte, roppant örömmel jönne el hozzánk, ami abból a szempontból is nagy számnak tetszett, hogy egy év alatt feleannyi magyar politikus igényelt hasonló jellegű találkozót. Magam úgy voltam vele – meglehet: hibásan gondoltam –, hogy nem jelentkezek be senkihez, helyettem beszéljenek a termékeink, a témáink, az ügyeink, a díjaink, nem utolsósorban azok a kollégák, akiket felépíték, mindazonáltal bárkivel szívesen leülök kávéra, teára, ebédre, jaffára, hotdogra, bármire, ha igényli. Azt is mondhatnám: az első évben leginkább arra akartam koncentrálni, hogy kialakítsam és csúcsra járassam a Népszabadság-technológiát (amely később nyilván már önmagától is működik és folyamatosan fejlődik). Ezzel együtt természetesen el-eljártam fogadásokra, bemutatókra, protokolleseményekre, találkoztam nem egy Fontos Emberrel, igazgatóval, tanácsadóval, ügynökségi emberrel (stb.), de az nem állítható, hogy főszerkesztőként mindenütt ott lettem volna, s hogy intézményesültem volna. Igen, számos sajtó- és médiamunkástól eltérően képtelen voltam azt a gyakorlatot követni, hogy energiám túlnyomó részét barátkozásra, pacsizásra, „ugye, elnök úr?”-szerű hajlongásokra fordítsam. Egy év alatt egyetlen

miniszter jelezte, hogy szívesen látna négyszemközti háttérbeszélgetésen: a már említett Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter, akivel kellemesen elbeszélgettünk. Rajta kívül – egy-két kivételtől eltekintve – sem a kormány, sem az ellenzék potentátjai nem keresték az alkalmat, ami abból a szempontból nem zavart, hogy dolgozni akartam, s rengeteg energiámat elvitte a lap menedzselése. Persze, ha kellett, mindig akadt valaki, akivel a politikai élvonal környezetében dialógust lehetett teremteni; teremtettem is. De első ütemben inkább kerülni akartam azokat a szituációkat, amelyekben kérnek is valamit. Mint például az a politikus, aki a másfél órás, sztorikkal spékelt ebéd végén listát tett le az asztalra:

– Ja, és amíg el nem felejttem: a munkatársaim összegyűjtöték, mivel nem foglalkozott a Népszabadság velünk kapcsolatban. Ezekben, kérlek, lépjetek előre.

Ennél jobb „menedzser” már csak Tarlós István főpolgármester volt, aki egy idő után folyamatosan kritizálta a lapban megjelent – érdemben legföljebb elenyésző mértékben cáfolt – információkat, cikkeket, rendszeresen olyan hangulatot teremtve, hogy én tényleg azt érezzem: az összes kollégám alkalmatlan bármilyen feladat elvégzésére. Ráadásul Szalai Anna kolléganőmet folyamatosan ekézte – mint kiderült, a korábbi főszerkesztőknél is –, hol burkoltan, hol nyíltan arra az álláspontra helyezkedve, miért dolgozik ő még egyáltalán „az újságnál”. Utóbbi két szót egyébként mindig megnyomta, mintha a maga kivételessé formált verbális eszközrendszerével azt szeretné kifejezésre juttatni: nála a Népszabadság a mértékadó újság, következésképpen ne „hazudjunk” már. Ennek jegyében olykor prima összeesküvés-elméleteket adott elő, de megesett, hogy a friss „nem igazság” kapcsán különleges, a legkevésbé sem szakmai hiányosságra visszavezethető indokkal állt elő:

– Nézze, főszerkesztő úr: Szalai Anna egy csepeli lány...

Vagyis nyilván, lefordítva, egyszerű eszközökkel operáló, khm, külvárosi bunkó, de Tarlós Istvánnak a tekintetben (is) pechje volt, hogy – „el a kezekkel a kollégáimtól!” alapon – azzal kezdtem a válaszom:

– Nézze, főpolgármester úr, én meg csepei fiú vagyok, mint-hogy ott laktam kilencéves koromig...

Ugyanakkor igyekeztem kompromisszumkész lenni; az első nagy ütközésnél, a Fesztiválzenekar körüli kommunikációs zűrzavarban – amelynek kapcsán az volt a hibánk, hogy a főpolgármesteri közleményt kisebb mértékben közöltük, mint magát az alapállítást – felajánlottam Tarlós Istvánnak: adjon tisztázó interjút a Népszabadságnak, kivált, ha már annyi adata és állítása van. Az interjú május 5-én elkészült, Tarlósék okézták, másnap megjelent és nagy visszhangot kapott (hogy aztán a szakma szabályai szerint másnap Fischer Iván, a zenekar alapítója-igazgatója reflektáljon az állításokra). Ezt követően állandósultak a telefonok, amelyek nyomán még egy témában, a főváros-kormány-relációtól is terhelt, megannyi csavarral spékelt metrópótlóbusz-ügyben ajánlottam fel Tarlós Istvánnak, mondja el álláspontját, amúgy is készül egy nagyobb cikk sok megszólalóval. Újságírónk azonban azt az „ukázt” kapta a hivatalban, hogy „csak az jelenhet meg és csak úgy”, ahogyan lediktálták neki, amire viszont én azt mondtam: ebből elég, az érdemi közléseket természetesen beépítjük a cikkbe, de kívülről ne szerkesszék az újságot. Így is lett. Ezt követően már csak metróügyben kaptam meg a magamét; nem is elsősorban Tarlóstól, mert vele normális hangon fejeztük be a beszélgetést, hanem kommunikációs igazgatójától, Szűcs Somlyó Máriától, aki – átvéve a telefont főnökétől – nekem esett: miért írjuk ezt meg azt, s miért nem közöljük a BKV közleményeit. Azt feleltem, hogy megalapozott szakértői információk és dokumentációk alapján írtuk azt, amit, a közlekedési vállalat kommunikációjában pedig az

égyvilágon nincs olyan állítás, amellyel cáfolnának bennünket, de ha van ilyen vagy vannak ilyenek, azonnal közöljük. A dialógus némileg parttalanul folyt – Szűcs Somlyó ragaszkodott ahhoz, hogy közöljük a kommunikéket, én pedig azt ismételtetem: ha úgy érzi, pereljen –, majd 10.30 előtt azt kértem, hadd hívjam vissza igazgató asszonyt a lapindító után, mert a mi életünkben oly’ fontos esemény éppen most kezdődik, s én szoktam tartani. Ez természetes, mondta Szűcs Somlyó, akkor várom hívását – majd alig telt el egy perc az értekezletből, amikor a következő üzenetet kaptam: „Köszönjük szépen. Többször is megpróbáltunk Önökkel tárgyalagos kapcsolatot tartani, de a mai eset után értelmetlennek látjuk. A következő kép már az, hogy Tarlós István nyilatkozik a Népszabadság bezárása után; hogy tudniillik úgy érzi, sokszor és igazságtalanul bántotta őt a lap, ezért hazudna, ha azt mondaná, hogy sírva fakadt, amikor meghallotta a hírt...

Túl azon, hogy földön fekvő oroszánba nem szokás belerúgni – pláne, mert milyen szép csatáink voltak egy az egyben, azonos feltételek mellett! –, a „bántotta” szón eltűnődtem csöppet: hát úgy kell plénum előtt beszélnie egy főpolgármesternek, mint valami durcás kisgyermeknek, akinek a búcsúban elfújta a szél a vattacukrát?

Érdekes, Molnár Gyula – akivel regnáló főszerkesztőként utoljára találkoztam a politikusok közül – sem érezte úgy, mintha a Népszabadság „baráti” lap lenne, amiben feltehetően szerepet játszott az a tény, hogy a független és kritikus újságírás alapvetései szerint működtetni kívánt újság az MSZP-t sem babusgatta. Molnár – saját szempontjából – okkal róhatta volna fel, miért „bántjuk” a szocialista pártot, de mi lapkészítésre szerződöttünk, a tények, információk, ügyek bemutatására, feldolgozására, az azokkal kapcsolatos érvek, hozzászólások, vélemények ütköztetésére, s nem arra, hogy elvi-világnézeti alapon, mintegy az

évtizedeken át bejáratott tradíciók alapján visszaírjuk a lapfejre: „Világ proletárai, egyesüljetek!” Jó, ez most nyilván túlzás, de az nem, hogy a témákra nem abból az alapállásból fókuszáltunk, ki barát és ki nem, s ebből fakadt az is, hogy az MSZP-elnök-választása elé sem tekintettünk hurraóptimizmussal. Például N. Kósa Judit ilyesmiket fogalmazott meg publicisztikájában (miközben interjúkkal, helyzetelemzésekkel is bemutatuk a szocialisták helyzetét): „...nemcsak új férfi, hanem új műsor is kell: a mostani »gyors reagálású semmitmondás« haladéktalan abbahagyása, saját témák megfogalmazása és következetes végigvitele. (...) Az MSZP hatodik éve fogyó szuflával lohol az események nyomában. (...) Az pedig egyenesen tragikus, hogy a szocialisták gyakran mintha Ki tud populistább lenni? versenyt vívnának a Jobbikkal ahelyett, hogy előbb a maguk, majd az Orbánt elutasító közeg számára világossá tennék, miért nem mindegy, balról vagy szélsőjobbról akarja-e valaki legyőzni a Fideszt. (...) Titkos favoritról (Szanyi), nem időszerű személyi kérdésről (Harangozó), az örök reménység szerepébe lassan belevénülő Botkáról (Molnár és Tóbiás) maszatoltak, ami így, két évvel 2018 előtt nem kevésbé erőtlén, mint az utóbbi időkben bármikor. (...) Nemcsak azt nem jelentette ki egyikük sem, hogy önmagában látja azt a potens miniszterelnök-jelöltet, aki belátható időn belül képes legyőzni Orbán Viktort, hanem még csak megoldási esélyt sem villantottak fel.”

Kálmán T. Attila pedig azt is megírta, hogy anyagilag sincs jó állapotban a párt: „Összesen 300 millió forint körüli összeggel tartozik három beszállítónak az MSZP. A tartozások nem újak: két tétel a 2014-es kampányok óta kiegyenlítetlen, egy pedig már 2010 óta fennáll. Ezek mellett másfél milliárd forintnyi hiteltartozást is nyögnek a szocialisták, amelyek kamatai miatt nem tudták eddig kifizetni a beszállítókat. A párt pénzügyeire rálátó MSZP-sek viszont derülátóbbak, mint egy-két éve: sze-

rintük a hiteltartozás már idén lényegesen csökkenthető, így a beszállítókat is kifizethetik részletekben 2017-ben.”

Alighanem emiatt is történt, hogy Molnár Gyula kevésbé fogalmazott pontosan a beiktatása után nem sokkal megejtett brüsszeli rendezvényen, amelyen azt kérték tőle, reagáljon Mézsaáros Lőrincék vélelmezhető, a magyar sajtóban éppen slábertémaként körbefutó hatalomátvételére. Akár azt mondta az elnök, hogy a Népszabadság „nem baráti lap”, és „nem baj, ha elesik, mert legalább több olvasója lesz a Népszavának”, akár nem, a legfontosabb az: bejövetelekor az első kérdésem rövest e performanszra vonatkozott. Az őt kísérő Kránitz László, a – Népszabadságból másfél éve kiszállt – Szabad Sajtó Alapítvány elnöke nevetve kapott a fejéhez („Valahonnan éreztem, hogy ezzel kezdesz...”), aztán face to face megbeszéltük a történeteket, s nem maradt el a sajnálom sem, miközben vitaképes kritika is megfogalmazódott a lapról. Akkor még nem sejtettük: „történelmi találkozó” tanúi vagyunk, mindenesetre e látogatás arra is jó példa volt, hogy azt a saját bőrömmön érezzem, a színes politikai palettán nem csupán az „ellenfélnek” vannak gondjai a megszokotthoz képest mást csináló lappal, hanem a „saját” térfélnek is. Egyebekben nyilván első főszerkesztő-helyettesemmel sem ordibált olyan sokat a másik nagy párt, a Demokratikus Koalíció legfőbb vezetője egy-egy cikk kapcsán, hogy mégis mit képzelünk magunkról...

Hogy amúgy mit képzelünk magunkról? Leginkább azt, amit az utolsó fél évben csináltunk. Nap már nem telt el Népszabadság-információ, -ügy, -téma hivatkozása nélkül, sőt, hetente többször volt példa arra, hogy – miközben a versenytársak éppen kötelező kűröket mentek – mi három-négy, a széles nyilvánosságot befutó infóval jelentünk meg reggel. Előfordult, hogy egy sikerrel teli délelőttön – szándékosan – kissé morcosabb hangú lapindítót tartottam, mire a vezetők egyike felkiáltott:

– De Andris: szénné viszik az anyagainkat! Csak az Index-címlapon két anyagunkat szemlézik, további kettőt pedig lejjebb ajánlanak. Mikor volt ilyesmire példa?

Körbenéztem, s félig tréfából, félig komolyan azt mondtam:

– Oké, de miért csak kettő, miért nem három cikkünk van az Index-címlapon?

A tőlünk átvett anyagok elsődleges jelentősége nyilván abban állt, hogy az a napilapra vonatkoztatható prémiumtartalom, amely egyre inkább jellemzett minket (oknyomozás, tényfeltárás, exkluzív videós anyagok stb.), mind szélesebb körben keltse fel az érdeklődést, késztesen Népszabadság-vásárlásra és NOL-olvasásra, végeredményben – a romló piaci tendenciák és a kaotikus kézbesítési-terjesztési folyamatok ellenére – állítsa meg a példányszámcsökkenést, sőt, idővel növelje az eladást; a digitális platformot pedig emelje a legnagyobb hírportálok közé, egyúttal a reklámozók számára is tegye szexibbé. Igen, egyfajta egészségpályás letámadás volt a cél, amelyben az amúgy publicisztikákra, riportra, interjúra, információra fogékony közvélemény – pluszként – mindennap, de legalábbis rendszeresen hetilapokra és kizárólag oknyomozásra létrejött portálokra jellemző alapos, a társadalom legfontosabb területeit érintő, minőségi sztorit kap.

Az utolsó fél évben megesett, hogy naponta nettó fél órában csak engedélyeket okéztam. Részint tévék, rádiók, internetes lapok kértek engedélyt az exkluzív képek, videók felhasználására, dokumentumaink, infógrafikáink, tartalmaink közlésére, részint az orgánumok által folyamatosan keresett kollégáimnak írtam „igen, menj” tartalmú válaszevelet. (A nyilatkozási rend alapján minden médiamegjelenésre főszerkesztői – akadályoztatása esetén -helyettesi – engedélyt kellett kérni.) Előfordult, hogy egy nap 16 engedélykérés futott be hozzám, s megesett – igaz, még az elején –, hogy bár kollégám parádésan nyilatkozott szombat

este az RTL Klub Fókusz című műsorában a Star Wars VII. premierjéről, a következő e-mailt kapta tőlem: „Gratulálok a szerepléshez, remek volt! Ugyanakkor kénytelen vagyok írásbeli figyelmeztetést adni, amiért nem kértél engedélyt, és amiért nem kötötted ki, hogy a Népszabadság munkatársaként, s ne szimpla szakíróként tűntessenek fel az inzerten.”

Talán mondanom sem kell: ilyesféle hiba többet nem fordult elő.

A ROGÁN- ÉS A MATOLCSY-SZTORI

Az utolsó időszak két, de inkább legnagyobb története Rogán- és a Matolcsy-ügyként híresült el; tőlünk boldogabb demokráciákban kapásból az érintettek buknak bele, esetleg úgy rúgják fenékbe őket, hogy le sem esnek. Magyarországon nagyjából az történt, hogy a Népszabadságot zárták be emiatt. Persze, nemcsak emiatt, hanem amiatt is, mért e cikksorozatok és más területeket érintő információk, továbbá a mind keményebb publicisztikák – például a kvótanépszavazás ügyében elkövetettek – azt vetítették előre: ez a lap nem a kompromisszumok lapja, ezzel a lappal a hatalomnak a jövőben permanensen baja lesz. Hány ilyen anyaguk lehet még? Mennyi infót kukáznak ki innen-onnan ezután? Hány cikkük kap még nagyobb publicitást az RTL Klubon, az Indexen, a 444-en?

Ha igaz, egy hirtelen és hisztérikus reakció döntötte el, hogy akkor most azonnal be kell zárni a Népszabadságot.

Nem akartak több Rogán-ügyet.

Nem akartak több Matolcsy-ügyet.

Nem akartak több bármilyen ügyet.

Nem akarták, hogy – érzékelve: munkánk nyomán mind több infó, sugás, tipp érkezik hozzánk – ezen dolgozatokból „rendszer” legyen, s további turnéra induljanak a széles nyilvánosságban.

Nem akarták, hogy a megszaporodó, fölöttébb kínos, nem egy esetben szimpla korrupciós ügyek valamiképpen befolyásolhassák a 2018-as választásokat.

Je suis Népszabadság. Az RTL Klub hírszerkesztősége

Azt akarták, hogy az a munka, amelyet végzünk, a jövőben – ilyen koncentrált formában – ne legyen a magyar sajtóban-médiában.

Ezeket az ügyeket amúgy nem a cylinderből varázsoltuk elő: sokak kemény munkája feküdt benne.

A Rogán-ügynél október elsején, szombaton a fotóskollégák egyike infót kapott vidékről, hogy a miniszter helikopterrel utazott el Szabó Zsófia médiaszereplő lagzijára. Miután a gép hívójelét is bemondták neki, másnap az interneten követni kezdte a gépek útját közvetítő nyilvános rádióadást, így amikor a helikopter visszaindult Budapestre, a kolléga már tudta: körülbelül mikorra és hová kell odaérnie ahhoz, hogy megörökíthesse a kivételes pillanatot. Közben természetesen szólt az illetékes szerkesztőknek, hogy mi a helyzet, ekként az információ ellenőrzése és az anyag felvétele immár párhuzamosan zajlott. A szituáció

legalábbis hihetetlennek tetszett, amit mutat két kolléga spontán párbeszéde:

- Szerinted?
- Papírforma.
- Mi? Hogy lagziba helikopterrel?
- Mit vagy úgy meglepve? Mehetett volna úrhajóval is!

Amikor a fotóriportertől megkaptuk a képeket, rögvést Rogán Antalhoz fordultunk, azt kérdezve, igaz-e az a lapunkhoz eljutott hír, amely szerint helikoptert is igénybe vettek, hogy eljussanak egy szabolcsi esküvőre. A politikus a kolléganőmnek azt válaszolta, hogy minden bizonnyal összetévesztették valakivel, ilyen nem történt. Tehát kapásból hazudott, ezt tetézve pedig perrel fenyegette meg azokat, akik közlik az információt. Ezt követően elküldtük Rogán Antalnak azt a képet, amelyen a helikopter és egy német rendszámú Mercedes között látható, hogy ugyanis ennek fényében módosítja-e a válaszát, de erre a miniszter érdemben már nem reagált. Rögvést a (helikopteres) cég vezetője és Rogán felesége került a kommunikáció közép-pontjába, miközben felkészült és jó kapcsolatokkal bíró kollégáim kiderítettek még megannyi furcsaságot is. Mindenekelőtt azt, hogy már a budaörsi kocsikázás sem lehetett mindennapos hétfégi élmény: Rogán Antal vagyonyvilágátában ugyanis egy tartós bérletben lévő Audi volt feltüntetve, felesége pedig az akkori nyilvántartások szerint egy Minit hajtott. Honnan volt hát a Merci? És kié az autó? Adalék: mielőtt Rogánék elhajtottak volna a budaörsi repülőtérre, a Mercedesben ülve tettek egy kört a budaörsi repülőtéren. Ezalatt a miniszter a kocsis első ülését átengedte feleségének, ő pedig beült kisfiuk mellé a hátsó ülésre, amelyet az anyósüléssel szemben sötétített üveg véd a leskelődöktől...

Közjáték gyanánt az esküvőn feltűnő úgynevezett mulatóskirály, Kis Grófi összegzett egy méreleteset a Facebookon, amely

NÉPSZABADSÁG

Osvárt Andrea szeretné, ha a neve egyben a minőséget is képviselné

Az orvosi Nobel-díj a japán **Oszumi Josinorié** lett. De mi az az autofágia? 14. oldal

Szerlempromóciót folytat a színésznő. 11. oldal

Fizetésük örökölt az akciós **Palóc** már kifizette dolgozóinak 7. oldal

2016. október 4., kedd • LXIV. évfolyam • 233. szám, 16 oldal • 250 forint, előfizetőknek 150 forint • www.nhszabadsag.hu

Orbán és Vona csatáznak, a Fidesz és a Jobbik barátkozik

NÉPSZAVAZÁS UTÁN Heves harc alakult ki a parlamentben Orbán Viktor és Vona Gábor között. Mindeközben a Jobbik nyitott az alkotmánymódosításra.

MUNKATÁRSAINK TÖLT

A budapesti népszavazás után a választásokra került Orbán Viktor a miniszterelnök - olyan meglepetéssel, amellyel nem számoltunk. A közéletben élénk foglalkozás - közéleti kollégáit a parlamentben. Vona Gábor, a Jobbik elnöke nemcsak a referendumi győzelemmel beállított kormányfőnek, ám Orbán - egy pernyyi gondolkodás után - úgy döntött: nem tesz eleget a szociális jogok párt vezetője követelésének, s nem mond le posztjáról.

Noha a két politikus között kemény mérkőzés zajlott, a Fidesz és a Jobbik politikai érdekeit egy ponton találkoznak, s utóbbi jelölése, nyitott az Orbán által felvetett alkotmánymódosításra. A Jobbik már csak azért sem ugrott félre, mert a drágának és éreztetve nem tartott népszavazás helyett éppen ezt akarta elérni, az alkotmány módosítását saját sikerének is szálalja.

Az általános Fidesz elnökségi döntése szerint egyelőre László Károly, a Miniszterelnökséget vezető miniszter jelölése elégedetlenség az érvénytelen referendum miatt. A kül- és belügyminiszternek sorban Márton Székely, az Európai Parlament elnöke kijelentette, hogy a magyar polgárok nem hallgatnak Orbánra.

• Népszavazás után: 2-6. oldal

Orbán Viktor és Vona Gábor: most akkor ellenség vagy barát?

A választás népszavazásán a Fidesz és a Jobbik közötti szövetség nem volt, hogy a vezér plakátjait is látni az érvénytelen szavazatok mellett kampányoló Magyar Kétfarkú Kutya Párt 6,3 százaléki, négy százalékponttal csökkent az eljárást. A szavazatok eloszlása nem is került a nyilvánosság elé, a választás után a közéletben élénk foglalkozás - közéleti kollégáit a parlamentben. Vona Gábor, a Jobbik elnöke nemcsak a referendumi győzelemmel beállított kormányfőnek, ám Orbán - egy pernyyi gondolkodás után - úgy döntött: nem tesz eleget a szociális jogok párt vezetője követelésének, s nem mond le posztjáról.

Noha a két politikus között kemény mérkőzés zajlott, a Fidesz és a Jobbik politikai érdekeit egy ponton találkoznak, s utóbbi jelölése, nyitott az Orbán által felvetett alkotmánymódosításra. A Jobbik már csak azért sem ugrott félre, mert a drágának és éreztetve nem tartott népszavazás helyett éppen ezt akarta elérni, az alkotmány módosítását saját sikerének is szálalja.

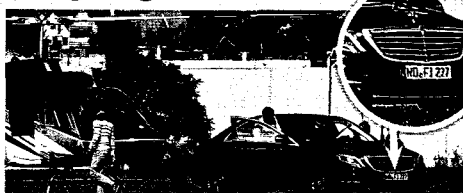
Az általános Fidesz elnökségi döntése szerint egyelőre László Károly, a Miniszterelnökséget vezető miniszter jelölése elégedetlenség az érvénytelen referendum miatt. A kül- és belügyminiszternek sorban Márton Székely, az Európai Parlament elnöke kijelentette, hogy a magyar polgárok nem hallgatnak Orbánra.

• Népszavazás után: 2-6. oldal

Luxushétvége égen és földön

ROGÁN ÉS CSALÁDJÁ Nemcsak a helikopteres út, de luxus Mercedes is a párnyitványok jussa - legutóbb Rogán Antal esküvőjén, akorábban lapunkban is megannyi más eseményen. A miniszterelnök és családja a legújabb luxusautóval, a Valtorn-Master Car Kft.-hez tartozik.

A népszavazás reggel óta meg, hogy a Rogán család az ország egyik legújabb helikopterrel utaztatta. Szabó Zoltán híres híresség lakodalmából. A propagandaminiszter - aki azt is megígérte, hogy a család a Valtorn-Master Car Kft.-hez tartozik.

Beszélgetés Helikopterrel és német rendszámú luxus Mercedes-szel utazott a hét vége a Rogán család több tagjával

emberként igen - előbbi legadta az utazást, ahogyan a helikopter beérkezett a Valtorn-Master Car Kft.-hez. Boda András és Varga G. Gábor közötti üzleti partnerének, Rogán

Családának, hogy ehhez a család a lakodalmából, ne legyen a kiskutya dicsőre utazás. Boda András és Varga G. Gábor közötti üzleti partnerének, Rogán

ASZK Méret

Megpróbálta, leírta, és írád, engedély, de a vasárnapi népszavazás eredménye meg egy Orbán Viktor sem tud gombot venni. Nincs benne elég munka. A miniszterelnök is akarta a kormányt, de nem tudott olyan hazai támogatást felmutatni, amelyre a Fidesz is bízhatott volna. Egyhogy nem lenne meglepő, ha a budapesti hírek hallatán Angela Merkel is megpróbálna kideríteni, hogy az ügy megsemmisül. Nemcsak a saját győzelem miatt, hanem azért is, mert a Fidesz és a Jobbik közötti szövetség nem volt, hogy a vezér plakátjait is látni az érvénytelen szavazatok mellett kampányoló Magyar Kétfarkú Kutya Párt 6,3 százaléki, négy százalékponttal csökkent az eljárást. A szavazatok eloszlása nem is került a nyilvánosság elé, a választás után a közéletben élénk foglalkozás - közéleti kollégáit a parlamentben. Vona Gábor, a Jobbik elnöke nemcsak a referendumi győzelemmel beállított kormányfőnek, ám Orbán - egy pernyyi gondolkodás után - úgy döntött: nem tesz eleget a szociális jogok párt vezetője követelésének, s nem mond le posztjáról.

Noha a két politikus között kemény mérkőzés zajlott, a Fidesz és a Jobbik politikai érdekeit egy ponton találkoznak, s utóbbi jelölése, nyitott az Orbán által felvetett alkotmánymódosításra. A Jobbik már csak azért sem ugrott félre, mert a drágának és éreztetve nem tartott népszavazás helyett éppen ezt akarta elérni, az alkotmány módosítását saját sikerének is szálalja.

Az általános Fidesz elnökségi döntése szerint egyelőre László Károly, a Miniszterelnökséget vezető miniszter jelölése elégedetlenség az érvénytelen referendum miatt. A kül- és belügyminiszternek sorban Márton Székely, az Európai Parlament elnöke kijelentette, hogy a magyar polgárok nem hallgatnak Orbánra.

• Népszavazás után: 2-6. oldal

Köszönjük, ennyi

Murányi András azt feltételezi, hogy a kormány potenciálisan a kinevezés feladatát nem bonyolítja, de a jelen, tényleg: »

Rogán, a buliból

Egy napon meg lesz a Magyarországi - a Jobbik elnöke - a kinevezés feladatát nem bonyolítja, de a jelen, tényleg: »

üzenetet – mutatva az ügy kínosságát – kisvártatva levett vagy levetettek vele: „Nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy velem mulatott és énekelte a »nézését meg a járását«; büszke vagyok arra, hogy egyre több országgyűlési képviselő mulat a dalaimra. Rogán Antal kimondottan jó ember! Igazi BULIBÁRÓ!”

A cikk megannyi fejleményéről, magyarázkodásairól, kínos pillanatairól, mindösszesen nagyjából a korrupció természetrajzáról és a hazugság eltussolásáról 10 cikket – köztük publicisztikákat – közöltünk a Népszabadságban, hogy végül azt állapítsuk meg: „Helikoptertúra: semmi sem stimmel a Rogán-sztoriban.” Ez – feltéve, hogy a demokráciákban alapvetés a sajtó hatalom-ellenőrző szerepe – pompás munka volt a témán dolgozó megannyi kollégától, ehhez képest az október 8-i lapszámban ezt rögzíthettük csupán: „Orbánt nem zavarja a helikopterezés, s minden botrányt megbocsát, amíg Rogán ilyen szépen szolgál.”

Igen, aznap csukták be a Népszabadságot.

És aznap a – tizenkét és fél éves – fiam azt kérdezte a feleségemtől:

– Anya, tényleg azért zárták be apáékat, mert megírták a helikopterezést?

Mintegy mementóként éppen ez a megbocsátós háttérsztori virít a Népszabadság Online – előbb le-, majd visszakapcsolt, október 8. óta nem frissülő – felületének vezető cikkeként; bárki megtekintheti (feltéve, hogy e könyv nyomdába küldése óta nem kapcsolták le újra). A kvótanépszavazás utáni hangulatot is skiccelő írásban Bednárík Imre és Csuha Ildikó több forrásból megerősített információi sorakoznak, kivételes képet adva a hatalom működéséről, természetéről, logikájáról: „Azt azóta többen megerősítették munkatársainknak, hogy a miniszterelnök elégedetten veregette hátba a kampány szervezőit és irányítóit, vagyis Kubatov Gábor alelnök-pártigazgatót, Gyürk András kampányfőnököt és Rogán Antal kabinetminisztert is. (...)

Holott akkor már »valamilyen szinten« tájékoztatva volt (...) a hírről, amely szerint a Rogán család helikopterrel tért vissza egy nyírségi esküvőről. De úgy látszott, Orbánt ez nem érdekli különösebben – jegyezte meg egyik forrásunk. (...) Amikor már nem volt jelen nagyközönség, a miniszterelnök elbeszélgetett ugyan propagandaminiszterével, de sajátos módon nem a Bell helikoptert és a Rogánékra váró luxus Mercedest nehezményezte, hanem azt, hogy minisztere miért nem volt Budapesten már az urnanyitástól, azaz reggel 6 órától. Orbán azonban nem csinált ügyet: kedden sem az elnökségi ülésen, sem a frakcióülésen nem tett utalást Rogán helikopterbotrányára, annak ellenére sem, hogy aznap is szalagcímek szóltak róla és a nem kormányközeli televíziókban is fölkapták a témát. Magyarán Rogán pozíciója stabil, változatlanul élvezi miniszterelnöke bizalmát. De mi lehet a titka, azok után, hogy korrupciógyanús ügyek főszereplője lett az V. kerületi ingatlanpanamától kezdve a letelepedésikötvény-bizniszen át a Hunguard-sztoriig? Miért tűri a kormányfő, hogy a politikai pályája elején még puritán vidéki fiatalemberről ma már csak a milliós Louis Vuitton-hátizsákra, a luxuslakóparkra, méregdrága órákra, méretre szabott öltönyökre és a celebvilágra asszociálnak a választók? Nos, Orbán forrásaink szerint a vasárnapi urnazárástól egyetlen dolog érdekli igazán, mégpedig a 3 millió 300 ezer leadott voks, amely meggyőződése szerint róla szól. Ezért az új varázsszó, az »új egység«, amely harmadszor is kétharmados győzelem reményét csillantja fel. A siker »alvezéreib« pedig az olvasatában úgy hívják, hogy Habony Árpád és Rogán Antal. Annak az irántuk való bizalma szempontjából nincs jelentősége, hogy »a két jó barát« kapcsolata ma már erősen hullámló, mosolyszünetekkel teli.”

A Matolcsy-történetek annyiban mások voltak a Rogán-sztorihoz képest, hogy azokon egy szűk csapat – többségében az újonnan kinevezettek és igazoltak, prima egységben a régiek-

kel – három hónapig, illetve több hétig dolgozott. Az első történet egy tavasz végi fülessel kezdődött, amely szerint erős a gyanú, hogy Matolcsy György már nem a feleségével, hanem egy fiatal hölggyel, bizonyos Vajda Zitával él. Oké, de ez bulvár, minket nem érdekel... Csakhogy – forrásaink tájékoztatása nyomán – kiderült az is: nevezett hölgy a Magyar Nemzeti Bankban fontos pozícióban, raklap pénzért dolgozott, illetőleg az MNB alapítványaiban fontos, szintén szépen fizető tisztséget vitt, visz, amellet, hogy havi hatszázezerért kutatja – Indiát. (E tekintetben a szakma csúcsa ma Magyarországon az az egyetemi-főiskolai tanár, aki évtizedes kutatói háttérrel és jelentős tudományos publicisztikai munkássággal mintegy bruttó 380 ezer – nettó 250 ezer – forint körüli juttatást kap.) Egyebekben Vajda Zita – hogy aztán teljesen kinyíljon az akta – Matolcsy minisztersége idején a Nemzetgazdasági Minisztériumban tevékenykedett, viszonylag rövid idő alatt megannyi részlegen dolgozva, akárha sehol sem tudnának vele mit kezdeni, de kirúgni se mernék...

A sztori mesés induló pozíciója volt, hogy Vajda Zitát 2010. július 1-jén, pályázat nélkül vették fel az akkor már Matolcsy irányította nemzetgazdasági tárcához; korábban az államigazgatásban minden állásra pályázatot kellett kiírni, de a Fidesz-KDNP-kormány hivatalba lépése után erre már nem volt szükség, mert az előírást eltörölték. Vajda NGM-beli életútja fölöttébb sajátosan alakult. Az NGM-től bekért adatok alapján a belgazdaságért felelős államtitkárságon kezdett (2010. július 1. – október 4.), aztán az energiastratégiaért és otthonteremtésért felelős államtitkárság (2010. október 5. – 2011. március 25.), a makrogazdasági főosztály (2011. március 26. – 2012. május 31.) és a gazdaságtervezésért felelős helyettes államtitkárság (2012. június 1. – június 29.) következett, a végállomás pedig a tervezés-koordinációs osztály (2012. június 30. – 2013. március 5.) volt. Utóbbi részleg előző állomáshelye, a gazdaságtervezéssel

foglalkozó helyettes államtitkárság része volt, így Vajda Zitának négy, egymástól eltérő területen kellett bizonyítania.

Ki lehet ő: polihisztor? – huncutkodtak a források, hogy aztán Matolcsy György MNB-elnöki beiktatása, vagyis 2013. március 4. után mindössze két nappal, március 6-án Vajda Zita is megkezdje munkáját a jegybank csúcspozícióinak egyikében...

A gondosan előkészített, megannyi adatkéréssel spékelt tényfeltáró munkához ráadásul nem várt segítséget kaptunk: amikor – már megannyi információ birtokában – Vajda Zita korábbi MNB-s dolgozó feladatairól, javadalmazásáról kérdeztük a jegybankot, az intézmény, ki tudja, miért, Matolcsy György válásáról tájékoztatta lapunkat. Klasszikus önfeljelentés; mint amikor a *Félénk vagyok, de hódítani akarok* című filmben Pierre Richard az utcai telefonról fölhívja az imádott nőt, de nem mer bele-szólni a készülékbe, szemben a kisvártatva elkövetett második hívásnál, amelynél elváltoztatott hangon azt mondja: „Nem én telefonáltam az előbb!” Amúgy kérdésünk így szólt: Vajda Zita mikortól meddig, milyen beosztásban dolgozott a jegybankban, mi volt a feladata, és ezért a munkáért mennyi jövedelem (bér, egyéb juttatás) illette meg? Ott dolgozik-e még ma is? A válasz pedig a következő volt: „Kérdésére tájékoztatjuk, hogy Vajda Zita a Magyar Nemzeti Bankban nemzetközi szakmai titkárként dolgozott 2016. május 2-ig. Munkabére bruttó 1 730 000 Ft, nettó 1 150 450 Ft volt. Matolcsy György magánélete, a Matolcsy-házaspár válása magánügy.”

Baksa Roland, az ügygazda – aki gazdasági újságíróként, benne az MNB-cikksorozatok szerzőjeként 2017-ben Tarnói Gizella-díjat kapott – főszereplésével kiderítettük azt is: Matolcsy elnök barátnőjének fizetése a legjobban kereső 4-5 százaléka tartozott a jegybankban, s hogy távozása után négy helyről kap(ott) juttatást MNB-alapítványi és egyéb vonalról: mint a PADI kuratóriumának és a Vízház Zrt. igazgatóságának a tagja,

Pageo-igazgatóhelyettesként és a Pageo India-kutatójaként. Továbbá skiceltünk némi családi-jegybanki szálát is, amennyiben édesanyja alkalmazottja volt egy könyvelőcégnak, amely szerződésben állt mind a hat jegybanki alapítvánnyal.

A tényfeltáró cikkfolyam – képet adva súlyos adóforint-milliók nepotizmussal vegyített, magáncélú eltapsoltatásáról – megállíthatatlanul pörgött; napról napra új állítással, dokumentummal jelentkeztünk Matolcsyról, illetve az MNB, illetve alapítványai által szépen dotált hölgyről, aki nyilván a Népszabadság anyagai nyomán ismerte el a Figyelőnek adott interjújában: „Összetartozunk”. A közvélemény iszonyatosan rápörgött a témára: szóval ez így megy? Állami bank elnökeként járok azzal a nővel, akit én viszek oda a minisztériumomból, s kapásból fontos pozícióba helyezem, remek pénzért? És nyilván utána is gondoskodom róla? Roland raklapszám hozott újabb és újabb infókat, roppant kényesen ügyelve arra, hogy minden állítást két, de inkább három forrásból ellenőrizzen, ha kell, telefonálva Vajda Zita édesanyjának is. Igen, Roli egyik este azzal jött oda a szerkesztőségi agy, vagyis a T-asztal főszerkesztőségi részéhez, hogy akkor most hallgassuk meg, amit Zita édesanyja mondott... Már csak annyit kérdeztem: szóban vagy magnóról?

Jellemző Roland elhivatottságára, hogy a több oldalról befutott és ellenőrzött történet egyes fejezeteinek publikálása előtt is fölött legalább három-négy kérdést:

- Ellenőrizzem még egyszer?
- Kérdezzek meg még valakit?
- Szerintetek mindent körbejártunk?

Tekintve, hogy a munka és a kontroll folyamán többen is dolgoztunk a materiával, ezek az „utolsó utáni” kérdések rendre azzal a válasszal végződtek:

- Most már tényleg menj haza nyugodtan, Roller!

Vámos Miklós nehezen érti meg, hogyan szakadt így szét ez az ország. **11. oldal**

**Rábeszelné
Tarr Bélát
a visszatérésre
Juliette Binoche**

A Kvízszabadság matrica helye
Ha matrica nélkülük lapszámmal kapott,
kérjen másik példányt kézbesítéssel
vagy az újságosától

1956. június 1. 14211

NÉPSZABADSÁG

2016. szeptember 10-11., hétvége • LXXIV. évfolyam • 213. szám, 16+16 oldal • 270 forint, előfizetőknek 150 forint • www.nol.hu

Számok, amelyek miatt közügy Matolcsy válása

MNB Matolcsy György elnök válásáról tájékoztatták lapunkat, amikor Vajda Zita fizetéséről kérdeztük a jegybankot. A nő két állásáért bruttó 2,2 millió forint járt.

Matolcsy György, polgári Vaida Zita képe nyilvánó

Zita
(Ziti)

Time

BAKSA ROLAND-SPIRK JÓZSEF
VARGA GÁBOR

zók körében jó ideje beszédre
Munkaköréből kifolyólag gyak-
utazik együtt Matolcsyval, rá-
sul az egyik jegybanki alapítva
kuratóriumi tagja és egy olyan

Kérdés: Kuratórium tagja, és egy olyan igazgatósi tagja, amelyről az alapítvány hozott lelt. Márpedig alapítványokhoz, illetve azok geihez bizalmi emberek sorá rúli a megalapításuk óta eltelt váán két évben.

Kérdés: Kérlek, hogy a Vajda Zita korról meddig, milyen beosztások dolgozott a jelybankban, mi volt feladata, és ezért a munkájánál meg jövedelem (hár, egyéb juttatás) illet me? Ott dolgozik-e még ma is?

A válasz pedig a következő: A deszta tájékoztatja, hogy Vajda Zita a Magyar Nemzeti Bankban me

2016. május 2-ig. Munkabéte-
re 1730 000 Ft, nettó 1150 450 Ft.
Matolcsy György magánéleté-
re, a tolcay házaspár válsága magánitü-
ségeire, a jegybanki válság ö-
sszegeire hozza Matolcsyék vá-
lóját Zsidval.

Tény, hogy Matolcsy György é-
le a Zita életének több a közös-
sége. Az 1964-ben született, vagyis az
32 éves Vajda Zita még akkor is
Nemzetgazdasági Minisztériu-
munkatárs, amikor 61 éves Matolcsy
a tálcázó. Most Matolcsy Matolcsy
jegybankelnök lett 2013 tavaszán.
Zita – másképp elnevezve – Elő-
zetes

a jegybankba. Matolcsy 2013. május 4-én lett jegybankelnök, Vajda pedig két nappal rá lett az MNB elnöke.

zaja – arról ki a jegybank lapunknak megkülönböztet, másik válaszától.

Ráadásul pozíciójából fakadóan szervezte Mátolcsy György külföldi útjait, és többször volt is tartózkodni Németországban az elmúlt években. Vajda Zsolt feladatát közte tartozott többek között felszámolni nemzeti közti tárgyalások előkészítése, nemzetközi utazások előkészítése, a tárgyalások egy részén való részvétel valamint a nemzetközi szakirodalomban új frások, könyvek felkutatása és bemutatása a jegybank vezető részén – közölte a jegybank. MNB-forrásainkban amint visszatért a helyszíni beszámoló, hogy egy új elméleti

szelte - Vajda osztályvezetői fizetését kapott, holott nem volt osztálya.
 ► Folytatás a 6. oldalon

A megvádolt nevelőotthonban cáfolnak

Hírvárslat az Alföldi utcában
KÖRÖK TÁRSASÁGA

témény nevelői szexre kényszerítették a gyerekeket magasabb szociális státuszú, zöldséget eszünk, és a pénzért, édességet vagy kimerítő cserebe. A lap szerint a fejletlenebb testűek jogvédőknek 15 fiatal lottó mindáról, amit az otthonukból kellett szednie. A Bors az állítja, hogy minden bizonyított birtokában van. Mint utóbb kiderült, a napvilágra került vádakat korábban felbuktak egy Fővárosi bíróságon, a Magyar Nemzetekénti száma pedig megnevezte.

melik az az otthon, amelyet meg-
vadtak. Információink szerint
helyzet nem olyan egyértelmű, am-
ilyenek az eddigi közlések után fo-
tult.

Közben az ATV megszolgáltatt
az Alföldi utcai befogadóthon egy
lakóját is. A 16 éves lány az Egyen-
es beszéd című műsorban megerő-
terre a közösségi oldalán olvashó
zárlatokat.

► Spirk Zsófai írási
az 5. oldalon folytatód

Roland még a kecskeméti Közgazdász-vándorgyűlésre is ellátogatott egy face to face találkozás reményében, ám az ott előadó Matolcsy György nem adott alkalmat arra, hogy kérdéseket tegyen fel neki. Kollégám még a jegybankelnök érkezése előtt jelezte az MNB helyszínén levő kommunikációs munkatársainak, illetve az elnöki kabinetben dolgozóknak, hogy a Vajda-üggyel kapcsolatban szeretne kérdést intézni az elnökhöz, s bár ígéretet tettek a miniinterjú-igény tolmácsolására, természetesen nem sikerült beszélni Matolcsyval, akit részint munkatársai óvtak a „nem odaillő” személyektől, részint kvázi kimenekítettek az esemény után. A bátor elnök alighanem azt a kínos helyzetet akarta elkerülni, amelyet nem sokkal később, december 12-én, bizottsági meghallgatása után élt át a parlamenti folyosón: akkor számos újság – a megszüntetett Népszabadság már nem... – kérdezte ügyeiről, ám a riportereket csak a karácsonyról és az adventről örvendeztette meg egy-egy mondattal. A legszebb kérdés-válasz ez volt:

Matolcsy: Advent jelentőségére szeretném a figyelmét felhívni és a karácsony ünnepére. Lesz bejgli otthon, lesz bejgli? —

Riporter: Lesz, persze.

Matolcsy: Nagyon jó.

Az MNB-cikkfolyam iszonyatosan nagy munka volt, iszonyatosan jól mutatta erőnket és iszonyatosan felpörgette a közvéleményt, na meg azokat, akik mélyebben is ismerték a vonatkozó viszonylatokat. Például jegybanki forrásnak is köszönhetően tudtuk meg, hogy Vajda Zita testvére, Vajda Kitti szintén az MNB-ben dolgozik... Roland – sokadik megerősítésként – természetesen a jegybank központján keresztül, harmadik kísérletre elérte Vajda Kittit, akivel ezen a beszélgetésen esett át:

– Igen, tessék!

– Jó napot kívánok, Vajda Kittivel beszélek?

– Igen.

Baksa díja. Dr. Huszákkal, Varga G.-vel, Gergellyel, Bitával, Petővel

– Jó napot kívánok! Baksa Roland vagyok, a Népszabadság rovatszerkesztője. Azért keresem önt, mert próbáltam elérni édesanyján és cégtársán keresztül...

– Igen, köszönöm szépen, de nem szeretnék nyilatkozni és nem szeretnék beszélni önnel, és nem érek rá.

– És semmilyen formában nem is akar reagálni a megjelenetekre?

– Nem, köszönöm szépen. Viszonthallásra.

– Viszonthallásra.

A csapat eközben keményen dolgozott; na, nem csupán Roland és a témán pörgő, az infókat ellenőrző, kontrolláló külnítmény (a főszerkesztőségen túl Bitá Dani, Spirk Joe, Varga G. Gábor, Kálmán T. Attila, Ábrahám Ambrus, Kőműves Anita), hanem dr. Huszák is, aki egy idő után gyakorlatilag bent élt a szerkesztőségben, de ha nem volt bent, este tízkor is bátran hívtuk, hogy olvasson el gyorsan egy „veszélyes” szöveget vagy éppen nézzon meg egy fotót: közölhetjük-e az arcokat. Cég-

jogászunk munkáját dicséri, hogy egyetlen helyreigazítást sem kaptunk ezekben a rendkívül kényes ügyekben, illetve – ahogyan arról az előzőekben már tettem említést – Vajda Zitától érkezett egy ilyesfajta, megalapozatlannak tetsző igény, ám azt, ugye, a bíróságon visszavonta. Ahogyan a művészeti vezető, Kispéter Csaba is odatette magát, már csak azért is, mert ezt ordítottam a fülébe az első nagyobb Matolcsy–Vajda-dobásnál:

– Olyan címlapot akarok, amely szöveg nélkül is megszólal; újszerű, friss, üt!

Ezt persze teljesen fölösleges volt mondanom, mert Csabi mindig is ebben a szellemben dolgozott, ellenben – mint rendszeren... – „dupla nyomatékot” akartam adni a kérdésnek: mennyire fontos a vérplasztikus első oldal, továbbá az, hogy sorozat esetén legyenek olyan elemeink, amelyek mintegy beazonosítják témáinkat és visszaköszönnek az olvasóknak. Ám a szituáció nem volt egyszerű: Vajda Zitáról ugyanis nem volt képünk; honnan is lett volna? Matolcsy Györgyről és Vajda Zitáról együtt pedig még ennyire sem akadt fotó, ekként úgy kellett fölépíteni a címlapot, hogy a jegybankelnökön túl nincs, akivel/amivel illusztrálhatjuk a csodás karriert befutó másik alanyt, de ha lenne, azt is mérlegelnünk kell, a hölgy közszereplő-e. Végül az a megoldás született, hogy Vajda Zita (Ziti) nyilvános Facebook-profiljának vezető, egy étteremben készült képét használjuk föl – miközben jogilag az is kérdés volt, közösségi oldalas fotót közzétehetünk-e a hölgyről –, természetesen egy kifejező Matolcsy-kép mellett. A végeredmény tökéletes, de mindenképpen hatásos lett. „Számok, amelyek miatt közügy Matolcsy válása” – állt a szeptember 10-i, szombati Népszabadság címlapján, a képaláírásban pedig annyit rögzítettünk: „Matolcsy György, mellette Vajda Zita képe nyilvános Facebook-profiljáról”. Az ügy folytatásakor, a szeptember 13-i, keddi számban ugyanezt a fotót már körkiemeléssel spékelt képkivágásként használtuk

az első oldalon, azért is, hogy visszahozzuk azt a szimbólumot, amellyel szombaton már megismerkedhetett a nagyközönség. Ekkor már volt, aki bulvárt kiáltott – Matolcsy később egy bátor, parlamenti beszédében „Bulvárszabiként” azonosította a már megszüntetett lapot –, de egyrészt a cikkeknek semmi közük nem volt ehhez a műfajhoz, másrészt nem tettünk egyebet, mint hogy a történeteket (vigyázva azért a lap közéleti és mértékadó jellegére) vizuálisan is eladtuk.

Ja, éppen ebben az időszakban, 2016 harmadik negyedében állt meg a Népszabadság példányszámcsökkenése...

Ami önmagában is szép teljesítmény volt – részint visszagazolta a munkát, részint szép reményre jogosított –, iparági összevetésben pedig egyenesen parádés eredményként hatott. A vonatkozó időszakban, vagyis júliusban, augusztusban és szeptemberben ugyanis éppen nem történt semmi: se választás, se politikai botrány, se migránsáradat nem volt, vagyis semmilyen esemény, amely általában – ideig-óráig – legalább stabilizálni szokta a lapok példányszámaikat. Ennek nyomán a Magyar Nemzet 6, a Népszava 2 százalékot esett e periódusban – a szintén gyöngén fogyó Magyar Idők és a Magyar Hírlap eladásait nem auditálják –, s még a Nemzeti Sport is zuhant 3,5 százalékot.

A sportnapilap adata két okból is elgondolkodtatott.

Egyrészt azért, mert a harmadik negyedév a testkultúra szempontjából maga volt a mennyország: 1. tíz napig „belelógott” a 44 év után magyar részvétellel zajló labdarúgó Európa-bajnokság (az ekkorra már búcsúzó Dzsudzsák Balázsék előmenetele euforikus hangulatot teremtett az országban); 2. olimpiát is rendeztek nyolc magyar aranyéremmel, Hosszú Katinka- és Kozák Danuta-remekléssel; 3. mint nyáron rendszeren, elkezdődött az NS példányszámát hagyományosan megdobó futball NB I új évada.

Másrészt azért gondolkodtatott el az NS csökkenése, mert éves összevetésben 11,7 százalékat esett „Orbán Viktor kedvenc lapjának” a példányszáma, márpedig – mutatott rá az Mfor cikke – „ilyen mértékű éves zsugorodásra még egyszer nem volt példa a sportújság esetében”.

Túl azon, hogy így még jobb színben tűnt föl a mi megkapaszkodásunk – vö. nálunk üres időszakban stabilizálódás, az NS-nél topidőszakban erős esés –, a sportújság egész évre vetített, korszakos esése huncut módon előcsalta belőlem a kérdést: „Hm, eljöttem, s máris ez van?”

Érdekes, a média nem kapta föl a „messze a legolvasottabb nyomtatott politikai napilap” eredményét, miként természetesen a kiadó sem adott ki közleményt... Magam azért publikáltam-komentáltam a jelentést a Facebook-oldalamon: „Október 8. óta számos téves és/vagy értelmezésre szoruló, illetve félremagyarázott adat jelent meg a Népszabadságról; ezt majd egyszer (...) szépen a helyére teszem. Annak viszont örülök, hogy a MATESZ – 2016 III. negyedében mért – adatai alapján a Népszabadság példányszámcsökkenése megállt. (...) S most mondanám, hogy ennek alapján úgy fest, a piac jól reagált a Népszabadság szakmai megújulására és dizájnáltására, de az igazi visszajelzést a IV. negyedév adhatta volna meg... A bejegyzés csöppet fölzaklatta a Népszabadság-tábort; a leginkább szívhez szóló visszajelzést – kommentben – Daczó Ágnes fogalmazta meg: „Én azóta, hogy nincs a kedvenc újságom, a Népszavát veszem meg néha. Igazán most látom – nem sértve meg az ott publikáló újságírókat – azt, hogy mennyire színvonalas volt a Népszabadság. Az itt megjelent cikkek színvonala, szerkesztése, megjelenítése magas fokú szakmai tudást jelentett. Sokoldalúan mutatta be az újság a politikai és gazdasági élet eredményeit, de kőkemény kritikáit is... Csak köszönet járt volna ezért és nem ez a méltatlan és aljas elbánás. Ha

a tulajdonos tisztában lett volna a saját újságjának az értékével, nem tette volna meg azt, amit tett.”

Mondanom sem kell: októberre, novemberre, decemberre is tele voltunk tervvel, értesüléssel, sorozatötlettel... Erős gyanúm szerint a példányszám is elindult volna fölfelé.

Főként, mert – tényfeltáró munkáink nyomán – érkeztek további, „váratlan” információk is az immár elképesztően nagy fordulatszámra pörgő szerkesztőségbe...

Az MNB-cikksorozat második, rövid októberi létünk alatt publikált elemét – nem függetlenül a Vajda-ügytől, amely megannyi bicskát kinyitott – mintegy bonus trackként kaptuk, s bombainfóként hatott. Eszerint Matolcsy egy, az MNB által, vagyis általa felügyelt pénzintézet vezérének a várbeli luxuslakását veszi igénybe (a jegybankelnököt és Vajda Zitát is gyakran látták az épületben). Ez a szituáció már tényleg „mindennek a teteje” volt, pláne, hogy a kemény állítást sem a jegybankelnök, sem Patai Mihály, az ország egyik legnagyobb pénzintézetének számító UniCredit Bank Hungary Zrt. elnök-vezérigazgatója, egyben a Magyar Bankszövetség első embere nem cáfolta. Cáfolhatta volna, persze, de a páratlan páros mindkét tagja csöndben maradt, maradhatott 2016 Magyarországon. A riportereknek a már említett, „karácsonyozós” Matolcsy-bohózat alkalmával ennyit sikerült kipréselniük az MNB első emberéből:

Riporter: Lakcímkártyától függetlenül lakott Patai Mihály lakásában?

Matolcsy: Magának boldog karácsonyt kívánok.

Riporter: Mi is, de nem ezt kérdeztük.

Matolcsy: De én ezt válaszolom.

Ha rajtunk múlik, még számos részletet felderítünk, ám az október 6-án, csütörtökön megjelent alapos, minden részletkérdést felvillantó cikk után két nappal már nem volt Népszabadság. Egyéb MNB-ügyek közül alighanem azt is megírtuk volna,

mennyit és hová utazott a Matolcsy-Vajda páros közpénzből. De ezt már az RTL Klub hozta nyilvánosságra, a saga alapforrásaként nem felejtve el megemlíteni a Népszabadságot. És igen: a legtöbbször Vajda Zita kísért el közpénzből fizetett, hivatalos külföldi útjára a jegybankelnököt. A pár kilencszer és összesen 10 millió forintért utazott – többek közt Londonba, Párizsba, Isztambulba –, ami kiváló teljesítmény, leginkább annak függvényében, hogy a mi adóforintunkból finanszírozott (szerelmes) kiruccanásoknak sem lett következményük.

Ha komolyan veszem a sokak által hangoztatott álláspontot, amely szerint a Népszabadság bezárásának opcióját hirtelen és hisztérikusan rántották elő: lehet, hogy éppen az MNB-cikksozrat volt az utolsó csepp a pohárban?

Lehet, hogy – te jó ég, micsoda leegyszerűsítés! – Heinrich Pecina ekkor kapta a telefont Orbán Viktortól, hogy „jetzt”, pontosabban „now”?

Lehet, hogy a Rogán-ügy és a Matolcsy-ügy gondos, alapos feltárása és terítése, másként: a két kedvenc állandó napirenden tartása – plusz a kvótanépszavazásos „fröccs” – miatt telt be a pohár?

Lehet, hogy ekkor mondattatott ki: nincs „kontrollált” ellenzéki lap, nincs origósítva és tévékettősítve átfazonírozott lap, hanem kizárólag bezárt lap van?

Esetleg lehet, hogy a Rogán- és a Matolcsy-ügy azért lett sok, mert az érvénytelen, mégis diadalként ünnepelt október 2-i kvótanépszavazás kapcsán is adtunk a hatalomnak szépet, erőt?

A LUXUSKÉRÓTÓL A KÉMFILMIG

Október elsején, a címoldalon ez a szerkesztőségi levezetés-konklúzió volt olvasható (előzőleg megszavaztatva véleményükről a redakció tagjait, hogy valóban közös állásfoglalás legyen): „A népszavazás nem a közös távlati jövőnkéről, hanem Orbán Viktor következő pár évéről szól. A Fidesz képes volt pusztán hatalomtechnikai megfontolásból a rendszerváltás utáni időszak leggonoszabb kampányát végigcsinálni. A vasárnapi kérdésnek nincs köze az előttünk álló kihívásokhoz, és az eredménynek még csak érdemi következménye sem lesz az uniós menekültpolitikára nézve. Fontos megérteni, hogy ezen a szavazáson nincs rubrikája az ellensúlynak, nem lesz arányosan európaibb vagy befogadóbb az ország, ha valaki a Fidesszel szemben húzza az ikszet. A szomorú valóság az, hogy aki ebben a mutatványban a kormány álláspontja ellen, de érvényesen szavaz, az hagyja magát, hogy láncra vert legyőzöttként hajtják végig Orbán győzelmi felvonulásán. A Népszabadság szerkesztősége nem fog megfutamodni a vitától, nem félünk arról beszélni, mit tehetünk a humanitárius katasztrófák enyhítése és saját pozíciónk megőrzése érdekében. De nem fogunk asszisztálni ahhoz, hogy egy országgal a bolondját járassák, gyűlöletet gerjessenek, illegálisba küldjék az igazságot. Nem támogathatjuk, hogy Magyarországon a kormányzás végképp a félelemkeltés leghatékonyabb kommunikációjában merüljön ki. Mi nem támogathatjuk ezt az önérdek vezérelt, üres népszavazást, ebben biztosak vagyunk. Ám demokratiként komoly dilemma elé kerültünk.

A rendszer legszentebb intézménye a polgárok közvetlen véleménykifejezése. Többségünk úgy gondolja, távolmaradásával tudja csak megüzenni: a demokráciát nem lehet kicsúfolni. Ám sokan vannak közöttünk, akik hiszik, hogy a népfelség elve fontosabb az adott kérdésnél vagy a hatalom cinikus játékánál. Ők érvénytelenül adják le voksukat vasárnap. Ugyanakkor akár a távollét, akár az akkurátusan érvénytelenné tett szavazólap lesz eszközünk, az üzenetünk azonos. Mélyen megvetjük a mocskos és felelőtlen kormányzati játszmát.”

Hogy aztán október 3-án, hétfőn – vizuálisan csavarva egyet a verbális csapáson – a Népszabadság-fej alatti sávban a kvótanépszavazás kék alapszínű, Tudta? felütésű plakátját visszaidézve-közzéadva közöljük az olvasókkal (a voksolás számai mellett): „Érvénytelen a népszavazás”. Elsőoldalas publicisztikánk pedig így kezdődött: „A népszavazás érvénytelen lett, Orbán Viktor megbukott”.

Lehet, hogy csak gyűlt és gyűlt a „rossz”, s egyszerűen elég lett?

Vagy már teljesen mindegy volt, közölhattünk volna bár-
miről, bárkiről bármit, rég eldöntötték a Népszabadság sorsát?

Akárhogyan is, semmilyen tekintetben sem akartam korlátozni ezt a már-már összeérő, példásan együttműködő, egyívásúként definiálható, éppen szabad sajtót csináló garnitúrát. Örömmel néztem a spontán, babzsákos brainstormingokat, magamban tapsoltam az „és most hogyan tovább?” értekezletek hangulatának, s boldog voltam attól, hogy a sok magas pulzusú és adrenalin-szintű kolléga pontosan azt teszi az „én lapomnál”, amire szerződtem, amit meg akartam csinálni. S természetesen roppant jó volt látni, hogy a keddi szerkesztőségi értekezletek utáni, csütörtöki, szintén körbeküldött memókkal kísért, Pető Peti által vezetett „follow up-meetingek” nagyszerűen ellenőrzik a nagy témák feldolgozásának ütemét, stációit, s adnak alapot arra: ha ez folytatódik, senki nem menti meg a lapot a permanens

NÉPSZABADSÁG

TUDTA?

43,3
százalék

Érvénytelen a népszavazás
Nem: 98,3 Igen: 1,7 Érvénytelen: 6,3
Orbán Viktor módosítaná az alkotmányt
Ellenzék: Kudarccal a kormányfő mondjon le!

2016. október 3., hétfő • LXXIV. évfolyam • 232. szám, 16 oldal • 250 forint, előfizetőknek 150 forint • www.nol.hu

Ötmillióan ellenálltak Orbán Viktor akaratának

NÉPSZAVAZÁS Érvénytelen lett a kvótareferendum. Noha 3,2 millióan szavaztak nemmel, 2006 óta először nem Orbán szája íze szerint alakult egy országos voksolás

Fahéren-feketen. Orbán Viktor miniszterelnök tegnap esti értékelése során a népszavazás sikeréről beszélt, az „Árvénytelen” szót nem használta. FOTO: GÖRDI

BGA DÁNIEL

Háiba a több mint tízmilliárd forint
totó felémlesztő kampányja és a fideszes
média minden szegletét elárassza
propaganda, a szűkeges öven szí-
zalek plusz egy szízzalek helyett a 8,
millió halászoló mindössze 43,3 szí-
zalek voksolt! Érvénytelen a betelepí-
tési kvóta elleni népszavazás is.
Ha 98,3 százalékos nemmel választott
a kormány kvóta- és általánban véle-
kéltelennek kérdése, a jobboldal
dal nem tudta garapítani 2014. ta-
vaszi táborát. Akkor 3 millió 285 ezer
ember szavazott a Fidesz-KDNP és

bóbbik levele arról írták. Most, amikor ugyanezek a pártok bundázottak a nemre, [Kórnai] ugyanennyire valószínűleg igényelnek megfélemlést.

Március 24. a referendumra valódi pánikot okozott. A kormányzó és a többi fő közvélemény híveit is – az volt, sikerült-e a kormányzónaknak új szavazókat megnyernie a menekültellenes ügyben? – minden alkalommal legyőzöttek csak a kudarccal. Ez pedig szándéka tudatos akciója is, ha a feddés politikai okai a nyilvánosság előtt titokként megkapnák majd a nyilvánosság előtt. A kormányzó a választásoknál elhárított. Választások előtt pedig elárulni szokott.

Feltrűnő volt az is, hogy a kor
márfolyó a kampány utolsó napjaiban
kiszáradt és baráti médianál
adott interjúkban egyeztetett mo-
gósítást, nem tarotot nagyvillós-
sá kímáradt abból a kérszás álló-
mások lakosságigfurm-sorozatból
is, ahol a jobboldali mitologia válto-
zatok alakjai - a repülő csészejáke-
lő tettegő biztonságpolitikai szak-
értőg beszámoló - azt magyarázták
az embereknek, hogy miként vet vé-
get a bevándorlás a nyugati civilizá-
ciónak.

► Folytatás a 2. oldalon
 hírtételek, riportok, reakciók

A SZERK

Bukás

**A népszavazás érvénytelen lett,
Orbán Viktor bukott.**

Nyilván a fideszes kommunikáció közpénzen tojja majd, hogy „érzelmileg” érvényes volt a referendum, bemozdítják, hogy a magyar emberek elsőprő több sége nemmel választott és így tovább. Ám a képlet egyszerű: a műsor eredménye meg értelem

Mert hogy épp a Fidesz érteke-
lése szerint Orbán súlyos veszé-
ge a végeredmény. Ez a párt alaki-
totta ugyanis ki a szabályokat,
rögzítette törvényben, mikor
érvényes és eredményes a nép-
szavazás. Ha ennek nem sikerült
megfelelni, nincs miről beszélni.

Hacsak nem arról, hogy a kormánypárt és szövetségesei kollaborálnak a kaposzelektől a Nemzeti Választási Bizottságig állásigdígy munkásságuk keretében sokszor megakadályozták, hogy a magyar emberek elmondhassák véleményüket legfontosabb ügyeinkről, így az olimpiáról vagy az atomenergia-bővítésről.

Éppen csak a kormány kvótakérdéseiről írhattak ki népszavazást, pedig ez pont semminél

nem szólt, csak Orbán Viktorról. Semmi köze nem volt a globális migrációs válsághoz, a menekültválsághoz, a menekültválsághoz. Ez egy nagyszabású politikai performansz volt, amelyben minden Orbán Viktor akarata szerint alakult.

Kíváncsi az eredményre. Tíz év óta először fordult elő ugyanis, hogy egy országos szavazás vége nem az lett, amit Orbán akart. Hiába fordított a kormány eszelen mennyiségű pénzt a propagandára, a miniszterelnök alulmaradt.

amelynek viszont kevés a közvetlen következménye. Orbán a választást maga mögött tudhatja, az ellenzékéről meg kiderült, hogy legakcióképesebb része a Keresztyén Kurva Párt.

Am nem ez a lényeg, hanem az: soha ne felejtjük el, mekkora árat fizettünk Orbán műsoráért. Nem azzal a több mint tízmilliárdal, amit kiosztogattak a haveroknak hirdetésekre. Hanem azzal, amennyivel rosszabb

Azzal, hogy az egykor volt közszolgálati médiában ész nélkül terroristáztak, hogy országgyűlési képviselőket költöttek emberek közé a féktelen gyűlölet üzenetével. Azzal, hogy sötét lelki, gonosz kampányt folytattak.

Olyat, amely örök mementója lesz Orbán bukásának. A politikai vereség csak egy epizód, lesz másik is. Orbán büne az, hogy olyanná akarta tenni Magyarországot, amilyen nem lehet. Az ország meg is fizette neki: nem lesz ilyen.

Rogán család: lagzi helikopterre

[illegible]

mennybemeneteltől és a példányszám-emelkedéstől. Miként azt is elégedetten állapíthattam meg, hogy a Népszabadság Online reakcióideje rengeteget javult, témáinak feldolgozása erősebb, információinak száma több lett. Például a 2016. szeptember 24-én 22.36-kor elkövetett Teréz körüti robbantásnál – a magukat azonnal szolgálatba helyező printes és digitális kollégák tökéletes csapatjátéka nyomán – percről percre követésben, képen és videóban a legnagyobb portálok szintjén pörögtünk. Számos fejleményt a NOL-ra hivatkozva közöltek, az egyik, tanúként kihallgatott járőkelő, a barátnőjével éppen arra sétáló, fotósként dolgozó Kleb Attila exkluzív beszámolóját is tőlünk vették át...

De csak azon mennyit agyaltunk, hogy miként bizonyosodjunk meg arról: Matolcsy (és barátnője) a Várban, az Országház utcában, Patai luxuskérójában lakik. A hosszas adatgyűjtés mellett nem csupán a lakások adatait kértük le a vonatkozó hivatal nyilvántartásából, hanem még arra is vetemedtünk, hogy két levelet – az egyik Matolcsy, a másik Patai nevére volt megcímezve – tele kérdéssel átadjunk a társasház portáján. A borítékokat a portaszolgálatos úr annak rendje és módja szerint átvette munkatársunktól, és semmiféle meglepetést nem mutatva, a világ legtermészetesebb módján tudatta: „Továbbítjuk nekik”. Beszédes volt: a teszt ellenőrzésekor, azaz két napra rá futárszolgálatlalt küldtünk újabb két levelet, de a portaszolgálatos úr már elhárította az átvételt, mégpedig arra való hivatkozással, hogy „a lakóktól nincs erre meghatalmazása”. S ez csak az egyik elemét tette ki a hihetetlen történetnek, amelynek a jelen Magyarországon annyi következménye volt, hogy Matolcsy blöffről meg ádventről beszéljen.

Ahogy azt rendíthetetlen kollégáimnak mondtam: „Valamit kurva jól csinálhattunk, ha ez lett a vége.” S talán azt is ideírhatom, hogy a kérésemre kontrollbizottságként működő három korábbi Népszabadság-klasszis, Tamás Ervin, Falus Gábor és Ránki

Péter az ősszel már (inkább) elismerően szólt a lapról. Korábban nem annyira... Amikor tisztelettel felkértem őket, hogy kéthavonta üljünk le, és tartsanak nekem zserbó-pogi-kávé kombóval vegyített, kíméletlen lapértékelést, bizony, e három kiváló hírlapírótól-szerkesztőtől – baráti köntösbe csomagolva – kaptam az ívet szépen, de a fejlődés érdekében éppen az kellett, arra volt szükség, hogy tükröt tartsanak nekem és a lapnak. Szeptember 27-i – akkor még nem gondoltam volna: utolsó – értékelésükkor is beszélgettünk jó két órát, hogy aztán Tamás Ervin, aki döbbenettel fogadta kinevezésemet, ekként összegezzon: „Na, hát ezek vannak, de kardinális probléma már nincs a lappal.”

Jó, ettől még bőven lett volna munka és feladat, de ez a mondat kétségkívül megerősített.

Ugyanakkor ne gondolja senki, hogy önnön nagyságunktól aléltan vártuk a mindennapi munkakezdést, sőt. Magam alaptól nem, mert „mindennap új meccs van”, a kollégák pedig azért nem, mert egyfelől erős versenyhelyzet alakult ki a Népszabadságon belül is, másrészt hozzászoktak ahhoz, hogy jobbnál jobb anyagokkal rukkoljanak elő, így kvázi elvonási tünetek mutatkoztak rajtuk egy-egy langyosabb – de másutt nyilván jónak minősíthető – napnál. Istenem, hányszor hangzott el értekezleten szerkesztőktől:

– Jól van, látom, tömve vagyunk tök jó anyaggal, de hol az induló?

S nem csupán printben, hanem a mind jobban erősödő digitális platformon is, ahol már sorozatban voltak jó húzásaink. Kovács Klári, a NOL-videót szinte egymaga cipelő kolléga széles körben átvett információs anyagok sorát készítette Felcsút és környékétől a hihetetlen elérést produkáló, tíz csokor nárciszától közterület-felügyeletileg megfosztott Virágáros Nénin át a menekültválság képes dokumentálásáig. Jellemző, hogy Klárinak Mészáros Lőrinc és Orbán Viktor is meg-megállt; előbbi

az államtitkárral közös spontán kávézásról is beszélt, míg utóbbi a felcsúti kisvasút avatóján egyszerűen odasétált a Népszabadság és a mellette forgató RTL Klub kamerája elé, hogy elmondja, milyen szép nap a mai. De Klári volt az is, aki – a legelszántabb, óriási munkabírású NOL-szerkesztővel, Ágoston Zolival – Görögországból indulva a magyar határig kísért a menekülteket „zarándokútjukon”, kivételesen plasztikus, megrendítő videóval dokumentálva a szögesdróttal, rendőri-határőri agresszivitással nehezített sorsdrámát. (Akkor tudtam meg, milyen igazán kolégakért rettegni: folyamatos helyzetjelentést kértem, hol járnak, mi a tényállás.)

Klárival amúgy kémfilmet is simán le lehetett volna forgatni. Ilyen sms-ek jöttek tőle:

„Macedóniában lekapcsoltak a rendőrök, mert feltűnően leégett az arcunk, de már újra szabadon vándorlunk. Fél óra múlva Szerbiában leszünk.” (A menekültes útról.)

„...mi akkor kezdtük el féltetni magunkat, amikor állig felfegyverkezett katonák fogadtak az osztrák–német határon. (...) Épp farkasszemet nézünk egy mp-5-ös géppisztollyal.” (A párizsi terrortámadás helyszínére tartva Körösi Ivett külpolitikai újságíróval és Veres Viktor fotóriporterrel.)

„Mészáros Lőrinc és Bitai Márton most a Four Seasonsben. Lesátraztam az épület elé. Tiltott helyre.” (A Batka Zolival közös földügyi árverés, „csak kávéztunk egyet” sztori előzményéről.)

„Hiszed vagy sem, a kisvasút átadóján a kamera elé sétált Viktor és öt percig beszélt a csühösről.” (Avagy a miniszterelnök a NOL TV-nek nyilatkozik.)

Klári: „Mission completed.”

Én: „Which one?”

Klári: „Mészáros. Mindenről.”

(Videóinterjú Felcsúttól földügyekig.)

Vajon Mészáros akkor már tudta...?

VÉGJÁTÉK A BÉCSI ÚTON

Nem volt jó előérzetem, amikor október 7-én, péntek este kilenc körül eljöttem a szerkesztőségből. Azt a rohadt publicisztikát, a *Fiúk az országban* címűt is nehezebben írtam meg a szokásosnál (konklúzió: „Attól függ az életem, megfelelek-e a habonyizálódása közepette rogánizálódó és matolcsyszálódó hatalomnak”; „Végre országot szeretnék, fiúk”), ráadásul alaposan próbára tettek az elmúlt hetek-hónapok feszültségei. No pláne, hogy kívülrre azt kellett mutatnom, minden oké, noha ekkor már olyan egyedül éreztem magam (a Népszabadságot), akárha valami ledobott ember lennék a Marson. Ráadásul október 6., azaz csütörtök déli óta folyamatos hidegtelelésben voltam egy majdnem párbeszéd nyomán; azt, ahogyan akkor néztek rám, sosem felejttem el.

Történt, hogy aznap összefutottam az igazgatósági tagok egyikevel a már dobozoktól teli, feldúlt, negyedik emeleti folyosón. Kispéter Csabival éppen ebédelni indultunk, s alkalmilag jó volt a kedvünk, amennyiben a reggel mindenhol rólunk szólt, az online szárnyalt. Azt láttam, hogy előzőleg Katona Viktor irodájában valami míting lehetett, azt viszont nyilván nem tudtam, miről volt szó. Mindenesetre a szembe jövő igazgatósági tagnak valami olyasmit mondtam széles mosollyal, hogy na, nézz szét, mindenki velünk foglalkozik, ellenben lassan mondjatok már valamit, mi lesz velünk, mert óriási a feszültség bent; azt is kérdezik, a Népszabadság vagy a Magyar Idők cuccol-e be a Bécsi útra... És akkor az az ember, akivel addig fölöttébb jóban

voltunk, sokat beszélgettünk, megannyi mindenben segített nekünk, egyszer csak felnézett... S valami olyasmit láttam az arcán, a szemében, amit eladdig sosem; mintha minimum átment volna rajta egy úthenger. Akart valamit mondani, de végül csak sóhajtott; érződött, hogy roppant feszült. Aztán elindult a lépcsőház irányába. Nem értettem az egészet, de a nonverbális jelek nyomán a gyomrom hirtelen bejelzett, s előntött a jeges rémület. Mint amikor egy kövel hasba dobznak, majd nyakba zúdítanak egy dézsa jeges vízzel.

Értetlenül sétáltam – sétáltunk Csabával – tovább a liftig, amelynek oldalában, a lépcsőház felőli részen még láttam, hogy az igazgatósági tag visszafordul, mint aki mégiscsak mondani akar valamit, de alighanem meggondolja magát és lerohan a lépcsőn. Tekintetünk egy ponton éppen találkozott. Utólag, sokszor visszapörgetve a jelenetet, sem tudnám meghatározni, mi volt benne, de nagyjából black out-filmet, drámát és sajnálatot tükrözött. Mint amikor valóban rossz hírt kap az ember... Konstatáltam hát, hogy feltehetően magánkívül van, a tetejébe még én is rázúdítottam a jókedvemet, úgyhogy inkább gyorsan írtam neki egy sms-t: „Minden OK, csak egyrészt rohadt jók vagyunk – print-online –, ami gyanús, másrészt kéne veszélyességi pótlékot kapnom a sok külsős infó miatt...”

Nem válaszolt. Ez volt az első alkalom, hogy nem válaszolt nekem. Aznap úgy éreztem magam, mint akinek az Ice Bucket Challenge közben még rá is ültek a mellkasára, de legalább a deszkben mesterien alakítottam a „minden oké, csináljuk, kolégák!” szerepet.

Utólag világos: aznap, tehát október 6-án, csütörtökön valami történt.

Az például biztosan, hogy a terjesztésről a Népszabadság-előfizetőknek elpostázták a következő időszakra szóló díjbekérőket.

Az is tuti, hogy a kutatás ekkor írt a Závecz Researchnek, hogy akkor deal van, kezdődhet a cég és a Népszabadság közös projektje.

Az is száz százalék, hogy a divízió-értekezleten még egyszer átvettük az október 24-én induló matricás játék részleteit.

És az sem kizárt, hogy Katona Viktor irodájában egy (hirtelen) utasítás részleteiről volt szó. Esetleg arról, hogy miként hajtsák végre az azonnali Pecina-ukázt: szombat.

Az a folyosói szempár nekem akkor csak ezt üzenhette.

Pluszban kaptam még egy kis mentális csomagot a székházból:

– Azt hallottam fentről, hogy Pecinán már túl nagy a nyomás; valamilyen megoldást kell találnia a Népszabadság-kérdésre. Attól félek: nagy baj lesz. Egyszerűen túl sok helyről kapja már az ívet. A szakszervezet meg az ÚT nyár végi levelén is iszonyatosan berágott...

Ez is belejátszott, hogy másnap végig katasztrofális hangulatban voltam, s este borzalmas előérzettel ültem autóba. A parkolóban még lefotóztam az én egyedül árválkodó szolgálati autót – egy vezetője sem volt már ott –, s még egyszer szétnéztem: na, innen utoljára indulok haza. Ekkor még nem tudtam, hogy Rónai Balázs vezérigazgató – miután a tulajdonos hirtelen közölte a verdiktet – távozott posztjáról. Az viszont fölöttébb gyanús volt, hogy Balázst – más ügyben – hiába hívtam pénteken, nem vette fel a telefont; vissza se hívott. A küldött sms-re is – amely szerint azért kerestem, mert a vb-selejtezőkkel kapcsolatos lapzártá miatt szükség lenne az ő haladéktalan beavatkozására – csak annyit reagált: OK. Aztán semmi. Persze azonnal beugrott, hogy két napja, amikor összefutottunk a negyediken, már ő is (régóta?) tudta a pletykát, amely szerint „Lisztkay lesz a vezérigazgató”, de az intézkedéskérésre visszaírt OK nyomán gondolhattam volna arra is: csak hosszan tárgyal.

Am kétségkívül a „gond van” verziót erősítette, hogy délután többször is kérdeztem a Hanák Tamást váltó lapigazgatót, a Rónaival jó viszonyt ápoló Madarász Jánost, akivel már tíz hónapja dolgoztunk együtt, mi a helyzet, de – Jani szerint – neki se vette fel Balázs...

Hazafelé megeresztettem két telefont. Egy közeli, a Népszabadság körüli ügyet jól ismerő forrás azt mondta: „Nyugi, nem tudok ellentétes döntésről ahhoz képest, mint amiről korábban beszélünk. A másik beszélgetésnek már sokkal furább akusztikája volt. A tulajdonos bizalmi embereinek egyikét hívtam, s amikor húsz perc után szóba került, hogy tavaly augusztusi beiktatásom előtt Pecina áradozott nekem a Népszabadságról, mint Magyarország egyetlen, külföldön is ismert, kurrens sajtótermékéről, amely a rendszerváltozás óta a demokrácia és sajtószabadság alapköve, kis csönd támadt a vonalban... „Ne gondold, hogy Heinznek vannak skrupulusai” – mondta némi sóhaj után a bizalmi ember. Nem lett jobb a kedvem, sőt.

Eszembe jutott, hogy amikor júliusban – a nem szűnő pletykák nyomán – kihisztiztem a menedzsmentből egy hivatalos közlést, Pecina a felügyelőbizottsági ülés szünetében milyen higgadtan, nyugodtan összegzett nekem, a helyetteseimnek és a Mediaworks számos más szakmai vezetőjének a Corvin-székház 6. emeleti tárgyalójában: „A pletykák nem igazak. Semmit nem adtunk el, csak vettünk, minden a legnagyobb rendben.” Akkor még csak sejtettük, hogy Pecina a Pannon Lapok Társaságáról beszélt, amikor azt mondta, „vettünk”; igaz, emellett legalábbis feltételeztük, hogy a pókerarcos közlés ellenére javában zajlanak valamiféle tárgyalások, amelyekből jól is, rosszul is kijöhetünk. Ha már a nyár elején el nem dőltek a főbb kérdések, ugye... És eszembe jutott az a kötetlen, nyár közepi beszélgetés is, amelynek során a menedzsment egyik, a háttérben zajló ügymenetbe alighanem beavatott tagja – mintegy by the way – azt kérdezte

tőlem: „Szerinted mi a legrosszabb forgatókönyv, ami a Népszabadsággal történhet?” Azt feleltem, hogy ha Mészáros Lőrinc vagy Liszkay Gábor – akit akkoriban még Mészárostól külön emlegettek – átveszi a céget, a kollégák többsége azonnal feláll az újság legalábbis vélelmezhető jobbra vitele miatt, az előfizetők kilencven százaléka kapásból lemondja a lapot, s nemzetközi botrány, sőt: hisztéria lesz. Aztán néztük egymást; alighanem az a legjobb kifejezés, hogy pókerarccal.

Szóval október hetedikén, péntek este fél 10-kor kiszálltam a kocsiból, s miközben cikáztak a fejemben az emlékek, az utolsó beszélgetés utolsó szavai – „Ne gondold, hogy Heinznek vannak skrupulusai” – véscsengőszerűen visszhangoztak a fejemben.

De egy másodpercig sem gondoltam, hogy péntekről szombatra virradóra bármi is történik.

A lapzártá megvolt – Pető Peti szépen finiselte az újságot –, a költözés, a dobozok átvitele megkezdődött, Madarász asszisztense, Falusi Edina pedig – mint a cuccolás egyik felügyelője – még este is küldött képet a Bécsi útról: „Így néz ki a szobád!”; „A deszkben megkezdődött az asztalok összeszerelése!” Még válaszoltam három e-mailre, megittam két sört, hallgattam egy kis zenét, majd – elképesztően fáradt voltam – úgy döntöttem: öt év után először éjszakára kikapcsolom a telefonomat, hadd legyen végre nyugodt éjszakám.

Ekkortájt már javában szervezték a motoros futárokat, s cizelálgatták az aljas, inszINUATÍV, gyilkos közleményt. Az a néhány beavatott, aki „idejében” megtudta a tulajdonos és/vagy a politika verdiktjét, lázasan dolgozott a Népszabadság leállításán.

Éjszaka kicsit fáj a hátam, járt az agyam; forgolódtam.

Negyed 10 körül a feleségem ébresztett a hírrrel; egyik unokaöcsém hívta, látjuk-e, mi a vezető hír mindenütt. Felfüggesztett Népszabadság, elérhetetlen főszerkesztő...

Bekapcsoltam a telefonomat, amelyből szinte kifolytak a nem fogadott hívások, az sms-ek, értesítések.

„Köszöntelek a Rákosi-korszakban!”

„Apám. A sajtótörténelem részei lettetek!”

„Ez kivégzés volt, barátom!”

„WTF?”

„Micsodaaaa?”

„Hát b@zmeg, ez undorító! Hazug, számító, sunyi banda!”

„Legyetek erősek! Szeretünk benneteket! Tartsatok ki!”

„Baszki, ez durva! Ha bármiben tudok segíteni, szólj!”

„Maradj olyan erős, mint eddig, mert sokan számítanak Rád!”

„Szóljatok, ha bármit tudunk segíteni! Robi még verekedni is tud!”

Nem volt kérdés: igen, megcsinálták. Titkosan, precíziósan, kivégzésszerűen. Beszéltem a helyetteseimmel, s egy bentről érkező telefon után, hogy akkor menjek be tárgyalni, ingben, pulóverben elindultam a Bécsi útra; oda, ahol 14 évig dolgoztam, ahol felnőttem, s oda, ahová vasárnap, jó kis pizzázás keretében terveztünk visszatérni. A pizzát egyébként – elosztatva a városi legendát – én kértem. Mindenekelőtt kedden jeleztem Madarász Jánosnak, hogy a reprezentációs keretből szorítsunk ki valamennyit egy jó kis vasárnapi munkakezdeses, hangulatfokozós pizzázásra és koccintásra. Ehhez képest szerdán János fancsali arccal tolmácsolta, hogy az igazgatóság nem hagyta jóvá a kérést, mondván, ne különködjön semelyik Mediaworks-részt, közös beköltözős parti lesz! Mire én azt mondtam, hogy a közös buli ide, örömnappal oda, saját keretből – az én keretből – hadd együnk már néhány pizzát. Ha máshogy nem, saját pénzből veszek én, azt nem tilthatja meg senki. Csütörtökre aztán az illetékes belement, hogy rendeljünk pizzát „hivatalosan”; akkor, amikor a beavatottaknak már tudniuk kellett, mi lesz szombaton...

Útközben egyrészt folyamatosan pittyegett, csengett, rezgett a mobilom, másrészt meghatódtam, amikor az útközben fölvetett Pető Peti és Bordás Gabi az én reggeli, szerkesztőségbeli köszönésemet – annak hangerejét is utánózva – nyitotta ki a kocsiajtót: „Jóóó reggelt kívívánok!” Na igen, magam így, kétségkívül nem halkán, de legalább mindhárom szót megnyomva léptem be a deszkbe, nem csupán azért, hogy a kollégák érezzék a törődést és a kohézió erejét, hanem azért is, mert mutatni akartam: ha közösségben élünk, már egy szimpla köszönéssel is meg kell adni a tiszteletet a másiknak és a közös munkának. Kivált, mert eleinte akadtak, akik csak úgy átsuhantak a színen, annyit sem mondva, helló.

A Bécsi úti fogadtatás olyan volt, mint valami félreértett hollywoodi filmbemutató: a fotósok és az újságírók képi és verbális pergőtűzzel vártak bennünket, szinte csak az hiányzott, hogy előlérjen Brad Pitt és nekiálljon a premierről nyilatkozni. Már bemenni is nehéz volt – a szakszervezet és az üzemi tanács képviselőjét nem engedték be –, az előtérbe érve pedig azonnal megrohantak az emlékek. Te jó ég, mit is keresek itt? Nem dolgozni kéne a Bécsi úton? Mi vagyok én, túsztárgyaló? Nem segített, hogy a bentiek – köztük a menedzsment tagjai, a szombat reggelre berendelt igazgatók – úgy néztek rám, mint valami halott hozzátartozójára. Vagy inkább: mint egy halottra.

Nem Rónai Balázssal kellett tárgyalni, aki előző nap alighanem azért távozott a cégtől, mert Pecina közölte vele, mi lenne a teendő. Egyes beszélgetések alapján Pecina a bezárás előtt azt mondta Baláznak, hogy alaposan át kellene alakítani a Népszabadságot, amelyen jelentős költségvágást kéne végrehajtani. Mennyi idő kellene ehhez? – kérdezte állítólag Pecina. Legalább három hónap – mondhatta erre Balázs. Annyi idő nincs – reflektált Pecina, ha igaz. Én hivatalosan erről semmit sem tudtam – 20–30 százalékos büdzsévágásnál nyilván felmondok, márpe-

dig ekkora nagyságrendről lehetett szó –, ellenben erősítheti azt az állítást, amely szerint a folyamatosan vágásra kényszerített Népszabadság működését elsősorban „üzletileg” igyekeztek befolyásolni. Ami azért is fura, mert egy valószínűleg felülárazott nyomdatevékenységgel, megnyomott vállalaton belüli büdzsétéherrel (overhead), továbbá folyamatosan elmaradó hirdetéssel már addig is víz alatt volt a Népszabadság feje. És azért is, mert az rögvest világossá vált: itt a – nem részletezett – gigaveszteség csak kommunikációs eszköz, a valódi (politikai) cél nyilvánvalóan a lap megszüntetése.

A Bécsi úton – ahol még aznap is serényen dolgoztak a munkások – Katona Viktor, a korábbi vezérigazgató-helyettes (egyebekben pénzügyi és operatív igazgató), alkalmilag megbízott vezérigazgató ült velem szemben, mellette Kálmán Erika, Beer Júlia, továbbá ott volt Madarász János és a hozzám hasonlóan ideges Pásztor András, akit az alaphelyzet mellett a NOL leállítása is frusztrált.

Feszült és zavart pillanatok voltak; egyikünk sem volt még ilyen kiélezett és ekkora érdeklődéssel kísért helyzetben. Nekem egyik pillanatról a másikra kellett felnőnem és válságmenedzserré válnom, s Viktor is hirtelen kapta a nyakába a kivégzés operatív levezénylését: tekintetében sok mindent láttam, de magabiztosságot és boldogságot nem. Viszonyunk mindig is korrekt volt; olykor beszélgettünk is, mi több, miután a költözés előtt a vezérigazgatóság lecuccolt a Corvin-negyedbeli székház negyedik emeletére, reggelente sztorizgattunk is, ha volt üres tíz percünk. És most itt álltunk, pontosabban ültünk; én, a lehetetlen helyzetbe hozott főszerkesztő és ő, a vállalati kérdéseket vállaltan pénzügyi szemüvegen keresztül látó dirigens.

Nekiálltunk a tárgyalásnak, de hamar világossá vált: itt aligha üzleti döntés született, nehéz lenne azt gondolni, hogy a Népszabadság újraindítása a cél. Micsoda kezdés: Viktor, a közigazdász,

a pénzügyi Jolly Joker nullás üzleti tervet kért tőlem – feltehetően persze Pecina utasítására –, és akkor 2-3 nap múlva újra indulhat a Népszabadság.

Kérdeztem, hogy ez most komoly-e.

Hogy a vállalatoknál a főszerkesztő dolga-e büdzsét készíteni.

Hogy akkor mi a túrónak van itt pénzügyi menedzsment, pénzügyi osztály, a szintén elsősorban a finansziális és azokkal összefüggő területekért felelős lapigazgató.

Az volt a válasz, hogy a szerkesztőséget én vezetem, tehát nekem kell látnom, miként alakítható ki az új struktúra... És ne izguljak, tényleg csak 2-3 nap. Viktoron ekkor még azt láttam: a történetek ellenére a pénzügyi ember beszél belőle. Az a pénzügyi ember, aki látott már néhány leállítást, gyártósort, bármilyet, s aki nincs tisztában a médiapiaci logikával, alapvetéssel: azzal, hogy ha egy napilap nem jelenik meg akár csak egy napig, akkor hiteltelenné és komolytalanná válik. No pláne Magyarország vezető közéleti napilapja, amelynek van 30 000 „hardcore” előfizetője, aki idegrohamot kap, ha hétfőn nem találja az újságot a postaládájában. S aki szerdán vagy csütörtökön már nyilván magáról tenne egy botrányosan átalakított, menet közben amortizált újságra.

Egyértelmű volt: akárki is beszél velünk, itt a kivégzést végrehajtó tulajdonos, a bátran Ausztriában tartózkodó „újkori Haynau” utasításai hangzanak el; itt legföljebb a határozott névelőket lehet komolyan venni.

Tudniillik komoly-e, hogy egy üzletember hirtelen leállítja szakmailag jól működő, kurrens, piacvezető termékét, s annak tudatában kér nullás üzleti tervet: már a leállítással is hatalmas üzleti, szakmai és presztízaveszteséget idéz elő? Komoly-e, hogy egy ilyen súlyú üzleti döntés – ha valóban az – minden előzetes tárgyalást, számolást, tervet nélkülöz? Hogy a tulajdonos és/vagy az igazgatóság előzetesen nem kér korrekciót, bármit

a főszerkesztőtől, sőt, a nyáron engedélyezi 8 új munkatárs felvételét, majd váratlanul rágyújtja a házat? Komoly-e, hogy a főszerkesztőtől kérnek üzleti tervet, amikor a büdzsétervezés mindig mindenütt az igazgatóság dolga? És komoly-e, hogy leállítják a Népszabadság Online-t – amelynek friss anyag nélkül is milyen hirdetésvonzó kattintásszáma lenne most... – meg a szerencsétlen archívumot? És a maileket, amelyekből speciel az arra kíváncsi leállítók gyorsan kinyerhetnek bármilyen adatot? És az milyen már, hogy ki vagyunk tiltva a saját munkahelyünkről?!

A tárgyalópartnereknek igazából nem voltak érveik, ugyanakkor – furá volt ezt érezni – arról sem voltam meggyőződve, hogy teljes mértékben azonosulnak a döntéssel. De én azért csak – hajtogatták – csináljak nullás üzleti tervet... Mert a Népszabadság veszteséges... Tényleg? Akkor miért nem mondta Herr Pecina augusztusban, szeptemberben, bármikor, hogy Murányi úr, kap egy vagy két hónapot, s a menedzsmenst segítségével – vagy ahogy akar – álljon elő egy tervvel, különben beszántom a lapot? Miért engedte Herr Pecina, hogy közben nekiálljunk a NOL fejlesztésének? Miért nem rúgattott ki velem együtt vagy egy helyemre ültetett főszerkesztővel 15 embert, ha tényleg annyira tré a helyzet? Miért csak 2015 októberében kértek tőlem büdzsévágást, azóta miért nem? Ja, és miért nincs hirdetés a Népszabadságban? Vagy azért is a szerkesztőség felel? És amúgy is: hogyan lehet 10 év alatt 5 milliárdos veszteséget híresztelni, amikor 8 évig a Ringier volt a tulajdonos, a Népszabadság 2,4 milliárd forintos eredménytartálékát időközben számos projektbe beforgatták, és a Mediaworks vitte a Bécsi úti székházat is? S vajon normál áron készítette-e el a lapot a saját nyomdánk?

Agytutulások közepette jöttem ki a tárgyalóból, és azzal, hogy vasárnap folytatjuk. Viktorék nem engedtek, nem engedhettek abból, hogy nekem kell tervet csinálnom, vagyis világos volt, mi a szándék: a külvilág előtt jól elhúzzák ezt a pénzügyi maszla-

got, mi pedig a méreginjekció után rohangálunk még csöppet a labirintusban... Belül, a székházban falféher arcok néztek rám, a biztonsági embersereg és a portás – akit naná, hogy még régről ismertem – szabadkozott, hogy ők csak utasításokat hajtanak végre. Zúgott a fejem.

Kint felajzott szimpatizánsok, aggódók, volt kollégák, újságírók, mikrofonok, kamerák várták, mit mondok majd, miközben az egyik vezető remegő hangon kérte, igyekezzek majd úgy kimenni, hogy ne törjön be a székházba a tömeg, s vágókép se legyen a bentiekből senki. Visszakérdeztem, hogy úgy nézek-e ki, mint ennek az eseménynek a rendezője; bocs volt a válasz, és az, mindenkit „váratlanul ért ez a helyzet és mindenki kibaszottul kivan”. Kicsit toporogtam még, mert nem akartam indulatból a tömeg elé állni; ha első svungból beszélek, alighanem olyanokat mondok... Szóval tárgyalóképesnek és higgadtnak kell maradnom, mormogtam magamban, és annak a csaknem 90 embernek az érdekét is kötelező nézmem, akit most túsul ejtettek. És meg kell adni az esélyt a vasárnapi tárgyalásnak. Akármennyire is minimális az esély, de meg kell adni.

Közben – a nagy zavar közepette, hogy akkor kik és hogyan engedjenek ki – számolgatni kezdtem; egyelőre nem azt, milyen „ajánlattal” rukkoljak elő, hanem azt, kapásból mekkora veszteséget okozhatott a leállítás. Ott van nyilván a bizalomcsökkenés, amit számokban e pillanatban nem tudunk – nem lehet – kifejezni. Ott van a 30 ezer előfizető, aki ha hétfőn (kedden) nem kapja meg a lapot és követeléssel áll elő... Aztán ott vannak a fizetések, a hirdetők... Ez most így akkor 80–100–120–150 millió forint? Nyilván csak az állít elő ekkora azonnali mínuszt, miközben alapból veszteségről beszél, akinek tökéletesen mindegy, mit majomkodunk itt az elkövetkezendő napokban; akinek csak a végrehajtás a dolga és az, hogy a végén örüljön, amikor a bank arról értesíti, nagyobb összeg érkezett a számlájára. (A négy

nap múlva megjelenő Figyelő alaphól százmillió forinttra tette az azonnal bekövetkező veszteséget; az a Figyelő, amely 2017 elejére szintén kormányközeli kézre került...)

Kint mondtam valamit arról, hogy ez „legalábbis barátság-talan lépés”, s a legfontosabb most „a helyzet megoldása, a lap megjelenése és az online életre keltése”. S hogy most hadd vonuljunk el tanácskozni... Helyetteseimmel, Nagy N. Petivel, Gergely Marcival, Pető Petivel és Bordás Gabival el is mentünk az Eurocenter Viktória Bécsi Kávézójába (hova máshova?), de a csapat abszolúte tárgyalásképtelen volt. Nem tudtunk higgadtan beszélni: Marci és Peti – érthetően – feltüzelt állapotában kevésbé mutatkozott konstruktívnak, ráadásul a hozzánk csatlakozó Pásztor Andrissal is vitába keveredett. Hiába igyekeztem csitítani őket, mintha a falnak beszéltem volna; abban a pillanatban már nem én voltam a főszerkesztő, legalábbis nem éreztem úgy, hogy a kérésen túl bármilyen eszközöm lenne a nyugodt tárgyalás feltételeinek megteremtéséhez. A felszolgálóktól hárompercenként kértem elnézést. Semmi probléma, felelték megértően és fölöttébb kedvesen; a fogásra fölakasztott, klasszikus típusú újságtartóban a Népszabadság legfrissebb száma nézett vissza rám.

Közben folyamatosan lapok, tévék, rádiók kérdései röpködtek felénk, és kaptam egy olyan tartalmú sms-t is, amelyen felröhögtem. „Szia, András, sajnos egy előre nem látott programváltozás miatt a holnapi főszerkesztői ebédet sajnos le kell mondanunk. Megértésedet köszönjük.” Na igen: egy korábbi meghívás szerint október 10-én, vasárnap a TV2 legfőbb embereivel, Andy Vajnával és Dirk Gerkensszel követtem el volna háttérbeszélgetésbe ojtott ebédet a NOBU Budapest étteremben, de hát ez az előre nem látott programváltozás...

Külföldről is megindult a szimpátia- és érdeklődésfolyam, nem utolsósorban a Grundon gyülekező kollégáknak is kellett valamit mondani, akkor most mi lesz... Átmentünk a helyiségét

azonnal felkínáló Grundra, ahol megannyi kolléga várt minket. Mondtam valami tényszerűt – igyekeztem itt is higgadt maradni –, aztán lefotóztak minket, ahogyan keményen nézünk a kamerába, s gyakorlatilag már mentünk is a Kossuth téri tünetésre. Egyszerűen vittek minket az események, az agyunk pedig folyamatosan azon kattogott: akik ilyet megtesznek, azok körülbelül gyilkosok, de tárgyalni kell velük, mert az nem lehet, hogy feladjuk, akármilyen kilátástalan helyzetben is vagyunk. A Parlament előtt döbbsentem rá, hogy életemben először vagyok tüntetésen – nagyon szívesen kihagytam volna. Miként azt is, hogy kvázi rocksztárokká váljunk: a tömegben ölelgettek, puszilgattak, simogattak olyanok is, akiket tíz éve nem láttam, ám most úgy érezték, mozdulni kell... Odajött a politika képviseletében Molnár Gyula és Horváth Csaba, Molnár Csaba és Gréczy Zsolt, én meg csak afféle botcsinálta robotként ismételttem: „Köszönjük a szeretetet, az aggodást, mi most igyekszünk higgadtan, a kármentés és a veszteségminimalizálás nyomvonalán haladva a megoldás irányába terelni a dolgokat...” Az ATV-s Somos Andris az élő interjú után rám terítette a saját kabátját. Hm, mínusz körül voltunk, de észre sem vettem, hogy még mindig pulóverben vagyok. Ám ha magamon kívül voltam is, tudtam, hogy most nem engedhetem el magam, nem engedhetem el az érzelmeimet, nem engedhetem, hogy egy ordítás miatt magas labdát dobáljak föl az „ellenségnek”, s egy-két nap múlva annyi maradjon meg a Népszabadságról: még a főszerkesztője is csak ordít...

Később meg is kaptam a Mediaworks egyik befolyásos emberétől:

– Azért is alakult ki ekkora szimpátia a Népszabadság irányába, mert te olyan higgadtan, okosan, bölcsen nyilatkozol.

Azt feleltem:

– Tényleg? És akkor mi lenne, ha bekapnád a faszomat?

Szusszanni éjfél körül volt csöpp időm; ledőltem a nappaliban, és azon tűnődtem, ettem-e bármit is aznap. Valami rémlett, hogy mielőtt elindulok, feleségem és anyósom kávé meg szendvicset tol belém; na de azóta? Nem, azóta nem ettem semmit, ám nem az éhség miatt kóvályogtam, hanem e végtelenül aljas helyzettől. S attól is, ahogyan az államilag uralt, az ügy kommunikációjára – iparági forrásból származó információink szerint – felkészített sajtó-média milyen propagandisztikusan közvetíti-ismételgeti a kormány- és uralkodópárti üzenetet, amely szerint, hehe, a Népszabadság jól megérdemelte, mert hát a veszteség a veszteség... Az üzlet így nem mehet tovább. A főszerki meg majd csinál egy jó tervet... Nem korgott: forgott a gyomrom.

És még csak ezután láttam – ezután volt erőm megnézni – Németh Szilárd szombat dél körüli, rezzenéstelen arccal előadott kommunisztázós nyilatkozatát: „Szerintem már épp itt volt az ideje, hogy bezárjon a Népszabadság váratlanul, nekem ez a szerény véleményem. A Szabad Nép volt az elődje ennek a lapnak, úgy is viselkedik egyébként, tehát én nem fogok krokodilkönnyeket hullatni a Népszabadságért.” Na, ez már tényleg sok volt; a legszívesebben ordítottam volna. Hogy lehet valaki ennyire alattomos? Ennyire alattomos, miközben éppen egy halotról beszél? Ennyire alattomos úgy, hogy a komcsi rendszer számos hithű kiszolgálója jelenleg abban a pártban politizál, amelynek nevében beszél? Ezért is éreztem csöpp megnyugvást, amikor napokkal később Solymosi Frigyes, a legismertebb magyar konzervatív keresztény értelmiségiek egyike – Széchenyi-díjas akadémikus, az első Fidesz-kormány idején Orbán Viktor tanácsadója – a 168 Órában mintegy ellenpontozta a kijelentést, megemlítve, hogy szűk látókörűek azok a fideszes politikusok, publicisták, akik örömködnék az egykori kommunista Népszabadság jogutódjának tönkretételén, miközben a lapot újabban olyan csapat vezette, amelynek több tagja „még gyerek volt a rendszerváltás idején”. Konklúzió:

„Abszurd számon kérni rajtuk az állampárti sajtó bűneit. A mos-tani Népszabadság kitűnő szerkesztőség volt: tisztességes, őszinte újságírókkal. Nagyon sajnálom és felháborít, ami velük történt.”

A nehéz nap éjszakája után vasárnap délből, a Pozsonyi úti My Green Cupban a helyetteseimmel elemeztük a történeteket, egyúttal végigvettük a lehetőségeket. Mindenkit vitt az adrenalin, továbbra is csörgött a mobil, de végre akadt néhány tisztaperc, amely alatt sikerült véglegesíteni egy mindenki számára vállalható tervet.

Egy tervet, amelyre nem mondhatta senki, hogy nélküli az üzleti logikát. Egy tervet, amelyben úgy csapoltuk meg magunkat, ahogyan annak a rendje.

– Ha ez sem elég nekik, akkor semmi – mondta Pető Peti.

Valóban. A terv alapja az volt, hogy ha hétfőtől – azaz folyamatosan – megjelenünk és visszatér a kibertérbe az online, akkor vállaljuk: októberben 16 oldal helyett 12 oldalon fut a lap; honorárium, jutalom, bérletpénz nélkül az alapjuttatásért dolgozunk. Emellett októberben előállunk egy minden oldalról megvizsgált, mindenkinek jó, a vállalati illetékesek bevonásával elkészített tervvel – már csak azért is, mert a főszerkesztők nem minden büdzséadattal vannak tisztában, nem is a kompetenciájuk, ekként komplett üzleti tervet egyedül, nekik bűvészműtávként kidolgozni –, a hónap végén pedig közösen eldöntjük, maradhat-e a cégnél a Népszabadság vagy nem. Kikötöttük azt is: ha a vállalat nem akarja a Népszabadságot, mondja meg a vételárat és nyilvánítsa ki, nincs rá szüksége, továbbá garantálja az eladást (átadja a nevet, a védjegyeket, az előfizetői listát stb.).

Ezzel a felhatalmazással érkeztem vasárnap kora délután a Bécsi útra, ahol szintén tömeg várt minket. A tárgyalóban, velem szemben már csak Katona Viktor és Kálmán Erika ült. Elsoroltam a felajánlást, a feltételeket, s arra kértem Viktort, haladéktalanul döntsenek róla.

Talán két perc lehetett, amíg elmondtam, miben is áll a kompromisszumos javaslat, amellyel hozzávetőleg havi 10 millió forintos felajánlást tettünk, s amellyel a kért üzleti szempontú működés mellé álltunk, jöllehet már a leállás bejelentésével gigaveszteség keletkezhett. A körülbelüli 10 millió tehát valóban több tízmillió volt: ha valóban ez a cél, akkor senki se gondolkodjon sokáig a folytatásról...

Nem ez volt a cél.

Miután elmondtam, mi az ajánlat, Viktor csak annyit kérdezett: képesek lennénk-e – ilyen előzmények után – előállítani a hétfői lapot. Azt feleltem, efelől senkinek ne legyen kétsége, kivált, mert Gergely Marci vezetésével hat előreoldal már a Corvin-negyedben elkészült. Egy újság költöztetésénél ugyanis alapvetés: átcuccoláskor technikai gikszerek keletkehetnek, ebből adódóan elengedhetetlen, hogy legyenek úgynevezett konzerv-, azaz azonnal előrántható és betehető oldalak.

Viktor feljegyzett mindent, s már ment is telefonálni. Aligha volt kérdés, kinek: Pecinának.

Úgy fél óra telt el, mire Viktor visszatért a tulajdonos reakciójával: nagyon jó az irány, de neki garancia kell. Miféle garancia? – kérdeztem, amikor itt ül előttem a vezérigazgató és az igazgatóság másik tagja. Vagy bennük nem bízik? Netán bármit teszünk, fölösleges, s ez most bábelőadás csupán?

A következő két óra folyamatos telefonálással és egyeztetéssel telt; a tulajdonos ragaszkodott a garanciához és ahhoz, hogy legyen papír a felajánlásról.

– Rendben, írjuk meg! – mondtam.

– De ügyvédek is kellenek – jött a válasz.

– De minek ügyvéd, amikor itt a vezérigazgató? Vagy ha ez kell, rendeljük be a vállalati jogászt!

(...)

– Nem jó, a tulajdonos ragaszkodik a saját jogászához...

– Akkor a jogász utazzon ide. Az út alig három óra, megvárjuk. (...)

– És mi a garancia, hogy ha megjelenik a lap, abban nem lesznek kiszólások?

– Én. Ismertek engem annyira, hogy tudjátok: ha valamire garanciát vállalok, akkor az úgy lesz.

(...)

– Nem jó, ez így túl gyors. Holnap tud jönni a jogász. Miért nem tudjátok őt megvárni?

– Azért nem, mert ha hétfőn nem jelenünk meg, akkor hitelenné váltunk. És mi a túl gyors ahhoz képest, hogy ti szombat reggel hamarabb kivégeztetek minket, mint hogy kimondtuk volna, jó reggelt?

(...)

– A tulajdonos tényleg azt mondja, hogy nagyon jó az irány, de ő szeretné látni a papírt. Még azt is elmondta, hogy írjuk föl a papír tetejére: garantálja a függetlenséget.

– De hát az eddig is alap volt, nem?

(...)

– Figyelj, András, én tényleg mindent megtettem, ötödszörre telefonáltam, de Pecinának a saját jogászával aláírt papír kell.

– Mindannyian tudjuk, hogy nem az kell, mert garanciának itt vagytok neki ti. Üzleti ajánlatot kért, kapott, de nemet mondott. Ezzel kivégezte a Népszabadságot.

– Jaj, ne mondjál már ilyet! Most mi van abban, ha ezt szép nyugodtan előkészítjük, s két-három nap múlva újraindul a lap?

– Azért nem, bazmeg, mert ezzel nem egy gyártósor áll le vagy az átlalatok is jól ismert BorsodChem egy részlege, hanem egy naponta megjelenő, hiteles, erős anyagokat előállító újság, amelynek így éppen a hitele veszik el, és amely már most gigaveszteséget húz magára, amit nektek is tudnotok kell!

(...)

– Nem, András, sajnálom. Megpróbáltam még egyszer, de a válasz nem. Kérlek, hétfőn folytassuk a tárgyalásokat.

– Akkor annak, amit eddig Népszabadságnak neveztek, itt a vége. A ti nevetek is bekerül a történelemtkönyvekbe.

Viktor fújt egyet. Addig ki-be járkált a tárgyaló és a szobája közt, hogy ne halljam, mit mond Pecina. A nonverbális jelek alapján az volt a benyomásom, Viktor meg akarja oldani ezt a szituációt. Feje csöppet vörösebb volt, mint amikor kezdtünk; szemlátomást nem volt annyira jól.

Én sem.

Amikor kijöttem a tárgyalóból, úgy éreztem magam, akárha megöltek volna; akárha anyám, apám temetésén lettem volna. Nem tudom, hogyan voltam képes kiállni a Bécsi úti tömeg elé, s elmondani: „Eredménytelenül zárultak a tárgyalások.” Láttam mindenféle képet magamról, állítólag egybefüggő, érthető mondatokat is mondtam, de mint egy elmosódott massa, olyan volt ez a vasárnap délután.

Miután vége lett a sajtótájékoztatónak, a kollégákkal átsétáltunk a bennünket helytel kínáló HVG székházába. Útközben folyamatosan nyilatkoztam, ám fogalmam sincs, miről beszéltem. Állítólag az is összefüggő volt, de mit érdekelt ez engem, amikor tudtam: itt a vége. Másnap nem jelenik meg a Népszabadság. A székház folyosóján egymás mellé kerültünk a szintén kóválygó Pető Petivel. Azzal az emberrel, akit már gyakornokként rám bíztak, s akit azzal a céllal (is) kértem föl főszerkesztő-helyettesnek, hogy optimális esetben, a nekem elvileg rendelt négy-öt év alatt szépen fölépitem, s átadom neki a marsallbotot.

A kollégák már a lobbiban gyülekeztek, s csaknem én is beléptem a lobbiba. Petit az ajtó előtt félrehívtam.

– Peti, holnaptól nincs Népszabadság, úgyhogy le kell mondanom. Ha úgy adódik, vállalod?

– Ne mondd már! Most mit izélsz? Nem tehetsz róla!

– Peti, ez most komoly. Ha úgy adódik, vállalod?

– Ha úgy adódik, igen... Persze, megoldjuk... De ne szórákkozz már!

Úgy léptem be a lobbiba, hogy bejelentem: erkölcsi felelősséget érzek, ezért lemondok... Aztán a felém szűrődő zajok, szófoszlányok lassan mondatokká álltak össze, s konstataáltam, hogy a kollégák éppen arról beszélnek: nem hagyják magukat, harcolni fognak – és együtt maradnak, mert most együtt kell maradni!

Együtt... Akkor most én, a főszerkesztő mondjam azt, hogy ja, bocs, lemondok? Azt mutassuk kifelé, hogy mocskosul egyseges a kollektíva, de a főember – akármilyen okból – lelépett?

Vettem egy mély levegőt, elmondtam, mi történt a Bécsi úti tárgyalóban, s hogy hétfőn folytatódna a tárgyalások.

Azt nem tettem hozzá, hogy velem, mert az már – ettől kezdve – nem volt kérdés.

Durva, emberpróbáló két hónap következett.

Azzal a felütéssel, hogy hétfőn már nem volt kivel tárgyalni: Katona Viktor ugyanis – egészségügyi okokat jelölve meg – lemondott. Mindezt reggel, egy nem hivatalos Bécsi úti telefonból tudtam meg. Szintén nem hivatalosan azt is megtudtam, hogy Viktor „összeomlott”. Ahogyan vasárnap délután láttam, ebben volt is ráció; Viktoron is sokasodtak a jelek, s én sem tárgyaltam túlságosan megengedően. Ezzel együtt simán lehetett akként is értelmezni a helyzetet, hogy a Mediaworks csak az időt húzza. Nem sokkal dél után aztán hivatalos levelet is kaptam, amely szerint Viktor „lebetegedett”, ezért a hétfői tárgyalást „halasszuk el kedd 14 órára”.

Ahá, tehát bent már tudták, hogy Viktor lemondott – vagy megkérték: interregnum, továbbá időnyerés céljából mondjon le –, de velem hivatalosan csak annyit közölnek, „lebetegedett”, kedden 14 órakor lehet folytatni a tárgyalást.

Ehhez képest nem okozott meglepetést, hogy késő este a Mediaworks bejelentette: Katona Viktor távozik. Miként az sem, hogy sem kedden, sem szerdán nem volt tárgyalás... Nem volt kivél!

A csapat – az elképesztő felajánlásmennyiség nyomán – a Loffice Budapest által rendelkezésre bocsátott irodákban kezdhetette a hetet, miközben több újság (köztük a HVG, a Magyar Nemzet, a Népszava) felajánlotta, vendégoldalakat ad nekünk a saját lapjában. Ezt köszönettel, de vissza kellett utasítanunk, ugyanis „munkavégzés alól felmentett” munkavállalóként csak vállalati engedély esetén publikálhattunk volna máshol, ahogyan ezt a munkajogi csapdahelyzetet a Mediaworks részéről elég világossá is tették. A még szombaton, frissen elindított Facebook-oldalunk – a Népszabi Szerkesztőség – szinte zakatolt, a kollégák pedig forradalmi hangulatban tették a dolgukat. S miközben le sem tettük a fejünkről a telefont – Magyarországról és külföldről megannyian hívtak bennünket –, megbeszéltük, miként folytatjuk a harcot. Mivel az már vasárnap délután világossá vált, hogy a cél a beszántás, arra jutottunk, hogy – amit vasárnap délután már magam fölpattintottam Viktoréknak – ajánlatot teszünk: 1 euróért adják el nekünk a Népszabadságot (s mindent, ami a márkával kapcsolatos).

Ennek nyomán hétfőn 13.56-kor, e-mailen elküldtem a vonatkozó ajánlatot Pecinának, nem sokkal később pedig sajtótájékoztatót tartottunk a Bécsi úton azzal a plusszal, hogy előtte a kollégák ismét megkísérlik felvenni a munkát, illetve kérik, hadd jussanak hozzá személyes, bedobozolt, a hétvégén a Corvin-negyedből áthozott cuccaikhoz. Utóbbiról – később – sikerült is megállapodnom az igazgatóság helyén maradt tagjával, Kálmán Erikával, így legalább azt elmondhattam a kollégáknak, hogy az elkövetkezendő napokban csoportosan bejöhetnek a holmijaiért. Volt, aki a pénzének egy részét is berakta a dobozba, hogy ahhoz vasárnap hozzájutni milyen jó lesz...

Aztán – immár menetrendszerűen – újabb csavart voltunk kénytelenek elkönyvelni a történetben.

A sajtótájékoztató előtti percekben ugyanis kiderült, hogy a kollégáim által kikukázott hivatalos papírok szerint a Népszabadság védjegyeire a Magyar Kereskedelmi Bank jelzálogot jegyeztetett be, vagyis egy esetleges eladást/értékesítést/bármit – a Mediaworks mellett – kizárólag a vonatkozó pénzügyi egységgel lehet megejteni. Arról már korábban tudtam, hogy a Pannon Lapok Társasága megvásárlását MKB-hitelből intézte a Mediaworks, ellenben arról nem: a tranzakció nyomán a kiadóhoz tartozó összes lap védjegyét jelzálog terheli. Idézve a 444 cikkét: „A közjegyzői kamara oldalán található hitelnylvántartás szerint minden Mediaworks tulajdonában álló vagyontárgyat, tárgyi eszközt és követelést terhel az MKB zálogjoga. A bejegyzés augusztus 9-én került be a rendszerbe. Vélhetően egy FHB-s hitelt váltott ki az MKB-hitel, a Mediaworks elődje, a Lumen Zrt. eszközeire ugyanis még 2014 szeptemberében került egy zálogjog Spéder Zoltán azóta rendesen megtépázott bankjától. (...) Csak a cég által birtokolt eszközök összességét terheli a jelzálog, beleértve még a nyomdagépeket és a szellemi termékeket is. (...) A »Népszabadság« védjegy mellé augusztus 11-én nyújtották be a jelzálog kérelmet, szeptember 12-én pedig be is jegyezték azt. Ugyanez a helyzet a »Népszabadság Magazin«, a »nol népszabadság online«, sőt a »Népszabi« szavakkal, szóösszetételekkel és logókkal is. (...) Ez komoly gondokat jelent a Népszabadság szerkesztőségének. Ugyanis ha a Népszabadság név alatt, de mondjuk a Mediaworkstól elválva szeretnék folytatni a munkát, akkor nem csak a kiadóval, hanem az MKB bankkal is meg kell állapodniuk.”

Ajánlatunk egyébként – adalékként – azt a kérdést is felszínre hozta, hogy vajon a kiadó egyeztetett-e hitelezőjével a lap felüggesztése előtt, tudniillik a hirtelen (és a bankkal történő elő-

zetes egyeztetés nélküli) bezárással járó értékcsökkenés felveti a hitelszerződés megszegésének gyanúját is. Ez utóbbi felvetés persze kevésbé érdekelt bennünket (nem is lett belőle ügy), az annál inkább: igényünk mit érhet – megannyi más tényezőtől – annak fényében, hogy a jelzálogot bejegyeztető pénzügyi vezetője az a Balog Ádám, aki Matolcsy György jobbkeze volt az MNB-ben, s továbbra is bizalmi emberének mondják...

Ha addig reménykedtünk volna bármiben is, ezek után a napnál is világosabbá vált: a Mediaworksszel leginkább arról érdemes tárgyalni, milyen feltételekkel engedi el a csapdába esett munkavállalóit. A Mediaworks illetékesével telefonon tudattam, hogy az MKB-s fordulat miatt – a korábbiaktól eltérően – egyelőre nem szeretnénk tárgyalni a Vienna Capital Partners képviselőjével, s minden tárgyalás alapfeltétele e kérdés haladéktalan tisztázása. A találkozó lemondása – aligha korrekt módon – kisvártatva a sajtóban köszönt vissza:

„A Mediaworks sajnálattal vette tudomásul, hogy a Népszabadság főszerkesztője által a lap potenciális akvizíciója kapcsán kezdeményezett, mai napra tervezett megbeszélést a főszerkesztő röviddel a tárgyalás megkezdése előtt lemondta. A szerkesztőség részéről újabb időpontjavaslat nem érkezett.”

A reakcióm ez volt: „A Népszabadság szerkesztősége meglepetéssel értesült a Mediaworks közleményéről, mert kedden a cég vezetésével és tulajdonosával tudatta: a tárgyalások megkezdésének szükséges feltétele, hogy rendezze a lap bizonytalanságban tartott munkavállalóinak helyzetét. A szerkesztőség az ajánlat kiküldésekor nem tudott a Népszabadság védjegyeire bejegyzett jelzálóról, s jelezte, a tárgyalás alapfeltétele az is, hogy a Mediaworks ismertesse, milyen módon tudja tehermentesíteni a védjegyeket az eladás esetén. A munkavállalók helyzetének haladéktalan megoldására vonatkozó javaslatát még kedd este elküldi a tulajdonosnak.”

Így is tettem, október 11-én, kedden 20.57-kor hivatalos, angol és magyar nyelven írt levelet küldtem Pecinának.

Válasz nem érkezett.

Semmilyen válasz nem érkezett, illetve annyiban mégis, hogy Pecina – akit sokszor csak Öregként emlegettek – közvetítőkön keresztül jelezte: ne erőlködjünk, hivatalosan semmire sem reagál...

Aznap délután egyébként – a nagy, közösségi teres forgatagból kiszakadva – rövid, stratégiai értekezletet tartottunk a főszerkesztőséggel. Ezen Gergely Marci és Pető Peti közölte, ők továbbra is izomból akarnak nyilatkozni és ugyanígy akarják folytatni a helyzettel kapcsolatos tevékenységüket, de én csak – kivált a tárgyalások miatt – nyugodtan vigyem tovább a „jó zsaru” szerepét. Azt feleltem, hogy már sem okom, sem eszközöm nincs arra, hogy bárkitől bármit kérjek, bárkit bármire utasítsak, ám az igaz: nekem valóban higgadtnak, átgondoltnak és tárgyalóképesnek kell maradnom. S mindenkit felkutatok, aki befektető lehet. Nagy levegőt véve elmondtam azt is: ezt a periódust – tart, ameddig tart – végigcsinálom, de akárhogy is lesz, a folytatásban már nekik kell vinniük a boltot, a végén kilépek a mátrixból. Kértem Marciékát, hogy a Dennik N-féle vonalat izzítsák, s minden olyan ajánlattal foglalkozzanak – honlapkészítésre érkezett is néhány javaslat –, amely alapja lehet bármilyen platformú továbblépéshez.

Benne voltunk a sűrűjében.

A céges halogatások-csatározások közepette reggeltől estig tárgyaltam; hol én házaltam, hol engem kerestek meg. Közben be-benéztem a közösségi terekbe, ahol a kollégáim megható odaadással és vehemenciával szerkesztették a közösségi felületünket, fogadták a telefonokat, intézkedtek, nem utolsósorban készítették elő a Fedél Nélkül különkiadását, a Felüggesztettek című, magyar írók által írt könyvet és a Nép-

szabadságért-sajtószabadságért rendezendő Vörösmarty téri szimpátiakoncertet.

Az egyik ilyen be-benézésnél elsütöttem egy hülye poént; az érintettek szerencsére jól fogadták. Az ősszel Urbán Csilla, Ágoston Zoltán, Nagy Gábor és Nyusztay Máté hosszú, ám annál elhivatottabb külsős gályázás után végre főállást kapott a Népszabadság Online-on (a kívülről érkezőkkel együtt), ráadásul azzal az előképpel, hogy elődeim legfőljebb ígérhették nekik a státuszt. Érzésem szerint nekem sem hittek, amikor beiktatásom után nem sokkal azt mondtam: na, hö, új időszámítás kezdődik, addig nem nyugszom, amíg nem kaptok státuszt! És most, a közösségi térben azzal léptem oda hozzájuk, a munkavégzés alól frissen felmentett, de élő jogviszonyú kollégákhoz:

– Na, milyen főállású Népszabadság-munkatárnak lenni?

Ezzel együtt a helyzet vérkomoly volt.

Mi is, ők is. Alföldi, Nemes Jeles, Csákányi, Fekete, Thuróczy

A DRÁMA NAPJAI

A csapat egyben, tükön ülve várta a folytatást, amelyhez azonban pénz, befektető kellett, még akkor is, ha csak – mondjuk – feleakkora csapattal megy tovább a „Népszabadság”. Az első napokban rengeteg felajánlást kaptunk – de nem kaptunk igazából egyet sem. Pedig a számokat – ügyesen – kinyertük az előlünk elzárt céges rendszerből, ám a kezdeti nekibuzdulás után mégsem nézett rájuk senki.

Ilyen típusleveleket kaptam:

1.

„A XXXX Tibor meg, aki a magánpénzéből már átutalt nekünk 1 millát, mondta, hogy mozgósítja a nála sokkal gazdagabb osztrák üzlettársait.” Soha nem jelentkeztek ezek az osztrák üzlettársak.

2.

Kolléga: „Szia, a XXXXX írt, mint látod, hogy kurva gazdag szimpatizáns érdeklődik, mennyi az éves költségvetésünk. Mit válaszoljak?”

Én: „A jelenlegi bevételi-kiadási adatok alapján úgy évi XXX millió a mínusz; egyelőre ennyit tudok mondani.”

Kolléga: „Ez még kevés. Az ismerőseim tudni szeretnék a keretszámokat, főleg azt, hogy mennyi a kiadás, mennyi a bevétel.”

Én: „XXXX, ezt csak személyesen lehet; szívesen találkozom velük.”

Kolléga: „Köszönöm, továbbítom!”

Természetesen nem találkoztam velük, mert „kurva gazdag szimpatizáns” nem jelentkezett, hogy megismerje a keretszámokat.

3.

Komoly Ember: „Mennyi pénz kéne az induláshoz?”

En: „XXXXXXXX.”

Komoly ember: „Mennyi idő alatt lenne nullán, s váltana pozitívba?”

En: „A befektetés-újraindulás utáni első év után.”

Vele sem találkoztam többet.

Az első időkben még sokan, sokféleképpen ajánlottak támogatást – de igazából nem ajánlott senki. Mi pedig úgy voltunk, hogy magánszemélyek tízezer-százezer forintjait szerkesztőségként nem vehetjük át, mert nem tudnánk velük elszámolni. Ugyanakkor mindenkit arra kértünk, hogy a felajánlásokat juttassák el a Népszabadság Zrt. Dolgozóinak Kulturális, Szociális Segélyező Egyesületének, amely e célra kiválóan alkalmas.

Az elején bejelentkezett Demján Sándor egyik bizalmi embere is.

- Főszerkesztő úr, miben tudnánk segíteni?
- Nézd, most nincs mese: be kell fektetni; befektető kell.
- Értettem. Holnap találkozom a főnökkel, s hívlak!

Nyilván már kitalálták: nem hívott. Legközelebb bő hónap múlva, a Politikatörténeti Intézet Népszabadság-búcsúztatóján találkoztunk, ahol – kissé zavartan talán – átnyújtotta a névjegyet; hogy tudniillik most volt egy kis csavar a cégnél, ez az új név, ha kell segítség...

Az első komplett, számolgatásra alkalmas büdzsétervezet – hála Tóth Leventének, aki anno megbízott főszerkesztőként folyamatosan csak számolt, továbbá egy akkor még belső igazgatónak – már október 9-én rendelkezésre állt, nagyon mégsem kellett senkinek.

Utólag megnézve újra fölvettem magamnak a kérdést: mivel októberben a Bécsi úti saját épületben – a Corvin-negyedbeli terheléshez képest – már jóval kisebb mértékű „rezsit” fizettünk volna, továbbá a nyomdai alapárban és a hirdetésmaximalizálásban is maradt puffert, miért nem lehetett alaphoz nullás termékért faragni a csak az előfizetésből és árus eladásból nagyjából 2 milliárd forintos árbevételre képes Népszabadságból? S ha lehetett volna, akkor miért is végezték ki gazdasági okokra hivatkozva?

Magam legközelebb október 13-án, csütörtökön találkoztam a Mediaworks-vezetőséggel; aznap – 12-e óta – már Door Tamás volt a vezérigazgató, akiről azt rebesgették: addig menedzseli az „ügyet”, amíg be nem lép az új tulajdonos, de sok pénzt kér a „dublőrködésért”. Én ezt akkor nem gondoltam – legalábbis így biztosan nem –, ellenben azt igen: értékesítési és marketingigazgatóként neki kellett a nevét adnia a már letárgyalt, elkészült, október 24. és november 2. közé belőtt okosórás, -karkötős játékhoz, s elképzelni nem tudom, hogy a folyamatot a közeli kivégzés tudatában menedzselte volna végig a partnerrel. Doorral – jóllehet voltak apróbb vitáink – végig konstruktívan dolgoztunk együtt; még akkor is, amikor az „olimpiai” ügyek nyomán a kérdés az volt, cikk vagy hirdetés... Ezzel együtt most olyan feladathoz adta a nevét, amelyhez gyomor kellett. Első, immár vezérigazgatóként nekem írt október 12-i levelében – amelyre a Pecinának küldött október 11-i mailem válaszáként kellett tekintenem, s amely konkrétumot nem tartalmazott – mindjárt jól belém is szállt, amennyiben elhelyezett benne egy szép fordulatot: „Sajnos nem kaptunk konkrét információt azzal kapcsolatban, hogy Ön kit képvisel, kinek a megbízásából jár el...” Afelől nem volt kétségem, hogy nagyjából a Pecina-csapat „diktálta” neki a levelet, ám a kézfogásnál nem hagytam ki a ziccert:

- Szerinted Luke Skywalker és a lázadókat képviselem Obi-Wan Kenobi megbízásából?

Nem vágott vissza.

A tárgyalóasztalhoz vele és Kálmán Erikával ültem le, s a társasághoz egy időben csatlakozott Hont Olivér Dániel is, akiről annyit tudtam, elemzőként dolgozik a Vienna Capital Partners-nek, Rónai és Katona távozása után tagja lett a Mediaworks igazgatóságának, és sok szöveget fordít angolra. Amúgy pedig nagyjából két szót nem mondott, ellenben végig faarccal, met-szően nézett. Miután helyenként kimondottan ijesztőnek hatott ez a fajta nézés, az is megfordult a fejemben: lehet, hogy az én elrettentésemre rendelték be?

Hat órát töltöttem bent, amely időszak alatt megesett, hogy némileg kiabáltunk egymással; például így:

– Túl nagy médiazajt csaptok...

– Csodálkoztok? Éppen megszüntettétek a Népszabadságot!

– De ez így nem lesz jó, Bécsből is az jön vissza, hogy így nem fogunk megegyezni.

– Mi van? Talán egyezzünk meg, és akkor talán csitul a médiazaj.

– A helyettesed, Gergely Marci pénteken Bécsben tart sajtó-tájékoztatót.

– Akkor tegyetek róla, hogy azt mondhasa el: legalább a tárgyalóasztalnál korrektek vagytok. Egyébként ne csodálkozzatok, hogy tőlünk függetlenül is őrvongás van. A The Guardian inter-jút, a The New York Times véleménycikket kért tőlem, tízper-cenként hívnak az Európai Unió illetékesei, hogy szolidárisak velünk és mit tehetnek értünk. Ha mindenkinek interjút adnék vagy mindenkivel beszélnék, aki hív, le se venném a telefont a fülemről.

Ezzel együtt – összességében – korrekt módon zajlott a munka, amelynek során egyértelművé vált: a Mediaworks aktuális menedzsmentjének – a tárgyaláson túl – semmilyen felhatalmazása és döntési kompetenciája nincs. S hát nem volt nehéz

összerakni, hogy azért nincs, mert a vállalat alkalmilag átmeneti helyzetben, az interregnum kellős közepén van: várja az új tulajdonost, aki/amely – mint arról hírszerző kollégák és bennfentes cégvezetők folyamatosan tájékoztattak minket – már simán átvette volna a hivatalt, ám a Népszabadság bezárása miatti gigabotrány miatt úgy döntött, jobb lesz, ha kivár. A tárgyalás szünetében meg is kérdeztem az egyik, éppen döntési pozícióban lévő embert:

– Szép lesz, ha mi most megegyezünk a munkavállalók tiszteletes kiléptetéséről, de mi van, ha a jövő héten más tulajdonos és menedzsment lesz?

– Nyugi, lesz valaki, aki most is itt van, és a jövő héten is meg azután is itt lesz.

Tiszta beszéd volt. Egyebekben végigvettük annak a távozási csomagnak a pontjait, amelyet még kedd este küldtem Pecinának; a tárgyalópartnerek az összes feltételt elfogadták. Ebben nem csupán az állt, hogy mindenki jobb kondíciókkal köszönhessen el, mint amilyeneket a Munka törvénykönyve rögzít, hanem – például – az is: a frissen belépők szolgálati idejét is legalább három évnek számítsák be, a számlásokat pluszhónappal engedjék el, nem utolsósorban senkit se érjen joghátrány az október 7-e után megejtett nyilatkozatai miatt. Másról hiába tárgyaltunk volna; túl azon, hogy a Bécsi úton már mindenki az új tulajdonost várta, a megszüntetés módja és a vasárnapi tárgyalás konklúziója megmutatta: senki nem akarja, hogy a Népszabadság bármikor, bármilyen formában, bárhogyan megjelenjen. Pedig a név kiadását, megvételét hivatalosan és nem hivatalosan a Népszabadság Zrt. Dolgozóinak Kulturális, Szociális Segélyező Egyesülete is kérte, ahogyan az üzemi tanács, a szakszervezet és a főszerkesztő is „bejelentkezett” a lapért. Válasz vagy nem volt, vagy ez volt: „A cégnek nem áll módjában.”

A vállalat nyilván úgy volt vele: miután lazán megkaparintotta a Népszabadság székházát és nála van a kivégzett laphoz kapcsolódó valamennyi jog, csak akkor kellene újragondolnia az ügyet, ha emberek tízezrei indulnának el lebontani a Parlamentet. Ilyesmi azonban nem történt: az általuk vártnál feltehetően sokkal nagyobb botrány keletkezett, de nem akkora, amekkora egy klasszikus válságműtét összehívását eredményezte volna. „Kicsit várjunk, amíg elülededik a zaj” – mondhatták a döntéshozók, és valóban. A balhé idején egyébként dr. Pintér Andrea sem mutatkozott a Bécsi úton; mint bentről megjegyezték, „alighanem visszarendelték”. Hogy aztán – alig két hét múlva – az új, Liszky Gáborral és a hozzá hasonlóan Magyar Idők-potenciát Lóczi Jánossal a teljes igazgatóság tagjaként lépjen be (vissza) az óbudai épületbe.

A Bécsi úti tárgyalás végére a garanciát tartalmazó nyilatkozat tervezete is elkészült, így azt kértem a tárgyalófelektől, hogy a végleges változatot nekem, továbbá Hargitai Miklós szakszervezeti vezetőnek és Danó Anna üzemi tanács-elnöknek küldjék el írásban (mindkét érdekvédelmi előjáró okézta a Pecinának írt keddi levél tartalmát, és ezt írásban is jelezték Door Tamásnak). Rendben – érkezett a válasz, majd a partnerek elvonultak irodáikba azzal, hogy elkészítetik a fordítást, azt elküldik a „külső” döntéshozóknak, én pedig addig várjak.

Vártam. Úgy egy órát, amikor jelezték, hogy menjek inkább haza, és értesítenek. Egymás szemébe nézve kezét fogtunk, majd eljöttem.

Este körlevélben tájékoztattam a kollektívát, mi volt bent, majd – fél tíz körül – megdöbbenéssel vegyes meglepetéssel olvastam Hargitai Miki reflexióját, amely szerint: „Ebben a pillanatban kaptunk egy ezzel gyakorlatilag ellentétes tartalmú levelet a munkáltatótól, amelyben arról értesít, hogy továbbra sem szándékoznak senkitől megválni, céljuk a Népszabadság

reorganizálása, és a feltételeinkkel nem foglalkoznak érdemben, aki távozni akar, tárgyaljon velük egyenként.” Miki hozzátette: „Az a javaslatom, hogy ezen a ponton függesszünk fel mindenfajta tárgyalást, és ne is kommunikáljuk azt, hogy tárgyalásban vagyunk. Az írott kéréseink a munkáltatónál vannak, várjuk az írásbeli választ, tárgyalni most nincs miről és nincs miért, mert ez így kabaréba fog fulladni.”

Gyorsan elkértem Mikitől a kapott levelet, amelyben – a reorganizációs bullshitek mellett – az állt: „fontos leszögezni, hogy az egyes munkaviszonyok fennállásával vagy megszüntetésével kapcsolatban kizárólag az érintett munkavállaló jogosult arra, hogy döntsön vagy érdemi nyilatkozatot tegyen. E tekintetben sem a főszerkesztő, sem a munkavállalói érdekképviseltek nem rendelkeznek sem képviseleti joggal, sem konzultációs lehetőséggel. Ezért mindaddig, amíg az egyes érintett munkavállalóktól erre vonatkozó konkrét megkeresést nem kapunk, nem tudunk érdemben foglalkozni a levelükben, illetve a főszerkesztő úr levelében szereplő azon – feltételként szereplő – javaslatokkal, amelyek a munkaviszonyok megszüntetésére vonatkozóan fogalmaznak meg kérést, feltételeket. Fenntartjuk, hogy amennyiben bárki úgy döntene, hogy el szeretné hagyni a társaságot és erre vonatkozóan, az általa alkalmazni kívánt konkrét feltételek meghatározása mellett írásban ajánlatot tesz a Mediaworks felé, nyitottak vagyunk a kérés jóhiszeműen megfontolására és a lehetőségek szerinti figyelembe vételére. Erre azonban mindaddig, amíg ilyen konkrét kérés az egyes munkavállalóktól nem érkezik, nem tudunk érdemben reagálni.”

Ahhoz képest, milyen tervszöveggel és ígérettel jöttem el a székházból, valóban merőben mást kommunikált a cég. A cég, amely e húzással körülbelül egyértelműsítette: külön energiát fordít arra, hogy egymás ellen fordítsa a főszerkesztőt, a szakszervezeti vezetőt és az ÜT-elnököt. Az ilyesmit a pesti flashteren hozzá-

vetőleg úgy mondanák, hogy „megszopattak titeket”, s a kialakult helyzetet az sem menti, ha az egyezséggel és a kézfogással lezárt távozás után maga Pecina és ügyvédei álltak volna neki jogászkodni. Erős gyanúm szerint ez utóbbi megközelítés áll a legközelebb az igazsághoz, mindenestre a további mítingeknek így már tényleg nem volt értelmük. Azzal együtt sem, hogy a másnapi „ez most komoly?” tartalmú telefonhívásomra „nem hivatalosan” azt a választ kaptam, hogy figyelj, a Mediaworks nem ad semmire írásos garanciát, mert ezt a jogásaik megtiltották, de ígérjük: azokkal a feltételekkel válunk el a munkavállalóktól, amelyekben megegyeztünk.

A poén az, hogy ez így történt: a későbbi kiléptetéseknél – néhány vitás esetet leszámítva – a Mediaworks korrekt volt, s úgy vált el a Népszabadság-alkalmazottaktól, ahogyan akkor, ott, azon az október 13-i csütörtökön megállapodtunk.

De a másnapi telefonhívásnak ez csak az egyik témája volt. A másik az én alapkérdésemből bontakozott ki („ez most komoly?”). És a válasz az volt, hogy én aztán csak ne beszéljek, mert csütörtökön nem mondtam: helyettesem, Gergely Márton interjút adott a Der Standardnak; egyébként a betördelt változatot ők már aznap este megkapták. Mi? Hogy egy pénteken megjelenő interjút már csütörtökön láthassanak, ahhoz, khm, kivételes sajtókapcsolat kell, de akárhogy is történt, a Mediaworks részéről ürügynek éreztem Marci nyilatkozatát (amelyről nem tudtam). Azzal érveltem: Marci napokkal ezelőtt adta az interjút, miként én is, Pető Peti is, Hargitai Miki is megannyi nyilatkozatot adtunk, mivel azt nem tehattük meg, hogy egy ilyen súlyú, tengerentúli hullámokat is verő ügyben nem tájékoztatjuk a közvéleményt. Különben is, főszerkesztőként igyekeztem indulat nélkül, a megoldást keresve beszélni, pedig legszívesebben én is elküldtem volna a tulajdonost és cégét melegebb éghajlatra... Nem kerültünk közelebb egymáshoz: ebben maradtunk.

Hogy időhúzásra vagy megosztásra játszhattak-e inkább bent – esetleg mindkettőre –, az gyakorlatilag mindegy volt már; ettől kezdve tisztán Miki és Anna vitte a munkavállalói ügyeket, én pedig a szakmai rész megoldásának erős szándékával kávézókbán, teázókban, kültelki gyárosoknál folytattam a tárgyalásokat – na meg pompás budai villákban. És szerintem november közepére kapucsínómérgezést kaptam, de ez most mellékes.

Sokkal lényegesebb: nem kellett sok hozzá, hogy világossá váljon, senki nem menti meg a Népszabadságot.

Ahogyan a bezárás előtti két elkeseredett kísérletem sem ért célzt, úgy a bezárást követő időszakban sem akadt ember, aki az újraindulást támogatta volna. Illetve valamiféle digitális, crowdfundingos konstrukcióban többen láttak fantáziát, de egyrészt sosem jutottunk el a majdnem megvalósítás fázisáig sem; másrészt az már nem azt a Népszabadság-minőséget hozta volna, amelyhez olvasóink túlnyomó része hozzászólt; harmadrészt az adakozásból fönntartott magyar lappiac szabdalt, következésképpen a maximumra húzott bevétel is csak kis online-szerkesztőségre lett volna elég.

Pedig volt minden.

Tárgyaltam magyar nagytőkével, középkategóriás üzletemberrel, startupossal, politikussal, jogással, közgazdással, továbbá a felsoroltak önjelölt verzióival, ami kikészítette az idegeimet. S tárgyaltam külföldi alapítványi emberrel és üzletemberrel, továbbá nagykövettel és politikussal is, de vagy nem tudott/mert senki segíteni, vagy nem akart belépni a magyar piacra, és csinálni – csináltatni – egy Népszabadság-szintű márkát.

Akadtak különösen szép történetek. Az egyik Soros Györgyhöz kapcsolódik, akit – hívószóként használva – úgy ütnek-vernek a központosított magyar médiában, hogy nem hittem el azt a vele kapcsolatos pletykát, amely szerint a tőle anno ösztöndíjat kapott magyar kormányfővel évekkorábban megegyezett

abban: ha békén hagyja szívügyét, a budapesti Central European Universityt, akkor ő sem aktivizálja magát Magyarországgal kapcsolatban. Miután egy nekünk segíteni kívánó magyar politikus ezt a vonalat is sikeresen beizzította, kiderült, a beszélgetést nem lehet normálisan bejártatott kommunikációs eszközön – értsd: magyar mobilon – keresztül megejteni, amennyiben a hívott fél reakciója a Magyarországról érkező telefonról az volt: „Jaj, erről ne így beszéljünk! A „rendben, de akkor mégis hogyan?” kérdésre pedig az a fölöttébb meghökkentő reakció érkezett: „Ki kell menni Bécsbe, ott kapsz egy telefont, és arról hívj”. Ahá, ez – minden tisztelet mellett – nyilván mérhetetlen bátorságot feltételezett, s előrevetítette, mennyire erős szándék mutatkozik a Népszabadság fölélesztésére Magyarországon...

A budai villákban hihetetlen mértékű megértést és aggodalmat tapasztaltam, ellenben az is azonnal lejött, hogy a tőkések a legnagyobb szimpátia ellenére sem akarnak kockázatot vállalni. Időnként teljesen hülyén éreztem magam, amikor körbenézve azt láttam, csak egy szalonbéli festményből három-négy évig élélnék a családommal, miközben a fülemmel ezt hallottam:

– Értse meg, ha vállalom magukat, engem lenulláznak úgy is, hogy nincs takargatnivalóm. Egyik üzlettársamat már lenyomták, pedig nem tett semmit, csak kiállt a cégéért, hogy ne vegyék el tőle!

Volt, hogy az utcán leparkolva beléptem a magas faltól és áthatolhatatlannak tetsző kaputól óvott területre, s hosszú sétát tettem meg a villa bejáratáig. Útközben állatokat is etethettem volna, emellett csábítóan hívogatott a teniszpálya, szép kéken ringatózott az őszi végi medence... Csak azt nem tudtam eldönteni, a tetőn van-e helikopter-leszállópálya, de a világítótестek, reflektorok alapján azt sem tartottam kizártnak. Ide is pontos adatokkal, kész tervvel érkeztem. Már rutinosan olvastam, mutattam:

– A következő a helyzet: a bevétel X,X milliárd forint, amelyből X,X milliárd az eladás (előfizetés vagy árus), a maradék XXX millió a konzervatív becslés alapján számított hirdetési bevétel. Van XX millió belső elszámolású bevétel; a terjesztési költség XXX, a papír-, a nyomda és a belső terjesztési költség pedig összesen XXX millió forint. Vagyis a teljes produkciós költség kerekítve X,X milliárd forint, erre jön a szerkesztőség fizetési és honorköltsége, amely XXX millió forint. Ehhez hozzáadunk még marketing-, barter- és belső elszámolású költséget, ami a szerkesztőségi pénzzel együtt X,X milliárd forint. Erre jön rá az overhead költség, amely tartalmazza a bérleti díjat, a jogi, a HR-, az IT-költségeket is: XXX millió forint. Szólni kell még az úgynevezett értékcsökkenési leírások előtti és értékcsökkenések utáni számról (XXX-XXX millió forint). A fentiekre jön még az adófizetés, ami XX millió forint, így első évben nagyjából XXX a mínusz. Tudni kell még, miként legyen a rendszerben cash, s hogy egy beruházásnak számolt tételt – például: szoftverek, gépek, laptopok – 2-5 év alatt kell leírni nullára.

A tárgyalópartner hallgatott, majd azt mondta, hogy egy-két rovatot át kellene beszélni, de ez így, összességében kiválóan hangzik; van-e még kockázat? Azt önnek kell tudnia, válaszoltam, s önkéntelenül a lazacos, kaviáros Duran-szendvicshegyre néztem, amelynek doboza alatt ott virított az utolsó Népszabadság, továbbá a legfrissebb Élet és Irodalom, Figyelő, Heti Válasz, HVG, Hócipő és Magyar Narancs. Majd – minden átmenet nélkül – afféle állásinterjú következett:

- Tudja, hogy már csak egy napilapot járatom?
- Legalábbis sejtettem...
- Tudja, hogy amikor önt kinevezték, azt kérdeztem magamtól: ki ez és miért?
- Ööö... Nem. De megértem.
- Tudja, hogy miért nem mondtam le a Népszabadságot?

– Kíváncsivá tett...

– Mert tetszett, hogy lap lett belőle. Hogy nem csak a tegnapi híreket láttam benne viszont. Tetszett a fiatalos lendület, a keménység, hogy nyelvilag is igyekeznek újítani, hogy az ellenzékkel is kritikusak, de közben mégis figyeltek az újság alapértékeire. Tudja, hogy most miért vállalnám a lap kiadását?

– Gondolom azért, mert ezt szeretné viszontlátni.

– Azzal, hogy eltűntek, ma nincs független, kritikus napilap Magyarországon, s nem akarom, hogy ez a csapat szétszóródjon vagy eltűnjön.

– Ezek szerint folytathatjuk a megbeszéléseket?

– Tudja, hogy van nekem egy nagyon kedves, Floridában élő barátom?

– Nem, pontosabban ha az, akire gondolok, arról nem tudtam, hogy már nem Magyarországon él.

– Na, ha ő vállalja, mert mégiscsak több köze van a sajtóhoz és a médiához, akkor az összes kockázattal együtt vállalom. Tudja, hogy a politikai kockázat igen jelentős?

Nem tehettem róla, de mámorosan jöttem le a hegyről; legszívesebben kapásból elmondtam volna a főszerkesztőségnek, mi történt. Ám jól tettem, hogy nem beszéltem senkinek – ezt a tárgyalópartner mintegy alapvetésként, titoktartási nyilatkozattal kérte –, mert három nap múlva, amikor ismét fölmentem a hegyre, nemleges válasz fogadott:

– Kiküldtem neki a számításokat, kicsit ő is kozmetikázott volna rajta, de rendben találta. A lapot csak a neten nézte, illetve néha letöltötte a digitális pdf-verziót, és elégedett volt. De nem jön haza, távolról nem akart irányítani, és őszinte leszek, azt is elmondta, hogy ne vállalam, mert így vagy úgy, de ellehetetleníti a hatalom. Tanácskoztam egy német barátommal is, de ő is ezt tanácsolta. Sajnálom.

Ennél rövidebb idő alatt végeztem egy szerényebben élő, de szintén milliárdos „alaptőkéjű” vállalkozóval. Olyasfélével, aki – néhány baloldali tőkéshez hasonlóan – feladatot „vállalt” a regnáló hatalom „útmutatásai” alapján.

– Figyelj, tudod, hogy olvastam, szerettem, imádtam, kedvem és pénzem is volna hozzá, de ha csak strómanon keresztül is belépek a történetbe, ezek visszafejtik a szálakat, és akkor nekem annyi. Ez nyílt politikai állásfoglalás lenne, azt pedig most nem tehetem meg; ez most nem az az időszak.

A legtovább egy volt – nyugdíjas és sokat utazgató – vállalatvezetővel jutottam, akit ismertem régről; tudtam, hogy a cégében még érdekelt, rendkívül erősek exportban is, elköteleződése pedig megkérdőjelezhetetlen. A fenti „számos” menetrend alapján kétszer a lakásán találkoztunk és elég jól haladtunk; aztán – tréfából – a harmadik randevút egy erdőszerű gyrososnál ejtettük meg, ahol jót ettünk, ám ahol valami történt, mert a negyedik míting előtt furcsa volt a hangja a telefonban. A lakásán kiderült, hogy miért:

– Nézze, nem tudom, hogy ki, de a gyrososnál láttak minket együtt...

– Na ne...

– És kaptam egy kérdést, mennyire fontosak a részvényeim, a cégnél kinevelt tanítványaim, kollégáim, mennyire fontos az export...

– Te jó ég! Ez valami kémfilm? Ki vagyok én és mi a jelszó?

– Nézze, nincs kedvem viccelni. Megmondom úgy, ahogy van: megijedtem a helyzettől. Aggódok a cégért és a kollégákért. Remélem, megérti.

Ennél szebb már csak az volt, amikor egy részben közvetítő, részben potenciális befektető azzal huppant le az újlipótvárosi kávézók egyikében:

– Te, engem lehallgatnak.
 – Újdonság? Nekem nem...
 – Beszéltem azzal a nyugat-magyarországi nagy cégcsoportfőnökkel, aki annyira lelkes volt, erre most virágnyelven azt mondta, hogy a legutóbbi beszélgetésünk után üzentek neki egy területi politikussal...

– Ez most komoly? Mi van már itt?!
 – Mindenesetre az amerikai vonal még él. A számok nagyjából rendben, ám egy kérdés van, igaz, az kardinális, mert ő mindent csak szívből és érzelemből csinál. Menekültként azért is finanszírozza Ukrajnában azt a tudod, mit.

– Tudom.
 – Szóval: sajtószabadság oké, de miért Magyarország? Mi köze van neki Magyarországhoz? De dolgozunk rajta, meglehet, egy-két napon belül találkozni kellene vele külföldön; éppen Európában tárgyal.

– Abszolút. Menjünk!
 Ez abban a periódusban történt, hogy a hírhedt, a cikkek szerint Mészáros-közei és offshore háterű Opimus „végre” megvette a Mediaworksöt, benne a halott Népszabadságot. A bejelentés napján, vagyis október 25-én Kálmán Olga Egyenes Beszédjében elmondtam, hogy már csak egy április elején megejtett telefon miatt sem okozott nekem meglepetést a tranzakció, ellenben a közlemény úgy fogalmaz, hogy az Opimus Press „a portfólió üzemeltetésének vizsgálata során elsőként és kiemelten foglalkoznak a napilap újraindításának lehetőségével”, úgyhogy várom a tárgyalást. Azzal együtt is, hogy az új tulajdonos két Magyar Idők-vezetőt tett be a cég igazgatóságába, így sok remény nincs.

Az egész – természetesen – csak színjáték volt, hiszen senki sem gondolhatta komolyan, hogy egy Mészáros-közelinek mondott és MI-potentátok által irányított vállalat „higgadtan” megje-

Egyenes beszéd kell, Olga? Az Opimust április óta tudtam

lentet egy szellemiségével tökéletesen ellentétes kiadványt az általuk hivatkozott vélemény-, szólás- és sajtószabadság jegyében.

Egyébként a citált Opimus-, valamint – az ezzel párhuzamosan kiadott – Vienna Capital Partners-féle közleménycunami maga volt a hányinger. A VCP-, azaz a Pecina-kommuniké azt húzta alá, hogy az osztrák azért adta el a céget, mert „...a Népszabadság kiadásának ideiglenes szüneteltetése kapcsán (amelynek megszüntetése egyszer sem merült fel reális opcióként) félrevezető és rosszhiszemű híresztelések láttak napvilágot”.

Ami ténylegesen történt, az így, utólag fölöttébb világosnak tetszik: 1. a jéghideg Pecinával végrehajtottak egy pénzes kivégzést, amelynek botrányfaktorát rosszul mérték föl, így az adásvételt kénytelenek voltak halasztani; 2. az osztráknak csak ürügy kellett, miért adja el a Mediaworksöt a már régóta „melegítő” vevőnek, így kénytelen volt vagdalkozni. A történet csodálatos szépsége, hogy az október 25-én bejelentett üzletet – az Opimus közleménye szerint – október 17-én ejtették meg a felek, következőképpen a Gazdasági Versenyhivatal mindössze 8 nap alatt adta áldását a tranzakcióra.

Nem mellesleg ez idő tájt Pecina közvetett és közvetlen kommunikációján is érződött, hogy a botrány ráment az idegeire, mert ez az önmagát, szavait, gesztusait, rezdüléseit kontroll alatt tartó osztrák október 8. és 25. között részint puha fenyegetéseként is felfogható üzenetésekkel kínálta meg a népszabiz garnitúrát, részint október 15-én olyan interjút adott az osztrák Profil című lapnak, amelyben mindenkinek és mindennek nekiment, aki/és ami szembejött.

Ami az utóbbit illeti: megannyi csúsztatás mellett szénné alázta a hazai Mediaworks-vezetőséget, amelynek jelentős része október 8-án értesült az eseményekről, s amellyel Pecina elvitette a balhét („megbocsáthatatlan hiba, hogy a magyarországi menedzsment rosszul kommunikált, és alábecsülte az ellenséges reakciókat”). Továbbá Pecina szimplán hazudott az interjúbán, amikor azt állította, hogy a bezárást tárgyalások előzték meg, minthogy semmi ilyesmi nem volt, legalábbis a szerkesztőséggel nem („mivel a korábbi egyeztetések meghíúsultak, a helyi vezetésnek pár napra be kellett zárnia a lapot, hogy az alkalmazottakat tárgyalóasztalhoz ültesse”). Pecina nem mondott igazat a kollektíva hozzáállásáról sem, mivel mi október 9-én üzletileg is jelentős ajánlatot tettünk a folyamatos megjelenés érdekében (a menedzsment tagjai „az újságot újra akarták indítani a szerkesztőség bevonásával, azonban a lap munkatársai inkább a fizetésük, mintsem az újság jövője miatt aggódtak”). Emellett Pecina nekiment Martin Schulz-nak, az Európai Parlament elnökének is („...felbosszantott a kiállása a Népszabadság mellett”), és napestig sorolhatnám a hülyeségeket (állítása szerint a lap példányszáma 1990-ben még 800 000 volt, miközben 300 000), de már csak azért is fölösleges lenne, mert az interjú érezhetően arra futott ki, hogy önmagát csalódott befektetőnek láttassa, aki az „ellenséges reakciók” miatt fontolgatja a cégel-

adást. Legalábbis gyorsan ment: 2 nappal az interjú után már az Optimusé volt a cég...

Amúgy az üzletről és tisztességről éppen olyan ember tartott nekünk komplett kioktatást, akiről az interjú megjelenése előtt három nappal, október 12-én azt jelentették a hírügynökségek: a vádlottak padján ült Klagenfurtban, minthogy a Hypo Alpe Adria Bank perében beismerte, törvényellenes módon, 4,3 millió euró értékben három hamis számlát állított ki a pénzügyi intézet egy részének eladásakor.

A történethez tartozik, hogy Pecina ekkor már – minden jel szerint – szorult helyzetben volt. Érezhetően „fogták” – minimum – a Spéder- és az FHB-ügyből adódóan, miközben a feltehetően tisztas elbocsátást „tolmácsoló”, a legfelsőbb politikai szinttel rendezett viszonyt ápoló vevőnek is alapvető feltétele volt, hogy olyan kommunikációs helyzet álljon elő, amelyben mind az eladás, mind a vétel „indokolható”. Miként az üzlet nyélbeütésekor alighanem alapként rögzíthették, hogy a vevő-

Októberi bűnök. Pecina vádlott (jobb szélén) egy osztrák bíróságon

© Kleine Zeitung

nek probléma- és ügymentes céget kell átvennie, mintha csak úgy kézbe kapná a kulcsokat: jó, itt már minden el van rendezve?

Legalábbis erre enged következtetni az a tény: Pecina több embert is bevethetett annak érdekében, hogy sebes távozásra bírja rá a Népszabadság-kollektívát abban a periódusban, amelyben mindenki számára egyértelművé vált, a botrány nem csitul, és kollégáim makacsul kitartanak. Miután hivatalossá tette, aligha mondok újdonságot azzal, hogy Rónai Balázst, az október 8-a előtt távozó vezérigazgatót is felkérte „közvetítésre”, mi több, egy igazgatót és két tanácsadót is bevetett – ahogyan már említettem – puha fenyegetésként is felfogható üzenetéseinek célba juttatására. Engem október 16-án, vasárnap este háromnegyed kilenckor hívtak az osztrák „ajánlatával”, amely szerint tudassam a garnitúrával: Pecina egy nap alatt, október 17-én, hétfőn mindenkinek kifizet mindent, a kialakított pluszt is, de van két feltétele. Az egyik, hogy az ajánlat csak erre a napra, azaz hétfőre érvényes. A másik, hogy adjunk ki közleményt: a magunk részéről nem csavarunk tovább a történeten, csitítjuk a belföldi és a külföldi hisztit, s erről – mármint az egyezséget tartalmazó kommuniké vázlatos szövegéről – már most megállapodunk...

Érthető, ugye: október 16-án, vasárnap este arra „kérnek”, hogy sebtében zavarjak le október 17-én, hétfőn egy teljes körű kiléptetést, s még aznap adjak ki – közösen írt – nyilatkozatot, amely szerint világbéke!

Mindezt annak fényében, hogy Pecina (a VCP) és a rajtvonalon toporgó Opimus éppen október 17-én akar szerződni. Illetve nyilván előbb akart – ahogyan a tranzakcióról feltehetően már korábban megegyeztek a felek –, de most már aztán tényleg. És közben elég a népszabadságosok „balhéiból” is. A mocskos imperialisták, izé, kommunisták hangulatszítása is véget érhetne!

S most mondanám, hogy a nagy sietség megmosolyogtatott, de az nem volna igaz: a helyzet kimondottan drámai volt. Én még hagyján... Na de azok a kollégák, akik jeges rémülettel várták a híreket?!

Mindenesetre 16-án, hétfőn, a Grundon összegyűlt kollektíva előtt szavazásra bocsátottam a kérdést, és a csapat úgy döntött: nem rohanunk, legyünk kemények, vigyük végig a jogi vonalat! Erről aztán tájékoztattam a közvetítőt, aki azt mondta:

– Jól van, ti tudjátok... De arra készüljeteK föl: ha tulajdonosváltás lesz, nem biztos, hogy az újak ilyen jó fejek lesznek. Lehet, hogy azok sokkal gecibbek lesznek...

Előzőleg, napokkal korábban egy külső megbeszélésre is elhívtak, ahol kvázi modellezték nekem a későbbi szituációt: ha Pecina felajánlja az azonnali fizetést a pluszokkal, fogadjuk el. A tárgyalás egy ihletett pillanatában elhangzott az is:

– Pedig az Öreg jó ember...

– Mi van?!

– Jó ember, hidd el: ő nem tett volna ilyet, de ezt lenyomták a torkán.

– Akárhogy is, a módszer, az ügyintézés és egyáltalán: a bezárás miatt semmiképpen sem nevezném jó embernek! Jézusom!

Ily' pompás intermezzók övezték napjainkat a hatalomátvételig, amelynek kapcsán az Opimus illetékesei hiába deklarálták: „elsőként és kiemelten foglalkoznak a napilap újraindításának lehetőségével”, sem engem, sem kollégáimat nem kereste senki. Azt nem vitatom el tőlük, hogy valamit vizsgáldotak közben, ugyanakkor komoly szándék esetén alighanem a lapvezetést is megkérdezik. Ehhez képest ismét biodíszlet voltunk csupán, és senki, semmi nem kényszerítette az új tulajdonost arra, hogy színt valljon: akkor most pontosan mi a helyzet. Az új Mediaworks-menedzsment csak Hargitai Mikivel és Danó Annával tárgyalt – legfőképpen kilépési kérdésekről –, s esze ágában nem

volt újra megjelentetni a lapot. Az utoljára kísérletező Kelen Károly – mint a Népszabadság-dolgozók egyesületének elnöke – is elutasító választ kapott arra a kérdésre, hogy megkaphatja-e a nevet (stb.).

De jobb is volt így. Velünk már – ilyen háttérrel – nem lehetett volna Népszabadságot csinálni, más emberekkel elkövetett Népszabadság pedig maga lett volna a hullagyalázás.

Borzasztó napok után jutottam el november 8-ig, vagyis a bezárás egy hónapos évfordulójáig; addig, amíg a Bécsi úti megemlékezés aprópóján megejtett fotózás utáni sajtótájékoztatón – újságírói kérdésre válaszolva – elmondhattam: magyar és külföldi befektetővel is tárgyalok, s két-három héten belül, tehát legkésőbb november végéig a döntés is megszületik. Ám ha sikerrel zárulnak az egyeztetések, legkorábban akkor is csak márciusban indulhat el az új lap.

Tekintettel arra, hogy világos volt, sem a Népszabadságot nem indítják újra, sem a neveket (stb.) nem adják el, nem akartam sokáig húzni azokat a megbeszéléseket, amelyekről folyamatosan kérdezgettek, és amelyekkel már tele volt a bűrám. Tele volt, mert – mint azt korábban vázolt példákon bemutattam – az összes addigi komoly tárgyalás rezüméje arra futott ki: „...de ebben a politikai környezetben?”; „...nem akarok bajt a családomra hozni!”; „...bármit lépnék, ezek azonnal leszednek engem!” Az ilyesmit – a kollégák és az olvasók reményének táplálását – nem lehet hónapokig elhúzni, különben mindenki belehülyül. Hány ilyet láttam... S nem azért, de már ez a – Bécsi úti székház előtt az RTL Klubnak, az ATV-nek, a Hír TV-nek és a Klubrádióknak adott – nyilatkozat is úgy jött le többeknél, hogy hurrá, márciustól lesz Népszabadság!

Másnap egy nyugalmazott legfőbb ügyész – aktív Népszabadság-olvasó, sajtólevelező és közösségi ember – azzal hívott: – Andriskám, akkor márciusban újraindultok?

A november végi „végdátum” kihirdetését egyébként azért is forszíroztam, hogy a rostán fennmaradt két érdeklődő is érezze: nem lehet végtelen időig nyújtani a dolgokat. Persze, néhány hétig még komoly, összetartó csapat vagyunk, de ahogyan halad előre az idő és nincs megoldás, inkább vágóképpé nemesedünk: azzá a garnitúrává, amellyel jó reklám empátiáskusan fotózkodni.

Atyaég, ha visszagondolok, hány ilyen „csízen” vagy „protokolleseményen” estem át. A svéd nagykövet tiszteletteljes, október 21-i meghívása után például arra döbbsentem rá: a tekintetben párhuzamba állítható a helyzet 1956-tal, hogy mindenki velünk van, mindenki szimpatizál a törekvéseinkkel, mindenki felajánlja a segítségét, aztán ott maradunk magunknak. Niclas Trouvé invitálására ráadásul fölöttébb díszes társaság – Isabelle Poupart kanadai és Gajus Scheltema holland nagykövet, Mari Mäkinen finn nagykövethelyettes, valamint Andreas Attorps svéd gazdaságpolitikai és kereskedelmi referens – igyekezett „tájékozódni a Népszabadságról és a lap körül kialakult helyzetről”. A résztvevők roppant figyelmet mutattak és megannyi mindent lejegyzeteltek a megbeszélés alatt, ekként azt is megértéssel fogadták, amit kérdésükre – „Miben tudnánk segíteni?” – válaszolva mondtam: „Befektetőt találni.” Amikor Niclas Trouvé azzal búcsúzott, hogy „tartsuk a kapcsolatot”, már sejtettem, hogy a közeljövőben nem találkozunk. Azt pedig e – kétségkívül jó szívvvel összehívott – randevú után eldöntöttem: több hasonló protokolleseményre nem megyek. Elmegy majd Gergely Marci, akinek amúgy is jól áll az efféle protokoll. Nem akartam már – a többi közt – Martin Schulz paravánja lenni; nem akartam többé egy, a kellő fájdalommal a kamerába néző politikus statisztájává válni.

Egyébként e periódusban megesett nemegyszer, hogy azzal hívtak: „Andriskám, annyit szerepelsz, hogy sztár lettél, gratu-

lállok!” – és ilyenkor okádni lett volna kedvem. Ellenben mindig visszakérdeztem: „Szerintetek inkább nem lapot szeretnék csinálni? S a negyedik negyedévben azt tesztelni, hogy a harmadik negyedévben megállt példányszámcsökkenés után tudunk-e javulni?”

Amúgy igen, sokat szerepeltem, mert – főszerkesztőként – ezt kellett tennem.

Hívtak az ATV-be; előtte elvéve. A Hír TV-be is sokszor invitáltak; ott korábban sosem voltam. S kérdeztek a Klubrádiótól is; hát, addig ott sem én voltam a sztár...

Nem is akartam az lenni. De legalább a nagy médiavungban – számos hülye kérdés és a rosszul visszaadott válasz sodrában – rádöbbsentem: bármennyire is üztem-hajtottam a Népszabadság munkatársait, hogy még jobbak, még pontosabbak, még érzékenyebbek (stb.) legyenek, mennyire jó csapatom volt ahhoz képest, amilyen újságírók most engem faggatnak. Tisztelet a kivételnek persze, de időnként nemcsak a kérdés mutatott tájékozatlansággal kevert felkészületlenséget, hanem a válaszból „kinyert” információ is. Például akkor, amikor a 8:40 stábja – október 8-án nyolc óra negyven perckor függesztették föl a Népszabadság működését – Rab Laci kollégám képében faggatott a helyzetről, s a videointerjúban elmondtam: akadt magyar nagytőkés, aki befektetett volna a lapba, ellenben politikailag nem volt bátor. Az infót – ki tudja, miért akkor? – négy-öt nap elteltével megtalálta a Magyar Narancs, hogy aztán szemlélje az Index, a 444, a 24 és még számos lap, s jelentkezzenek egy mértékadó rádiótól is:

- Szia, holnap reggel felhívhatnánk?
- Holnap reggel? Oké, de miért is?
- Hát, volt az a videó, amit feltöltöttél a youtube-ra.
- Parancsolsz?
- Amit feltettél a netre.

– Nem haragszol, ha azt mondom: ez nagyon kínos, mert semmit nem töltöttem föl sehová?

- Ja, izé, volt az a videó...
- A videó... Az volt.
- Szóval akkor felhívhatunk holnap?
- Fel, de sok újdonságot ezek után nem tudok mondani.
- Nem baj, köszönöm!

És felhívtak. És elmondtam, hogy igazából ez az információ nem is információ, amennyiben már a 8:40 előtt is nyilatkoztam erről, csak ott részletesebben. Igaz, senki sem csapott le rá, csak azt követően, hogy az alapvideót átvette a Magyar Narancs, aztán még néhány oldal...

A végén – természetesen műsoron kívül – azért jeleztem a műsorvezetőnek, aki egyik vezetője is a rádiónak, hogy ez így tőkéen kínos volt, elsősorban nekik, egyebekben pedig nem akarok se szerkeszteni, se okoskodni, de az miként lehetséges: ezen az adón többen és hosszán beszéltek már megrendülten a Népszabadságról, csak az utolsó főszerkesztő nem? Nem ziccer, hogy lehetne faggatni egy megszűnt lap munkavégzés alól felfüggesztett, megannyi tárgyaláson izzadó főszerkesztőjét. A válasz:

– Jól értem, szívesen beszélnél részletesen a Népszabadság felszámolása történetéről végre egy önálló műsorban?

Most mondtam volna azt, hogy jól érted és szívesen? Nem, én erre azt válaszoltam, hogy – miután sosem hívtam meg magam sehová és szerkeszteni sem szoktam kívülről – elnézést, de ez így tévút. Ha két hónap alatt nem vetődött föl, akkor – no para, de – hagyjuk. És nem mentem, annak ellenére sem, hogy „már” nagyon szerették volna, ha egy csaknem egyórás műsorban elmesélem az izgalmas részleteket. Finom adalék: a műsor december 28-án került volna adásba. Akkor, amikor már csaknem három hónap eltelt, akkor, amikor a karácsony és szilveszter közötti mámorban senki nem hallgat rádiót...

Egyébiránt csupán Veiszer Alinda látta meg a lehetőséget a Népszabadság-történet komplett, nem gyors kérdéses-gyors válaszos, főszerkesztői interpretációjában. Az Alinda című, 37 perces beszélgetős műsorban – a kérdező prima felvetései nyomán – időnként be is voltam „csapdázva”, azonban szerencsémre Dudás Gergelyt, az Index szakmai vezetőjét is az adás vendégeként tisztelhattuk, ekként a felvétel egyes periódusaiban, amíg ő beszélt, szusszanhattam néhány percet. Belegondolni is félelmetes, miket mondtam volna a lázározásokon túl, ha Alinda a teljes adásidőt velem tölti ki!

Amúgy a már szóba hozott tengerentúli emberrel, akinél csupán a „miért Magyarország?” volt a kérdés, egyeztetések sora után sem jutottunk el az üzletig; ahogyan egy időközben betoppanó német érdeklődővel sem. Az utolsó lehetőség egy magyar – nevezzük így – startupos ötlet volt, amely kizárólag előfizetéses konstrukcióra épült volna, ám nem akadt ember, aki az ötletgazda mögé áll. Rajtam kívül, de gyorsan hozzáteszem: roppant merészet kellett volna húzni, ráadásul nélkülem, mint-hogy deklaráltam, a „végén” – noha bárkinek segíték bármiben – önkéntes száműzésbe vonulok.

Közben kollégáim folyamatosan lépegettek ki a cégből, s már-már megható módon chateltek, körleveleztek egymással, szervezve mindenfélét. A kilépőktől egyenként, személyes hangú levélben köszöntem el – ez volt a minimum –, hogy aztán a legvégén, november 28-án magam is bemenjek a Bécsi útra „leszerelni”.

Liszkey Gábor elnök-vezérigazgatóval – hogy’ is kell ezt mondani? – korrekt hangulatú beszélgetést folytattunk, amelyen azt tartottam fontosnak elmondani: én ott nőttem föl, ahol ő már a rendszerváltás előtt jogászként dolgozott. A New York Palotában. Abban a sajtószékházban, amelyben számos lap székel: például ugye anyám és apám újságja, a Magyar Hírlap, illetve a

Magyar Nemzet. Ahol azért meg-megütötte a fülemet a folyosókon a szöveg: „Jó, a sorok között sok mindent meg lehet írni, de ha nő a búza, akkor nő a búza, ha Kádár elvtárs Norvégiába látogat, akkor Kádár elvtárs Norvégiába látogat, ha Csernobil van, akkor napokig csönd van, és milyen jó lenne már szabad országban szabad újságot csinálni”. És most ugyanaz van – kvázi újrainstallálták a Hírlapkiadó Vállalatot –, így ha „nő a búza”, akkor nincs mese, azt ugyanúgy szolgálja közölni kell. Liszkey Gábornak elmondtam ezt a mondatot is:

– Most valami hasonlóhoz adod a neved, ami ellen akkor küzdöttél, csak másként hívják a rendszert: anno nyilván nem erről álmodtál, nem erről álmodtatok.

Nem reflektált.

Furcsa egy nap volt; furcsa volt nem munkavégzőként sétálgatni-tárgyalgatni a felújított Bécsi úti székházban. Kerestem a helyem a falak között; talán kerestem az alig 23 éves Murányi Andrást is, amint 1997-ben ott lépcsőzik vidáman, fitten, fiatalosan a körülbelül 500 munkavállalót foglalkoztató, emberekkel és osztályokkal teli, szigorú rend szerint működő Népszabadság-épületben. Ez lett belőle?

Mi is lett belőle?

Mintha James Cameron *Titanic*jának az eleje pergett le volna előttem, ahogyan az Atlanti-óceán mélyén alvó, rozsdás, szét-ütött hajószerkezet hirtelen visszavált eredeti pompájába, csak éppenséggel most fordítva történik minden: a frissen felújított épület veszi föl előttem a régi, klasszikus, szocreál stílusjegyeket, a cigarettafüstszagot, én meg mindjárt megyek a három és feledik emeleti büfébe melegszendvicset enni, hogy aztán írjak egy jó kis futballjegyzetet...

A Liszkey Gábor-féle egyórás beszélgetés után fölcaplattam az ötödik emeletre, hogy elhozzam a még a Corvin-negyedben összekészített dobozomat. Messziről ránéztem a „szobámra” is,

amelyben immár Buzgó Józsi ült, akit nem sokkal korábban váltottak le a Nemzeti Sport éléről. Józsi kijött, megöleltük egymást, s mivel futás közben meghúzódott a hátam, segített levinni a dobozt a kocsihoz.

Tudtam, hogy még vissza kell jönnöm az épületbe – január 15-ig tartott a közös megegyezési szerződésbontáshoz kapcsolódó felmondási időszak –, miként azzal is tisztában voltam: véget ért egy fejezet. Egy rendkívül durva, fölöttébb intenzív, végtelenül embertelen fejezet...

Talán furán hathat, de megkönnyebbülve léptem ki a kapun; talán azért is, mert ez a két hónap – fél év – esztendővel ért fel.

Aztán december 1-jén, hajnalban írtam egy körlevelet a kollégáknak, mert senkit nem akartam bizonytalanságban hagyni:

„Kedves Kollégák,

november 30-ig adtam időt magamnak arra, hogy részint végigtárgyaljam az összes, hozzám befutó ajánlatot, részint magam is felkutassam azt a befektetőt/donort, aki/amely jövőképet kínálhat e kiváló közösségnek. A végére egy (olyan) csoport maradt, amelyben megvolt a szakmai és a pénzügyi lehetőség, ám ez a konstrukció is hordozott magában kockázatot. Ebből is következően – és a szűk körben beavatottak körében – nem kapott százszázalékos támogatottságot, így a partnerrel abban maradtunk: nem vágunk bele a projektbe.

Október 8. óta számos magyar és külföldi érdeklődővel; tőkessel, vállalatvezetővel, startupossal, elmebeteggel (...) tárgyaltam. Az már a kezdetekkor világossá vált, hogy a Népszabadság kiiktatása és a rávetülő politikai árny legalábbis óvatossá teszi a lap, a szellemiség iránt elkötelezetteket is. Később pedig már az is egyértelmű volt: jelenleg sem itthon, sem külföldön nem akad befektető, aki/amely a jelenlegi politikai

és médiapiaci helyzetben vállalja a Népszabadsággal – vagy a belőlünk megalakuló új lappal – járó komplex kockázatot. Ennek részleteit nem tárnám fel, ám annyi feltétlenül idekívánczik: az elmúlt másfél hónapban számos, kivételesen szürreális szituációban is volt részem.

Magam október 9-én, miután eredménytelen volt az MW-menedzsmenttel és -tulajdonossal zajlott második körös egyeztetés is, szűkebb körben, a HVG lobbijának bejárata előtt azt mondtam: október 10-én lemondok, mert nem jelenik meg a Népszabadság. De nem mondhattam le, mert – túl október 8-án – akkor, ott az volt a kollektíva konklúziója: maradjunk együtt.

Ez – mai tudásom szerint – kivitelezhetetlen. E pillanatban arra van esély, hogy egy (nagyobb) csoport együtt maradjon printes-digitális, illetve digitális platformon, továbbá arra, hogy minél nagyobb legyen azon kollégák száma, akik egyénileg elhelyezkednek. Magam mindenkinek, bármiről legyen is szó, segítek, amiben tudok; ahogyan október 8. óta is afféle folyamatmenedzserként járkáltam villától kávéházig, mivel október 9-én kimondtam: a továbbélésnek – akármilyen módon és csoportban is következik be – már nem leszek részese. Ennek oka az, hogy főszerkesztőként felelősséget érzek a Népszabadság bezárásáért, ennek folyamánaképpen pedig – 22 év, abból 15 népszabadságos esztendő után – ki kell lépnem a sajtóból-médiából.

Köszönök mindent,

András”

Aznap délután pedig a következő postot tettem ki Facebook-oldalamra (amelyet csak 2016. október 8-án hoztam létre, mert hülyén nézett volna ki, ha éppen a közösségi hálóra költöző Népszabadság Szerkesztőség vezetője nincs a térben):

„November 30-án, a Népszabadság-kollektíva távozása után – közös megegyezéssel – magam is eljöttem a Mediaworkstól. Kemény, megrázó, szürreális másfél hónap volt, amelynek kiindulópontja máig indokolhatatlan: október 8-án kiiktatták a legolvasottabb, új minőséget hozó, szakmai és vizuális megújulása folytán példányszámát (példátlanul) megtartó közéleti napilapot, továbbá szintén felívelő pályára álló digitális kiadását. A legalábbis speciálisnak minősíthető hazai viszonyok és viszonyrendszerek közepette jelenleg nincs esély arra, hogy a Népszabadság csapata együtt maradjon – az a konstrukció, amelyen potenciális külföldi és magyar befektetővel dolgoztunk, e pillanatban nem valósulhat meg –, így a tárgyalássorozat végén elsősorban arra van lehetőség: a lap korábbi munkavállalóinak egy (nagyobb) csoportja másutt folytassa munkáját. Főszerkesztőként felelősséget érzek a Népszabadság bezárásáért, emiatt – 22 év, abból 15 népszabadságos esztendő után – elhagyom a pályát. Köszönöm, köszönjük 30 000 előfizetőnk és több ezer utcai vásárlónk kitartását, szimpátiáját, szolidaritását, s köszönöm, köszönjük a támogatását azoknak – Magyarországon és a határon túl –, akik október 8. után mellettünk voltak.”

Mindkét üzenet után számos hívást és levelet kaptam a „ne már” tárgykörben, s bár még akadtak kötelező kúrok, amelyek miatt decemberben kapucsínóznom kellett, igyekeztem mind jobban eltávolodni attól az időszaktól, amely az addigi legnagyobb hatással volt az életemre. Izomból (reflexből, becsületből) még reagáltam a december 12-én kibocsátott Opimus-közleményre, amely szerint – jó! – nem indul újra a Népszabadság, de sok értelme nem volt már: „Opimus Group-közlemény a BET honlapján: »...a vizsgálat lefolytatása alapján a Mediaworks Hungary Zrt. Igazgatósága nem látja sem racionális lehetőségét, sem gazdasági megalapozottságát a Népszabadság című napilap újraindításának.« Reflexió: eddig sem gondolhattunk racionális

lehetőségként arra, hogy a Mediaworks újraindítja a Népszabadságot, amennyiben: 1. a kiadó igazgatóságát a Magyar Idők menedzsmentje vezeti, 2. a cég tulajdonosi szerkezete – sajtóinformációk szerint – aligha független a hatalom által leginkább preferált magyar nagytőkéstől és/vagy köreitől, 3. egy napilap már 1 nap nem megjelenésnél is hiteltelenné, komolytalanná válik. Ugyanakkor a gazdasági megalapozottságra vonatkozó kitétel legalábbis indoklást igényel. Egyrészt: a Népszabadság 30 000 előfizetőjével és – átlagban – 7000 árus-példányos értékesítésével a közéleti napilappiac legnagyobb pénztermelő egysége volt (évi több mint 1,5 milliárdos bevételével). Másrészt: a Népszabadság üzemi eredménye – nem kis részben az utóbbi tíz év folyamatos költségvágásai nyomán – kezelhető mértékű volt a kiadó számára, figyelembe véve a Népszabadságra terhelt kiadói költségeket és a nyomdának adott folyamatos, nagy összegű megrendeléseket is. Harmadrészt: a Népszabadság hirdetési bevétele nyilvánvalóan permanensen elmaradt a tervezettől. Fontos megjegyezni: a Népszabadság Zrt. utolsó, nagy értékű vagyoneleme, a Bécsi úti székház – a cég- és ingatlannyilvántartás nyilvánosan elérhető, közhitelű adatai alapján – a kiadó-vállalathoz került.”

Aztán vége lett. Attól tartottam, hogy karácsonykor szakad rám az egész – addigra csillapodik az adrenalin –, s majd a díszes, kivilágított fa alatt böögöm el magam. Ehhez képest december végén, január elején volt öt olyan napom, amikor azt gondoltam: ennél rosszabb állapotban egy bányaomlásban rekedt vájár sem érezheti magát, teljes reménytelenségben időzve a sötét üreg mélyén.

Utoljára január 13-án mentem be a Bécsi útra, amikor a hivatalos kilépési papírokat intéztem. A céges kocsit már 3-án leadtam, így villamossal, gyalog bandukoltam azon székház felé, amelybe 20 éve léptem be először. Esett a hó, s közben az járt

a fejemben, hogy 1997-ben is villamossal érkeztem, úgyhogy ez így stílszerű. A házban István fogadott a recepción, de nem írom le, mit láttam a szemében. S miközben az osztályokon száguldoztam végig az engem kísérő Falusi Edinával, akivel még itt, a Bécsi úton találkoztunk először, de igazából a Corvin-negyedben ismertük meg egymást, nem egyszer a leghülyébb poénokkal sokkolva a másikat, azt igyekeztem kibogarászni: ahol éppen vagyok, az melyik részleg birodalma volt 2011-ben, amikor a Nemzeti Sporthoz igazolva elhagytam a székházat.

Sokan segítettek, de – naná – mindennek a régi helyét pontosan tudtam. Nem tehetek róla: annak idején egyszerűen beleivódott a pórusaimba, s azzal együtt ott maradt, hogy azóta minden, de minden megváltozott.

Menet közben kis magyarázós, elemzős csapatok alakultak körülöttem – s mérhetetlen zavarban voltam, hogy feltartom a munkát. Ráadásul kompromittálni sem akartam a (volt) kollégákat. Ezzel kapcsolatban akadt egy fölöttébb kedves, ám annál zavarba ejtőbb kérdés-válasz is:

- Ne adj pusztit, nehogy bajod legyen belőle...
- Na, hallod: ha ezért kirúgnak, akkor vállalom!

Az IT-részlegen aztán klasszikus sokk ért. Miután ugyanis mindenkivel kezet fogva elköszöntem, s még váltottam néhány szót Kemény Laci csoportvezetővel, az ajtóhoz érve úgy láttam: mintha az összes fiú felállna a székéből, hogy „így” is elbúcsúzon. Akárhogyan is történt, én ettől primán meghatódtam...

Hazafelé két dologra gondoltam. Az egyik, hogy gyermekeim lassan hazaérnek az iskolából, s ebéd után tanulunk egy nagyot. A másik, hogy mennyire szimbolikus az időközben „felszabadított”, de nem frissülő Népszabadság Online Vélemény rovatában található utolsó – egyébként utolsó előtti – cikkem címe, amely alighanem így, mozdulatlanul marad fenn az örökkévalóságnak.

Ez virít ott: „Köszönjük, ennyi”.

ANYUNAK, APUNAK

(Elhangzott a Szépirók Társasága

2016. december 16-i felolvasóestjén; megjelent az Élet és Irodalom 2017. február 3-i számában)

Éppen Tamás Gáspár Miklós beszélt egy zsúfolt teremben hevíltén, keményen, már-már forradalmi hangulatban, hogy tudniillik „*az ellenzékiesség, a szabad vita és a szabad nyilvánosság garanciája (...) az egyes állampolgárok és csoportjaik közötti dialógusnak is függvénye, amelyet a modern társadalomban a sajtó közvetít...*”, amikor úgy éreztem, ebből elég volt.

Én most jól kimegyek az ajtón, s elmegyek bármerre. Valamerre. Balra vagy jobbra, föl a járdára vagy át az úton és neki a fának, mindegy, csak el innen. Nem elsősorban ebből a fura akusztikájú, füledt helyiségből el, hanem ebből az ittből el; ebből az ittből és mostból el; ebből az üzemszerű magabiztossággal összerakott pompás szórengetegből el, pontosan úgy, mint amikor valakinek tényleg elege lesz. A terem ajtajában Németh Gábor és Kuczogi Szilvi állt tűnődőn-merengőn, elköszönésemkor körülbelül úgy nézve rám, mintha afféle meg nem értett Minarik Ede volnék; a tulajdonos-mosodás-mindenes ugye, aki az életét jelentő Csabagyöngye-Fősr elleni sorsdöntő meccsén még egyszer ránéz a kapufaszegre akasztott, mind jobban rá szegeződő pisztolyra, majd – konstatálva, hogy itt a vége – elfut a semmibe.

Kifelé menet még hallottam, hogy „*a civil társadalom legfontosabb eleme a nyilvánosság, mert ez a közös állampolgári diskurzusnak a kerete; s ha ez megszűnik, akkor megszűnik a politika; bármilyen fajta modern politika lehetősége megszűnik*”, és én, miközben a szavak mintegy súlyos kövekként csapódtak

a hátamba, felszabadultnak éreztem magam. Felszabadultnak attól, hogy ezt már nem kell tovább hallgatnom.

Egyáltalán: miért is kellene nekem *ezt, újra* – tízezredszerre is – végighallgatnom?

Miért kellene nekem még egy kiváló gondolatot, minipublicisztikát, konklúziót végighallgatnom, és utána hümmögnöm, határozott mozdulattal megbökve a mellettem állót: Hú, apám, ez itt *megint* mennyire eltalálta! *Megint* mennyire a szívünkől beszélt, mennyire reális volt és tényleg: mennyire. És este bárcsak *megint* hazaérnék időben, hogy megnézhessem a tévében, miként hümmögtetik tovább ezt a kifogástalan verbális kompozíciót, miként elemzik, bontják ízekre, szállnak fölébe – haha, szállnak fölébe – annak tükrében, akárha most vasárnap lennének a választások. Vagy ha tegnapelőtt lettek volna, akkor ebből holnapután mi lesz. S bárcsak láthatnám, hogyan szorítja össze az ajkát az a sok kiművelt fő a tévében és a tévé előtt, miközben csak úgy csengenek-bonganak-pengenek a kulcsszavak: *diskurzus, sajtó, nép, szabadság, demokrácia, társadalom...* S milyen mámorító-borzongató érzéssel mondják ki – mélyen a kamerába nézve – azokat a jó kis antiságos fogalmakat is; *antiliberalis, antidemokratikus, antirogán*. És bárcsak lenne annyi erőm és kedvem rávágni, hogy hát ez igen: kérdést még így nem ragadtak meg a torkánál!

Jó. A citált, a Népszabadság történetét bemutató könyv kaotikus sajtóeseményén elhangzott TGM-szöveg demokráciástul, sajtóástul, vitástul úgy volt remek, ahogyan. TGM-nek már most szobrot kellene állítani, miként azoknak az értelmiségieknek, gondolkodóknak, közíróknak, aggódóknak is kijár a *hosszan tartó, viharos taps*, akik úgy harminc éve skiccelgetik a demokráciaalapokat... Mindösszesen nyilván nekünk, *a társadalomnak*, hogy jobban megértsük, de inkább *a ballibberek*et szisztematikusan idézőjelbe tévő, megmosolygó, olykor kicsit kivégző

figuráknak. Azoknak, akik egész pályás letámadás keretében, éles stoplist húzva, páros lábbal, minimum derékmagasságban szállnak bele a demokráciába, lerúgva annak létfontosságú szerveit; a szívét, a veséjét, a máját.

S hát azért is fontosak is ezek a gyújtó hangú nyilatkozatok, mert valóban nem lehet elégszer bekiabálni a pályára: *Hé, fiúk, az megvan még, hogy demokrácia? Hogy „...a demokrácia a társadalom jelentős számú, szavazati joggal rendelkező tagjainak hatalmából eredő politikai rendszer, amelyben hatalmi fékekkel és ellensúlyokkal biztosítják a társadalom jól szabályozott működését? Például a közhatalom gyakorlóinak kizárólagos hatalomra törésének a megakadályozását, a társadalmi igazságosság és a jóléti társadalom megvalósulásának elősegítését?”*

Nem, tényleg nem lehet elégszer bekiabálni, ám a helyzet az, hogy ez a sok *szép szó* az utóbbi években – hatásilag-mélységileg – szobahergelődésként értelmezhető csupán.

Amit az úgynevezett demokratikus ellenzéki vagy legalábbis nem hatalomkedvelő oldalon látni, az – a legmélyebb szimpátia mellett is – szobagondolkodók, szobafilozófusok, szobamegmondók (elkeseredett) kísérlete arra, hogy unásig ismételt verbális eszközökkel – a vonatkozó iránymutatás mellett – lebontsanak egy nem csak kommunikációs szempontból fölépített és tökélyre fejlesztett rendszert. Közben stratégia, ajánlat és 1 darab líder nélküli, helyüket és identitásukat kereső szobapolitikusok mantrázzák az igazságot a túlélés jegyében – vajon hány széket fogunk a '18-as patkóban, he? –, a távolban pedig a szobaholdudvar csöndes és lefójtott képviselői, a szobanagytökések csóválják a fejüket a *minősíthetetlen politikai és közéleten*, de legalább teljes nyugalommal néznek szét a rendszerváltás kori privatizáció időszakában megalapozott vagyonukon, s arra gondolnak, jobb a béke. Minden egyes kimondott mondat után három perccel már arra sem emlékszünk, ki beszélt és mit mondott; ha a csúcstar-

tónak tetsző „...már megint a haverok jártak jól” összegzés ott zakatol is a fejben, az legföljebb annyit ér, amennyit a szomorú feleség ezredszeri fölhorkanása: „Béla, ’zmeg, már megint ré-szeg vagy! A nem Lőrinc-barát polgár pedig tovább sülyyed az apátiában és azt mormogja maga elé: hiába utálom a rezsimet, amikor ezek is önmaguk paródiái.

Ennél azért lassan több kell.

Nyilván más minőség kell; más verbális, politikai – estébé – teljesítmény kell, hogy itt bárki polgár hiessen abban: van alternatíva, legalábbis ne atomizált és béna ellenzékét kapjon megint karácsonyra sok veszekedéssel, amelynek nyomán amúgy az uralkodó osztály kevésbé szofisztikáltan gondolkodó tagjai hátradőlnek, s kérnek egy kávét. Mi dolguk lenne? Lazán elvesznek mindent, ami nekik kell, mint valami ötcsillagos, all-inclusive nyaralásnál; továbbá hasonlóan hanyag mozdulattal kiiktatnak mindent, ami nekik nem kell, miközben kacagva hallgatják, amint szobaoldal prominensei közpénzezésbe ojtott korrupciózást kiáltva *mármegintazokjártakjőloznak*.

A kizsákmányolás, a szellem amortizációja, az elesettek fejbérugása, a vállról indítható rakétákkal megküldött intézmények, avagy a demokrácia szövete ellen intézett valamennyi támadás eddig annyira háborított fel bárki demokratát, hogy az elmúlt hat év legnagyobb rendszerellenes demonstrációjának a néhány félbolond által kitervelt internetadás vakufolyam említhető.

Magánnyugdíjpénztár? Fékekellensúlyok? Földügyek? Giga-korrupció? Papamamagyerekek? Rokonokbarátokcsajok? Kira-katvegzálások? Agitpropmédia?

Na és!

Népszabadság?

Sima ügy, ráadásul szimbolikus intézmény; bedöntéséhez nyilván aligha kell más, mint rákiabálni arra az ideiglenes hazánkban és médiánkban állomásozó alakra és/vagy ráigérni az

alapártra. Mondjuk: egymilliárd plusz először? Vagy kétmilliárd? Másodszor? Na, akkor bitte schön és oszoljanak, nincs itt semmi látnivaló; legföljebb néhány száz, oké, ezer ember nekiáll szimpátiatüntetést játszani és hangszórókra felállva követelni a saját szabadságát, de a nemzetközi visszhang is könnyen tompítható, hiszen *tudjukkik* vannak mögötte. Csak hazudni kell némileg történelemről, számokról, két hónap alatt egyébként is minden lecseng, konklúzióként pedig kikiáltható, hogy hehe, az eszdeész Amerikából meg Izraelből támogatott alvó ügynökei újfent csúfos kudarcot vallottak, s most sem lesznek képesek megdönteni a rendszert; a CÖF-nek még csak melegítenie sem kell. Soros Gyuri bácsi is milyen, khm... Milyen bölcsen visszavonult!

Csúcs ez a rendszer: a hírlapkiadó vállalat 2.0 riposztra éhes apparatszikjai vigyázúlásban teszik közzé a pártközpontról diktált házi feladatot, vegyi fegyverként pedig bármikor bevet-hetik a Németh Sz., Kósa L., G. Fodor G. triót, amely nem csu-pán együtt, hanem külön-külön is ihletettebb előadóművész, mint bármelyik kocsmái bunkó. Az übergigamilliárdokból kreált emtévés-tévékettős-origós-emptéis-kossuthrádiós *való-ságban* az egész Népszabi-sztori racionális és kikerülhetetlen eseménynek tűnik fel; e prima klímában egyébként se siet senki a *kommunisták segítségére*, a sírók kisvártatva visszazuhannak az apátiájukba, Martin Schulz és barátai pedig Mariana-árok mély aggodalommal néznek majd a fényképezőgépbe, aztán mennek tovább, mert jön a következő vágóképgyanús aggodás.

Igen, megcsinálták, s itt maradtunk magunknak mi, az aljas kommunisták.

S mint egy burleszkszfilmben, itt Szabad Nép-ezik az arcunkba Németh Sz., jóllehet éppen ő és a hithű kreatúra dolgozik iz-zadt felsőtesttel azon, hogy újra a Szabad Nép országa legyünk. S az irány jó. A Rákosi-rendszerből írt szakdogám alapján kvá-zi empirikus alapon is állítom: a történelem nemhogy ismétli

önmagát, hanem – valamelyest civilizáltabb formában, ugyan, de – sikeresen újratermelte a hatalomgyakorlás technikáját, a kommunikációs paneleket és ezt a párttitkáros-házmesteres-fejberűgös prototípust.

A kisfilú, egyszerű, de nagyravágyó prototípust, amely úgy köhög föl komcsit-rákosit-kádárt, hogy tele van MSZMP- és KISZ-titkárral, ügynökkel, az 1990 előtti államapparátus megannyi jó pozícióban lévő potentátjával, nem utolsósorban – ha már ideologizálgatunk-világnézetezünk-hitezőnk – olyan ősbabosból lett *hirtelenkereszténnyel*, aki e vallás tanításaihoz nyilván illő módon *mocskos szájjal* szidja azt a rendszert, amelytől stéges balatoni nyaralót kapott. S ha már: '89 táján éppen ez a garnitúra volt az, amelyik a legborostásabban vicsorított a sajtó- és szólás-szabadságért, ehhez képest ma egyrészt Kövér László bácsival az élen kéri ki magának, ha valaki kérdést akar föltenni, másrészt minisztereinek-potentátjainak ügyei miatt fazoníroz át/szűntet meg internetes és nyomtatott újságot, televíziós csatornát. Nem mellesleg semmilyen *Németh Szilárdba kevert Kósa Lajos* ne jöjjön azzal, hogy a „múltat végképp eltöröljük” jegyében *volt itt az ideje* a Népszabadság kilövésének; no pláne, mert akkor tessenek kilőni – például – a Magyar Televíziót is, amely a Rákosi-rendszerben fogant, gyermek- és korai felnőttkora pedig a Kádár-korszakhoz kötődik. Azt most meg sem említem, mert magyarázkodásnak hatna, hogy a Népszabadság 1990 óta – megannyi hibájával és rossz döntésével együtt – sokat vezetelt; de azt hadd mondjam el, hogy a megölt lap impresszumának és vezetómunkatársi állományának a bezárás pillanatában úgy 35 év volt az átlagéletkora.

Én legfőljebb a piros nyakkendőmet tudom visszaadni. Ti mennyi mindent, Szilárd?

Legyünk becsületesek, fiúk: a Népszabadság megszüntetése afféle könyvégetés, s jellemző a hatalmi szürkeállomány álla-

potára, hogy egyedül Szócs Géza miniszterelnöki tanácsadó összegzett az ügyről viszonylag értőn. „*A Népszabadság bezárását rendkívüli csapásnak érzem a magyar sajtószabadságra nézve*” – mondta, de még mielőtt meghatódtam volna, eszembe jutott az a sok szép és jó, ami hat év alatt végbement a Szócs által „tanácsadolt” területen és a kultúra tágabban értelemben vett terein.

Ott van mindjárt a Zsdanovvá hasonult Fekete György, aki művészetileg „*kegyelmet, ítéletet és igazságot gyakorol e földön; mert ezekben telik kedve*”, s eközben végbélylilásfüggők hallgatják áhítattal; ott vannak szobrok-élművek-ligetek társadalmi vitát és konszenzust nélkülöző, erőből megküldött, rögeszmés alapú kreálmányai-átalakításai; ott vannak a gondolkodásmentesen vagy éppen tudatosan megalkotott, rossz emlékü világot visszaidéző, habcsókos területrendezések-költöztetések-építkezések...

Aztán ott van a Kádár-híradó alapon működő, nyolcvanmilliárdos, mire kimondom, százmilliárdos, mire kimondom, százhuszmilliárdos állami tévé, rádió és hírügynökség; ott van a hasonló szisztéma szerint pulzáló, újabban hazugságokban és karaktergyilkosságokban feredőző, habonyos-vajnás kvázikeskedelmi, de természetesen fullvesztéséges print- és digitális terméksor; s ott van még néhány piaci alapú sajtó- és médiatermék, amely attól retteg, hogy az „egy a gondolat” rendszerben mikor jut a finoman átpofozott Origo vagy a gondosan tarkón lött Népszabadság sorsára.

Mi, népszabadságosok, gondoltunk valamit az országról, a világról; riportoztunk, kérdeztünk, közleményeztünk, ellenőriztük a hatalmat, kritizáltuk az ellenzéket, és fölépítettünk egy alapértékeit megtartó, de dinamikusabb, témáiban-megközelítéseiben más (napilapos) minőséget is kínáló újságot, amelynek, hopp, a példányszámcsökkenése is megállt.

Mit tehattunk volna még? Történhetett-e volna másképp? Van-e értelme bárkit is hibáztatni?

Többet aligha tehattunk volna annál, mint amire szerződünk; amit csináltunk.

És nem, nem történhetett volna másképp, mert – azóta is csak ezt hallok – a likvidálás volt a cél.

Következésképpen hibáztatni sem lehet senkit; üzemszerű és titkos előkészítés után, különös gonddal elkövetve megtörtént.

Lassan – minket, népszabadságosokat leszámítva – mindenki napirendre tér a dolog fölött; a szimpatizáns is, a sok félős nem befektető is, a szónok is. Önök is itt, a teremben, jóllehet kifelé menet nyilván együtt hümmögünk majd azon, ez mégis hogy történhetett meg.

Amúgy amikor TGM beszéde közben kirongyoltam a zsúfolt teremből és kiértem az utcára, beugrott, hogy illyentájt – 11 óra után 20 perccel – még javában lapindítóztunk, s azon agyaltunk, eléggé-mindenhonnan körbejártuk-e azt a hetekig készülő sorozatot, amellyel szép, egyéni történeten keresztül elővezetjük – éppen – Magyarország korrupciós természetrajzát.

Most meg csak álltam ott, az üres, csöndes utca közepén, s arra gondoltam: bemegyek a Vízművekbe, hogy végre átírjam a vízőrát. Körülöttem csupa halott, masszává gyúlt levél hevert; a fák, az autók, az emberek mind elmosódtak.

Fotó: Németh Dániel

Murányi András (1974). Nős, két gyermek apja; újságíró, szerkesztő, médiaoktató.

Pályafutását húszévesen az *Új Magyarország* sportrovatában kezdte; 1997 és 2011 között a *Népszabad-*

ság munkatársa, majd – négy esztendeig – a *Nemzeti Sport*-csoport általános főszerkesztő-helyettese. 2015. augusztus 3. és 2016. október 8. között a *Népszabadság* és a *Népszabadság Online* főszerkesztője.

Alapításától két évig a *Múlt-kor* történelmi magazin felelős szerkesztője; korábban a *Hócipő*, az *Élet és Irodalom*, a *168 Óra*, a *Magyar Narancs* szerzője. Harle Tamás *Az újságírás mestersége és művészete* című könyvének (2012) szakmai tanácsadója.

Főbb elismerései:

Németh Gyula-díj (1999), az Önkormányzati Minisztérium sajtódíja (2010), a Magyar Olimpiai Bizottság nívódíja (2012), Kovácsi László-médiadíj (2012).

„Komoly, a kormány számára kínos hírek nyilvánosságra hozatala után néhány nappal bezárt a legnagyobb példányszámú magyar napilap. A *Népszabadság* a kormány egyik első számú ellensége volt.”

(The New York Times)

„A *Népszabadság* brutális tönkretétele nemcsak újabb lépés a sajtószabadság teljes felszámolása felé, hanem egy évek óta tartó folyamat jelképes lezárása is.”

(Csaknem 500 kortárs magyar író közleménye)

„A lépés politikai csapásra utal, amelynek értelmi szerzőjeként Orbán Viktort tartják számon. A kormány minden lehetséges eszközzel igyekszik kiszorítani az ellenzéki médiumokat, és a Fidesz felé hajló médiaszerkezet felépítésén dolgozik.”

(Frankfurter Allgemeine Zeitung)

„Ha az események irányát követjük, elég világos a cél: ellenőrzés alatt tartani minden fontos csatornát, ami ebben a közéletinek vagy politikainak vagy minek nevezhető médiatérben létezik. Lassan minden tulajdonos zsebben van, pórázon vagy csövön; haver, fogható vagy direkt stróman. Aztán majd lassan azok lesznek a szerkesztők is, aztán az újságírók, végül az olvasók is, és eljön végre a tökéletes világ, a NERVána.”

(Uj Péter, 444.hu)

www.corvinakiado.hu

9

7 8 9 6 3 1 3 6 4 3 8 5

2990 Ft